

Załącznik nr 1 do
uchwały Nr XLV/733/22
Rady Miasta Oświęcim
z dnia 23 lutego 2022 r.

Prezydent Miasta Oświęcim

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcimia

Oświęcim, luty 2022 r.

Zamawiający:

Prezydent Miasta Oświęcim
ul. Zaborska 2,
32-600 Oświęcim

Wykonawca:

Konsorcjum firm: *FOSS4G'S CLUSTER Sp. z o.o.*, ul. Traktorowa 43 lok. 2, 91-117 Łódź
(lider konsorcjum) oraz *GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch.*
Anna Woźnicka, ul. Traktorowa 43 lok. 2, 91-117 Łódź

Podstawa opracowania:

Umowa Nr 272.456.2019, zawarta w dniu 14 maja 2019 r. z Gminą Miasto Oświęcim

Autorzy opracowania:

mgr inż. arch. **Anna Woźnicka** - główny projektant Studium

mgr **Karolina Bursztynowicz**

mgr inż. **Sylwia Miszczak - Michalak**

mgr **Małgorzata Ukleja**

inż. **Tomasz Mikołajczyk**

inż. **Dominika Garbacz**

Wioletta Młynarska

Spis treści

TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcimia13

I.1. Wstęp	15
I.2. Ogólna charakterystyka gminy	17
I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	19
I.3.1. Ludność	19
I.3.2. Przyrost naturalny	19
I.3.3. Saldo migracji	20
I.3.4. Struktura wieku i płci	22
I.3.5. Rynek pracy	24
I.3.5.1. Podmioty gospodarcze	24
I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie	27
I.3.6. Mieszkalnictwo	31
I.3.7. Warunki życia ludności	32
I.3.7.1. Infrastruktura społeczna	32
I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	37
I.3.8. Stan prawny gruntów	40
I.3.8.1. Struktura własności	40
I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów	41
I.3.9. Podsumowanie. Analiza SWOT dotycząca sfery społeczno-gospodarczej miasta	42
I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	45
I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego	45
I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia	45
I.4.1.2. Budowa geologiczna	45
I.4.1.3. Warunki glebowe	46
I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne	46
I.4.1.5. Warunki klimatyczne	47
I.4.1.6. Surowce mineralne	48
I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna	50
I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna	51
I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne	51
I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	52
I.4.2.1. Stan czystości wód	52

I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego.....	53
I.4.2.3. Klimat akustyczny	55
I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	56
I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	57
I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.....	58
I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla...	59
I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia.....	59
I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną	62
I.4.3.1. Obszary Natura 2000	62
I.4.3.2. Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe	65
I.4.3.3. Użytki ekologiczne	65
I.4.3.4. Pomniki przyrody	65
I.4.3.5. Lasy ochronne	66
I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody	66
I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	67
I.4.4. Ocena stanu środowiska w mieście	69
I.4.4.1. Ekologiczne warunki życia ludzi	69
I.4.4.2. Ocena zgodności użytkowania terenu z uwarunkowaniami przyrodniczymi ...	70
I.4.4.3. Ocena odporności środowiska na obciążenia antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji.....	71
I.4.4.4. Potencjał transurbacyjny	71
I.4.4.5. Przekształcenia litosfery.....	72
I.4.4.6. Szata roślinna	73
I.4.5. Podsumowanie	73
I.5. Stan środowiska kulturowego	75
I.5.1. Rys historyczny	76
I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego	77
I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną	81
I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane na listę UNESCO	81
I.5.3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	82
I.5.3.3. Obiekty wpisane do Gminnej ewidencji zabytków	84
I.5.3.4. Stanowiska archeologiczne.....	90
I.5.4. Podsumowanie	91
I.6. Stan zagospodarowania terenów i ich przeznaczenie	96

I.6.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta	96
I.6.2. Obecne zagospodarowanie, użytkowanie i przeznaczenie terenów.....	97
I.6.2.1. Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A).....	97
I.6.2.2. Strefy osadnicze - podmiejskie (B).....	99
I.6.2.3. Strefy usługowe (C)	100
I.6.2.4. Strefy przemysłowe (D).....	101
I.6.2.5. Strefy przyrodnicze (E).....	103
I.6.2.6. Strefa F obejmująca teren Pomnika Zagłady i jego strefę ochronną.....	104
I.6.2.7. Strefy zamkniętych terenów kolejowych.....	105
I.6.2.8. Podsumowanie	105
I.6.3. Zjawiska przestrzenne zachodzące w otoczeniu miasta - Analiza suburbanizacji	105
I.6.4. Podsumowanie.....	109
I.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	111
I.7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	111
I.7.1. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę	112
I.7.2. Możliwości finansowe gminy.....	112
I.7.3. Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę	113
I.7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę i wnioski	114
I.8. Stan systemów komunikacji	117
I.8.1. Układ powiązań zewnętrznych	117
I.8.2. System transportowy	118
I.8.2.1. Podsystem drogowej komunikacji indywidualnej	118
I.8.2.2. Podsystem komunikacji kolejowej	124
I.8.2.3. Podsystem drogowej komunikacji zbiorowej	126
I.8.2.4. Podsystem transportu rowerowego	128
I.8.2.5. Podsystem transportu lotniczego	128
I.8.2.6. Podsystem transportu wodnego	128
I.8.2.7. Układ parkingowy.....	129
I.9. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	131
I.9.1. Zaopatrzenie w wodę	131
I.9.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych.....	132
I.9.3. Odprowadzanie wód deszczowych.....	133
I.9.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	133
I.9.5. Zaopatrzenie w gaz	135

I.9.6. Zaopatrzenie w ciepło.....	138
I.9.7. Gospodarka odpadami	139
I.9.8. Obsługa telekomunikacyjna.....	141
I.9.9. Podsumowanie.....	142
I.10. Polityka przestrzenna miasta – uwarunkowania wewnętrzne rozwoju	144
I.10.1. Stan ładu przestrzennego oraz wymogi jego ochrony	144
I.10.2. Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020.....	154
I.10.3. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025	155
I.10.4. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020-2023 ..	155
I.10.5. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania brzegów rzeki Soły w Oświęcimiu	156
I.11. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta.....	157
I.11.1. Deklaracja z Toledo.....	157
I.11.2. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich	158
I.11.3. Nowa Karta Ateńska 2003 - Wizja miast XXI wieku	160
I.11.4. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 - 2020.....	161
I.11.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego	161
I.12. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	162
TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcimia	165
II.1. Cele polityki przestrzennej	167
II.1.1. Główne cele rozwojowe	167
II.1.2. Cele strategiczne.....	167
II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	169
II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów	169
II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej	169
II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi	173
II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego.....	175
II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	176
II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych	178
II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny ..	179
II.2.6. Obszary udokumentowanych złóż kopalin	179
II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	180
II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.....	180

II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną	180
II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków	180
II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.....	181
II.3.2.3. Zabytki archeologiczne	181
II.3.2.4. Strefy ochrony konserwatorskiej	182
II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.....	184
II.4.1. Ogólne zasady rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.....	184
II.4.2. Polityka przestrzenna dotycząca obszarów zurbanizowanych - zabudowanych i zainwestowanych, w tym wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.....	185
II.4.3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w podstawowych strefach funkcjonalno-przestrzennych.....	187
II.4.3.1. Strefy osadnicze miejskie A	187
II.4.3.2. Strefy osadnicze podmiejskie B	188
II.4.3.3. Strefy usługowe C.....	189
II.4.3.4. Strefy przemysłowe D	190
II.4.3.5. Strefy przyrodnicze E	190
II.4.3.6. Strefa terenów kolejowych	192
II.4.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego	193
II.4.4.1. Tereny zabudowy usługowej (U)	193
II.4.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN).....	196
II.4.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW).....	198
II.4.4.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (MN/MW)	200
II.4.4.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (MN/U)	202
II.4.4.6. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MW/U)	204
II.4.4.7. Tereny przeznaczone dla usług sportu (US)	206
II.4.4.8. Tereny przeznaczone dla usług turystyki i rekreacji (UT)	206
II.4.4.9. Tereny przeznaczone dla działalności produkcyjno-składowo-usługowej (P/U)	207
II.4.4.10. Tereny przeznaczone dla powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych (PE).....	208
II.4.4.11. Tereny przeznaczone dla gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących (RU).....	209
II.4.4.12. Tereny ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej (KD)	210
II.4.4.13. Tereny infrastruktury technicznej (IT)	210

II.4.4.14. Tereny infrastruktury technicznej z dopuszczeniem powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych [IT(PE)]	211
II.4.4.15. Tereny zieleni nieurządzonej i zieleni łęgowej dolin rzecznych (ZŁ)	212
II.4.4.16. Tereny zieleni urządzonej (ZP).....	213
II.4.4.17. Tereny ogrodów działkowych (ZD)	213
II.4.4.18. Tereny cmentarzy (ZC)	214
II.4.4.19. Tereny zieleni z dopuszczeniem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (Z/Pe)	2143
II.4.4.20. Tereny rolne (RP)	214
II.4.4.21. Tereny wód powierzchniowych (W).....	215
II.4.4.22. Tereny Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej (TPZ i TPZs).....	216
II.4.4.23. Tereny kolejowe (TZk)	216
II.4.4.24. Tereny wojskowe (TZw)	216
II.4.4.25. Tereny komunikacji drogowej.....	217
II.4.5. Interpretacja zapisów Studium.....	217
II.4.6. Obszary przestrzeni publicznej.....	217
II.4.7. Obszary zdegradowane.....	218
II.4.8. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym	218
II.4.9. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.....	219
II.4.10. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	219
II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	220
II.5.1. Polityka transportowa	220
II.5.1.1. Cel strategiczny	220
II.5.1.2. Cele szczegółowe	220
II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne.....	222
II.5.2.1. Układ drogowy	222
II.5.2.2. Układ kolejowy.....	218
II.5.2.3. Układ rowerowy	223
II.5.2.4. Śródlądowe drogi wodne.....	220
II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego.....	225
II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę	225
II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych i opadowych	225
II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną	227
II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz	229
II.6.5. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło.....	231
II.6.6. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych.....	232

II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami	233
II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej	234
II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.....	236
II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	236
II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	236
II.8. Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	238
II.9. Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium.....	239
Aneks nr 1.....	241
Aneks nr 2.....	270

**TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania
Przestrzennego Miasta Oświęcimia**

I.1. Wstęp

Podstawa formalno-prawna opracowania i cel opracowania

Dnia 27 marca 2019 r. Rada Miasta Oświęcim podjęła uchwałę nr VI/116/19 w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia.

Dotychczas obowiązujący dokument – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcim, przyjęte zostało uchwałą Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.

Przystąpienie do sporządzenia Studium podyktowane zostało bieżącymi potrzebami miasta oraz koniecznością dostosowania treści w nim zawartych do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

Poniższy dokument sporządzono z wykorzystaniem dotychczasowego Studium, które zostało opracowane w 2017 r. przez GARD – Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka.

Niniejsze Studium obejmuje obszar całego miasta i w całości zastępuje dotychczasowe Studium – zarówno w zakresie tekstu, jak i załączników graficznych.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.), studium sporządzane jest *w celu określenia polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego gminy*. Określanie polityki przestrzennej należy rozumieć jako formułowanie celów w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz sposobów ich osiągnięcia na podstawie istniejących uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Równie istotną funkcją studium jest koordynacja ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentów strategicznych i planistycznych szczebla regionalnego i krajowego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego – na jego podstawie nie mogą zostać wydane żadne decyzje administracyjne, jednakże jest aktem kierownictwa wewnętrznego co sprawia, iż ustalenia planów miejscowych nie mogą być z nim sprzeczne.

Według ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) **rada gminy przystępuje do sporządzenia Studium przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę działań.**

W rozumieniu ustawy „ład przestrzenny” to *„takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”*.

Termin „rozwój zrównoważony” określa natomiast ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 pkt 50 ww. ustawy, przez „zrównoważony rozwój” rozumie się *„taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb*

poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

Dokument sporządzany jest obligatoryjnie dla każdej gminy na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jego zakres rzeczowy oraz tryb sporządzania wynika z przepisów ustawowych oraz odpowiednich przepisów wykonawczych.

Zgodnie z wymogami ustawowymi niniejsze opracowanie zawiera syntezę uwarunkowań, będącą częścią informacyjno – diagnostyczną Studium oraz kierunki rozwoju przestrzennego, będące ustaleniami Studium. Przy czym uwarunkowania to okoliczności faktycznie istniejące w chwili sporządzania Studium oraz wymagania np. prawne dla polityki przestrzennej, niezależnie od woli gminy w chwili sporządzania dokumentu, w tym wynikające z przepisów szczególnych powszechnie obowiązujących oraz wynikające z aktów planistycznych wojewódzkich, krajowych i sąsiednich jednostek samorządowych.

Inne aspekty rozwoju społecznego i gospodarczego podejmowane są w tym opracowaniu tylko w zakresie niezbędnym, bezpośrednio oddziałującym na problemy przestrzenne. Ustalenia Studium koncentrują się na najważniejszych problemach gospodarki przestrzennej (choćby z racji skali opracowania, wymogów problematyki) i nie rozwiązują wszystkich możliwych kwestii szczegółowych, które wskazane są do rozstrzygnięć w opracowaniach bardziej szczegółowych, np. planach miejscowych, studiach problemowych, koncepcyjnych, branżowych, operacyjno-realizacyjnych itd.

Na kształt proponowanych rozwiązań wpływ miały także przepisy innych ustaw, w tym zwłaszcza ustawy o ochronie środowiska, ochronie przyrody, ochronie zabytków.

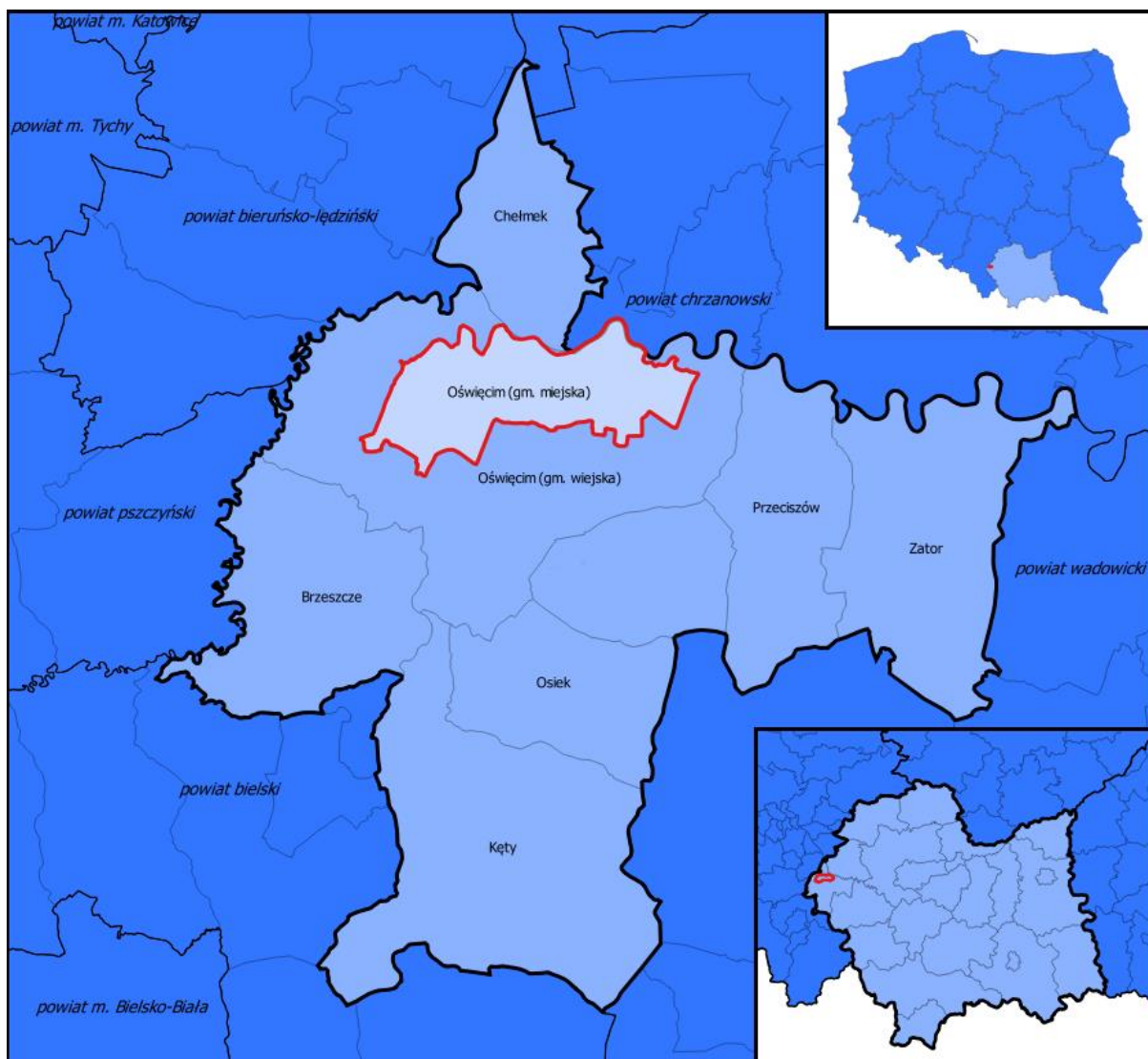
Polityka przestrzenna miasta Oświęcimia winna być oparta o zasadę równoważenia takich dziedzin i sfer działania gospodarki miejskiej jak społeczna, gospodarcza, ekologiczna, kulturowa, infrastrukturalna itd. Władze samorządowe miasta powinny dążyć nie tylko do poprawnego i zgodnego z wymogami ochrony środowiska kreowania nowych terenów i kierunków zagospodarowania, ale także do poprawy jakości i atrakcyjności miasta, jako środowiska życia jego mieszkańców. Najważniejsze cele dotyczące środowiska zurbanizowanego to:

- minimalizacja zużycia przestrzeni i zasobów naturalnych,
- oszczędne, racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami i energią,
- ochrona zdrowia mieszkańców,
- zapewnienie równego dostępu do zasobów i usług,
- podtrzymanie, ochrona kulturowej i społecznej różnorodności.

I.2. Ogólna charakterystyka gminy

Oświęcim jest gminą miejską położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, przy granicy z województwem śląskim (por. rys. 1). Miasto jest stolicą powiatu oświęcimskiego. Powiat ten od północy graniczy - z powiatem chrzanowskim, od południa - z powiatem bielskim (województwo śląskie), od zachodu - z powiatami pszczyńskim oraz bieruńsko - lędzińskim (województwo śląskie), a od wschodu - z powiatem wadowickim. Swoimi granicami powiat oświęcimski obejmuje obszar dziewięciu gmin - jedną gminę miejską (Oświęcim), cztery gminy miejsko - wiejskie (Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Zator) oraz gminy wiejskie (Osiek, Oświęcim, Polanka Wielka, Przeciszów). Gmina miejska od wschodu, południa i zachodu otoczona jest gminą wiejską Oświęcim (por. rys. 1), której siedziba również znajduje się na terenie miasta.

Rysunek 1 - Położenie gminy miejskiej Oświęcim w skali kraju, województwa małopolskiego i powiatu oświęcimskiego

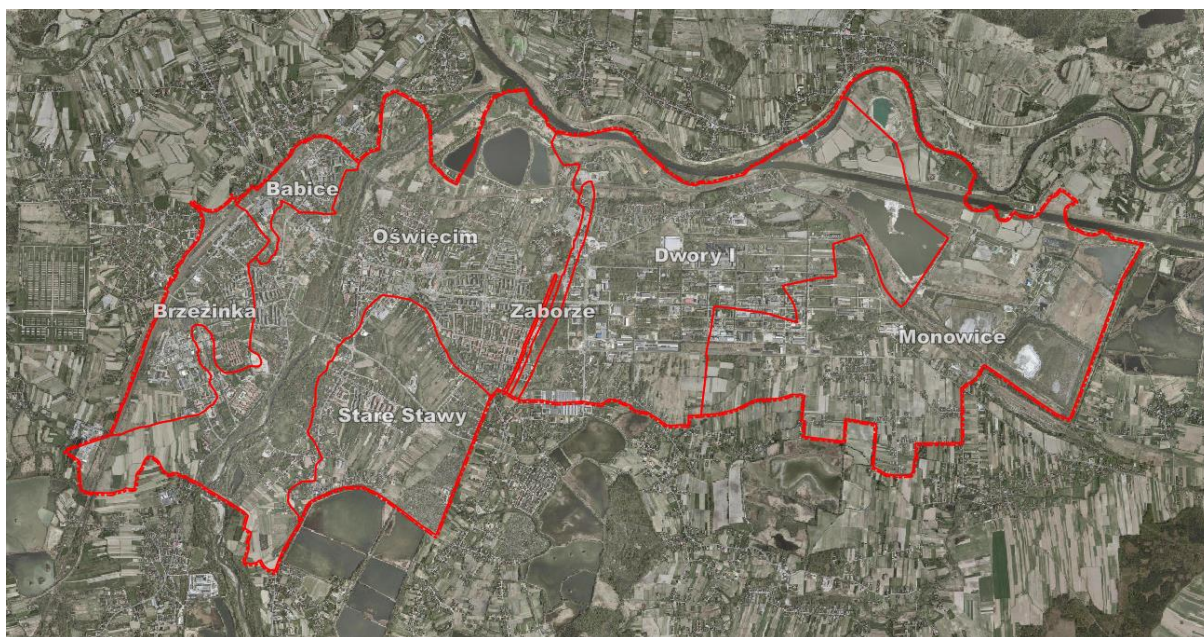

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim, Uchwała Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.

Miasto obejmuje powierzchnię około 30 km². Około 53% powierzchni całkowitej gminy zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane, 37,87% stanowią zaś grunty rolne. 1,13% powierzchni gminy pokrywają lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione. Tereny różne oraz nieużytki zajmują łącznie powierzchnię 78 ha, czyli 2,59%. Ponadto, na terenie miasta znajduje się gęsta sieć cieków oraz główna rzeka - Soła. Wody powierzchniowe zajmują w sumie około 153 ha, stanowiąc 5,08% powierzchni gminy.

Administracyjnie, miasto jest jednolitą gminą miejską, formalnie, zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Oświęcim Nr XXXIX/39/08 z dnia 26 listopada 2008 r. na terenie miasta wyodrębnia się 12 osiedli: Błonie, Domki Szeregowe, Dwory-Kruki, Pod Borem, Monowice, Południe, Północ, Stare Miasto, Stare Stawy, Wschód, Zachód, Zasole. (por. rys. 2).

Rysunek 2 - Podział Oświęcimia na obręby geodezyjne

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim, Uchwała Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.

Oświęcim usytuowany jest w bliskiej odległości od stolicy województwa - Krakowa, miasto oddalone jest o około 53 km. W promieniu 50 km od Oświęcimia znajdują się również stolice sąsiednich powiatów tj. Wadowice, Chrzanów, Pszczyna czy Bielsko - Biała oraz Konurbacja Górnośląska.

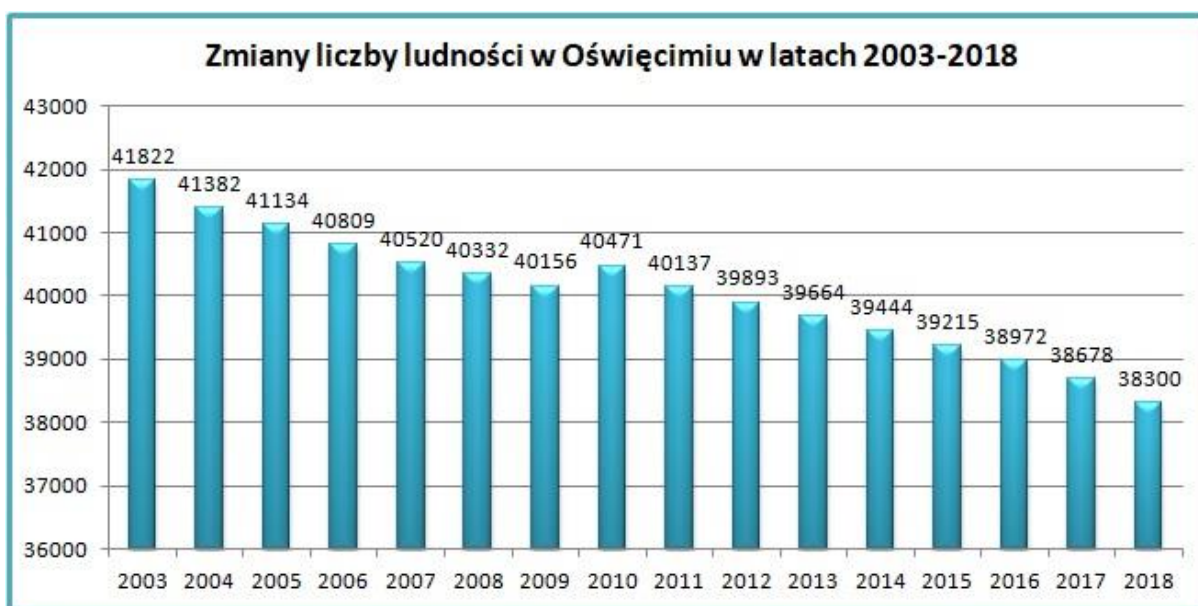
Głównymi szlakami komunikacyjnymi łączącymi Oświęcim z ośrodkami w regionie są droga krajowa nr 44 przebiegająca m.in. przez Gliwice, Tychy, Oświęcim, Zator, Skawinę, Kraków, droga wojewódzka nr 933 relacji Rzechów - Wodzisław Śląski - Jastrzębie-Zdrój - Oświęcim - Chrzanów oraz droga wojewódzka nr 948 relacji Oświęcim - Żywiec. Ponadto w odległości około 15 km od miasta przebiega autostrada A4 łącząca Katowice z Krakowem. Pozostałe połączenia zapewnia sieć dróg powiatowych i gminnych.

I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

I.3.1. Ludność

Według informacji Banku Danych Lokalnych GUS w 2018 roku Oświęcim zamieszkiwało 38 300 osób, w tym 20 130 kobiet i 18 170 mężczyzn. Ludność Oświęcimia stanowiła około 24,9% ludności powiatu oświęcimskiego oraz około 1,1% ludności województwa małopolskiego, co plasuje je na pierwszym miejscu w powiecie oraz czwartym wśród miast województwa małopolskiego.

Wykres 1 - Zmiany liczby ludności w Oświęcimiu w latach 2003-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zaznaczającą się tendencją jest malejąca liczba ludności miasta. Na przestrzeni analizowanych lat nastąpił spadek liczby faktycznie zamieszkujących o około 3,5 tys. osób (z 41 822 w 2003 r. do 38 300 w 2018 r.).

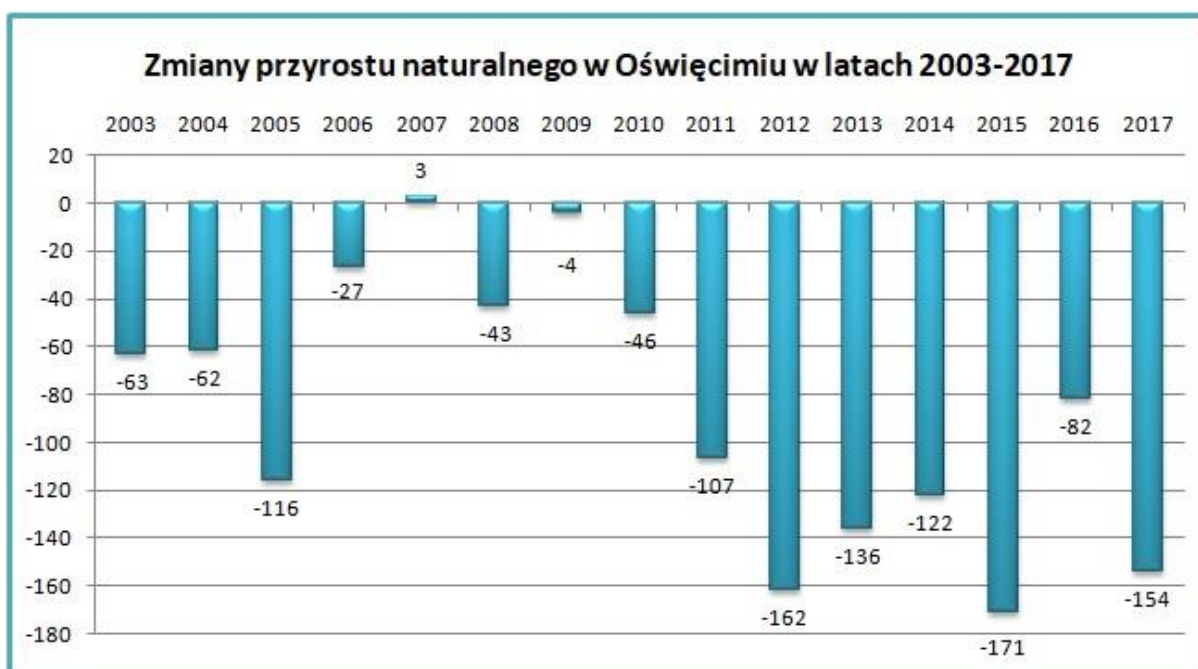
Spadek spowodowany jest przede wszystkim przez procesy suburbanizacji zachodzące na terenach podmiejskich w tej części regionu oraz utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.

Pomimo tego Oświęcim, z gęstością zaludnienia na poziomie 1 277 os./km² nadal pozostaje najgęściej zaludnionym miastem w powiecie oświęcimskim oraz jednym z najgęściej zaludnionych miast województwa małopolskiego.

I.3.2. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny ludności, rozumiany jako różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów, przyjmuje dla miasta Oświęcimia wartości na ogół ujemne.

Wykres 2 - Zmiany przyrostu naturalnego w Oświęcimiu w latach 2003-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemny przyrost naturalny jest trendem utrzymującym się w mieście Oświęcim od kilkunastu ostatnich lat. Wyjątek stanowi rok 2007, kiedy był on nieznacznie dodatni.

Przyjąć można, że taki stan rzeczy powoduje niekorzystne zmiany w strukturze ludnościowej miasta. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców miasta Oświęcimia będzie się stopniowo zmniejszać. Zgodnie z przewidywaniami, do roku 2030 liczba osób zamieszkujących miasto spadnie do 34 597 osób. Spadać będzie liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym do roku 2025 będzie rosła, a od 2026 będzie malała.

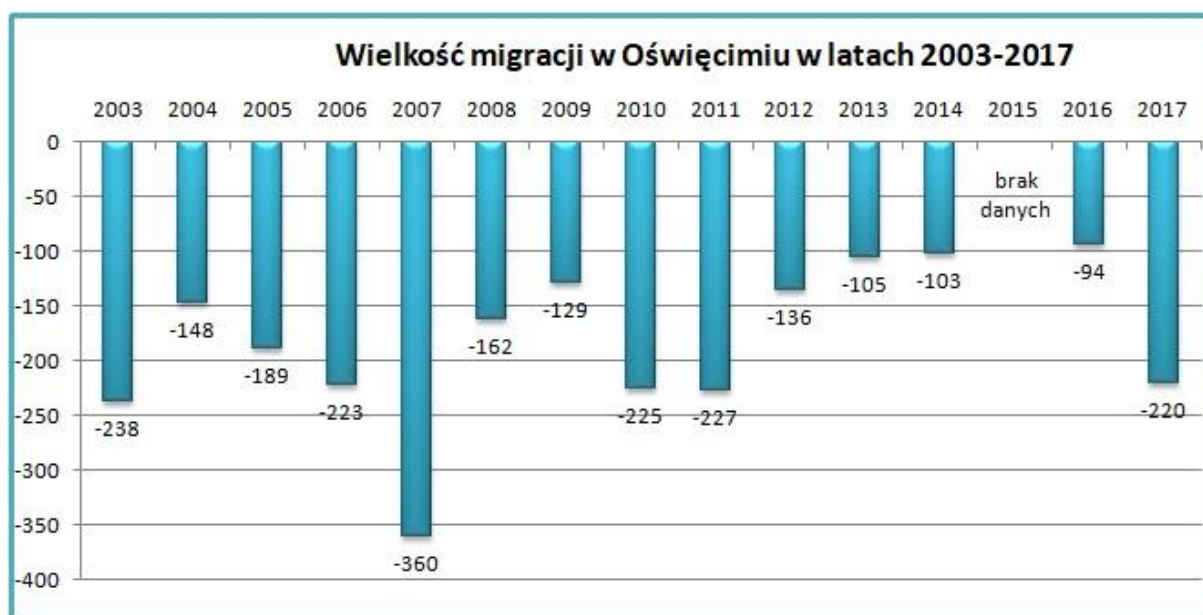
I.3.3. Saldo migracji

Drugim elementem po przyroście naturalnym, wpływającym na zmianę liczby ludności jest ruch migracyjny. Jak już wspomniano, ogólne saldo w Oświęcimiu przyjmuje wartość ujemną.

Ma to niekorzystny wpływ na wartość potencjału demograficznego miasta, gdyż najczęściej oznacza to odpływ ludności w wieku produkcyjnym, ponieważ jest to grupa z reguły najbardziej mobilna.

Każdego roku, przeciętnie o około 200 osób więcej na stałe wyjeżdża z miasta niż się w nim osiedla. Jednocześnie występujące w tym samym okresie wysokie dodatnie saldo migracji w gminie wiejskiej Oświęcim, co pozwala stwierdzić, że większość migracji wynika z procesu suburbanizacji, czyli przenoszenia się mieszkańców z miasta na tereny podmiejskie. Jest to zjawisko powszechne wśród dużych, średnich i, w coraz większym stopniu, także małych miast w całej Polsce. Powiat oświęcimski nie jest tu wyjątkiem, co znajduje swoje potwierdzenie w danych statystycznych (por. tab. 1).

Wykres 3 - Wielkość migracji w latach 2003-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

**Tabela 1 - Zmiany salda migracji na terenie powiatu oświęcimskiego
w latach 2003 - 2017**

Jednostka terytorialna	Saldo migracji														
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Oświęcim - miasto	-238	-148	-189	-223	-360	-162	-129	-225	-227	-136	-105	-103	-	-94	-220
Oświęcim - gmina wiejska	184	219	161	148	222	184	179	168	163	126	96	145	-	60	94
Brzeszcze - miasto	-43	-71	-19	-85	-74	-59	3	5	-30	-8	-20	-53	-	-64	-38
Brzeszcze - obszar wiejski	-14	43	-54	33	27	79	-52	-62	14	-20	-5	-50	-	28	-7
Chelmek - miasto	-69	-46	-21	-41	-33	-40	3	-29	-16	-26	-5	-16	-	-27	8
Chelmek - obszar wiejski	29	36	-5	0	32	3	19	21	38	12	20	28	-	28	-13
Kęty - miasto	-18	-71	-23	-91	-90	-110	-93	-100	-64	-101	-124	-105	-	-59	-36
Kęty - obszar wiejski	57	59	32	56	47	27	33	94	70	48	69	12	-	34	34
Osiek	7	30	-6	14	43	-18	12	13	-4	-9	10	5	-	-8	36
Polanka Wielka	-9	-11	-3	0	-18	20	20	-8	7	1	-21	-8	-	7	-12
Przeciszów	13	-28	-5	9	14	-10	-16	16	-16	17	-2	-16	-	9	1
Zator - miasto	20	-16	-10	-14	-8	0	0	3	-18	17	-18	21	-	-4	-4
Zator - obszar wiejski	52	22	25	13	5	10	15	9	2	25	8	21	-	-7	-22

- - brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminach miejsko-wiejskich powiatu na obszarach miejskich zanotowano niemal zawsze ujemne saldo migracji, przy jednoczesnym dodatnim bilansie na otaczających je terenach wiejskich. Od 2011 r. do 2016 r. obserwuje się spadek wielkości odpływu ludności z miasta Oświęcim, jednak rok 2017 charakteryzuje się znacznym wzrostem tej wartości.

I.3.4. Struktura wieku i płci

W trakcie całego okresu objętego analizą, liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. Współczynnik feminizacji wyniósł średnio 111,1 kobiet przypadających na 100 mężczyzn, tak więc, według klasyfikacji Rosseta¹, mieści się w dolnej granicy „mocno zwichniętej równowagi płci”. W warunkach polskich przewaga liczby kobiet jest zjawiskiem często obserwowalnym (tab. 2).

Tabela 2 - Zmiana liczby kobiet i mężczyzn oraz współczynnika feminizacji w latach 2003-2018

Rok	Kobiet		Mężczyzn		Współczynnik feminizacji w mieście Oświęcim	Współczynnik feminizacji w powiecie oświęcimskim
	liczba	%	liczba	%		
2003	21 715	52,42	19 707	47,58	110	105
2004	21 735	52,52	19 647	47,48	111	105
2005	21 628	52,58	19 506	47,42	111	105
2006	21 511	52,71	19 298	47,29	111	105
2007	21 394	52,80	19 126	47,20	112	106
2008	21 328	52,88	19 004	47,12	112	106
2009	21 213	52,83	18 943	47,17	112	106
2010	21 249	52,50	19 222	47,50	111	105
2011	21 078	52,52	19 059	47,48	111	105
2012	20 997	52,63	18 896	47,37	111	105
2013	20 841	52,54	18 823	47,46	111	106
2014	20 747	52,60	18 697	47,40	111	106
2015	20 611	52,56	18 604	47,44	111	106
2016	20 470	52,52	18 502	47,48	111	106
2017	20 327	52,55	18 351	47,45	111	106
2018	20 130	52,56	18 170	47,44	111	106

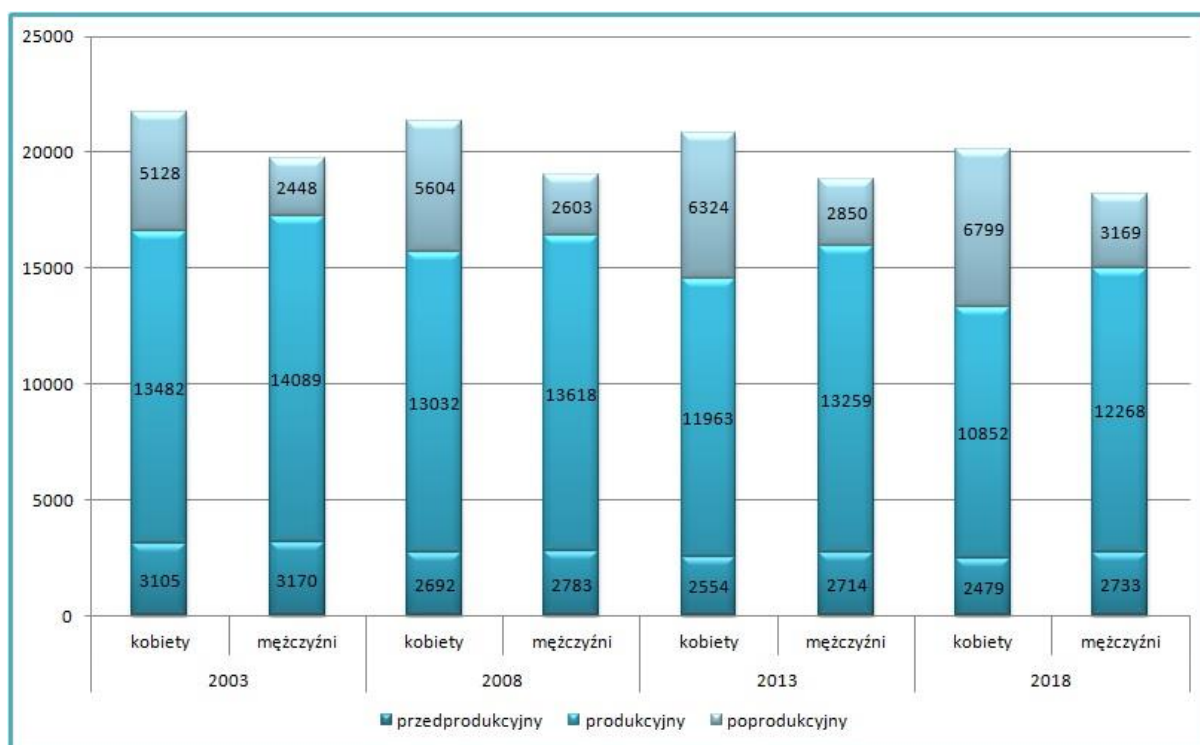
Źródło: Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W powiecie oświęcimskim współczynnik feminizacji kształtuje się na niższym poziomie, niż w Oświęcimiu. Także to zjawisko potwierdza powszechny w skali kraju trend relatywnie największej mobilności grupy młodych kobiet, które najczęściej decydują się na migrację ze wsi do średnich i dużych miast.

¹ Rosset E., *Studia nad teoriami ludnościowymi*, Instytut Statystyki i Demografii, Warszawa 1987

Większość mieszkańców Oświęcimia stanowią obecnie osoby w wieku produkcyjnym (blisko 61%). Za niekorzystne zjawisko należy uznać jednak systematyczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Pomiedzy 2003 a 2018 rokiem w Oświęcimiu ubyło 4 451 osób w wieku produkcyjnym oraz 1 063 osoby w wieku przedprodukcyjnym. W tym samym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 2 392. Dane te jednoznacznie wskazują na postępujące procesy starzenia się oświęcimskiego społeczeństwa (por. tab. 3).

Wykres 4 - Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku i struktury płci w latach 2003, 2008, 2013 i 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 3 - Struktura ludności miasta Oświęcim według grupowania ekonomicznego oraz współczynnik obciążenia ekonomicznego w latach 2003, 2008, 2013 i 2018

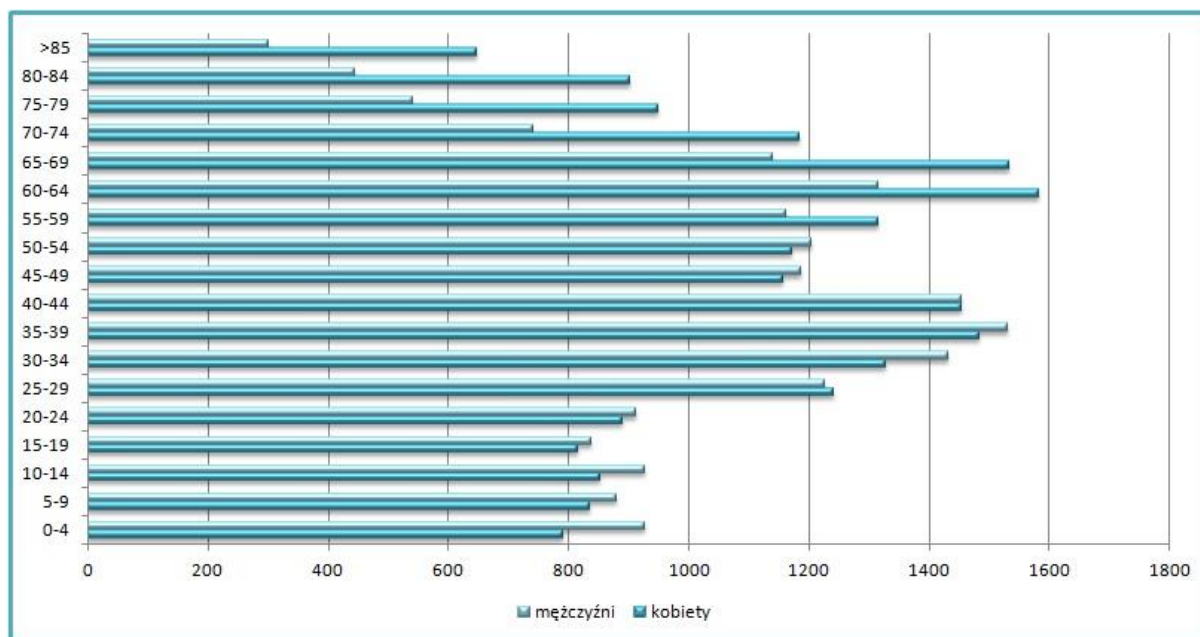
Wiek	2003			2008			2013			2018		
	osób	%	W _{OE}	osób	%	W _{OE}	osób	%	W _{OE}	osób	%	W _{OE}
przedprodukcyjny	6 275	15,15	50,24 %	5 475	13,57	51,34 %	5 268	13,28	57,26 %	5 212	13,61	65,66 %
produkcyjny	27 571	66,56		26 650	66,08		25 222	63,59		23 120	60,36	
poprodukcyjny	7 576	18,29		8 207	20,35		9 174	23,13		9 968	26,03	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W dłuższym okresie, pogłębianie się obecnych tendencji demograficznych może stać się ograniczeniem w możliwościach gospodarczego rozwoju miasta w przyszłości. Potwierdzają

to także zmiany wskaźnika obciążenia ekonomicznego [W_{OE}] w ostatnich latach. Jest to syntetyczny wskaźnik będący ilorazem między sumą osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym a liczbą osób w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wartość wskaźnika wzrasta i przekracza 65%, przy obecnej średniej dla Polski kształtującej się na poziomie 57,81%. Zmiany w strukturze ludności miasta należy uznać za jednoznacznie niekorzystne.

Wykres 5 - Struktura wieku i płci w Oświęcimiu w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej występuje nieznaczna przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Znaczne różnice występują w grupie poprodukcyjnej, gdzie występuje znaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, która pogłębia się. Struktura wieku i płci w Oświęcimiu kształtem zbliżone jest do trendów obserwowanych w całej Polsce.

Rozkład struktury wieku i płci w formie wykresu (por. wyk. 5) dzielące ludność według grup 5-letnich, wskazuje na brak nienaturalnych wypłaszczeń wahań demograficznych oraz możliwość wzrostu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w najbliższych latach w związku z wejściem w wiek rozrodczy wyżu demograficznego. Zestawienie to potwierdza także, iż przyczyną zachwianej równowagi płci wśród mieszkańców Oświęcimia jest nadumieralność mężczyzn po 50 roku życia.

I.3.5. Rynek pracy

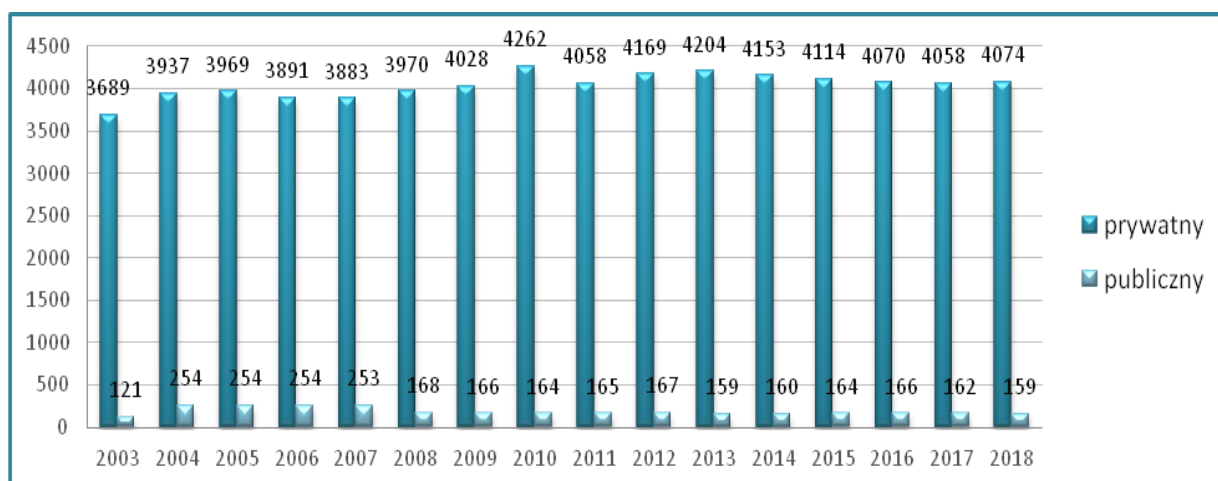
I.3.5.1. Podmioty gospodarcze

Ujemne saldo migracji i zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym na terenie miasta opisana w poprzednim podrozdziale, nie stanowi znaczącego impulsu dla rozwoju miejskiego rynku pracy. Ruch naturalny w sposób ograniczony oddziałuje także na wzmacnianie wewnętrznego rynku zbytu, jednakże w znaczącym stopniu na gospodarkę

Oświęcimia wpływ ma wiodąca rola miasta w powiecie i dość silna pozycja w regionie, za czym idzie wysoki udział migracji wahadłowych, a więc wysoki odsetek osób dojeżdżających do pracy w Oświęcimiu.

Nowe inwestycje infrastrukturalne poprawiające dostępność Oświęcimia z jednej strony wzmacniają pozycję miasta w regionie, jednakże sąsiedztwo tak silnego gospodarczo ośrodka, jakim jest Konurbacja Śląska, pociąga za sobą ryzyko zmniejszenia salda migracji wahadłowych i częstszego świadczenia usług pracy mieszkańców Oświęcimia na rzecz pracodawców działających na terenie miast centralnych aglomeracji Katowickiej. W celu zdiagnozowania sytuacji zachodzącej w mieście, niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowych analiz. Podstawowym wskaźnikiem obrazującym sytuację rynku pracy jest zmiana liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym terenie w ostatnich latach. W Oświęcimiu od 2003 zauważalne są ciągłe wahania liczby przedsiębiorstw. Od 2014 roku liczba podmiotów gospodarczych malała, dopiero w 2018 roku nastąpił jej niewielki wzrost (por. wyk. 6).

Wykres 6 - Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Oświęcimiu w latach 2003-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wysoką aktywność gospodarczą mieszkańców Oświęcimia potwierdza także druga najwyższa wartość wskaźnika przedsiębiorczości spośród gmin powiatu oświęcimskiego. Współczynnik ten stanowi liczbę przedsiębiorstw przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W roku 2018, dla miasta Oświęcim wyniósł on 192,4, jedynie miasto Kęty osiągnęło wyższy współczynnik przedsiębiorczości w powiecie oświęcimskim. Oświęcim pod względem dynamiki zmian znajduje się na 4 miejscu w powiecie, wśród pierwszych trzech gmin znajdują się: obszary wiejskie Chełmka, gmina Polanka Wielka oraz miasto Zator.

**Tabela 4 - Zmiany wskaźnika przedsiębiorczości w powiecie oświęcimskim
w latach 2003, 2008, 2013 i 2018**

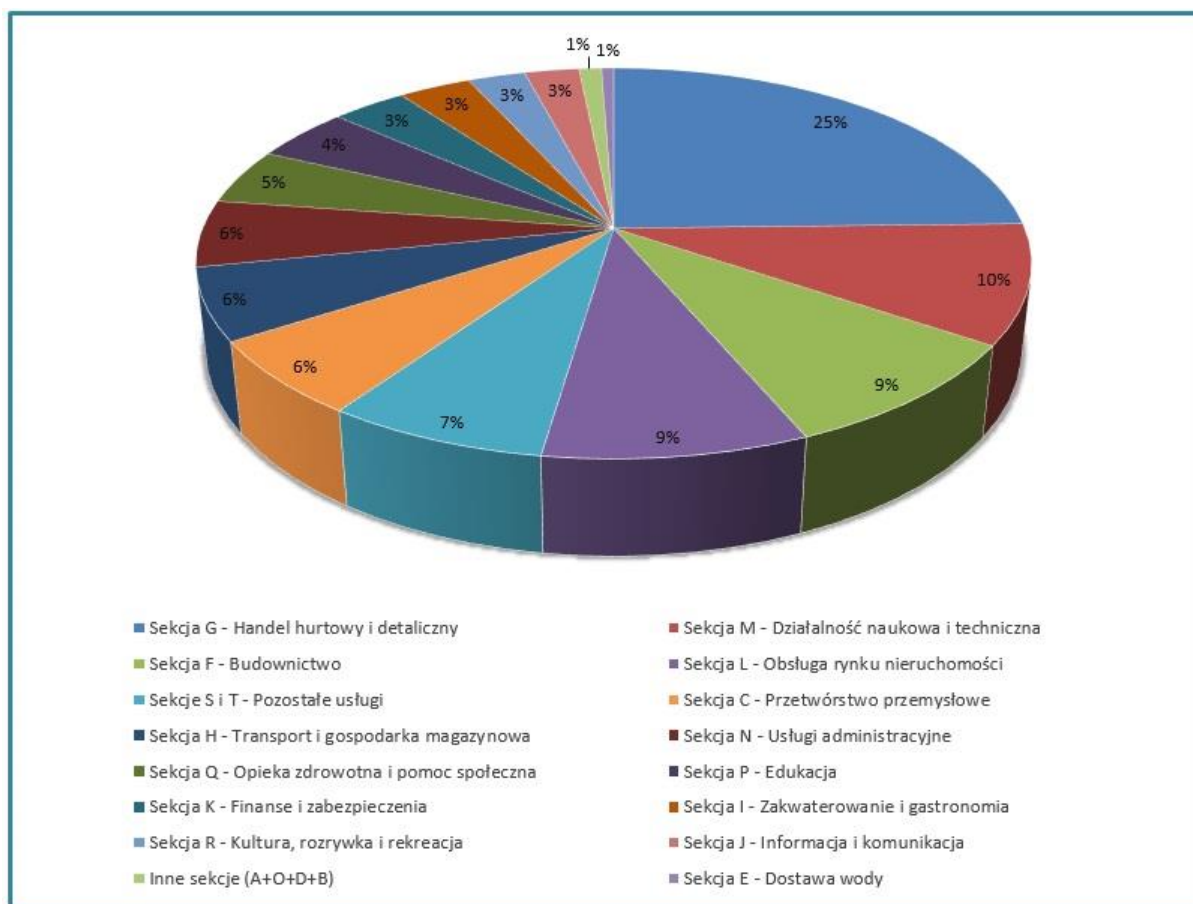
Jednostka samorządu terytorialnego	Wskaźnik przedsiębiorczości				
	2003	2008	2013	2018	Dynamika zmian (2003 r. = 100)
Brzeszcze - miasto	145,8	154,1	157,2	174,0	119,34
Brzeszcze - obszar wiejski	108,6	119,4	127,6	141,3	130,11
Chelmek - miasto	120,5	119,6	127,4	143,2	118,84
Chelmek - obszar wiejski	80,3	78,3	101,0	121,7	151,56
Kęty - miasto	161,9	165,0	183,4	199,3	123,10
Kęty - obszar wiejski	99,9	106,2	115,0	125,1	125,23
Osiek	75,2	77,1	88,0	95,5	126,99
Oświęcim - miasto	147,0	164,3	181,0	192,4	130,88
Oświęcim - obszar wiejski	116,1	111,6	130,9	145,3	125,15
Polanka Wielka	94,3	100,6	115,7	124,8	132,34
Przeciszów	93,2	90,3	102,0	104,5	112,12
Zator - miasto	121,4	133,1	139,9	175,6	144,65
Zator - obszar wiejski	94,3	97,6	102,7	112,3	119,09
Powiat oświęcimski	126,1	132,0	144,2	156,4	124,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2013 r., wśród podmiotów gospodarczych według sekcji PKD, na 4260 wszystkich zarejestrowanych podmiotów, największy udział przypadł jednostkom należącym do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (1049 przedsiębiorstw). W Oświęcimiu znajduje się także wiele przedsiębiorstw zajmujących się działalnością naukową i techniczną (419) oraz firm budowlanych (390). Wysokim udziałem odznaczają się także sekcja L – obsługa rynku nieruchomości oraz sekcje S i T – obejmujące pozostałe usługi oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i świadczące usługi na własne potrzeby. Strukturę podmiotów gospodarczych charakteryzuje przeważająca liczba przedsiębiorstw usługowych, przy znaczącym udziale podmiotów prowadzących działalność naukową i techniczną.

Na poniższym wykresie, inne sekcje obejmują: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), górnictwo i wydobywanie (sekcja B), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) oraz administrację publiczną, obronę narodową i obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O).

Wykres 7 - Podmioty gospodarcze w Oświęcimiu według sekcji PKD w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocia

Oświęcim jest głównym miejscem pracy dla ponad 12,5 tys. osób, z czego w 2003 r. 50,2% stanowiły kobiety, natomiast w 2017 r. kobiety stanowiły już 52,5% wszystkich pracujących. W 2017 roku można zaobserwować wzrost osób zatrudnionych w Oświęcimiu w porównaniu do 2003 i 2013 roku, podobnie jak ma to miejsce dla powiatu oświęcimskiego (por. tab. 5). Liczba miejsc pracy w Oświęcimiu pomiędzy 2003 a 2017 rokiem wzrosła osiągając dynamikę 104,55, co jest wartością nieznacznie wyższą od średniej dla powiatu oświęcimskiego (103,56). Dynamika zmian w Oświęcimiu jest zdecydowanie lepsza niż w miastach takich jak: Brzeszcze, Chelmek czy Kęty. Ponadto liczba osób pracujących w Oświęcimiu jest zdecydowanie niższa niż w Zatorze, gdzie dynamika zmian jest najwyższa w całym powiecie oświęcimskim (387,88).

Wraz ze wzrostem liczby pracujących w Oświęcimiu nastąpił znaczny spadek bezrobocia. W 2005 r. w Oświęcimiu mieszkało 2729 osób bezrobotnych, w 2013 roku było ich 2025, a w roku 2018 już tylko 851. Stopa bezrobocia mierzona jako udział liczby bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w tym samym okresie również spadała z 10,6% w 2003 roku, przez 8,4% w 2013 roku do rekordowo niskiej wartości 3,8% w 2018 roku. Na przestrzeni lat bezrobocie w Oświęcimiu naprzemiennie spadało i rosło. Można zauważyć, iż od 2005 roku następował powolny spadek do 2008 roku, a następnie dość wyraźny wzrost będący następstwem kryzysu gospodarczego. Szczytowym momentem był rok 2013, gdy

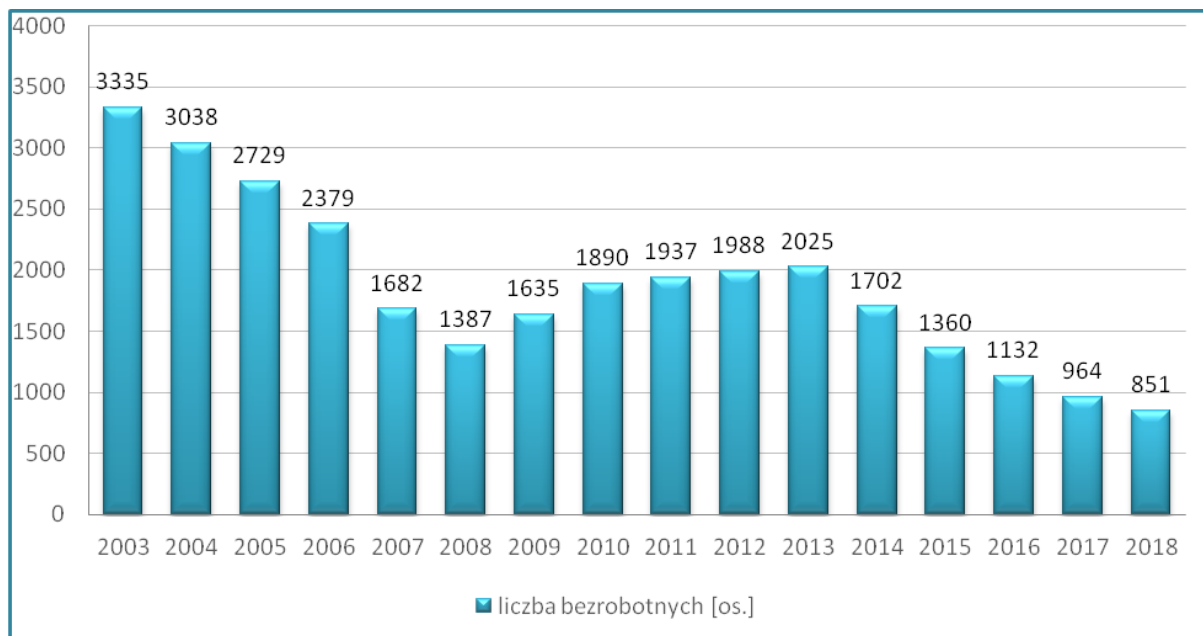
w mieście pozostawało 2025 osób bez pracy. Od 2014 roku liczba osób bezrobotnych stale spada i w 2018 roku już tylko 851 osób pozostało bez pracy (por. wyk.8).

**Tabela 5 - Pracujący w gminach powiatu oświęcimskiego
w roku 2003, 2013 i 2017**

Jednostka terytorialna	Ogółem			Dynamika	Kobiety			Mężczyźni		
	2003	2013	2017		2003	2013	2017	2003	2013	2017
Brzeszcze - miasto	5295	4353	3525	66,57	1414	1473	1499	3881	2880	2026
Brzeszcze - obszar wiejski	522	354	389	74,52	279	199	228	243	155	161
Chelmek - miasto	1720	1289	1424	82,79	850	660	738	870	629	686
Chelmek - obszar wiejski	416	547	625	150,24	248	226	306	168	321	319
Kęty - miasto	5608	5361	5327	94,99	2497	2398	2462	3111	2963	2865
Kęty - obszar wiejski	742	1299	1594	214,82	476	846	983	266	453	611
Osiek	367	496	611	166,49	255	346	430	112	150	181
Oświęcim - miasto	11944	11311	12487	104,55	5991	5973	6559	5953	5338	5928
Oświęcim - obszar wiejski	1537	1962	1911	124,33	879	945	967	658	1017	944
Polanka Wielka	219	289	355	162,1	124	169	220	95	120	135
Przeciszów	299	373	369	123,41	184	199	220	115	174	149
Zator - miasto	363	769	1408	387,88	267	423	720	96	346	688
Zator - obszar wiejski	284	300	335	117,96	111	131	149	173	169	186
Powiat oświęcimski	29316	28703	30360	103,56	13575	13988	15481	15741	14715	14879

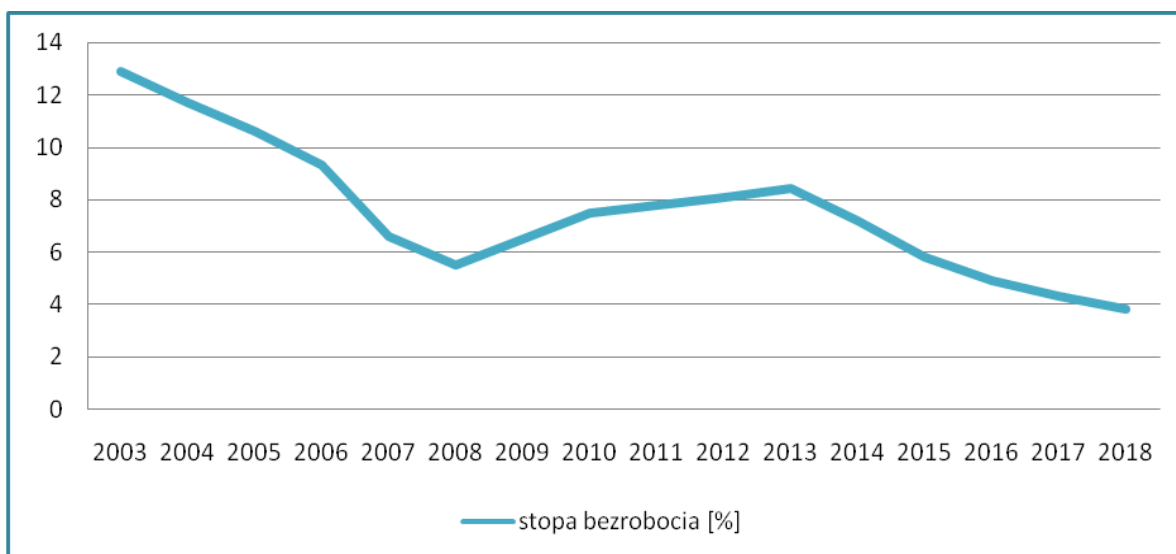
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 8 - Zmiany liczby bezrobotnych w Oświęcimiu w latach 2003-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 9 - Zmiany stopy bezrobocia w Oświęcimiu w latach 2003-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dynamika zmian liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia są ze sobą wyraźnie skorelowane, co wskazuje, iż zmiany na rynku pracy nie były spowodowane zmianami demograficznymi zachodzącymi na terenie miasta, lecz zmianami o charakterze gospodarczym. Na tle lokalnym, sytuacja na oświęcimskim rynku pracy przedstawia się niekorzystnie, wyższa niż w Oświęcimiu stopa bezrobocia w 2018 roku została odnotowana jedynie w Kętach (por. tab. 6).

Tabela 6 - Zmiany stopy bezrobocia w powiecie oświęcimskim w latach 2005-2018

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia [%]													
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brzeszcze	7,1	5,7	4,1	3,3	3,8	4,7	4,5	4,6	5,2	4,0	3,7	2,6	2,1	2,1
Chełmek	8,4	6,2	5,0	4,2	5,6	6,0	6,0	7,0	6,6	5,2	3,9	3,4	2,6	2,4
Kęty	11,0	8,8	6,4	5,8	7,7	7,6	8,1	8,6	8,5	7,2	6,2	5,5	4,3	4,3
Osiek	9,0	7,5	4,9	4,3	5,2	6,1	5,8	6,4	6,8	4,9	3,9	3,5	2,6	2,6
Oświęcim - miasto	10,6	9,3	6,6	5,5	6,5	7,5	7,8	8,1	8,4	7,2	5,8	4,9	4,3	3,8
Oświęcim - obszar wiejski	8,1	6,8	4,9	4,1	3,9	5,2	5,1	5,5	5,4	4,1	3,5	3,0	2,3	2,1
Polanka Wielka	7,8	5,9	3,4	3,9	3,6	4,8	4,8	5,7	5,1	3,5	2,5	2,1	2,2	2,1
Przeciszów	9,6	8,3	6,2	4,8	5,2	6,4	6,9	7,3	6,9	5,3	4,7	3,4	2,6	2,2
Zator	11,6	9,7	7,0	5,4	6,4	8,2	8,5	9,5	9,9	7,6	5,7	4,6	3,3	2,9
Powiat oświęcimski	9,6	7,9	5,7	4,8	5,8	6,6	6,7	7,2	7,3	5,9	4,9	4,1	3,3	3,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Bezrobocie w Oświęcimiu jest wyższe niż średnia dla całego powiatu, jednakże wpływ na niższą wartość dla powiatu mają obszary podmiejskie, skąd ludność dojeżdża do pracy w mieście.

Biorąc pod uwagę, iż w 2018 r. wśród wszystkich bezrobotnych z terenu powiatu oświęcimskiego, mieszkańcy Oświęcimia stanowili ponad 29%, analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadzona przez Powiatowy Urząd Pracy będzie w dużej mierze reprezentować także sytuację w mieście. W pierwszym półroczu 2018 r., wśród zawodów maksymalnie deficytowych znaleźli się m.in. pracownicy biur informacji, maszyniści kolejowi oraz robotnicy leśni. Natomiast strukturę w rozbiu na poszczególne zawody przedstawiono w tabeli 7.

Wskaźnik intensywności nadwyżki i deficytu zawodów obliczany jest jako iloraz liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie czasu oraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w relatywnym okresie. Jeżeli wskaźnik przyjmie wartości mniejsze od 0,9 dany zawód traktowany jest jako nadwyżkowy, jeśli wartości będą kształtowały się w przedziale między 0,9 a 1,1 przyjmuje się, że dany zawód jest zrównoważony, a więc wykazuje równowagę na rynku pracy, natomiast gdy wartości przekraczają 1,1 dany zawód traktowany jest jako deficytowy.

**Tabela 7 - Zawody deficytowe i nadwyżkowe w I połowie 2018 r.
w powiecie oświęcimskim**

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
Deficyt	Zawód maksymalnie deficytowy	Pracownicy biur informacji
		Maszyniści kolejowi i metra
		Robotnicy leśni i pokrewni
		Ceramicy i pokrewni
	Zawód deficytowy	Tynkarze i pokrewni
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
		Gońce, багаżowi i pokrewni
		Asystenci nauczycieli
		Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali
		Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem
		Operatorzy urządzeń energetycznych
		Inżynierowie elektrycy
	Zawód zrównoważony	Nauczyciele szkół specjalnych
		Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej nieklasyfikowani
Nadwyżka	Zawód nadwyżkowy	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni
		Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
		Sekretarki (ogólne)
	Zawód maksymalnie nadwyżkowy	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni
		Kaletnicy, rymarze i pokrewni
		Asystenci dentyści

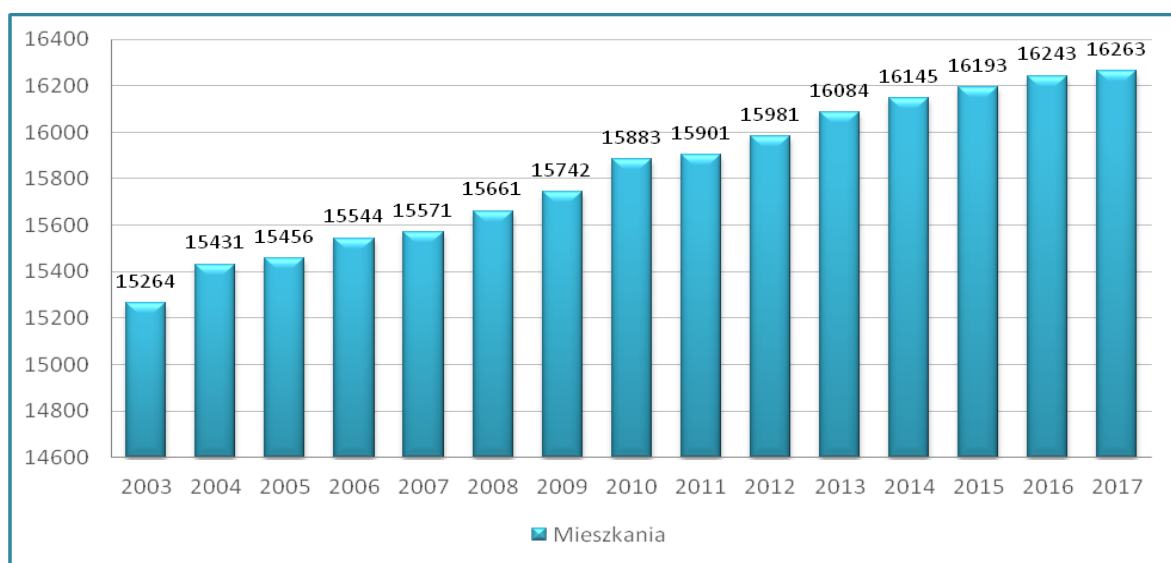
Źródło: Zawody deficytowe i nadwyżkowe, Powiat oświęcimski, Informacja sygnałowa, I półrocze 2018 r., Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu, 2018

I.3.6. Mieszkalnictwo

W 2017 r. w Oświęcimiu znajdowało się 16 263 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej ponad 928 469 m². W porównaniu z rokiem 2003, ich liczba wzrosła o prawie 1 000, czyli w stosunku do roku 2003 wzrost sięgnął 6,1%. Z roku na rok liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania jest zmienna, przy czym, zauważyć można znaczny wzrost w odstępach 2 - 3 letnich (por. wyk. 10).

Wzrost liczby mieszkań w Oświęcimiu od 2003 roku nie jest wysoki, jednak szybciej nowych mieszkań przybywało tylko w gminach wiejskich Oświęcim, Brzeszcze, Chelmek oraz Polanka Wielka. W tym samym okresie, średnia dynamika zmian dla powiatu była również niższa od tej obserwowanej w Oświęcimiu (por. tab. 8). Ruch budowlany na terenie miasta należy uznać za przeciętnie dynamiczny.

Wykres 10 - Zasób mieszkaniowy Oświęcimiu w latach 2003-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 8 - Zmiany liczby mieszkań w powiecie oświęcimskim w latach 2003-2017

Jednostka terytorialna / Rok	2003	2013	2017	Dynamika, 2003 r. = 100
Brzeszcze - miasto	4198	4331	4393	104,65
Brzeszcze - obszar wiejski	2902	3168	3277	112,92
Chelmek - miasto	3159	3259	3318	105,03
Chelmek - obszar wiejski	1033	1126	1185	114,71
Kęty - miasto	6221	5907	6083	97,78
Kęty - obszar wiejski	3832	3722	3913	102,11
Osiek	2126	2007	2115	99,48
Oświęcim - miasto	15264	16084	16263	106,54
Oświęcim - obszar wiejski	4607	5213	5570	120,90
Polanka Wielka	1039	1134	1189	114,44
Przeciszów	1881	1684	1725	91,71
Zator - miasto	1100	1039	1130	102,73
Zator - obszar wiejski	1452	1442	1497	103,10
Powiat oświęcimski	48814	50116	51658	105,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W Oświęcimiu sukcesywnie zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oraz przeciętna liczba izb, co pokazuje, iż z roku na rok warunki mieszkaniowe poprawiają się. Zmiany zachodzą powoli, jednakże ich tempo nie odbiega od sąsiednich miast położonych w regionie (por. tab. 9). Jednocześnie występuje także duża rozbieżność pomiędzy standardem istniejącej zabudowy, zwłaszcza kilkudziesięcioletniej oraz nowymi domami, z których niektóre posiadają charakter podmiejski lub rezydencjonalny.

Tabela 9 - Zmiany warunków mieszkaniowych w Oświęcimiu i miastach powiatu oświęcimskiego w latach 2004-2017

Miasto	Rodzaj	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brzeszcze	Ppu	67,4	67,5	67,7	67,8	67,8	68,0	69,1	69,2	69,4	69,6	69,8	69,9	70,2	70,5
	Pli	3,61	3,62	3,62	3,63	3,63	3,63	3,69	3,69	3,70	3,70	3,71	3,72	3,72	3,73
Chelmek	Ppu	60,2	60,5	60,8	61,3	61,7	62,0	64,3	64,5	64,9	65,0	65,5	65,8	66,1	66,4
	Pli	3,62	3,63	3,64	3,65	3,67	3,67	3,82	3,82	3,83	3,83	3,84	3,85	3,86	3,86
Kęty	Ppu	71,6	71,9	72,2	72,7	73,0	73,3	73,9	74,3	74,6	74,9	74,9	75,2	75,5	75,5
	Pli	3,88	3,89	3,90	3,91	3,92	3,93	4,02	4,03	4,04	4,05	4,04	4,05	4,06	4,05
Oświęcim	Ppu	54,7	54,9	54,8	55,0	55,1	55,1	56,2	56,3	56,4	56,6	56,8	56,9	57,0	57,1
	Pli	3,27	3,27	3,27	3,27	3,27	3,27	3,34	3,34	3,35	3,35	3,35	3,35	3,36	3,36
Zator	Ppu	82,3	82,4	82,7	83,0	83,6	83,8	87,0	87,4	87,8	87,9	88,3	88,6	89,0	87,6
	Pli	4,24	4,25	4,25	4,26	4,27	4,27	4,47	4,47	4,49	4,49	4,49	4,49	4,50	4,43

Ppu - Przeciętna powierzchnia użytkowa, Pli - Przeciętna liczba izb

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym wskazuje, że osiedla Monowice i Stare Stawy posiadają jeszcze rezerwy terenowe w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz dostępność komunikacyjną i infrastrukturę techniczną umożliwiającą zabudowę. W zakresie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej stwierdza się znaczną aktywność developerów prywatnych, którzy realizują inwestycje mieszkaniowe na terenie miasta.²

I.3.7. Warunki życia ludności

I.3.7.1. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna jest elementem posiadającym duże znaczenie dla jakości życia mieszkańców gminy. Zapewnienie dostępu do niej jest jednym z najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Na infrastrukturę społeczną składają się instytucje oraz urządzenia zapewniające zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej, życia kulturalnego i społecznego, opieki socjalnej oraz sportu.

² Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Oświęcim w okresie od 1.09.2014 r. do 30.06.2018 r., Uchwała Nr LIV/1032/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26 września 2018 r.

Szkolnictwo

Niski przyrost naturalny oraz postępujące corocznie zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli w wieku 17 lat i mniej sprawiają, że zapotrzebowanie na usługi przedszkolne oraz usługi oświaty podstawowej i gimnazjalnej zmniejsza się na skutek spadku liczby dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Statystyki zmian zachodzących w ostatnich latach przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10 - Zmiany liczby uczniów w różnych rodzajach szkół w latach 2003-2017

Rodzaj szkolnictwa	Liczba uczniów [os]														
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Podstawowe	2961	2749	2635	2456	2334	2229	2192	2174	2180	2158	2169	2393	2553	2355	2611
Gimnazjalne	1905	1879	1810	1736	1584	1482	1361	1307	1307	1322	1281	1198	1154	1129	771
Ponadgimnazjalne, zawodowe i artystyczne	-	-	-	-	-	-	-	1881	1645	1604	1551	1629	1761	1875	1862
Zasadnicze zawodowe	-	-	-	-	-	-	-	761	719	692	673	671	629	580	518
Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	2747	2814	2778	2576	2366	2195	2056	1984
Ponadgimnazjalne i policealne	-	-	-	-	-	-	-	6254	6438	6510	6090	6099	6044	5618	5614

- - brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najbardziej drastyczny spadek liczby uczniów zaobserwowano w grupie ponadgimnazjalnej i policealnej, znacznie też zmniejszyła się liczba uczniów szkół ogólnokształcących oraz zasadniczych zawodowych. Drastycznie zmniejszyła się też liczba uczniów w gimnazjach ze względu na likwidację tych placówek. Jednocześnie, odnotowano wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych.

Zmiany te związane są z jednej strony ze zmianami struktury wiekowej na przestrzeni ostatnich lat (falewania demograficznego), natomiast tak silne spadki w grupie najmłodszych uczniów powodowane były także inwestycjami w zakresie szkolnictwa w gminach sąsiednich, dzięki czemu ze szkół oświecimskich wielu uczniów dotychczas dowożonych tam codziennie mogło przenieść się do szkół położonych bliżej ich miejsca zamieszkania.

Na terenie miasta funkcjonują następujące podmioty prowadzące działalność oświatową:

Na poziomie przedszkolnym:

- 6 miejskich przedszkoli publicznych;
- Przedszkole sióstr Serafitek Nr 8;
- 7 przedszkoli niepublicznych.

Na poziomie podstawowym:

- 9 publicznych szkół podstawowych;
- Publiczna szkoła podstawowa specjalna Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego – prowadzona przez Powiat.

Na poziomie licealnym i wyższym:

- 5 publicznych szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Powiat Oświęcimski;
- Zespół Szkół Towarzystwa Salezjańskiego;
- Małopolska Uczelnia Państwowa im. rotmistrza Witolda Pileckiego.

Opieka zdrowotna

Trzon służby zdrowia stanowi Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu, który jest jednym z większych i nowocześniejszych szpitali w Zachodniej Małopolsce ze specjalistyczną bazą zabiegowo-diagnostyczną. Ponadto w mieście działają:

- 2 placówki stacjonarnej pomocy społecznej;
- Zakład Opiekuńczo - Lecznicy prowadzony przez C.M.B.B. „Serafitki”;
- hospicjum Fundacji Pomnik - Hospicjum Miastu Oświęcim.

Na terenie miasta w 2018 r. funkcjonowało 20 aptek, czyli o trzy więcej niż w 2003 r. Tym samym liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę spadła z 2437 os. w 2003 r. do 1915 os. w 2018 r., zatem dostępność leków znacząco się poprawiła.

Kultura

Oświęcim, oprócz bycia głównym ośrodkiem kulturalnym regionu, zajmuje również ważne miejsce w historii. W mieście funkcjonują ważne instytucje kulturalne:

- Oświęcimskie Centrum Kultury - wszechstronna instytucja prowadząca działalność z zakresu edukacji kulturalnej, jedną z ważniejszych w Małopolsce Zachodniej. Do najważniejszych przedsięwzięć kulturalnych OCK należą: Międzynarodowy Festiwal Filmów Nieprofesjonalnych „Kochać człowieka”, Ogólnopolskie Biennale Fotografii „Kochać człowieka”, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Darujmy światu pokój”, Ogólnopolskie Spotkania Recytatorów i Śpiewających Poezję „Amor sprawił...”, Ogólnopolski Konkurs Literacki „Pisanie dobre na chandrę”. Z inspiracji Oświęcimskiego Centrum Kultury przygotowano w ramach warsztatów artystycznych „Młodzi muzycy na rzecz pokoju - Oświęcim`98” oratorium „Droga nadziei”, czy Forum Dziecięcych Inicjatyw Pokojowych. W ramach Forum organizowany był Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Folklorystyczny „Darujmy światu pokój”.
- Muzeum Zamek w Oświęcimiu - jego misją jest popularyzowanie historii ziemi oświęcimskiej, pełni funkcje reprezentacyjne, kulturalne i edukacyjne. Placówka swoje cele realizuje m.in. poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów na wystawach czasowych, organizowanie i prowadzenie działalności badawczej, popularyzatorskiej, edukacyjnej, kulturalnej, wydawniczej; zabezpieczanie i konserwację zbiorów, opracowywanie, publikowanie i rozpowszechnianie wydawnictw drukowanych i multimedialnych, organizowanie lub współorganizowanie konferencji, zjazdów lub spotkań oraz imprez kulturalnych.
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego GALERIA KSIĄŻKI - Jest nie tylko nowoczesną i funkcjonalną placówką kultury, ale także trwałą platformą międzykulturowych i międzypokoleniowych działań realizujących potrzeby intelektualne,

emocjonalne i integracyjne. Oprócz standardowej działalności bibliotecznej, prowadzi szereg zajęć, warsztatów, wystaw, projekcji i innych akcji oraz imprez adresowanych do różnych grup wiekowych.

W Oświęcimiu działają również:

- filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie;
- Centrum Żydowskie, (w którego skład wchodzi synagoga Chewra Lomdei Misznajot, Muzeum Żydowskie oraz Centrum Edukacyjne) organizujące warsztaty dla młodzieży, seminaria dla nauczycieli i policji oraz wykłady i wydarzenia kulturalne. Działalność Centrum ukierunkowana jest na przybliżanie zwiedzającym historii Żydów w Oświęcimiu i w Polsce oraz edukację antydyskryminacyjną;
- Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży (MDSM), którego głównym celem jest znoszenie barier wynikających z historii i budowanie porozumienia między młodym pokoleniem bez względu na narodowość, m.in. poprzez organizację corocznego Dnia Otwartych Drzwi. MDSM jest także miejscem edukacji historyczno-społecznej;
- Centrum Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu, które powstało z myślą o wszystkich poruszonych wizytą w Miejscu Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau. Podstawą prowadzonych w nim działań są spotkania z byłymi więźniami KL Auschwitz-Birkenau i bezpośredni kontakt z historią wydarzeń II wojny światowej. Jest to miejsce dialogu pomiędzy ludźmi i narodami o odmiennych kulturach i przekonaniach religijnych;
- Stowarzyszenie Romów w Polsce, którego zadaniem jest tworzenie warunków pełnego uczestnictwa Romów w życiu narodu polskiego. Główne cele działalności Stowarzyszenia to: działalność edukacyjna i badawcza, kulturalna, działalność wydawnicza;
- Państwowa Szkoła Muzyczna im. Karola Szymanowskiego (szkoła I stopnia), w której uczy się gry na fortepianie, skrzypcach, gitarze, flecie, klarnecie, oboju, trąbce, puzonie, waltorni, akordeonie, perkusji i prowadzone są zajęcia ogólnomuzyczne oraz chór, zespoły kameralne i orkiestra;
- Młodzieżowy Dom Kultury, prowadzący zajęcia dla dzieci i młodzieży;
- Zakład Salezjański im. Ks. Bosko, który jest kolebką Zgromadzenia Salezjańskiego w Polsce. Zakład Salezjański stanowi architektoniczną wizytówkę miasta, ale także jest miejscem wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży w oparciu o system wychowawczy św. Jana Bosko;
- Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji) ma na celu upamiętnienie bohaterskich mieszkańców tej ziemi niosącym pomoc więźniom i ofiarom KL Auschwitz-Birkenau.

W mieście odbywają się także plenerowe imprezy cykliczne, często niosące pokojowe przesłanie. Wśród tych, które cieszą się popularnością należy wymienić: organizowany od 2010 roku Life Festival, Dni Miasta Oświęcimia oraz Tydzień Kultury Beskidzkiej, Małopolski Festiwal Smaku, Piknik Organizacji Pozarządowych, Jarmark Kasztelański.

Na terenie miasta funkcjonuje także ośrodek sportowy MOSiR, zarządzający następującymi obiektami, będącymi własnością Miasta Oświęcim:

- stadionem lekkoatletycznym przy ul. Legionów,
- Halą Lodową,
- Krytą Pływalnią,
- „Hotelem Olimpijskim”,
- boiskami do piłki nożnej w międzywalu rzeki Soły,
- zespołem boisk na Os. Stare Stawy (piłka nożna, koszykówka, siatkówka z możliwością gry w tenisa),
- boiskiem do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki z możliwością gry w tenisa na Os. Domki Szeregowe,
- boiskiem do piłki nożnej na os. Pileckiego,
- boiskiem do piłki nożnej na os. Dwory - Kruki,
- kortami tenisowymi na os. Pileckiego,
- skateparkiem - przy ul. Szustera oraz mini-skateparkiem przy ul. Tysiąclecia;
- halą sportową przy Szkole Podstawowej Nr 8.

W mieście Oświęcim w 2018 roku działało 26 klubów sportowych, w tym: piłkarskie, hokejowe, siatkówki, łyżwiarstwa figurowego, pływakki, koszykówki, tenisa stołowego, lekkoatletyki czy brydżowy.

Rozwinięta baza sportowa służy nie tylko mieszkańcom, ale także umożliwia organizowanie wielu ogólnopolskich i regionalnych imprez sportowych.

Według danych GUS z 2018 roku w samym Mieście Oświęcim znajdowało się 9 obiektów turystycznych zbiorowego zakwaterowania, w tym wszystkie były obiektami całorocznymi. Dysponowały one w sumie 803 miejscami noclegowymi.

Opieka socjalna

Zadania z zakresu opieki socjalnej i pomocy społecznej świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. W 2017 r. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem był dosyć wysoki i sięgnął 5,6% (2 173 osób), przy średniej dla powiatu oświęcimskiego na poziomie 3,2%. Zaobserwować można również negatywną tendencję wzrostu liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy w stosunku do ogółu ludności, utrzymującą się od 2011 roku.

Miasto Oświęcim prowadzi ponadto ośrodki wsparcia dziennego³:

- Środowiskowy Dom Samopomocy - którego głównym zadaniem jest wsparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają trudności w codziennym życiu, zwłaszcza w zakresie leczenia, zaspokajania podstawowych potrzeb, budowania relacji z otoczeniem i realizowania ról społecznych;

³ *Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014 - 2020, Urząd Miasta Oświęcimia 2013 r., s. 35-36*

- Dzienny Dom Pomocy - głównym zadaniem ośrodka jest niesienie pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osobom samotnym i starszym oraz wspieranie rodzin z małymi dziećmi do lat trzech.

W Oświęcimiu działa również Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Głównym zadaniem placówki jest udzielanie specjalistycznej pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową, a także osobom doświadczającym kryzysów, a w sytuacjach szczególnych zapewnia schronienie, posiada bowiem miejsca noclegowe.

I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Lapidarną definicję bezpieczeństwa publicznego można przedstawić jako stan umożliwiający sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W skali miasta, na bezpieczeństwo publiczne składają się warunki i instytucje chroniące życie, zdrowie, mienie mieszkańców gminy oraz majątek gminy przed zjawiskami zagrażającymi łaadowi prawnemu, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie mieszkańców i miasta.

W 2013 r. przez Radę Powiatu Oświęcimskiego przyjęty został załącznik do „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”. W dokumencie tym wymieniono zagrożenia na terenie powiatu takie jak: przestępczość, ruch na drogach, nagłe wypadki, klęski żywiołowe.

Na podstawie danych GUS za lata 2013-2018 dokonano porównania liczby przestępstw popełnianych w całym powiecie oświęcimskim, ponieważ brak jest danych dla samego miasta. Poziom bezpieczeństwa w regionie poprawia się, o czym świadczy regularny spadek liczby popełnianych przestępstw. Wyjątek jednak stanowi rok 2017, gdzie liczba przestępstw drastycznie wzrosła (por. tab. 12).

Tabela 11 - Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie oświęcimskim w latach 2013-2018

Jednostka / Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Powiat oświęcimski	3940	3628	3430	3045	3817	3097
Udział przestępstw popełnianych w powiecie oświęcimskim w przestępstwach popełnianych w kraju [%]	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Można zauważyć, że w 2018 roku, w porównaniu z rokiem 2013, znacząco wzrosła liczba przestępstw gospodarczych oraz tych popełnianych przeciwko rodzinie i opiece. Na stałym poziomie utrzymują się przestępstwa przeciw wolności oraz wolności sumienia, wyznania, seksualnej i obyczajowości. W 2018 roku przestępstwa innych kategorii były popełnione znacznie rzadziej, zaś wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji były popełniane 2 razy rzadziej niż w 2013 roku.

Wśród przestępstw gospodarczych według Komendy Głównej Policji wyróżnić można:

- przestępstwa polegające na fałszowaniu dokumentów i używanie ich jako autentycznych oraz poświadczenia nieprawdy w dokumentach;

- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, tj. wyłudzenia kredytów, pożyczek bankowych, wyłudzenia odszkodowań z tytułu umowy ubezpieczenia, pranie brudnych pieniędzy, udaremnienie egzekucji komorniczej, nierzetelne prowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej i udaremnienie przetargów publicznych;
- przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz fałszowanie znaków urzędowych;
- przestępstwa dotyczące uzyskania cudzego programu komputerowego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - oszustwa internetowe;
- przestępstwa intelektualne, w tym wprowadzenia do obrotu towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym;
- przestępstwa dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia, rozlewu wyrobów spirytusowych oraz wytwarzania wyrobów tytoniowych bez wymaganego zezwolenia;
- przestępczość paliwowa;
- przestępstwa przeciwko środowisku (negatywne następstwa działalności gospodarczych);
- przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym (łamanie praw pracownika w zakładach pracy).⁴

Polski Kodeks Karny w rozdziale XXVI mówi także, że przestępstwem przeciwko rodzinie i opiece jest:

- bigamia;
- znęcanie się;
- rozpijanie osoby małoletniej;
- uchyłanie się od obowiązku alimentacyjnego;
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej;
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego albo osoby nieporadnej;
- organizowanie adopcji dzieci w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.⁵

Według publikacji badań GUS w Polsce pomiędzy 2013 a 2018 rokiem liczba przestępstw spadła o blisko 28%, zaś w powiecie oświęcimskim o 21,5%. Można zauważyć, że przestępstwa o charakterze gospodarczym są obecnie jednymi z najczęściej popełnianych przestępstw, a ich wzrost w skali kraju wyniósł 13% między rokiem 2013 a 2018. Dla porównania w powiecie oświęcimskim wzrost wyniósł aż 28%. Podobnie jak w powiecie oświęcimskim, tak i w skali kraju znacząco wzrósł odsetek przestępstw popełnianych przeciwko rodzinie i opiece, odpowiednio o 37% i 140%.

⁴ *Przestępczość gospodarcza - stanowisko Biura Służby Kryminalnej KGP z dnia 19.09.2014 r., Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile nr 19/2014, s. 65-70.*

⁵ *Ustawa z dn. 6 czerwca 1997 roku – Kodeks Karny, rozdział XXVI*

Tabela 12 – Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na terenie powiatu oświęcimskiego w latach 2013 - 2018 w podziale na kategorie

Rodzaj przestępstwa/Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kryminalne	2539	2348	2484	2326	2048	2081
Gospodarcze	549	767	476	306	1385	704
Przeciw zdrowiu i życiu	105	75	72	64	73	61
Przeciw wolności oraz wolności: sumienia, wyznania, seksualnej i obyczajowości	91	91	83	111	81	91
Przeciwko rodzinie i opiece	193	181	149	143	158	265
Przeciwko mieniu	1869	1714	1423	1014	1320	1135
Drogowe	707	335	253	247	207	210
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	709	337	275	278	252	236

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W zakresie walki z przestępczością, wśród kilkudziesięciu kierunków działań wskazanych w Powiatowym programie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego, do zagospodarowania przestrzennego odnoszą się: *podjęcie starań na rzecz lokalizacji na terenie powiatu parkingu, na który byłyby usuwane pojazdy przewożące niebezpieczne towary, niespełniające wymagania przepisów w tym zakresie oraz uwzględnianie odbudowy rowów przydrożnych, budowę i odbudowę mostów, przebudowę potoków, modernizację wałów przeciwpowodziowych.*

Zagrożenia nadzwyczajne (awarie techniczne)

Na terenie miasta Oświęcimia znajdują się dwa zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, której skutki mogą wykroczyć poza teren zakładu - Synthos Dwory 7 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna i Synthos Agro Sp. z o.o.

Oprócz wyżej wymienionych zakładów, potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia poważnych awarii mogą stwarzać:

- Solvent Wistol S. A.;
- Brenntag Polska Sp z o.o. Magazyn Regionalny w Oświęcimiu;
- Profarb I Sp. z o.o. Centrum Badawcze Technologia Kopolimerów;
- Mpoś Sp. z o.o. Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków;
- Heko Zakład Tworzyw Sztucznych i Wyrobów Różnych Zakład Nr 2;
- „Austrotherm Sp. z o. o.”;
- zakłady magazynujące i obracające paliwami ciekłymi i gazowymi (stacje paliw w tym wewnątrzzakładowe);
- gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500 Zelczyna - Oświęcim, DN 500 Oświęcim - Szopienice, DN 400 PN Oświęcim – Radlin, DN 400 Oświęcim – Komorowice, DN 150

Oświęcim – Kęty, węzeł Oświęcim Zaborze, stacje gazowe przy ulicach: Olszewskiego i Zborskiej;

- drogi: krajowa nr 44 oraz linie kolejowe Oświęcim - Muszyna i Oświęcim - Czechowice - Dziedzice, po których następuje przewóz substancji niebezpiecznych.⁶

I.3.8. Stan prawny gruntów

I.3.8.1. Struktura własności

W posiadaniu miasta Oświęcim znajduje się mienie komunalne o powierzchni 559 ha (według stanu na 31.12.2018 r.). Grunty te pozyskano w wyniku komunalizacji mienia Skarbu Państwa, przejęcia nieruchomości z mocy prawa pod drogi, nabycia w celu realizacji zadań własnych oraz w innych okolicznościach ustalonych w prawie dotyczących nabywania gruntów na rzecz Gminy Miasto Oświęcim.

Tabela 13 - Struktura własności gruntów w Oświęcimiu według stanu na 01.01.2019 r.

Wyszczególnienie gruntów	ha	%
grunty SKARBU PAŃSTWA z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, w tym:	338	11,24
- grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;	15	
- grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami;	176	
- grunty wchodzące w skład państwowego zasobu nieruchomości Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd;	96	
- grunty pokryte wodami powierzchniowymi.	51	
grunty SKARBU PAŃSTWA przekazane w użytkowanie wieczyste, w tym:	807	26,84
- grunty w użytkowaniu osób fizycznych;	40	
- grunty w użytkowaniu państwowych osób prawnych;	110	
- grunty w użytkowaniu spółdzielni mieszkaniowych;	2	
- grunty w użytkowaniu pozostałych osób.	655	
grunty Spółek SKARBU PAŃSTWA, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych.	34	1,13
grunty WOJEWÓDZTW z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie, w tym:	10	0,33
- grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości.	10	
grunty POWIATÓW z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	36	1,20
- grunty wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości;	7	
- grunty przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani;	21	
- grunty przekazane organom, które wykonują zadania zarządcze w stosunku do dróg powiatowych.	8	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIEDZYGMINNYCH z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	490	16,29
- grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości;	355	
- grunty przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym;	23	
- grunty przekazane organom, które wykonują zadania zarządcze w stosunku do dróg gminnych.	112	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIEDZYGMINNYCH przekazane w użytkowanie wieczyste, w tym:	68	2,26
- grunty w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych;	15	
- grunty w użytkowaniu wieczystym osób prawnych;	4	

⁶ Wojewódzki plan działania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego dla Województwa Małopolskiego, Kraków 2014, s. 8

- grunty w użytkowaniu spółdzielni mieszkaniowych;	5	
- grunty w użytkowaniu pozostałych osób.	44	
grunty OSÓB FIZYCZNYCH , w tym:	1037	34,49
- grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych;	230	
- grunty nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych.	807	
grunty SPÓŁDZIELNI , w tym:	17	0,56
- grunty, które są własnością rolnych spółdzielni produkcyjnych i ich związków oraz grunty, których właściciele nie są znani;	1	
- grunty, które są własnością spółdzielni mieszkaniowych i ich związków oraz grunty, których właściciele nie są znani;	15	
- pozostałe grunty spółdzielni.	1	
grunty WSPÓLNOT GRUNTOWYCH	60	
grunty KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	20	0,67
grunty WE WŁADANIU POZOSTAŁYCH PODMIOTÓW , w tym:	90	2,99
- grunty spółek prawa handlowego;	85	
- grunty partii politycznych i stowarzyszeń;	1	
- pozostałe grunty.	4	

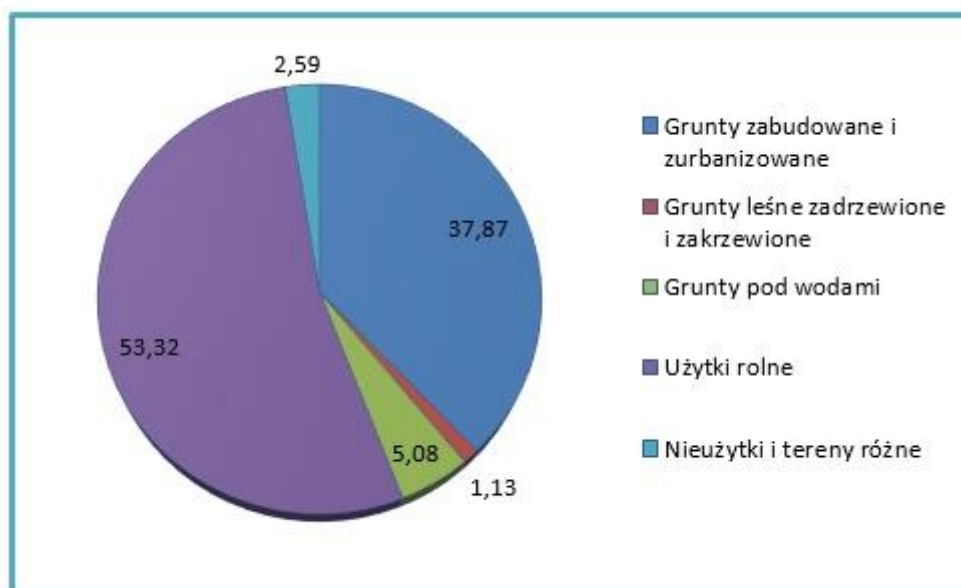
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Oświęcimiu

Według przedstawionych danych najwięcej gruntów znajduje się w posiadaniu osób fizycznych - niemal 35%, ale znaczne obszary należą też do Skarbu Państwa - ponad 1000 ha.

I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów

W strukturze użytkowania gruntów na terenie Oświęcimia, nieco ponad połowę stanowią użytki rolne, wśród których dominują grunty orne pod zasiewami i łąki. Niecałe 40% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane. Powierzchnie uprawne rozciągają się w południowej części miasta. Grunty leśne natomiast, obejmujące 1,13% powierzchni miasta są rozsiane po całym mieście, największe obszarowo tereny zadrzewione występują w rejonie doliny Soły. Zadrzewienia pojawiają się również wokół zakładów przemysłowych – są to dawne strefy zieleni izolacyjnej. W Oświęcimiu aż 5,08% gruntów znajduje się pod wodami, grunty te występują pod rzekami (Soła, Wisła) oraz pod zbiornikami wodnymi, które są wykorzystywane jako zbiorniki wody przemysłowej dla okolicznych zakładów oraz jako stawy rybne.

Wykres 11 - Struktura użytkowania gruntów w Oświęcimiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcimia

I.3.9. Podsumowanie. Analiza SWOT dotycząca sfery społeczno-gospodarczej miasta

Mocne strony i szanse	Słabe strony i zagrożenia
Położenie (geograficzne, przyrodnicze, komunikacyjne)	
<ul style="list-style-type: none"> Położenie w niewielkiej odległości od Beskidów - obszaru atrakcyjnego przyrodniczo i krajobrazowo, Szansa rozwoju turystyki krajoznawczej o znaczeniu krajowym, opartej na bogatych zasobach środowiska kulturowego miasta, Szlak wodny na rzece Wiśle, Przebieg szlaków rowerowych o znaczeniu regionalnym, Miasto jako ośrodek ponadregionalny i ważny ośrodek wzrostu, Stolica powiatu oświęcimskiego, Położenie w zasięgu pasma komunikacyjnego - paneuropejskiego korytarza transportowego III (relacji Wrocław - Katowice - Kraków), Przebieg trasy linii kolejowej nr 93 należącej do Transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T oraz trasy linii kolejowych nr 94 i 138 - ważnych międzynarodowych linii kolejowych transportu kompleksowego AGC, Miasto węzłem transportowym o znaczeniu regionalnym, Dobrze rozwinięty sport, także o znaczeniu ponadlokalnym, Położenie w obszarze Małopolski Zachodniej wyznaczonej do restrukturyzacji i aktywizacji działalności gospodarczej i ekonomicznej, Niewielka odległość do Aglomeracji Górnośląskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych położenia (dolina Soły), Niewydolność układu komunikacyjnego miasta Oświęcimia, w szczególności brak dodatkowego mostu na Wiśle i mostu na Sole, Zły stan infrastruktury kolejowej, powodujący słabe jej wykorzystanie, Pogłębianie się zjawiska metropolizacji przestrzeni w województwie oraz suburbanizacji, Spadek atrakcyjności osiedleńczej miasta i lokalizacji dla działalności gospodarczej, Rezerwa terenowa gminy wiejskiej Oświęcim i sąsiednich gmin wiejskich.

Ludność	
<ul style="list-style-type: none"> • Ludność w wieku produkcyjnym największą grupą mieszkańców miasta, • Znaczna aktywność seniorów z życia społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powolny spadek liczby ludności, • Ujemne saldo migracji (odpływ dobrze sytuowanej ludności miasta na tereny wiejskie gminy Oświęcim), • Spadek przyrostu naturalnego (spadek liczby urodzin i wzrost liczby zgonów), • Proces starzenia się społeczeństwa (największy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym).
Gospodarka (infrastruktura, mieszkalnictwo, komunikacja i drogi)	
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział migracji wahańowych, a więc wysoki odsetek osób dojeżdżających do pracy w okolicznych miastach, • Nowe inwestycje infrastrukturalne - podwyższenie atrakcyjności inwestycyjnej, • Nowe tereny inwestycyjne - rezerwy terenowe pod aktywizację gospodarczą, • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych - rozwój przedsiębiorczości, • Duża liczba mikro i małych przedsiębiorstw, • Ogólny wzrost liczby zatrudnionych, • Ogólny spadek liczby bezrobotnych (spadek stopy bezrobocia), • Możliwość pozyskania środków finansowych z UE na uzbrojenie terenów pod inwestycje przemysłowe, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, aktywizację zawodową bezrobotnych, rozwój i modernizację sieci drogowej, • Podstrefa Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Oświęcimiu - oferta terenów inwestycyjnych w mieście, • Wyspecjalizowany zakład chemiczny Synthos - innowacyjny charakter działalności, • Planowane powstanie obwodnicy miasta, • Planowana rewitalizacja 4 obszarów w mieście, • Planowane utworzenie Szybkiej Kolei Regionalnej łączącej Oświęcim z Tychami i Konurbacją Górnośląską, • Dobre skomunikowanie komunikacji publicznej w mieście, • Napływ inwestorów zewnętrznych do miasta, • Rozwój targowisk miejskich jako miejsca zbytu dla produktów rolnych z okolic miasta, • Istnienie instytucji otoczenia biznesu, oferujące narzędzia wsparcia dla MŚP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie - migracje wahańowe do Krakowa i Aglomeracji Górnośląskiej w celach zarobkowych, • Zagrożenie - silny wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w gminach sąsiadujących - intensywny wzrost liczby miejsc pracy na terenach podmiejskich- konkurencyjna atrakcyjności terenów podmiejskich, • Niska dynamika wzrostu liczby zatrudnionych, • Zagrożenie - niedopasowanie posiadanego zawodu do bieżących potrzeb pracodawców, • Niedopasowanie przeznaczeń terenów względem istniejących potrzeb, • Zagrożenie - szeroka oferta terenów mieszkaniowych w gminach ościennych, • Zagrożenie - branża przemysłowa w mieście to duże pojedyncze zakłady - gospodarka lokalna miasta wysoko podatna na wahania koniunktury gospodarki - zagrożenie likwidacji głównych zakładów pracy w mieście w wyniku kryzysu gospodarczego, • Mała ilość spółek z kapitałem zagranicznym, • Niewystarczająca baza hotelowa, • Niewystarczająca powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne, • Niekorzystna sytuacja w zakresie dostępu do sieci informatycznej, • Zły stan techniczny dróg, • Zbyt mała przepustowość sieci drogowej - korki, • Słaba jakość mediów lokalnych.
Jakość i warunki życia (m. in. edukacja, opieka zdrowotna i społeczna, sport i rekreacja, kultura, bezpieczeństwo publiczne) i dziedzictwo kulturowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawiające się warunki mieszkaniowe (zwiększająca się przeciętna liczba izb w mieszkaniach oraz ich przeciętna powierzchnia), • Miasto Oświęcim jako jedno z 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca dostępność do najwyższej jakości świadczeń diagnostycznych, • Drenaż lekarzy i specjalistów medycznych z miasta, • Niewielki zakres prowadzonych inicjatyw z

<p>najwartościowszych obszarów w układzie historyczno-kulturowym kraju,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miasto o wysokim nasyceniu obiektami zabytkowymi, • Dostęp do edukacji - przedszkola, szkoły podstawowe, licea, szkoły wyższe (Państwowa Wyższa Szkoła w Oświęcimiu), • Działalność wielu instytucji kulturalnych: muzea, biblioteki, centra spotkań, • Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz - Birkenau, • Duże imprezy kulturalne, • Dostęp do usług medycznych - podstawowych i wyspecjalizowanych (np. Powiatowy Szpital im. Św. Maksymiliana), • Dostęp do ośrodków opieki społecznej (np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Zakład Opiekuńczo - Lecznicy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Pomocy, hospicjum), • Dostęp do obiektów sportowych (np. ośrodek sportowy MOSiR, basen, siłownie i kluby sportowe), • Bliskość dużego ośrodka akademickiego (Kraków), • Przynależność do Euroregionu Beskidy. 	<p>zakresu opieki nad matką i dzieckiem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opóźnienie w modernizacji obiektów edukacyjnych, kultury, sportowych, • Zły stan techniczny części placówek oświatowych, kultury, infrastruktury rekreacyjnej (plac zabaw, boiska wielofunkcyjne, ławki), • Brak odpowiednich placów i obiektów w mieście do organizowania imprez masowych, • Brak turystycznego wykorzystania położenia nad rzekami Sołą i Wisłą, • Wzrost liczby przestępstw, • Brak monitoringu w mieście w miejscach szczególnie niebezpiecznych, • Wysokie natężenie ruchu kołowego - liczne wypadki drogowe.
---	---

I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego

I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia

Oświęcim położony jest, według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51), podprowincji Podkarpacie Północne (512), w makroregionie Kotlina Oświęcimska (512.2) oraz w mezoregionie Dolina Górnej Wisły (512.22).⁷

Współczesna rzeźba terenu miasta została ukształtowana podczas zlodowacenia południowopolskiego, w wyniku procesów fluwioglacjalnych i eolicznych oraz w holocen, na skutek działalności akumulacyjnej rzek Wisły i Soły. W ich dolinach wyróżnić można kilka poziomów terasowych: starsze równiny plejstoceńskie oraz młodsze, holocenne terasy zalewowe i nadzalewowe. Teren miasta jest względnie płaski, z ogólnym pochyleniem w kierunku dolin Wisły i Soły. Występują niewielkie spadki terenu, sporadycznie przekraczające 2-5%. Najniżej usytuowana jest północno-zachodnia część miasta, gdzie w dolinach rzecznych rzędne terenu przyjmują wartość około 227 m n.p.m. Najwyżej wyniesiona powierzchnia terenu występuje natomiast w południowej części miasta, osiągając wysokość do 248 m n.p.m. Różnica bezwzględna wysokości w obrębie przedmiotowego obszaru wynosi 20 m. W mieście znajdują się dwa wzgórza: zamkowe, w pobliżu starego miasta i zadrzewione wzniesienie w okolicach parku Hallera.

Na współczesne zróżnicowanie krajobrazu Oświęcimia mają wpływ walory środowiska przyrodniczego i działalność człowieka. W mieście nie występują większe kompleksy leśne, poza terenami zieleni parkowej oraz niewielkimi połaciami lasów łęgowych w dolinach rzek Wisły i Soły, bogatych pod względem składu gatunkowego flory i fauny. Doliny rzeczne, które w dużym stopniu zachowały swój naturalny charakter, z licznymi starorzeczami, stanowią ważne ostoje fauny wodno-błotnej. O wyjątkowości przyrodniczej świadczy przynależność miasta do Zespołu Krajobrazowo Przyrodniczego Dolina rzeki Soły oraz do obszarów Natura 2000 „Dolina Dolnej Soły” oraz „Dolna Soła”. Fundamentalny wpływ na obecny krajobraz wywarła również działalność człowieka. W przestrzeni widoczne są następujące formy: zabudowa miejska, obiekty przemysłowe, infrastruktura drogowa oraz obszary poprzemysłowe wymagające rewitalizacji. W krajobrazie miasta pojawiają się również obszary otwarte przeznaczone na działalność rolniczą. Obraz miasta dopełnia krajobraz kulturowy, na który składają się: Stare Miasto, Wzgórze Zamkowe i obóz Auchwitz-Birkanau, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

I.4.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym miasto Oświęcim położone jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które ma formę niecki, wypełnionej skałami paleozoiczno-mezozoicznymi oraz miocennymi. Najstarsze utwory geologiczne na tym obszarze, stwierdzone w wierceniach, stanowią prekambryjskie skały krystaliczne, budujące podłoże Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Na nich zalegają skały osadowe dewonu i karbonu. Utwory karbońskie zbudowane są z piaskowców i piaskowców z wkładami łupków ilastych

⁷ Kondracki J., 2002, *Geografia regionalna Polski*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.

i pokładami węgla kamiennego. Osiągają miąższość do 1200 m. Na nich miejscami zalegają utwory triasowe w postaci pstrego piaskowca i wapienia muszlowego, wykształcone głównie jako ily wapniste, iłołupki z wkładkami piaskowców i piasków oraz margle i wapienie margliste. Kolejne ogniwo stanowią utwory trzeciorzędowe. Reprezentują je osady morskiego miocenu, do których należą: ily, mułowce, piaski i żwiry, łupki ilaste, częściowo z gipsem i anhydrytem. Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędowe. W większości są to plejstocenyjskie mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne, które występują w zachodniej i południowo-zachodniej części miasta, w rejonie osiedli Zasole, Błonie, Stare Stawy i Nowe Stawy. Znaczne tereny w centrum pokrywają lessy, a w rejonie Starego Miasta, Osiedla Chemików, Monowic zalegają plejstocenyjskie piaski i żwiry wodnolodowcowe. W dolinach rzecznych występują natomiast holocenyjskie mułki, piaski i żwiry rzeczne. Na południe od Kanału Dwory występują mady rzeczne.

I.4.1.3. Warunki glebowe

Gleby występujące na terenie miasta związane są z utworami czwartorzędowymi, które stanowią przede wszystkim osady polodowcowe - eoliczne oraz osady rzeczne. Reprezentowane są przez: lessy, mady pyłowe i gliniaste, gleby brunatne wylugowane, bielcowe, pseudobielcowe, czarne ziemie oraz rędziny. Rodzaj gleb uzależniony jest od położenia. W dolinie Górnej Wisły występują gleby pseudobielcowe i zdegradowane czarne ziemie. Natomiast w dnie doliny Wisły przeważają brunatne mady pyłowe i gliniaste, na wyższych terasach gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane.

Produkcja rolna oparta jest na glebach II-IVa klasy bonitacyjnej. Około 37,87% powierzchni miasta stanowią użytki rolne. W mieście występuje duży udział gruntów antropogenicznych. W wyniku działalności człowieka znaczne powierzchnie gleb zostały zniszczone, ulegając zakwaszeniu, osuszeniu lub zawodnieniu.

I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Powierzchniowa sieć hydrograficzna jest bardzo rozbudowana. Oświęcim leży w dorzeczu górnej Wisły, u ujścia Soły do Wisły. Przez teren miasta przebiega dział wodny II rzędu rozdzielający zlewnie dopływów Wisły oraz dział III rzędu rozgraniczający zlewnie mniejszych potoków wpływających do Soły. Działy wodne miejscami są poprzecinane bramami wodnymi, co wynika z działalności gospodarczej człowieka. Rzeka Wisła płynie przy północnej granicy miasta. Wypływając z terenów górskich do kotliny Oświęcimskiej, jej bieg spowalnia się, co może powodować wystąpienie wylewów. Większe znaczenie dla miasta ma rzeka Soła, która przepływa przez centrum. Rzeka ta uznawana jest za bardziej niebezpieczną, ze względu na duże zagrożenie powodziowe. W celu jego zmniejszenia w jej środkowym biegu wybudowano zespół trzech zbiorników kaskadowych, co wyraźnie wpłynęło na uregulowanie przepływów. Na terenie Oświęcimia Soła płynie w większości swoim naturalnym korytem, miejscami meandruje tworząc zakola i wysepki. W dolnym biegu jej koryto jest uregulowane. Soła uchodzi do Wisły na wysokości 266 m n.p.m.

Na obraz powierzchniowej sieci hydrograficznej miasta składa się ponadto szereg mniejszych cieków wodnych. Są nimi: Potok Paździory, Potok Klucznikowski, Rów na osiedlu Błonie, Potok przez Park, Rów przy ul. Olszewskiego, Rów przy ul. Zagrodowej, Rów

Wysokie Brzegi, Rów Borowiec, Młynówka oraz rowy melioracyjne odwadniające podmokłe obszary, Mostki, Stawki, Kapio, Grabowiec i inne. Ważnym elementem sieci wód powierzchniowych jest również sztuczna droga wodna łącząca Oświęcim z Krakowem. Jest nią Kanał Dwory, należący do Drogi Wodnej Górnej Wisły. Obecnie wykorzystywany jest głównie do transportu kopalin i surowców sypkich wykorzystywanych w budownictwie. Na terenie miasta zlokalizowane jest ujęcie wody powierzchniowej „Zasole” administrowane przez zarząd PWIK w Oświęcimiu. Ujęcie wody powierzchniowej „Zasole” z rzeki Soły w miejscowości Oświęcim posiada ustanowione Rozporządzeniem Nr 24/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 22 lipca 2016 r. (z późniejszymi zmianami) strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia. W rozporządzeniach określono zakres oddziaływania stref ochrony bezpośredniej i pośredniej oraz zakazy jakie obowiązują dla tych obszarów.

Wody podziemne ⁸

Miasto Oświęcim położone jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zasadniczym poziomem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe, wytworzone w aluwialnych osadach żwirowo-piaszczystych, zalegających na słabo przepuszczalnych ilach miocenkich. Głębokość zalegania wód jest uzależniona od położenia. W obniżeniach terenu i dolinach rzek wartość ta nie przekracza 2 m, natomiast w obrębie działów wodnych może dochodzić nawet do 20-30 m. Poziom ten cechuje się swobodnym lub lekko napiętym zwierciadłem wody, które opada w kierunku rzek Wisły i Soły, co ma silne powiązanie z hydrauliką ich wód. W okresach wezbrań następuje przenikanie wód powierzchniowych do zwierciadła, w okresach niżowych drenaż tych wód. Zasilanie wód podziemnych jest wynikiem infiltracji opadów atmosferycznych przez utwory położone na warstwie wodonośnej. Ze względu na słabą izolację poziomów wodonośnych oraz ich płytkie zaleganie, wody tego piętra w wysokim stopniu zagrożone są przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni. W rejonie Oświęcimia charakteryzują się w większości średnią jakością (klasa II). Zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego na tym obszarze powszechnie służą do zaopatrzenia ludności w wodę. W Oświęcimiu pozyskiwana jest woda w ujęciu wody podziemnej „Zaborze”. Ujęcie administrowane jest przez zarząd PWIK w Oświęcimiu. Ujęcie wody podziemnej „Zaborze” jest ujęciem wielootworowym, które składa się ze studni zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Oświęcim. Na terenie miasta zlokalizowanych jest 8 studni (eksploatowanych i nieeksploatowanych – będących w likwidacji lub rozruchu). Dla studni zlokalizowanych na terenie miasta zostały ustanowione strefy ochrony bezpośredniej decyzją PGW Wody Polskie Dyrektora ZZ w Krakowie z dnia 22.02.2019 r. Przedmiotową decyzją został określony zasięg strefy bezpośredniej ujęcia dla studni zlokalizowanych na terenie miasta Oświęcim.

I.4.1.5. Warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Polski E. Romera miasto Oświęcim znajduje się w zasięgu klimatu kotlin podgórskich. Cechuje go zróżnicowanie. W Kotlinie Oświęcimskiej klimat jest ciepły i umiarkowanie wilgotny, a w Dolinie Wisły ciepły i suchy. Klimat

⁸ Oprac. na podst.: Gajowiec B., 2000, *Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, arkusz 971 - Chrzanów (z objaśnieniami)*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Gatlik J., 1997, *Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, arkusz 970 - Oświęcim (z objaśnieniami)*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;

kształtowany jest przez wzajemne oddziaływanie powietrza oceanicznego i kontynentalnego, najczęściej na teren miasta napływa powietrze polarno-morskie. Latem jest to powietrze chłodne, przynoszące duże zachmurzenie nieba. W zimie powietrze to przynosi ocieplenie i przyczynia się do odwilży. Rzadziej napływa powietrze polarno-kontynentalne, które ma małą wilgotność, zimą kształtuje pogodę mroźną i suchą, a latem gorącą i suchą. W ogólnej cyrkulacji dominują wiatry z sektora zachodniego (52%) oraz południowo-wschodniego (24%). Duży wpływ na kształtowanie cyrkulacji wywierają też doliny rzek Wisły i Soły.

Charakterystyka lokalnego klimatu przedstawia się następująco: średnia roczna temperatura wynosi 8°C, najwyższe temperatury występują w miesiącach letnich, dochodząc do około 33°C, zaś najniższe - w grudniu. Osiągając maksymalne -29,7°C. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi około 740 mm, a średnia roczna wilgotność powietrza 80,2%. W ciągu roku pokrywa śnieżna zalega przez około 70-75 dni, a okres wegetacji trwa 210-220 dni. ⁹Kotlina Oświęcimska należąc do wklęsłych form terenu ma niekorzystne warunki wietrzne, Oświęcim jest słabo przewietrzany. Ponad 70% ogólnej ilości wiatrów nie przekracza prędkości 2 m/s, sporadycznie siła przekracza 7 m/s. Dodatkowym niekorzystnym zjawiskiem jest występowanie inwersji temperatury. ¹⁰

Na terenie Oświęcimia panują natomiast ogólnie korzystne warunki mikroklimatyczne. Wyróżnić można tu dwa typy mezoklimatów:

- mezoklimat den dolinnych Wisły i Soły. Cechuje go duża dobową różnica temperatur i wilgotności powietrza, krótki okres bez przymrozków oraz słaba wentylacja (wynika ona z inwersji temperatur i wilgotności powietrza);
- mezoklimat wyższych teras rzecznych. Jest łagodniejszy od wyżej wymienionego mezoklimatu. Ma wyższe o 1°C średnie temperatury roczne, dłuższe o 20 dni okresy bez przymrozków i umiarkowaną wentylację. ¹¹

I.4.1.6. Surowce mineralne

Budowa geologiczna i tektonika rzutują w dużej mierze na występowanie surowców mineralnych. Bogactwa mineralne występujące w rejonie miasta to przede wszystkim węgiel kamienny, występujący w zachodniej części miasta oraz surowce skalne (żwiry) występujące w dolinach rzek. Oświęcim sąsiaduje z obszarami górniczymi Kopalni Węgla Kamiennego „Piast”, „Janina” oraz „Brzeszcze”. Część zachodnia miasta obejmowała obszar górniczy zlikwidowanej już Kopalni Węgla Kamiennego „Czeczott”. Zdecydowana większość złóż kruszywa naturalnego występuje w dolinach Wisły, Soły i Skawy i jest związana z akumulacją rzeczna. Część złóż została już wyeksploatowana, część wyrobisk poeksploatacyjnych została zrekultywowana w kierunku wodnym. Na obszarze miasta również występują poeksploatacyjne zbiorniki wodne, zwłaszcza w północnej części miasta, w rejonie doliny Wisły.

⁹ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Oświęcim na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku, 2014, Oświęcim

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego obejmujący lata 2017-2020, 2017, Oświęcim

¹¹ Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Oświęcimia na lata 2004-2006, 2004, Oświęcim

I.4.1.6.1. Tereny i obszary górnicze

W granicach miasta Oświęcim znajdują się obecnie tereny i obszary górniczy:

- „Dwory 2” - obszar górniczy o powierzchni 23,7 ha oraz teren górniczy o powierzchni 47,3 ha związane są z wydobywaniem piasków i żwirów. Koncesja na wydobywanie wydana przez Urząd Marszałkowski decyzją Z1:SR-IX.7422.2.21.2011.BK, obowiązuje do 31.12.2025 r.;
- „Libiąż V” obszar górniczy o powierzchni 6233,06 ha oraz teren górniczy o powierzchni 7450,12 ha. Koncesja na wydobywanie wydana przez Ministra Środowiska decyzją Z1:DGe/RR/487-4615/2005.

I.4.1.6.2. Udokumentowane złoża kopalin

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego - baza internetowa MIDAS (stan na dzień 31.12.2018 r.) na terenie miasta Oświęcim występują następujące złoża surowców mineralnych:

- „Czeczott-Wschód” - złoża węgla kamiennego znajdujące się na terenie gmin Bieruń, Bojszowy, miejskiej Oświęcim, Oświęcim, Miedźna i Brzeszcze. Złoże jest rozpoznane szczegółowo, zostało wydzielone ze złoża węgla kamiennego "Czeczott", obejmuje powierzchnię 2 903, 30 ha. Zasoby bilansowe w filarach 167 860 tys. t w kat. C1 oraz 54 652 tys. t w kat. C2, poza filarami: w kat. C1 165 024 tys. t, w kat. C2 47 378 tys. t.
- „Dwory” - złoża kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej), zasoby bilansowe wynoszą 6 466,1 tys. t w kat. C1.
- „Dwory - Libet II” - złoża kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 7,44 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 995,1 tys. t.
- „Dwory - Libet III” - złoża kruszywa naturalnego; 1 578,91 tys. Mg – zasoby geologiczne bilansowe w kat. C1.
- „Dwory-Mańki” - złoża kruszywa naturalnego (mieszanki żwirowo-piaskowej) o powierzchni 32,50 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 1 901,93 tys. t.
- „Inko” - złoża kruszywa naturalnego (żwirów) o powierzchni 1,99 ha. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C1 wynoszą 238,64 tys. t.
- „Oświęcim-Polanka” - złoża węgla kamiennego znajdujące się na terenie gmin Libiąż, Brzeszcze, Chelmek, Kęty, miejskiej Oświęcim, Oświęcim, Osiek, Polanka Wielka, Przeciszów, Bieruń i Wieprz. Złoże o powierzchni 10 243 ha zostało rozpoznane wstępnie. Zasoby bilansowe poza filarami: w kat. C2 wynoszą 2 142 tys. t.
- „Oświęcim-Polanka I” - złoża węgla kamiennego o powierzchni 4 204 ha, położone na terenie gmin: miejskiej Oświęcim oraz wiejskich Oświęcim, Polanka Wileka i Przeciszów. Zostało wyodrębnione ze złóż Oświęcim-Polanka i Zator i rozpoznane szczegółowo. Zasoby bilansowe poza filarami wynoszą: w kat. C1 185 908 tys. t. oraz 348 094 tys. t. w kat. C2.

I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Biorąc pod uwagę aktualne tendencje rozwojowe miasta wyraźnie dostrzega się wypieranie funkcji rolniczej z terenu miasta. Wpływ na jego kształt ma zurbanizowany charakter terenu, koncentracja zanieczyszczeń i czynniki ekonomiczne (renta gruntowa), choć miasto ma znaczny potencjał agroekologiczny.

Dobrym wyznacznikiem potencjału agroekologicznego środowiska przyrodniczego jest kompleksowa metoda oceny warunków przyrodniczych pod kątem ich wpływu na gospodarkę rolną. Metodę taką - waloryzację rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracował Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Wyraża się ona specjalnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (jrpp), który uwzględnia: jakość gleb, stosunki wodne, agroklimat i rzeźbę terenu. W punktowej ocenie tych czterech elementów (od 31 do 111) środowiska przyrodniczego największe znaczenie mają warunki glebowe.

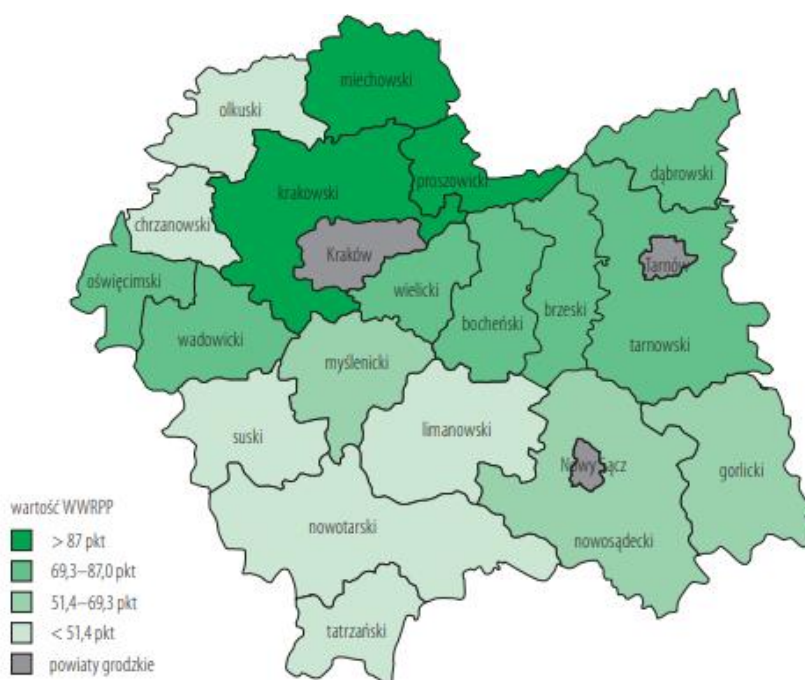
Na podstawie analizy współczynników przeliczeniowych wydzielono 4 przedziały jakości gruntów

- bardzo dobre > 80 pkt,
- dobre 79 - 60 pkt,
- słabe 59 - 30 pkt,
- bardzo słabe <30.¹²

Jak wynika z poniższej ryciny, region Oświęcimia charakteryzuje się dobrą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przypuszczać można, że na taki stan rzeczy największy wpływ ma występowanie na terenie miasta gleb bardzo dobrych, aż 54% gruntów ornych stanowią gleby klas I-III.

¹² *Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju obszarów wiejskich - Studia Obszarów Wiejskich, Komisja Obszarów Wiejskich PAN tom 12, Warszawa 2007*

Rysunek 3 - Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rejonu Oświęcimia

Źródło: Stan oraz perspektywy rozwoju rolnictwa w województwie małopolskim ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia środkami Unii Europejskiej, 2015, Kraków

I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy zajmują w granicach administracyjnych Oświęcimia około 0,01% powierzchni miasta, jest to więc udział marginalny. Występują w północnej i wschodniej części miasta, z uwagi na położenie w dolinie Soły, przypuszczać można jedynie że mogą to być lasy łęgowe, brak jednak na ten temat danych.

I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne

Na obszarze Oświęcimia występują następujące, zróżnicowane, przyrodnicze rejony rekreacyjne:

Dolina Soły

- ekologiczno-rekreacyjny ciąg przenikający strukturę miejską;
- miejsca do czynnej rekreacji, utworzone m.in. ciągi piesze, ścieżki pieszo-rowerowe;
- teren związany z zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Dolina Rzeki Soły”;
- przewaga zbiorowisk w postaci szuwarów, zbiorowisk ziółoroślowych, łąkowych i murawowych, a także formacje drzewiaste w postaci wikliny, łęgów i grądów;
- zły stan czystości wód, eliminujący aktualnie możliwość ich bezpośredniego użytkowania rekreacyjnego;

Dolina Wisły

- teren związany z istniejącym szlakiem wodnym (Górnej Wisły);
- obszar z krajobrazami o charakterze erozyjnym z zalewową doliną rzeczną;

Enklawy miejskich terenów zielonych występują zarówno w postaci parków i skwerów, jak również w formie zagospodarowanych pasów drogowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych, placów zabaw oraz zieleni osiedlowej, towarzyszącej budynkom wielorodzinnym.

I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

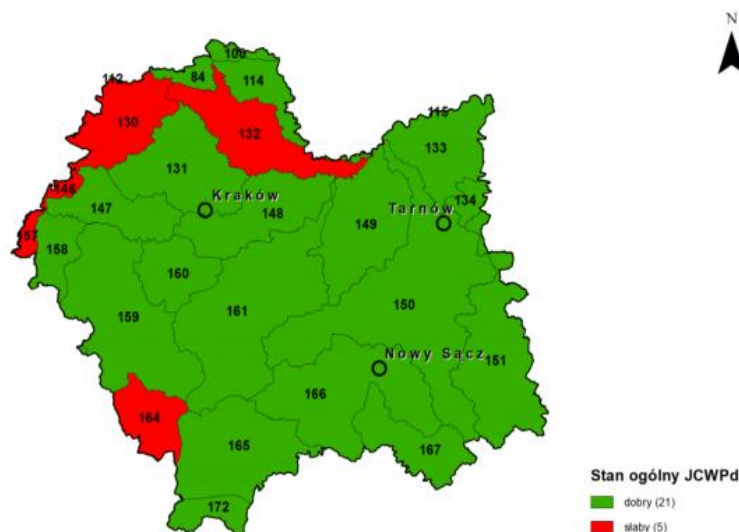
I.4.2.1. Stan czystości wód

Na stan wód powierzchniowych znaczący wpływ ma: skład chemiczny, warunki hydromorfologiczne, stabilność przepływu rzek oraz stabilność poziomu wody. Wody powierzchniowe na terenie miasta należą do zlewni Wisły i charakteryzują się niezadowalającą jakością. Wisła wpływając na teren miasta jest już zdegradowana, związane jest to z dopływem zanieczyszczeń we wcześniejszym biegu rzeki, a także ze zrzutem wód z dołowych kopalń węgla. Sprawia to, iż potencjał ekologiczny oraz skład chemiczny wód w Wiśle, na terenie miasta, jest zły. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono że zostały przekroczone normy dla difenyloeterów bromowanych i heptachloru. W granicach administracyjnych Oświęcimia znajduje się ujście rzeki Soły do Wisły. Rzeka Soła charakteryzuje się złym potencjałem ekologicznym i składem chemicznym wód.¹³ Miasto oraz związana z nim działalność człowieka, ma negatywny wpływ na jakość wody, gdyż obniża jej czystość zarówno pod względem sanitarnym jak i zawiesiny. Ponadto duży wpływ na jakość wód w Oświęcimiu mają ścieki komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych, a także substancje ropopochodne, które są spłukiwane z dróg i parkingów podczas opadów.

Zgodnie z raportem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z 2017 roku, stan wód podziemnych w Oświęcimiu jest zły. Na ocenę ogólną stanu wód podziemnych ma wpływ zarówno stan ilościowy jak i chemiczny. Pod względem stanu chemicznego wody podziemne w Oświęcimiu zostały zakwalifikowane do dobrej - III klasy. Na taką kategoryzację największy wpływ miał obecny w tych wodach wapń. Stan ilościowy wód podziemnych w Oświęcimiu został określony jako słaby, ponieważ obszar charakteryzuje się bardzo niekorzystnym bilansem wodnym. Ponadto na taki stan wpływa także położenie miasta w niedalekiej odległości od Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, którego działalność spowodowała obniżenie zwierciadła wód podziemnych i powstanie wielu lejów depresyjnych.

¹³ *Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2017 roku, 2018, Kraków*

Rysunek 4 – Ogólna ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w 2016 roku w województwie małopolskim

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2017 roku

Największym zagrożeniem dla jakości wód jest działalność człowieka. Za fundamentalne przyczyny powodujące taki stan uznaje się:

- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe;
- nielegalne podłączenia do kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- źle funkcjonującą kanalizację ogólnospławną;
- działalność rolniczą, w której stosuje się środki chemiczne do uprawy roślin. Pod wpływem deszczu zmywane są z pól i przenikają do wód gruntowych;
- duży ruch motoryzacyjny, w wyniku którego powstałe związki ropopochodne w dużej mierze w czasie opadów atmosferycznych są spłukiwane z nawierzchni dróg, parkingów i wsiąkają do wód podziemnych;
- składowanie odpadów płynnych infiltrujących do wód podziemnych;
- działalność przemysłową wynikającą ze zrzutów zanieczyszczonych wód.

I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Miasto Oświęcim stanowi ważny ośrodek przemysłowy w regionie, na charakter miasta wpływa jego lokalizacja wśród dużych aglomeracji przemysłowych: górnośląskiej, bielskiej i krakowskiej. Największym emitentem zanieczyszczeń w Oświęcimiu i jednym z największych w województwie są zakłady „Synthos Dwory 7”. Głównym źródłem zagrożenia jest emisja produktów toksycznych powstałych w procesie spalania paliw (stałych, ciekłych, gazowych) do celów energetycznych oraz technologicznych. Procesy te sprawiają, że do powietrza uwalniane są gazy takie jak: dwutlenki węgla i siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły, a także chlorowodór, węglowodory aromatyczne i alifatyczne. Ponadto

powiat oświęcimski wraz z powiatami: krakowskim i chrzanowskim, a także Aglomeracją Krakowa i Tarnowa są emitentami 94% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie.

Jednym z najważniejszych źródeł zanieczyszczenia są główne arterie o dużym natężeniu ruchu, a przede wszystkim trasy tranzytowe. W Oświęcimiu należą do nich: droga krajowa nr 44 Gliwice-Tychy-Oświęcim-Zator-Skawina-Kraków oraz drogi wojewódzkie nr 933 Rzuchów-Pszczyna-Oświęcim-Chrzanów i nr 948 Oświęcim-Kęty-Żywiec. Wzmożony ruch samochodowy, a także ciągły przyrost liczby pojazdów na drogach, powoduje korki uliczne, które zwiększają zużycie paliwa i wydłużają czas przejazdu. Duże natężenie ruchu kołowego, a także brak płynności powoduje emisję szkodliwych substancji: tlenku węgla, tlenku azotu, węglowodorów, sadz, pyłów zawierających metale ciężkie (głównie ołów), pyłów gumowych (powstałych przez tarcie opon o nawierzchnię). Źródło emisji komunikacyjnej znajduje się nisko nad ziemią, co sprawia, że zanieczyszczenia pochodzące z silników kumulują się przy powierzchni ziemi oraz wzdłuż dróg, a ich wpływ na jakość powietrza maleje wraz z odległością.

Emisja powierzchniowa jest szczególnie widoczna w okresie grzewczym wśród zwartej zabudowy, która utrudnia rozprzestrzenienie się zanieczyszczeń. Pochodzi ona z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z lokalnych kotłowni i indywidualnych systemów grzewczych, tzw. palenisk, w których podstawowym nośnikiem grzewczym jest węgiel kamienny. Energetyczne spalanie paliw emituje do powietrza: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pyły. Aby zapobiec nadmiernemu zanieczyszczaniu atmosfery podejmowane są działania mające na celu redukcję emitowanych szkodliwych związków poprzez m.in.: dotację na wymianę bądź likwidację palenisk węglowych, na zakup i montaż kolektorów słonecznych, a także podłączenie do sieci ciepłowniczych.

Oprócz czynnika antropogenicznego wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają warunki pogodowe. Należą do nich: ciśnienie atmosferyczne, temperatura oraz niewielka prędkość wiatru ze znacznym udziałem ciszy. Słabe wiatry, notowane na terenie Oświęcimia, spowalniają rozprzestrzenienie się zanieczyszczeń. Niekorzystny wpływ ma również położenie miasta w obniżeniu terenu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w raporcie z 2014 roku opublikował wyniki badań na temat jakości powietrza przeprowadzonych w Oświęcimiu w punkcie pomiarowym przy ulicy Śniadeckiego. Jakość powietrza określana jest na podstawie badań składu chemicznego atmosfery. Monitoring wykazał, że w 2014 roku w Oświęcimiu dopuszczalnego poziomu nie przekraczały stężenia azotu i siarki. Wyniki pomiarów pokazują także, że zostało znacznie przekroczone dopuszczalne stężenie pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5. Wartość dopuszczalna średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM 10 to $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast średnie roczne stężenie w Oświęcimiu wynosiło $46 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Co więcej częstość przekraczania dopuszczalnych norm stężenia 24-godzinnego wynosiła 36 dni. Średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu także przekroczyło ustalone normy i wynosiło $7 \text{ ng}/\text{m}^3$, przy czym poziom docelowy stężenia jest siedmiokrotnie niższy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$). Na terenie Oświęcimia inne związki chemiczne tj: benzen, tlenek węgla, czy metale ciężkie: arsen, kadm, nikiel zawarte w pyłe PM 10 nie przekraczały poziomu docelowego i obszar miasta tak jak całego województwa małopolskiego został zakwalifikowany do klasy najwyższej - A.

Można zauważyć, że wyraźnym zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców jest przekroczenie dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM 10, pyłu zawieszonego PM 2,5 oraz

benzo(a)pirenu, które zostały zaliczone do klasy C.¹⁴ Przyczyną ciągłego przekraczania dopuszczalnych stężeń tych związków jest emisja z indywidualnych palenisk, oraz z zakładów przemysłowych, elektrowni, ciepłowni, nadmierny ruch samochodowy, specyficzne położenia miasta, a także warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

Od 3 stycznia 2018 r. w Oświęcimiu, na terenie Zakładu Usług Komunalnych (ZUK) przy ul. Gen. J. Bema 12A, działa mobilna stacja kontrolno – pomiarowa, zainstalowana na wniosek mieszkańców i władz miasta przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie (WIOŚ). Stanowisko pomiarowe zostało włączone do „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa małopolskiego na lata 2016-2020”, natomiast wyniki pomiarów są dostępne na stronie internetowej WIOŚ oraz na portalu o jakości powietrza. Wyposażenie stacji pozwala na całoroczne manualne pomiary stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Zakres pomiarowy obejmuje następujące zanieczyszczenia: pył zawieszony PM10 mierzony metodą referencyjną (wagową), z czasem uśredniania – 24 godziny oraz benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10. Wyniki stężenia pyłu PM10 prezentowane są po połowie każdego miesiąca za poprzedni miesiąc kalendarzowy, natomiast stężenia benzo(a)pirenu do 60 dni od końca miesiąca, w którym były prowadzone pomiary. Pomiary wykonywane są metodami referencyjnymi zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu z dnia 13.09.2012 r. (Dz. U. z dnia 18.09.2012 r., poz. 1032).

Od stycznia 2020 r. stan jakości powietrza w Oświęcimiu rejestrowany jest przez stacjonarną, nowoczesną i automatyczną kontenerową stację pomiaru zanieczyszczeń. Urządzenie zostało zamontowane na terenie Zakładu Usług Komunalnych przy ul. Bema. Zostało ono wyposażone w automatyczne mierniki pyłu PM10 i do pomiaru BTX, czyli benzenu, toluenu i ksylenu. Wyniki pomiarów są aktualizowane co godzinę i przesyłane na portal jakości powietrza. Wyświetlane są również w miejscu, gdzie mieszkańcy mogą je odczytać.

I.4.2.3. Klimat akustyczny

Ważnym czynnikiem jakości środowiska jest hałas, który jest rozumiany jako dźwięki niepożądane, szkodliwe i uciążliwe. Wywierają one istotny wpływ na zdrowie człowieka oraz świat zwierząt. Uciążliwość związana jest z siłą jego natężenia, częstotliwością oraz długotrwałością działania. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 roku podaje, iż za hałas uznawane są dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16000 Hz.

Oświęcim należy do terenów silnie zurbanizowanych. Wśród źródeł hałasu w mieście najbardziej uciążliwy i najpowszechniejszy jest hałas drogowy, znacznie mniejszą rolę odgrywa hałas kolejowy oraz wywołowany przez działalność przemysłową. Hałas powszechnie występuje wzdłuż tras komunikacyjnych. Najbardziej uciążliwymi szlakami dla mieszkańców są trzy trasy tranzytowe: droga krajowa nr 44 oraz drogi wojewódzkie nr 933 i 948. Niekorzystny wpływ na klimat akustyczny mają: ciągły wzrost natężenia ruchu, rosnący ruch tranzytowy (głównie związany z przejazdem samochodów ciężarowych), zła nawierzchnia dróg oraz zanikanie w ciągu doby ciszy nocnej (ruch trwa przez całą dobę), rodzaj, prędkość i struktura ruchu (pojazdy lekkie, ciężkie) oraz położenie drogi (nasyt, obniżenie). Hałas pochodzący z pojazdów mechanicznych ma duży zasięg przestrzenny,

¹⁴ Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2014 roku, 2015, Kraków

największą uciążliwość akustyczną odczuwają mieszkańcy centrum miasta i zabudowy położonej wzdłuż ww. dróg.

W 2011 roku badaniem w Oświęcimiu została objęta droga powiatowa nr 948 na kilometrze od 0 + 000 do 16+154. Poziom hałasu przekroczył 71,7 dB co nieznacznie przewyższa wartość dopuszczalną (mieszczące się z zależności od położenia w przedziale 64-68 dB).¹⁵

Hałas związany z działalnością przemysłową dotyczy przedsiębiorstw, które nie posiadają rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia jego emisji oraz położone są bardzo blisko zabudowy mieszkaniowej. Emitentami hałasu w przedsiębiorstwach są: maszyny i urządzenia przemysłowe, a także procesy technologiczne czy instalacje. Aby zapewnić większy komfort okolicznym mieszkańcom w przedsiębiorstwach stosuje się wyciszenia i wygłuszenia maszyn, kabiny dźwiękoszczelne, ekrany akustyczne. Działania te sprawiły, iż na przestrzeni lat hałas ze stacjonarnych obiektów zmniejszył się i obecnie w mało istotnym stopniu oddziałuje na klimat akustyczny miasta.

Ruch kolejowy, jest kolejnym źródłem hałasu, a przyczynia się do tego położenie miasta na ważnym krajowym i międzynarodowym węźle kolejowym. Przez miasto Oświęcim przebiegają następujące linie kolejowe: nr 94 Kraków - Płaszów - Oświęcim i nr 93 Trzebina - Zebrzydowice, przez Oświęcim, Brzeszcze, Jawiszowice. Niekorzystny wpływ na klimat akustyczny, wynikający z eksploatacji linii kolejowych, odczuwają osoby zamieszkujące w niedalekim sąsiedztwie torowisk, w odległości 150-200 m. Dla których istotnym problemem jest stan techniczny taboru kolejowego oraz szyn. Jednakże można zauważyć, że peryferyjne położenie linii kolejowych oraz stopniowa redukcja połączeń kolejowych wpływa na niewielką uciążliwość tego środka transportu.

I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne występuje powszechnie w środowisku naturalnym, a za pola elektromagnetyczne uznaje się pola magnetyczne, elektryczne i elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. (Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku). Wśród źródeł pól promieniowania elektromagnetycznego wyróżniamy pola sztuczne i naturalne. Pola sztuczne powstały na skutek działalności człowieka, a są przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, stacje telefonii komórkowej i inne urządzenia telekomunikacyjne oraz centra nadawcze, stacje radiowe, urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne.

Przez obszar miasta przebiegają linie energetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia, a Oświęcim zasilany jest w energię elektryczną ze stacji w Zasolu i Klucznikowicach.

Zasięg stref o ograniczeniach inwestycyjnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wymaga rozpoznania pomiarowego, a zasady ich wykonywania określają odpowiednie przepisy szczegółowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych poziomów).

Zgodnie z w/w rozporządzeniem dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz dla miejsc dostępnych dla ludności, wynoszą:

¹⁵ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020, 2013, Eko-Team Konsulting, Oświęcim

dla składowej elektrycznej $E - 10 \text{ kV/m}$, dla składowej magnetycznej $(H) - 60 \text{ A/m}$. Przepisy stanowią ponadto, że na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1 kV/m . Przebywanie ludności w obszarach, w których natężenie pola elektrycznego nie przekracza wartości 1 kV/m , nie podlega żadnym ograniczeniom.

W Oświęcimiu w 2017 roku przeprowadzono badania podczas których określono, że oddziaływanie pól elektromagnetycznych, w miejscach dostępnych dla ludności, wynosi $0,14 \text{ V/m}$, gdzie wartość dopuszczalna to 7 V/m . Wartość wskaźnika dla Oświęcimia jest znacznie niższa od średniej dla innych niedużych miast województwa małopolskiego. Na tej podstawie można powiedzieć, iż pomimo wzrostu urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mają one mało istotny wpływ na środowisko w mieście.

I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności poprzez: kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych; racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód; zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód; budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się m.in. lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych oraz innych materiałów mogących zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Ponadto, zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, takich jak: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk; zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie. Szczegółowo, wszystkie zakazy i nakazy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią regulują przepisy Prawa Wodnego.

Zwolnienie od wymienionych wcześniej zakazów możliwe jest przez decyzję dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, w przypadku, kiedy nie utrudni to ochrony przed powodzią.

Oświęcim należy do miast szczególnie zagrożonych powodzią. Wpływ na taki stan ma położenie miasta w widłach rzeki Wisły i Soły. Niebezpieczeństwo wylania wód jest sezonowe. Największe zagrożenie występuje w okresie letnim i jesiennym, związane jest to z gwałtownymi lub długo trwającymi opadami atmosferycznymi oraz w sezonie wiosennym, w którym występują silne opady, gwałtownie topnieje śnieg i pływają kry lodowe. Najbardziej narażonymi terenami na wylanie wód są następujące rejony miasta:

- ze strony rzeki Wisły: osiedle Dwory (przysiółki Mańka, Bajcarki, Pasternik), rejon dzielnicy Kruki,

- ze strony rzeki Soły: rejon dzielnicy Błonie, Zasole, tereny wzdłuż Bulwarów i rejon Kamieńca.
- ze strony mniejszych cieków wodnych, wśród nich: Potoku Klucznikowskiego (przepływa przez całe miasto), Potoku Paździory (ul. Zatorska), Potoku przez Park (teren Bulwarów) oraz Rowu Borowiec (ogródki działkowe osiedla Paździory).¹⁶

W Oświęcimiu znajdują się również obszary zagrożone podtopieniami, powstającymi podczas długotrwałych i obficie padających deszczy. Takie zagrożenie obejmuje części dzielnic: Monowice i Stare Stawy oraz kotliny „Wysokie Brzegi”.

Wśród obiektów inżynierijno-technicznych, zagrożonych powodzią, wymienić można: ze strony rzeki Soły - most drogowy „Jagielloński”, most drogowy „Piastowski”, kładkę dla pieszych na ul. Cichej, kładkę dla pieszych planty, ujęcie wody na Sole, przepompownię „Błonie”, przepompownię „Stare Miasto” oraz ze strony Wisły - przepompownię „Kruki” i przepompownię wód opadowych „Kruki”.

Potencjalnym zagrożeniem o wysokim stopniu niebezpieczeństwa jest awaria zbiornika retencyjnego w Tresnej. Fala powodziowa może przyczynić się do zalania 30% miasta. Oświęcim należałby wówczas do III strefy zalewowej.

Obszar miasta ma wyznaczone tereny chronione wałami ze względu na możliwość wystąpienia powodzi. Wały znajdują się wzdłuż rzeki Soły, na osiedlach: Błonie, Stare Miasto, Zasole, Kruki, oraz wzdłuż rzeki Wisły, na osiedlach: Stare Miasto, Kruki, Dwory I (do kanału), Dwory (przysiółki Mańki, Bajcarki, Pasternik).

Niebezpieczeństwo powodziowe wynika często z nieprzemyślanej działalności człowieka. W Oświęcimiu przyczyniło się do tego wylesienie terenu, sztuczna regulacja rzek oraz usytuowanie zabudowy na terasach zalewowych.

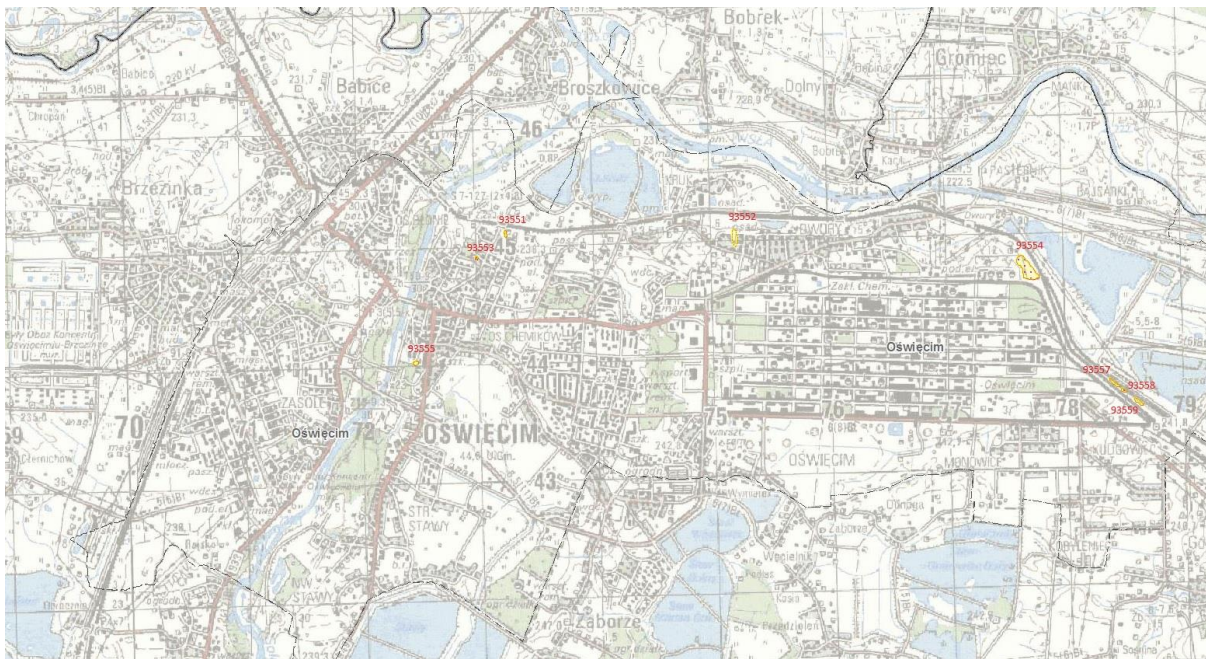
I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Osuwanie się mas ziemnych należy do zagrożeń geologicznych i stanowi element zjawiska ruchów masowych ziemi. Jest związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takich jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek i potoków. Coraz częściej do ich powstawania przyczynia się działalność człowieka. Osuwanie ziemi powoduje także degradację gleb oraz rozległe zniszczenia terenów rolnych i leśnych. Na terenie gminy miejscowo występują naturalne zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Ponadto nie można wykluczyć potencjalnych zagrożeń, które mogą wywoływać niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na zboczach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp) na obszarach niewskazanych jako zagrożone.

Według danych Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego Państwowego Instytutu Badawczego w mieście występuje 8 osuwisk, z czego 7 jest aktywnych okresowo. Osuwisko o numerze identyfikacyjnym 93551 to osuwisko aktywne ciągle, natomiast pozostałe (o numerach 93552, 93553, 93554, 93555, 93557, 93558, 93559) to osuwiska aktywne okresowo.

¹⁶ <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Rysunek 5 – Obszary osuwania się mas ziemnych

Źródło: SOPO – geoportal Państwowego Instytutu Geologicznego Państwowego Instytutu Badawczego

I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze miasta Oświęcim nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia

I.4.2.8.1. Zmiany antropogeniczne

Zmiany antropogeniczne środowiska przyrodniczego wynikają przede wszystkim z zajmowania nowych terenów pod zainwestowanie kubaturowe oraz przystosowania terenu do różnego użytkowania (melioracje, niwelacje itp.).

W efekcie rozwoju osadnictwa występują typowe i często nieuniknione zmiany środowiska przyrodniczego. Na etapie inwestycyjnym mogą to być:

- zmiany lokalnego ukształtowania terenu w wyniku robót ziemnych (niwelacje terenu);
- przekształcenia w przypowierzchniowych strukturach geologicznych w związku z robotami ziemnymi (wymiana nienośnych gruntów organicznych na nośne);
- likwidacja i degradacja pokrywy glebowej;
- zmiany aktualnego użytkowania gruntów;
- likwidacja istniejącej roślinności i wprowadzenie nowej;
- zmiany w lokalnym obiegu wody przez ograniczenie infiltracji i wzrost spływu powierzchniowego (wprowadzenie sztucznych nawierzchni);
- modyfikacja topoklimatu terenu projektowanego zainwestowania w wyniku oddziaływania zabudowy na kształtowanie się warunków:

- termicznych (większa pojemność cieplna w stosunku do powierzchni pokrytej roślinnością, sztuczne źródła ciepła);
- anemometrycznych (powstanie lokalnej cyrkulacji jako efekt oddziaływania zabudowy i podwyższenia temperatury),
- wilgotnościowych (zmniejszenie retencji przypowierzchniowej i przenikania wody do przypowierzchniowych warstw gruntu);
- zmiany fizjonomii krajobrazu przez wprowadzenie obiektów kubaturowych na terenach dotychczas wolnych od zabudowy.

Na etapie inwestycyjnym mogą zachodzić również pozytywne środowiskowo zmiany, jak: rekultywacja, uporządkowanie terenów zaniedbanych lub zdewastowanych oraz tworzenie nowych terenów zieleni.

Konsekwencją wprowadzenia zainwestowania będzie jego dalsze oddziaływanie na środowisko, tzw. oddziaływanie na etapie funkcjonowania. Może ono być bardzo zróżnicowane w zależności od charakteru zrealizowanych obiektów. W przewadze oddziaływanie takie ma wpływ na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego.

I.4.2.8.2. Inne zagrożenia

Dużym problemem są poważne awarie, które stanowią zagrożenia dla życia człowieka i środowiska. Należą do nich pożary, emisje i eksplozje powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania i transportowanego niebezpiecznych substancji.

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren gminy. Na obszarze miasta nie ma wyznaczonych specjalnych tras przewozu tych substancji. Transport ich odbywa się po trasach dogodnych dla przewoźnika. W mieście drogami tymi są droga krajowa nr 44, drogi wojewódzkie nr 933, 948 oraz sieć kolejowa. Przypuszczalna katastrofa związana z uszkodzeniem pojemników przewożących niebezpieczne materiały, których siła rażenia ma wielkość od kilku do kilkunastu kilometrów, spowodować może obrażenia u ludzi i zwierząt.

Kolejnym poważnym problemem jest zagrożenie wynikające z występowaniem baz i stacji paliw. Nieodpowiedni transport, składowanie i dystrybucja ropopochodnych substancji może przyczynić się do skażenia gleb i ujęć wodnych. Mogą one również wywołać pożar. Do najbardziej niebezpiecznych materiałów pod względem pożarowym i toksycznym należą: gaz propan butan, spirytus oraz paliwa płynne.

Ponadto w mieście funkcjonuje zakład o dużym ryzyku przemysłowym - Synthos Dwory Sp. z o.o. Przynależność Synthos Dwory Sp. z o.o. do zakładów dużego ryzyka wynika z zaklasyfikowania firmy do potencjalnych źródeł emisji materiałów toksycznych gazów skroplonych lub sprężonych do miejsc pracy i środowiska naturalnego. Zakład powołał na wypadek awarii własny zespół ratowniczy, tj. Zakładową Służbę Ratowniczą DEKOCHM. Drugim niebezpieczeństwem jest wystąpienie w zakładzie pożaru. Zagrożenie spowodowane jest składowaniem dużej ilości materiałów łatwopalnych i wybuchowych, które są używane w technologii.

Kolejnym niebezpieczeństwem dla miasta jest tranzyt gazu o ponadregionalnym znaczeniu. Przesyłanie następuje liniowo wysokoprężnym gazociągami. Potencjalne niebezpieczeństwo związane jest z łatwopalnością i możliwością wybuchu materiału łatwopalnego. Ponadto na

terenie miasta zlokalizowane są zespoły zaporowo – upustowe, dla których występują strefy zagrożenia wybuchem.

I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną

I.4.3.1. Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 tworzone są dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, wpływających na wartości przyrodniczą całej Europy. W Polsce ta forma ochrony stosowana jest od 2004 roku. Podstawą prawną jej funkcjonowania jest m. in. ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.). Fundamentalne zasady gospodarowania na obszarach Natura 2000 zawarte zostały w ustawie o ochronie przyrody. Wskazano w niej, że na obszarach Natura 2000 zabronione są działania, które mogą: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, negatywnie oddziaływać na gatunki, pogarszać integralności obszarów należących do tej formy ochrony. Sieć Natura 2000, na podstawie prawa Unii Europejskiej, tworzą dwa rodzaje obszarów chronionych. Pierwszy ważny jest dla ochrony dzikich ptaków, tzw. OSO (obszar specjalnej ochrony ptaków), drugi chroni określone typy siedlisk, tzw. SOO (specjalne obszary ochrony siedlisk).

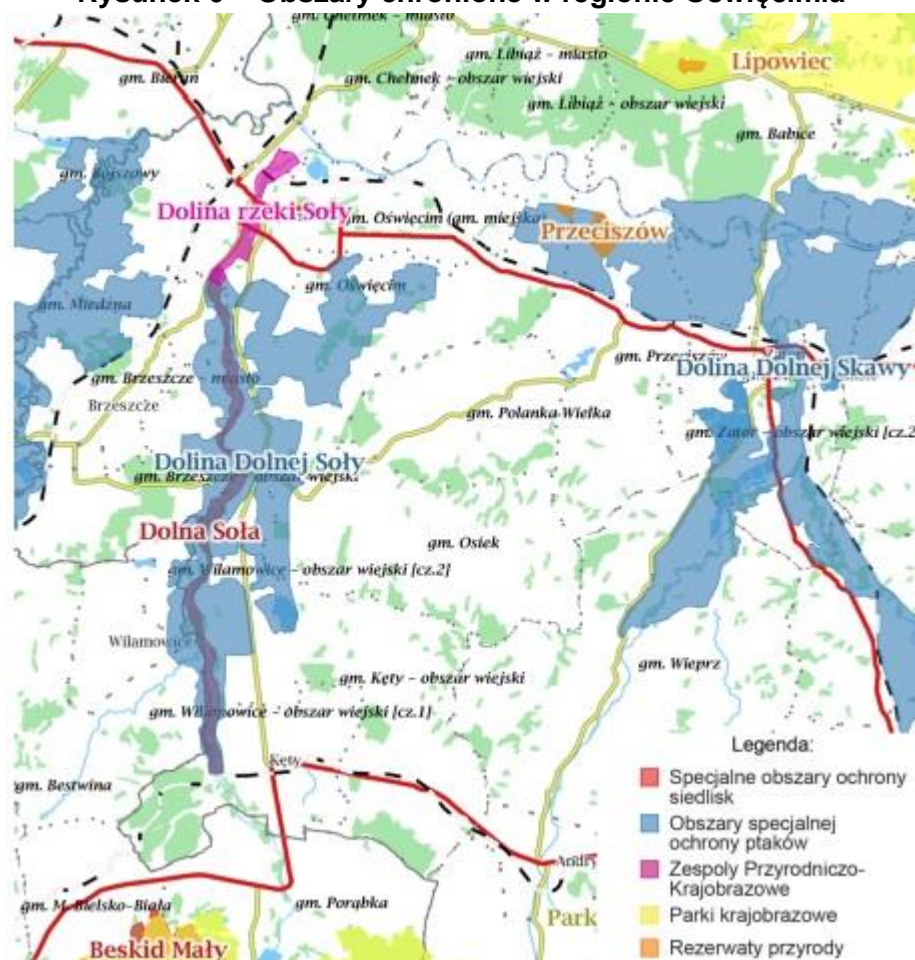
W mieście Oświęcim znajdują się fragmenty dwóch obszarów należących do sieci Natura 2000. Pierwszym z nich jest obszar specjalnej ochrony ptaków „**Dolina Dolnej Soły**” (**PLB 120004**) o łącznej powierzchni 4 023,55 ha. Na terenie miasta jest jedynie mały fragment o powierzchni 43,2 ha, obejmujący południowy odcinek doliny Soły. Szczególną wartością przyrodniczą ostoji są zachowane fragmenty zbiorowiska lasu łęgowego wierzbowo-topolowego. Dolina Dolnej Soły jest ostoją następujących gatunków ptaków: rybitwa rzeczna, perkoz, zausznik, krakwa, czernica, kokoszka wodna, sieweczka rzeczna, krwawodziób, śmieszka, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, gęgawa, cyranka, głowienka, rybitwa czarna, zimorodek. Ponadto gniazdują tu cztery gatunki wymienione w Polskiej Czerwonej Księdze, jako ptaki zagrożone. Należą do nich bąk, bączek, ślepowron oraz rybitwa białowasa. Wszystkie ptaki wydają potomstwo i występują w parach. Poważnym zagrożeniem dla wartości przyrodniczej ostoji jest działalność człowieka, związana z wycinaniem roślinności szuwarowej i wodnej, usuwaniem zakrzaczeń nadrzecznych, zmianą użytkowania lub przeznaczenia stawów hodowlanych oraz nielegalną eksploatacją żwirów.¹⁷

Drugim elementem sieci Natura 2000 jest obszar specjalnej ochrony siedlisk „**Dolna Soła**” (**PLH 120083**) o powierzchni 500,97 ha. Obszar ten obejmuje rzekę Solę od mostu drogowego na trasie Kęty - Harszówki Dolne do ul. M. Kolbego w Oświęcimiu. Tylko niewielki fragment chronionego siedliska leży w granicach miasta Oświęcim. Obszar obejmuje dolinę rzeki Soły, która ma charakter naturalnej rzeki podgórskiej z szerokim kamienistym korytem i towarzyszącymi mu lasami łęgowymi. Głównie położony jest w dolinie rzeki, na torfowiskach, polach uprawnych i łąkach. W siedlisku pospolicie spotykany jest kumak nizinny, który ma korzystne warunki do rozwoju. Obszar jest miejscem występowania 5 typów siedlisk zaklasyfikowanych do I Dyrektywy Siedliskowej, dla opisywanego terenu największe znaczenie mają łągi topolowo-wierzbowe. Na terenie tym występuje również 7 gatunków zwierząt należących do II Dyrektywy Siedliskowej. Wśród nich znajduje się 1 gatunek ssaka - wydra, 2 gatunki płazów - traszka grzebieniasta i kumak nizinny oraz 4 gatunki ryb - m.in. boleń, głowacz białopłetwy, brzanka. Głównymi zagrożeniami dla tych terenów są: intensywna eksploatacja żwirów, ochrona przeciwpowodziowa, zabudowa

¹⁷ http://www.ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=463

hydrotechniczna, zanieczyszczanie i zaśmiecanie doliny i koryta rzecznego, wykorzystanie rolnicze terenów w dolinie oraz inwazja obcych gatunków roślin.¹⁸

Rysunek 6 – Obszary chronione w regionie Oświęcimia

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego obejmujący lata 2017-2020

Dla obszaru Doliny Dolnej Soły obowiązuje plan zadań ochronnych, wprowadzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2014 r. poz. 4921), zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 stycznia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2017 r. poz. 860), który szczegółowo określa dopuszczalne w jego obrębie działania, potencjalne zagrożenia oraz ich lokalizację.

Obszar Natura 2000 Dolna Soła również został objęty planem zadań ochronnych ustanowionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 16 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2015 r. poz. 325), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 23 maja 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2017 r. poz. 3674). Ww. dokument określa m.in. katalog zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru. Z analizy

¹⁸ http://www.ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=605

dostępnych materiałów dotyczących obszaru NATURA 2000 „Dolna Soła” kod PLH 120083 wynika, że największymi zagrożeniami są: nagromadzenie materii organicznej; erozja; powódź; wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych; regulowanie koryt rzecznych; wydobywanie piasku i żwiru, usuwanie materiału z plaż; nierodzące gatunki zaborcze; pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; usuwanie martwych i umierających drzew; Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania; antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk (fragmentacja); niewielkie projekty hydrotechniczne, jazy; drapieżnictwo; obce gatunki inwazyjne; odpadki i odpady stałe; pozyskiwanie/usuwanie roślin lądowych ogólnie; pojazdy zmotoryzowane; zmniejszenie, brak lub zapobieganie erozji; chwytność, trucie, kłusownictwo.

Ponadto zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody: zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Odstępstwa od w/w zakazów zapisane zostały w art. 34 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z w/w artykułem jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- ochrony zdrowia i życia ludzi;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Na obszarach Natura 2000, (poza obszarami wchodzącymi w skład parków i rezerwatów przyrody) nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

I.4.3.2. Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe

Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy „Dolina Rzeki Soły” położony jest w międzywalu rzeki Soły, obejmując rzekę Solę na całej długości w granicach miasta. W obrębie zespołu znajdują się cztery użytki ekologiczne. Utworzony został na podstawie Uchwały Nr XLVIII/386/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 24 września 1997 r. w sprawie: utworzenia obszaru chronionego pod nazwą "Dolina rzeki Soły". Zasady ochrony zostały określone w Uchwale Nr LVIII/513/98 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody na terenie doliny rzeki Soły w granicach administracyjnych miasta Oświęcimia.

ZPK „Dolina Rzeki Soły” objął ochroną naturalne fragmenty lasów łęgowych i topolowo-wierzbowych, o łącznej powierzchni 143 ha. Podstawowym celem ochrony zespołu jest zabezpieczenie bioróżnorodności z zachowaniem „korytarza” dla przemieszczania cennych gatunków roślin i zwierząt. Podrzędnym celem utworzenia zespołu jest wykorzystanie go do celów dydaktycznych (aktualnie i perspektywnie), ekologicznych i rekreacyjnych.

I.4.3.3. Użytki ekologiczne

Na terenie miasta występują użytki ekologiczne obejmujące najcenniejsze fragmenty lasu łęgowego w dolinie rzeki Soły. Ta forma ochrony została ustanowiona na podstawie Uchwały Nr LVIII/513/98 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie: wprowadzenia form ochrony przyrody na terenie doliny rzeki Soły w granicach administracyjnych miasta Oświęcimia. Ochroną objęte zostały cztery fragmenty leśne z przyległym korytem rzeki: „Łęg Stare Stawy” o powierzchni 4,45 ha, „Łęg Kamieniec” o powierzchni 23,84 ha, „Łęg Błonie” o powierzchni 6,0 ha, „Łęg Za torami” o powierzchni 15 ha.

I.4.3.4. Pomniki przyrody

Na terenie miasta Oświęcim znajdują się trzy pomniki przyrody:

- platan klonolistny (*Platanus acerifolia*) „Tomasz” ustanowiony uchwałą Nr XVII/306/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23 grudnia 2015 roku (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2015 r. poz. 8560) zlokalizowany przy ul. Powstańców Śląskich na działce nr 1441/11 i jest własnością Miasta Oświęcim;
- wierzba płacząca (*Salix x sepulcaris*) „Matrix” ustanowiony uchwałą Nr XIV/260/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 listopada 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2019 r. poz. 8739) rosnąca u zbiegu ulic: Legionów i gen. J. Dąbrowskiego na działce nr 2578 i jest własnością Miasta Oświęcim;
- buk pospolity (*Fagus sylvatica*) „Pan Paweł” ustanowiony uchwałą Nr XIV/260/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 listopada 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2019 r. poz. 8739) rosnący przy ul. I. Krasickiego 16 na działce nr 2130 i jest własnością Miasta Oświęcim.

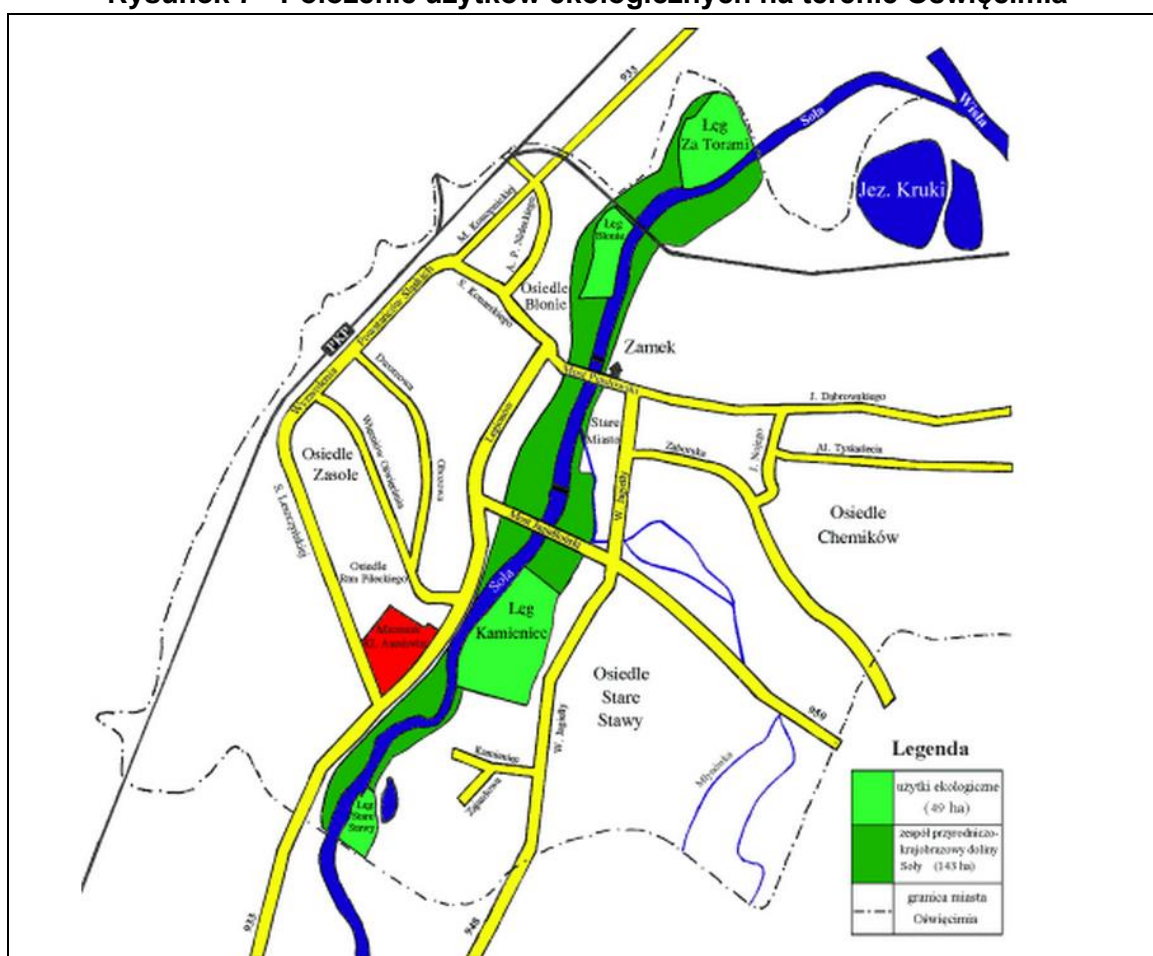
I.4.3.5. Lasy ochronne

Według Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Andrychów na okres 01.01.2015 - 31.12.2024 na terenie miasta Oświęcimia brak jest lasów ochronnych.

I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody

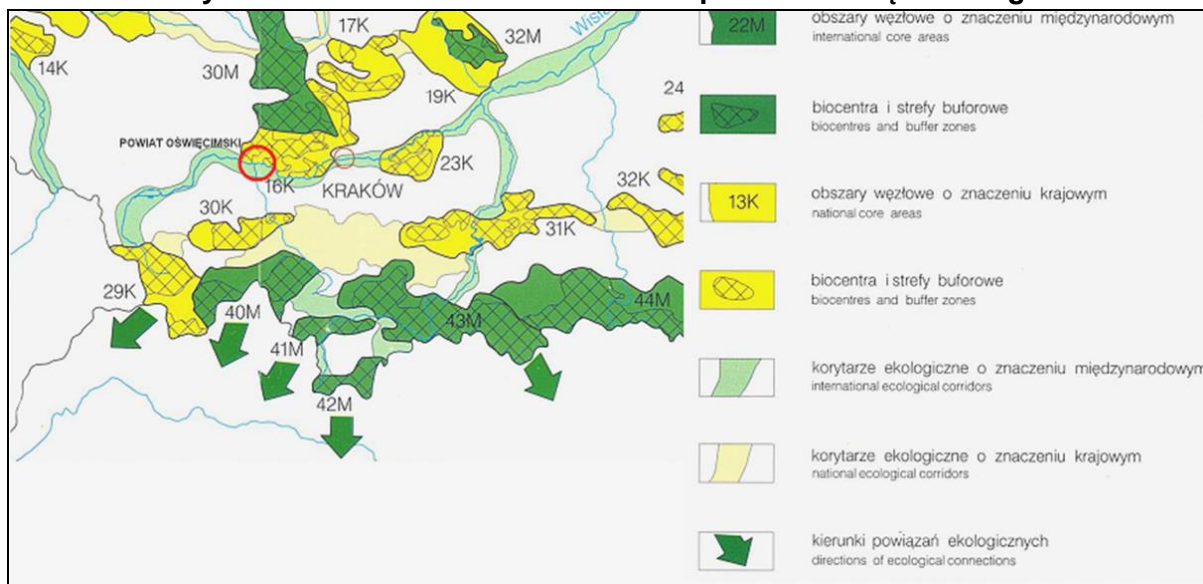
Dodatkowo ważną rolę dla ciągłości systemów cennych przyrodniczo mają korytarze ekologiczne. Miasto jest terenem migracji zwierząt, co przyczyniło się do zaliczenia go do europejskiego korytarza ECONET. Ekologiczny System Obszarów Chronionych, to przestrzenny i funkcjonalny układ obszarów biologicznie aktywnych, powiązany z podobnymi terenami w jego otoczeniu, o funkcjach ekologicznych, klimatycznych i społecznych.

Rysunek 7 - Położenie użytków ekologicznych na terenie Oświęcimia

Źródło: R. Wawręty - Towarzystwo na rzecz Ziemi, „Rzeka konfliktu”, dostęp w formie elektronicznej

Rysunek 8 - Sieć ECONET na terenie powiatu oświęcimskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oświęcimskiego obejmujący lata 2017-2020

System obejmuje całą gminę, jednak poszczególne korytarze mają różną rangę: Dolina rzeki Wisły ma rangę krajową. Podstawowymi walorami doliny są: rozległe, meandrujące koryto, naturalne lasy łąkowe, dominujące łąki i bogactwo gatunkowe roślin. Dolina rzeki Wisły pełni także ważne funkcje: klimatyczną - poprzez dostarczenia do miasta czystego, chłodnego powietrza, ekologiczną - jako bank genów dla odnawiania zniszczonych zasobów przyrody, rekreacyjną i przyrodniczą.

Dolina rzeki Soły stanowi obszar ESOch o randze regionalnej, o dużym znaczeniu ze względu na naturalność siedlisk i koryta rzeki. Naturalność koryta widoczna jest powyżej mostu Jagiellońskiego i poniżej mostu Piastowskiego. W dolinie rzeki występuje roślinność łąkowa oraz różnorodna i bogata roślinność nabrzeżna, co wpływa na zachowanie ciągłości terenów aktywnych biologicznie.

Lokalną rangę ESOch posiada dolina potoku Klucznikowskiego razem z zielenią towarzyszącą oraz dolina potoku Młynówki i Paździerzy, ze względu na oddziaływanie topoklimatów na miasto.

Dla obszaru miasta nie sporządzono audytu krajobrazowego.

I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych

I.4.3.7.1. Ochrona gruntów rolnych

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326, z późn. zm.) ochronie podlegają użytki rolne klas I-III. Jednak zgodnie z art. 10a. ustawy, przepisów tych nie stosuje się do gruntów rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

I.4.3.7.2. Ochrona gruntów leśnych

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326, z późn. zm.) przeznaczenie na cele nieleśne:

- gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby;
- pozostałych gruntów leśnych wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

I.4.3.7.3. Strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych i podziemnych

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw - „strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.” Ujęcie wody powierzchniowej „Zasole” z rzeki Soły posiada ustanowione Rozporządzeniem Nr 24/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 22 lipca 2016 r. (z późniejszymi zmianami) strefy ochrony bezpośredniej pośredniej ujęcia. W rozporządzeniach określono zakres oddziaływania stref ochrony bezpośredniej i pośredniej oraz zakazy jakie obowiązują dla tych obszarów.

Ujęcie wody podziemnej „Zaborze” jest ujęciem wielootworowym, które składa się ze studni zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Oświęcim. Na terenie miasta zlokalizowanych jest 8 studni (eksploatowanych i nieeksploatowanych – będących w likwidacji lub rozruchu). Dla studni zlokalizowanych na terenie miasta zostały ustanowione strefy ochrony bezpośredniej decyzją PGW Wody Polskie Dyrektora ZZ w Krakowie z dnia 22.02.2019 r. Przedmiotową decyzją został określony zasięg strefy bezpośredniej ujęcia dla studni zlokalizowanych na terenie miasta Oświęcim.

I.4.3.7.4. Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z dnia 16 września 1959 r.). Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.

Przepisów ww. rozporządzenia nie stosuje się do cmentarzy już istniejących, jeżeli ich zastosowanie uniemożliwiałoby korzystanie z cmentarza, a właściwy powiatowy (miejski, dzielnicowy) inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

I.4.4. Ocena stanu środowiska w mieście

I.4.4.1. Ekologiczne warunki życia ludzi

Ocenę ekologicznych warunków życia ludzi w Oświęcimiu przeprowadzono uwzględniając następujące kryteria (Przewoźniak 2002):

- stan zanieczyszczenia atmosfery;
- warunki akustyczne;
- źródła i zanieczyszczenie wód powierzchniowych;
- występowanie obiektów uciążliwych dla środowiska i źródeł potencjalnych, poważnych awarii, w tym głównych ciągów komunikacyjnych;
- charakter i dostępność terenów zielonych - rekreacyjnych - zarówno „naturalnych” jak i sztucznie ukształtowanych.

Ekologiczne warunki życia ludzi na obszarze Oświęcimia najlepsze są w północnej i południowej części miasta. Najgorsze warunki występują na terenach przemysłowych i w ich otoczeniu oraz w części centralnej miasta, gdzie niekorzystnie oddziałuje przede wszystkim komunikacja samochodowa i zagęszczenie zabudowy. Pozytywną rolę w kształtowaniu ekologicznych warunków życia ludzi w Oświęcimiu odgrywają doliny Soły i Wisły, które wpływają regenerująco na środowisko wnętrza miasta i stanowią zarazem zaplecze rekreacyjne dla jego mieszkańców.

Do podstawowych, decydujących o stanie środowiska przyrodniczego Oświęcimia, źródeł uciążliwości środowiskowych należą:

- wewnętrzna i tranzytowa komunikacja samochodowa - źródło uciążliwości aerosanitarnej i akustycznej;
- towarowy transport kolejowy realizowany w obrębie centralnej części miasta - źródło uciążliwości akustycznych i aerosanitarnych;
- indywidualne paleniska w obrębie zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej (tzw. niska emisja), wykorzystujące paliwa stałe (węgiel, koks itp.) - źródła lokalnej uciążliwości aerosanitarnej;
- punktowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych (Soła) oraz zrzuty wód opadowych - z największym źródłem miejską oczyszczalnią ścieków, decydującą o stanie sanitarnym jednej z największych rzek w skali regionu.

W Oświęcimiu występują następujące, podstawowe rejony zróżnicowane pod względem ekologicznych warunków życia ludzi:

- rejony przemysłowo-składowe i ich bezpośrednie otoczenie o niekorzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi (zanieczyszczenie atmosfery, hałas, źródła poważnych awarii);
- rejony nasilenia uciążliwości środowiskowych związanych z komunikacją (zanieczyszczenie atmosfery i hałas), o niekorzystnych ekologicznych warunków życia ludzi.

Ze względu na ubogą sieć pomiarową zanieczyszczeń atmosfery na terenie miasta ocenę przeprowadzono na podstawie rozmieszczenia źródeł emisji oraz podobieństw pod

względem stan zagospodarowania, pełnionych funkcji i położenia obszaru w strukturze miasta:

- wzdłuż głównych tranzytowych ciągów komunikacji samochodowej (droga krajowa nr 44 i drogi wojewódzkie nr 933, 948);
- wzdłuż wewnątrzmiastowych, głównych ciągów komunikacji samochodowej;
- wzdłuż linii kolejowych, w tym linii powodujących potencjalne, źródła poważnych awarii;
- rejony zabudowy przemysłowej o bardzo słabych ekologicznych warunkach życia ludzi, dużych uciążliwościach oraz ryzykiem poważnych awarii;
- rejon śródmieścia o słabych, ekologicznych warunkach życia ludzi;
- rejony wielorodzinnej, osiedlowej zabudowy mieszkaniowej w większości o umiarkowanych i korzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi, osłabionych w niektórych osiedlach przez uciążliwe środowiskowo oddziaływanie komunikacji;
- rejony dominacji jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej i usług o korzystnych, ekologicznych warunkach życia ludzi;
- rejony podmiejskie, ekstensywnie zagospodarowane o korzystnych ekologicznych warunkach życia ludzi.

I.4.4.2. Ocena zgodności użytkowania terenu z uwarunkowaniami przyrodniczymi

Oświęcim charakteryzują:

- umiarkowany wpływ struktur przyrodniczych na terytorialny układ miasta z wiodącą rolą dolin Soły i Wisły;
- duży zakres i intensywność antropogenicznego obciążenia środowiska przyrodniczego przy jednoczesnej umiarkowanej jego odporności i zdolności do samoregulacji, co w konsekwencji powoduje postępującą antropizację środowiska;
- występowanie sprzężeń zwrotnych ujemnych między podsystemami społeczności miejskiej i zainwestowania miejskiego a podsystemem przyrodniczym, polegających na tym, że przekształcony (zdegradowany) podsystem przyrodniczy ogranicza lub eliminuje niektóre formy aktywności społeczno-gospodarczej (przykładem tego jest słabe rekreacyjne wykorzystanie Soły);
- udział na terenach zainwestowanych lokalnych struktur przyrodniczych i przyrodniczo - antropogenicznych aktywnych pod względem biotycznym, pozbawionych jednak ciągłości przestrzennej i w wielu przypadkach połączeń z przyrodniczym otoczeniem miasta poza doliną Soły, co hamuje proces regeneracji środowiska w mieście i pogarsza warunki życia jego mieszkańców;
- znaczne możliwości ewentualnego rozwoju przestrzennego dzięki dogodnym ku temu warunkom przyrodniczym;

W generalnej ocenie użytkowanie terenu w Oświęcimiu można uznać za zgodne z naturalnymi predyspozycjami.

I.4.4.3. Ocena odporności środowiska na obciążenia antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji

Środowisko przyrodnicze obszaru opracowania wykazuje istotne zróżnicowanie struktury i w efekcie odporności na obciążenie antropogeniczne i zdolności do regeneracji. Istotnym czynnikiem jest silne, dotychczasowe, antropogeniczne przekształcenie środowiska przyrodniczego.

Największa odporność środowiska występuje w północnej części miasta. Rozwój zabudowy i związana z tym działalność człowieka spowodowały jednak obniżenie potencjału samoregulacyjno - odpornościowego tych terenów.

Dolina rzeki Soły odznacza się zbilansowaną odpornością. Są to miejsca, do których trafiają zanieczyszczenia z terenu ich zlewni i z jednej strony narażone są na ich kumulację, a z drugiej strony płynące w dolinach cieków pełnią funkcję transportującą i oczyszczającą.

Najmniej odporne na bodźce kinetyczne są tereny w strefach zboczowych doliny rzeki (zagrożenie erozją przede wszystkim wodną). W większości powierzchnie te są ustabilizowane przez wielopiętrową roślinność, w tym leśną i parkową. Jej zachowanie jest szczególnie istotne, gdyż brak roślinności spowodowałoby ewolucję środowiska w kierunku denudowanych stoków o znacznej dynamice procesów rzeźbotwórczych.

Potencjał samoregulacyjno-odpornościowy hydrogenicznych zagłębień terenu jest mały zarówno w zakresie bodźców energetycznych (ze względu na odporność podłoża organicznego, wrażliwość na zmiany poziomu wody podziemnej i zagrożenie podtapianiem) jak i bodźców materialnych (szczególne predyspozycje do akumulacji materii stałej i zanieczyszczeń płynnych).

Do najmniej odpornych komponentów należą wody powierzchniowe oraz podziemne. Wody powierzchniowe zakwalifikowano jako wody dobre i poniżej stanu dobrego w zależności od rzeki. Zagrożeniem jest wykorzystywanie potencjału wód podziemnych w celach zaopatrzenia mieszkańców i zakładów przemysłowych. Badania modelowe wód podziemnych wykazały, że istnieje możliwość wyprzedzenia naturalnego procesu odnawiania zasobów wody. Obszar miasta cechuje się także złym stanem powietrza atmosferycznego.

W generalnej ocenie odporność środowiska na obciążenie antropogeniczne oraz jego zdolność do regeneracji są na obszarze miasta umiarkowane i małe.

I.4.4.4. Potencjał transurbacyjny

Przydatność terenów dla zabudowy określają następujące cechy fizjograficzne:

- warunki geologiczne posadowienia budynków;
- stosunki wodne, a zwłaszcza głębokość pierwszego poziomu wody gruntowej;
- spadki terenu i morfodynamika;
- warunki biotopoklimatyczne.

Ocena fizjograficzna nie świadczy, że określony teren bez zastrzeżeń może być przeznaczony na dowolne, dopuszczone cele inwestycyjne. Dodatkowe ograniczenia i uwarunkowania wprowadzają m.in.:

- charakter sąsiedztwa;
- występowanie ustanowionych i planowanych form ochrony przyrody i krajobrazu;

- trenów szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Wisły;
- elementów osnowy ekologicznej w postaci korytarzy ekologicznych, planowanych form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo-istotnych dla zróżnicowania krajobrazu oraz różnorodności biologicznej;
- terenów o istotnej wartości ekologicznej;
- obiektów uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Podstawowe struktury przyrodnicze występujące na obszarze Oświęcimia pod względem ekofizjograficznych warunków dla rozwoju przestrzennego miasta cechują:

- równina akumulacyjna:
 - generalnie korzystne warunki fizjograficzne dla zabudowy;
 - ograniczenia fizjograficzne związane z rejonami zagłębień terenu o wysokim poziomie wód gruntowych;
 - występowanie elementów systemu osnowy ekologicznej (drobne kompleksy semileśne, zbiorowiska łąk podmokłych, elementy zieleni urządzonej) wskazanych do ochrony przed zainwestowaniem;
- doliny Soły i Wisły:
 - niekorzystne warunki fizjograficzne ze względu na warunki gruntowo-wodne i zagrożenie powodziowe w dnie doliny oraz trudne warunki morfologiczne i zagrożenie morfodynamiką na zboczach doliny;
 - duże walory przyrodniczo-krajobrazowe wskazane do ochrony.

Ocena potencjału transurbacyjnego wskazuje, że możliwości przestrzennego rozwoju miasta w nawiązaniu do warunków ekofizjograficznych występują przede wszystkim w obrębie równiny akumulacyjnej.

W dolinach Soły i Wisły występują niekorzystne warunki dla zabudowy ze względu na charakter podłoża geologicznego, głębokość zalegania pierwszego poziomu wody gruntowej i nachylenia zboczy dolin. Występują tu również tereny zagrożenia powodziowego, które muszą być wyłączone z zabudowy. Bardzo duża jest ekologiczna i krajobrazowa rola dolin.

Terytorialny rozkład potencjału transurbacyjnego w granicach administracyjnych Oświęcimia i w jego bezpośrednim otoczeniu wykazuje przewagę obszarów o dużym potencjale, czyli o korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy. Obszary te występują pierścieniem wokół całego miasta. Strefy doliny Soły i Wisły stanowią jedyne, istotne bariery fizjograficzne rozwoju przestrzennego miasta.

I.4.4.5. Przekształcenia litosfery

Przekształcenia litosfery należą do powszechnych i w dużym stopniu nieuniknionych, w związku z procesami inwestycyjnymi, przejawów antropizacji (degradacji) środowiska przyrodniczego miast. Za negatywne przykłady przekształceń litosfery uznać można tylko takie, które dokonane zostały niecelowo lub które można wyeliminować bez ograniczania spełniania przez miasto jego funkcji. Do głównych przykładów negatywnych przekształceń litosfery na obszarze Oświęcimia należą:

- wyrobiska poeksploatacyjne, w większości zrekultywowane;
- tereny prowadzonych aktualnie budów, z nadmiernymi, niepotrzebnymi zniszczeniami powierzchni ziemi;
- tereny przekształcenia mechanicznego powierzchni ziemi i nawiezienia gruntów obcych (gruz, ziemia, elementy betonowe, niekiedy odpady komunalne);
- liczne klepiska i wydepczyska w rejonie terenów zieleni użytkowej miasta oraz w sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej, w miejscach „skręcania” dróg przez mieszkańców a także miejscach nieusankcjonowanego parkowania.

Udział terenów przekształconych geomechanicznie jest niewielki.

I.4.4.6. Szata roślinna

Naturalna szata roślinna w obszarze miasta uległa w procesie urbanizacji znacznym przekształceniom, dotyczy to głównie terenów nad Sołą i obszarów bezpośrednio przyległych. Najważniejsze jest zachowanie i wzmocnienie lasów w granicach miasta, zachowanie istniejących zadrzewień, uzupełnienie zieleni urządzonej, znaczący wzrost zieleni przyulicznej oraz wzmocnienie zieleni w śródmiejskiej części miasta.

I.4.5. Podsumowanie

Najważniejszym elementem środowiska przyrodniczego Oświęcimia jest Dolina Soły. Rzeka była w przeszłości jednym z głównych uwarunkowań rozwoju osadnictwa w tym miejscu, wciąż też odgrywa ogromną rolę dla środowiska miasta. Wartość krajobrazową doliny dostrzeżono jednak później niż gospodarczą. W wyniku pierwszych robót regulacyjnych prowadzonych nad Sołą w latach 80-tych zdewastowano ponad 30% powierzchni zajmowanej przez łągi wierzbowo-topolowe zachowane w stanie prawie naturalnym.

Dolina Soły wkracza na obszar miasta w okolicy Adolfinia. Nad malowniczymi meandrami rzeki występują łągi i grąd na zboczach oraz ziołoroślne łąki. Teren ten charakteryzuje się bardzo dużymi walorami krajobrazowymi. Zbiorowiska leśne, jak też łąkowe i murawowe, tu występujące są bogate w gatunki. Leśno-murawowe skarpy doliny Soły ciągną się aż do mostu Piastowskiego.

Dolina Soły przedstawia dużą wartość przyrodniczą również w centrum miasta, ze względu na obecność terenów ukształtowanej antropogenicznie zieleni po jednej stronie rzeki i ważnego pod względem ekologicznym Łęgu Błonie po przeciwległej.

Dolina Soły, przecinająca Oświęcim z południa na północ, ma ogromną wartość zarówno krajobrazową, jak też pod względem bogactwa i jakości obecnych tu układów roślinnych, warunkujących z kolei szeroką gamę nisz ekologicznych dla organizmów zwierzęcych, wzbogacając środowisko przyrodnicze miasta. Unikalnymi obiektami przyrodniczym w granicach miasta są niewielkie obszary zaliczone do sieci Natura 2000 a związane właśnie z Sołą.

Ogromną wartość zarówno przyrodniczą jak i historyczną posiadają wszystkie urządzone tereny zielone miasta, zwłaszcza z zadrzewieniami. Drzewa, szczególnie stare i dorodne, dzięki wysokiej produkcji tlenu, wyłapywaniu zanieczyszczeń, tłumieniu hałasu i wprowadzaniu dużych plam zieleni w obraz miasta mają dla środowiska miejskiego

największe znaczenie. W tym aspekcie na terenie Oświęcimia najbardziej cenne są następujące obiekty: park miejski na Osiedlu Chemików, cmentarz komunalny, cmentarz parafialny, cmentarz żydowski. Ponadto, należy uzupełniać i wprowadzać nowe zadrzewienia, głównie wzdłuż ulic miejskich.

Niezbędne jest utrzymanie zielonego ciągu (korytarza ekologicznego) doliny Soły w kształtowaniu połączeń ekologicznych pomiędzy zachodnią i wschodnią częścią miasta. Niezbędne zatem jest utrzymanie lub przywrócenie naturalnego koryta rzeki. Zakazanie lokalizacji nowych elementów budowlanych przegradzających koryto rzeki, bądź zastosowanie rozwiązań technicznych, które zapewnią zachowanie migracji organizmów wodnych. Niezabudowywanie dna doliny rzeki oraz stymulowanie rozwoju adekwatnych siedliskowo zbiorowisk roślinnych.

Starannej opieki i poszerzenia wymaga zieleń wysoka miasta, a zwłaszcza zadrzewienia przyuliczne. Każde duże, stare drzewo jest cenne dla przyrody miasta i nie można go zastąpić nawet wieloma posadzonymi młodymi osobnikami. W interesie miasta byłoby więc zinwentaryzowanie drzewostanu oraz zbadanie czy nie ma wśród nich potencjalnie mogących stać się pomnikami przyrody. Planowanie i organizowanie zieleni wysokiej niezbędne jest dla całości miasta, a zwłaszcza dla terenów rekreacyjnych, otoczenia uciążliwych zakładów przemysłowych i innych szpecących miasto obiektów, a także nowych osiedli, gdzie brak zupełnie tego typu zieleni.

Wśród parków największy jest park miejski na Osiedlu Chemików - około 30 ha, założony w połowie lat 60 - tych XX wieku, jako pas zieleni izolacyjnej dla zabudowy mieszkaniowej Oświęcimia od Zakładów Chemicznych oraz park Hallera w Dworach mający charakter założenia krajobrazowego, wraz z ogrodem i kaplicą, stanowiące część założenia dworsko-parkowego. Największe obszarowo tereny zadrzewione występują w rejonie doliny Soły. Zadrzewienia pojawiają się również wokół zakładów przemysłowych - są to dawne strefy zieleni izolacyjnej.

Niewielki udział w krajobrazie miasta mają użytki rolne, niewielkie enklawy pól ornych jak i nieużytki zielone, łąkowe występująco wyspowo w północnej i południowej części miasta. Wśród zbiorowisk roślinnych rozwijających się na uprawach polowych przeważają zbiorowiska sztuczne - agrocenozy, chwasty, zbiorowiska synantropijne i ruderalne.

Silną stroną, zaletą jest integrująca ekologicznie funkcja doliny Soły. Tereny o funkcjach ekologicznych - wewnątrzmięjska ośnowa ekologiczna miasta zajmuje duże powierzchnie, ale nie posiada terytorialnych połączeń. Brak jest też połączeń śródmiejskich struktur przyrodniczych doliny Soły z przyrodniczym otoczeniem miasta. W terenach zainwestowanych występują silnie przekształcone zbiorowiska roślinne, brak powierzchniowych i obiektowych form ochrony przyrody świadczą o słabościach środowiska. Niewiele jest cennych zadrzewień ulicznych, wiele ulic jest w ogóle pozbawionych zieleni wysokiej. Presja inwestycyjna na tereny dotąd aktywne biologicznie oraz bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie zanieczyszczeń atmosferycznych pogarszają warunki ekologiczne miasta. Znaczne powierzchnie zajmują sady przydomowe, ogrody oraz ogrody działkowe zarówno w centrum miasta jak i na peryferiach. W większości są to tereny zadbane i starannie zagospodarowane.

I.5. Stan środowiska kulturowego

Dziedzictwo kulturowe i zabytki odgrywają współcześnie ogromną rolę w budowaniu pozycji konkurencyjnej regionów. Ich znaczenie jest szczególnie widoczne w rzeczywistości gospodarczej, w której na znaczeniu zyskują niematerialne czynniki rozwoju. To właśnie dziedzictwo kulturowe i zabytki, skupiając w sobie różnego typu wartości gromadzone na przestrzeni wieków, przesądzają o charakterze ducha miejsca (łac. *genius loci*) i budują jego niezwykłą atmosferę, przez co istotnie wpływają na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną. Warto podkreślić, że nowoczesne podejście do zarządzania dziedzictwem kulturowym i zabytkami zakłada nie tylko ich skuteczną ochronę, ale postuluje także ich zrównoważone wykorzystywanie i traktowanie w kategorii nieodnawialnego zasobu rozwojowego.

Definicja pojęcia *zabytku* została osadzona w polskim systemie prawnym w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w myśl której za zabytek uznaje się *„nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”*. Niestety, do dziś w rodzimym prawodawstwie nie wypracowano definicji pojęcia *dziedzictwa kulturowego*. Jednak w myśl zapisów Karty Krakowskiej *dziedzictwem kulturowym* są te dzieła ludzkie, *„w których społeczeństwo uznaje swe szczególne i specyficzne wartości i z którymi się identyfikuje”*. Oznacza to, że nie każdy zabytek jest elementem dziedzictwa kulturowego, a jego umieszczenie w tym zbiorze pozostaje indywidualną decyzją społeczności i jej przedstawicieli. Można stwierdzić, że elementy dziedzictwa kulturowego wraz z zabytkami i pozostałymi dobrami kultury składają się na środowisko kulturowe.

Przywołana ustawa wskazuje na występowanie trzech typów zabytków: nieruchomych, ruchomych oraz archeologicznych. Rozróżniono w niej ponadto dwie kategorie podejmowanych działań: ochrony oraz opieki nad zabytkami. Pierwszą z nich zarezerwowano dla organów administracji publicznej, natomiast drugą stworzono z myślą o właścicielach lub posiadaczach zabytków i pozostałych obywatelach.

Gminy zostały zobowiązane ustawą m.in. do „uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. W przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazano ponadto katalog zadań własnych gminy, do którego zaliczono m.in. sprawy *„ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska (...)”* oraz *„ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”*. Uchwalenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest więc wyrazem realizacji nałożonych na gminę obowiązków w zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W Oświęcimiu występuje wiele obiektów i obszarów o wartościach kulturowych. Jedynie ich część objęta jest ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta nie zawsze są właściwie dostrzegane, odpowiednio wyeksponowane oraz wykorzystane.

Pojęciem dziedzictwa kulturowego obejmujemy nie tylko obiekty wpisane do rejestru zabytków, ale i inne dobra będące świadectwem rozwoju kulturalnego społeczności miasta - np. zespoły przestrzenne - urbanistyczne układy, zespoły sakralne, przemysłowe, pałacowe i dworsko-parkowe, folwarczne, cmentarze, parki, obiekty inżynieryjne, obiekty i zespoły

architektoniczne, obiekty małej architektury czy wystroju wewnętrznego, miejsca zdarzeń historycznych, obiekty i obszary archeologiczne, ale także elementy niematerialne takie jak np. tradycyjne nazwy miejscowe, herby oraz tzw. "krajobraz kulturowy" na który składają się np. charakterystyczne panoramy, sylwety czy sposoby zagospodarowania.

I.5.1. Rys historyczny

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Oświęcimia sięgają XI wieku. Z tego okresu udokumentowane zostało osadnictwo na wzgórzu zamkowym. Nazwa „Oświęcim” pojawia się jednak w dokumentach dopiero pod koniec XII wieku, kiedy to istniała już rozległa kasztelania. Gród otoczony był wałem ziemnym, w 1241 roku został zniszczony przez najazd Tatarów. Odbudowę grodu na wzgórzu rozpoczęto od powstania murowanej wieży, która zachował się do dziś. Miasto Oświęcim należało wówczas do Księstwa Cieszyńskiego.

Okolo 1272 roku miasto otrzymało prawa miejskie. Zostały one potwierdzone i rozszerzone o przywilej gospodarczy i sądowniczy w 1291 roku przez Mieszka I, księcia cieszyńskiego. Od końca XIII wieku Oświęcim był lokalnym ośrodkiem wschodniej części Księstwa Cieszyńskiego. Książę nadał mu prawo składowania ołowiu i soli wielickiej, a dodatkowo do pobierania myta z dwóch mostów nad Wisłą i Sołą. Znaczące zmiany nastąpiły w latach 1312-1317, kiedy to w wyniku podziału Księstwa Cieszyńskiego powstało samodzielne Księstwo Oświęcimskie, ze stolicą w Oświęcimiu. W 1445 roku nastąpił podział księstwa między trzech synów Kazimierza. Utworzone zostały księstwa: oświęcimskie, zatorskie i toszeckie. Na czele księstwa oświęcimskiego stanął książę Jan IV. Teren ten został sprzedany w 1457 roku królowi polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi. Na rozwój miasta duży wpływ miał ciągły napływ ludności, z widocznym masowym osiedlaniem się Żydów. Duży napływ Żydów związany był z powszechnie nie obowiązującym w Królestwie Polskim prawem „de non tolerandis Judeis”. W 1503 roku wybuchł pożar, który pochłonął dużą część miasta i zamek. W ciągu kolejnych 30 lat miasto zostało odbudowane. XVI wiek dla miasta był bardzo pomyślny. W granicach murów obronnych znajdował się kościół parafialny z cmentarzem, rynek, ratusz i kościół dominikański. W pobliżu murów położone były: szpital - przytułek dla bezdomnych oraz kościółek drewniany św. Mikołaja z cmentarzem. Okres pomyślności miasta zakończył się w 1655 roku, kiedy miasto zostało spalone przez Szwedów. O dużym zniszczeniu świadczy fakt, że z pięciuset domów zostało tylko dwieście, a z dwustu rzemieślników tylko sześciu. Zamek i kościół były w stanie ruiny. Miasto w 1676 roku zamieszkiwało zaledwie 114 osób. Kolejnymi niekorzystnymi zjawiskami była zaraza, która pochłonęła ponad 300 osób i pożar, który wybuchł w 1711 roku, niszcząc budynki położone przy rynku i synagogę. W okresie rozbiorów, tj. od 1772 roku, miasto znalazło się w granicach zaboru austriackiego, stanowiąc część Galicji. W 1782 roku wydano dekret o likwidacji zakonów. Na jego podstawie zlikwidowano zakon dominikański w Oświęcimiu oraz zamknięto cmentarz przy Kościele Wniebowzięcia NMP. Rok później, w 1793 roku, Franciszek II potwierdził wszystkie przywileje, rozszerzając je o prawo do dwunastu jarmarków rocznie oraz wprowadził nowy herb (na tarczy, w błękitnym polu, dwa białe półorły o wspólnym ogonie, na piersiach biały mur forteczny z trzema basztami, na głowach orłów złote korony). Przełomowym momentem dla miasta była połowa XIX wieku. Powstał w tym okresie węzeł kolejowy na trasie Kraków - Wiedeń. Rozpoczęły wówczas swoją działalność następujące zakłady przemysłowe: Fabryka Wódek i Likierów Jakuba Haberafelda, papownia, garbiarnia, fabryka nawozów, maszyn i narzędzi rolniczych, fabryka konserw rybnych i fabryka samochodów Piccolo, Alfa i Grand „Oświęcim- Praga”. Miasto w czasie

intensywnego rozkwitu zostało dotknięte przez powodzie i pożary. Powodzie miały miejsce w latach 1805 i 1813. Spowodowały obsunięcie się wzgórza wraz z zabudową i murami obronnymi do rzeki Soły, jednocześnie nastąpiło przesunięcie koryta rzeki. W czasie powodzi zamek został uszkodzony, zaś władze austriackie podjęły decyzję o jego rozbiórce, nie została ona zrealizowana. Kolejną klęską były wielkie pożary, które wybuchły w 1863 i 1881 roku. Pierwszy z nich pochłonął około 2/3 miasta, w tym ratusz, dwie synagogi, górną wieżę kościoła parafialnego, szpital - przytułek ubogich. Drugi zaś zniszczył kościół parafialny, plebanię, szkołę i szpital.

W 1910 roku powstało Starostwo Oświęcimskie, którego biura mieściły się w zamku. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 roku przyczyniło się do powołania Komitetu Likwidacyjnego z siedzibą w Oświęcimiu. W okresie 1929 -1939 miasto było siedzibą władz powiatowych.

Poważne zmiany nastąpiły październiku 1939 roku. Oświęcim znalazł się w granicach Rzeszy Niemieckiej, przyjęło wówczas nazwę niemiecką Auschwitz. W 1940 roku na przedmieściach utworzono obóz koncentracyjny Auschwitz I. W kolejnych latach powstały dwie kolejne części: KL Auschwitz II - Birkenau oraz KL Auschwitz III - Monowitz. Obozy pełniły funkcję ośrodków masowej zagłady europejskich Żydów. 27 stycznia 1945 roku obóz został wyzwolony.

20 czerwca 1950 roku utworzono w Oświęcimiu „Prezydium Miejskiej Rady Narodowej” z przewodniczącym, jako reprezentantem władzy, Bronisławem Trepką. Rok później powstał powiat oświęcimski z siedzibą w Oświęcimiu. Należały do niego 4 miasta i 6 gmin. Reforma administracyjna z 1975 roku spowodowała zakończenie istnienia powiatów, a Oświęcim znalazł się w granicach województwa bielskiego. Obecne granice administracyjne ukształtowane zostały wraz z wejściem w życie reformy administracyjnej, w dniu 1 stycznia 1999 roku. Przywrócono wówczas trójstopniowy podział administracyjny kraju, zaś Oświęcim wszedł w skład powiatu oświęcimskiego, leżącego w województwie małopolskim.

I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2018-2021¹⁹

Motto Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w Małopolsce na lata 2018 – 2021 brzmi „Dziedzictwo – warto mieć korzenie”, zaś celem strategicznym jest „harmonijne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Małopolski dla sprostania wyzwaniom teraźniejszości i przyszłości oraz zapewnienia wysokiej jakości życia Małopolan”.

Jest on realizowany w oparciu o cele i priorytety

- CEL I - Skuteczna ochrona zasobów dziedzictwa i wartości kulturowych regionu:
 - PRIOTYTET 1 - Zachowanie optymalnej jakości krajobrazu kulturowego i funkcjonalne wykorzystanie miejsc i obiektów dziedzictwa;
 - PRIOTYTET 2 - Zachowanie historycznej wielokulturowości regionu, tradycji i tożsamości regionalnej i lokalnej;

¹⁹ *Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2018-2021, str. 34*

- CEL II – Wspólnotowa odpowiedzialność i efektywne zarządzanie regionalną przestrzenią kulturową:
 - PRIOTYTET 1 - Aktywność społeczna i emocjonalne zaangażowanie w opiekę nad regionalną przestrzenią kulturową;
 - PRIOTYTET 2 – Systemowa i projektowa współpraca podmiotów zaangażowanych w ochronę i opiekę nad dziedzictwem kulturowym;
 - PRIOTYTET 3 – Perspektywiczne wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego w edukacji, turystyce, gospodarce wiedzy.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020-2023

Opieka nad zabytkami miasta Oświęcim odbywać się powinna w nawiązaniu do głównych celów opisanych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020-2023.

W myśl celu I – Opieka, ochrona i rewaloryzacja zabytków miasta Oświęcim – wyznaczono następujące kierunki działań i zadania z nimi związane:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:
 - prowadzenie w obiektach zabytkowych – należących do miasta – prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych służących wyeliminowaniu przyczyn powstawania zniszczeń oraz polepszeniu ich stanu zachowania;
 - poprawa jakości życia mieszkańców Starego Miasta (poprawa bezpieczeństwa, wyprowadzenie funkcji mieszkań socjalnych, zmiana sposobu ogrzewania, modernizacja układów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej);
 - wprowadzenie jednolitych zasad dotyczących wyglądu i warunków sytuowania reklam, szyldów, urządzeń reklamowych oraz innych wizualnych form informacji promujących osoby, przedsiębiorstwa, towary, usługi, przedsięwzięcia lub ruchy społeczne;
 - badanie i dokumentowanie dziedzictwa Oświęcimia:
 - i) wykonywanie badań archeologicznych, konserwatorskich i architektonicznych, które są niezbędnym elementem służącym rozpoznaniu wartości zabytku;
 - ii) dokumentowanie i archiwizowanie materiałów powstałych z prac projektowych;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków:
 - udostępnienie relikwów XIV-wiecznego ratusza oraz bunkrów z czasów II wojny światowej, znajdujących się pod płytą Rynku Głównego;
 - realizacja tuneli pod wzgórzem zamkowym w celu udostępnienia ich dla zwiedzających i stworzenie interaktywnej trasy historycznej;
 - udostępnienie schronu przeciwlotniczego z 1944 r. położonego przy ul. Dąbrowskiego – Stowarzyszeniu na Rzecz Zabytków Fortyfikacji „Pro

Fortalicium” w celu dokonania aranżacji i adaptacji dla potrzeb udostępnienia zwiedzającym;

- iluminacja obiektów na terenie Starego Miasta;
- renowacja wiat przystankowych na terenie Starego Miasta;
- zintegrowanie systemu ochrony zabytków:
 - aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i weryfikacja zapisów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz panoram i przedpoli widokowych miejsc o szczególnych wartościach;
 - kontynuowanie dofinansowań - z budżetu gminy - prac konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków;
 - realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcimia, Oświęcimskiego Programu Rządowego, Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego, Wykazu wieloletnich przedsięwzięć.

Wśród kluczowych problemów związanych z celem I podano:

- lokalizację na terenie Starego Miasta nieprzystających do miejsca charakterem i stanem technicznym obiektów;
- nieład architektoniczny spowodowany tymczasowymi obiektami budowlanymi (kioski handlowe i budki gastronomiczne);
- umieszczanie na budynkach krzykliwych reklam lub billboardów wolnostojących oddziałujących na panoramy widokowe;
- puste przestrzenie w kwartałach zabudowy w centrum miasta stanowiące niewłaściwe otoczenie dla obiektów takich jak Zamek czy Rynek Główny;
- istnienie lokali socjalnych dla najuboższych mieszkańców miasta w historycznych kamienicach;
- ruch samochodowy na terenie Starego Miasta i Rynku Głównego.

W ramach celu II - Promocja zabytków i walorów przestrzeni kulturowej miasta - wskazano następujące kierunki i zadania:

- promocja zasobów dziedzictwa:
 - organizacja międzynarodowych konferencji pokojowych dla różnych grup odbiorców;
 - współpraca z miastami partnerskimi w tym m.in.: wymiana młodzieży szkolnej i przedstawicieli organizacji pozarządowych;
 - przyznawanie nagrody honorowej „Ambasador Oświęcimia Miasta Pokoju” wręczanej za wybitne działania w obszarze edukacji pokojowej;
 - wspieranie Oświęcimskiego Instytutu Praw Człowieka przy Bibliotece Galeria Książki w Oświęcimiu, w ramach działalności którego odbywa się m.in. upowszechnienie wiedzy o przedwojennej koegzystencji wielokulturowej wspólnoty oświęcimskiej oraz o mieszkańcach doświadczonych przez wojnę i niosących

pomoc więźniom Auschwitz, organizacja konferencji nastawionych na rzecz upowszechniania wiedzy o historii Polski, współpraca z młodzieżą, nauczycielami i edukatorami;

- zwiększenie działań promocyjnych w zakresie postrzegania Miasta Oświęcim jako Miasta Pokoju m.in. dotyczącej wspólnej promocji konferencji pokojowych organizowanych przez miasto i partnerów lokalnych;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki oraz działań kulturalnych:
 - opracowanie i rozpowszechnienie oferty zwiedzania zabytków miasta i udziału w zdarzeniach kulturalnych;
 - wprowadzenie usług przewodnickich po zabytkach miasta;
 - wykonanie systemu dwujęzycznych tablic informacyjnych o zabytkach;
 - opracowanie szlaków i ścieżek tematycznych związanych z zabytkami i historią Oświęcimia;
 - montaż tablic informacyjnych na Starym Mieście z mapą i opisem najważniejszych zabytków;
 - publikacja materiałów promujących zabytki i atrakcje turystyczne.
- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeby ochrony i opieki nad zabytkami:
 - upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych - znajomości zasad konserwatorskich, estetyki, obowiązujących przepisów i procedur, wspieranie odpowiedzialności właścicieli obiektów zabytkowych za posiadane mienie;
 - współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami społecznymi działającymi na polu ochrony dziedzictwa kulturowego;
 - popularyzacja problematyki dotyczącej zabytków Oświęcimia;
 - budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków oraz kształtowanie postaw promujących działania chroniące zabytki odczytywane jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji;
 - organizacja konkursów, spotkań, lekcji, konferencji o charakterze popularnonaukowym dotyczących dziedzictwa kulturowego i historii Oświęcimia.

Jako kluczowe problemy dla celu II wskazano:

- niewystarczającą ilość miejsc noclegowych dla młodzieży;
- niewielka ilość obiektów o charakterze otwartym (boisk wielofunkcyjnych, skate parków, ośrodków rekreacyjnych i kulturalnych) dla młodzieży w pobliżu Starego Miasta;
- brak odpowiedniej ilości miejsc parkingowych i postojowych w centrum miasta.

Dla celu III – Eksponowanie walorów dziedzictwa kulturowego w przestrzeni publicznej:

- przystosowanie terenu Starego Miasta do realizacji imprez plenerowych i dostosowanie terenu do powszechnie obowiązujących standardów realizacji przedsięwzięć plenerowych:
 - likwidacja barier architektonicznych ciągów komunikacyjnych i obiektów użyteczności publicznej;
 - budowa podziemnych parkingów i miejsc postojowych na terenie Starego Miasta;
 - rewaloryzacja terenów zieleni;
- wykreowanie miejsc rekreacji i integracji społecznej - atrakcyjne zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i organizacja zdarzeń kulturowo-edukacyjnych:
 - zagospodarowanie bulwarów nad Sołą pod kątem rekreacyjno-turystycznym;
 - utworzenie Centrum Obsługi Odwiedzających Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz - Birkenau;
 - stworzenie w Oświęcimiu prężnego ośrodka praw człowieka we współpracy z oświęcimskimi instytucjami prowadzącymi działalność edukacyjną, w tym organizacja Oświęcimskiego Forum Pokojowego.

Jako kluczowe problemy dla celu III wskazano:

- nieodnowione ciągi piesze i rowerowe wzdłuż brzegów rzeki Soły oraz niewielka ilość obiektów rekreacyjnych;
- niewykorzystanie potencjału miejsca wynikającego z bliskości wody i centrum miasta;
- bariery architektoniczne w dostępie do przestrzeni publicznej;
- brak odpowiedniej ilości miejsc parkingowych i postojowych w centrum miasta, co stanowi barierę dla zmotoryzowanych turystów.²⁰

Audyt krajobrazowy

Województwo małopolskie nie posiada jeszcze audytu krajobrazowego, w związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia w niniejszym Studium rekomendacji i wniosków zawartych w audycie ani granic krajobrazów priorytetowych określonych przez audyt.

I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną

I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane na listę UNESCO

W Oświęcimiu znajdują się cenne obszary dziedzictwa kulturowego, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Są one objęte strefą ścisłej ochrony. Tworzą je dwie części byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady: Auschwitz I i Auschwitz-Birkenau II.

W trakcie działań wojennych miasto Oświęcim znalazło się pod okupacją niemiecką. W 1940 roku, na przedmieściach Oświęcimia, na Zasolu, został założony przez Niemców obóz koncentracyjny - Konzentrationslager Auschwitz. Utworzony został w miejscu murowanych

²⁰ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2019 – 2023, 2019, Oświęcim, str. 57-61

koszar wojskowych, na rozkaz Heinricha Himmlera. Macierzysty obóz KL Auschwitz I powstał w pierwszej połowie 1940 roku. Otoczony był ogrodzeniem z drutu z wieżami strażniczymi. Pierwotnie pełnił funkcję obozu koncentracyjnego, jako miejsce powolnej zagłady, wynikające z nieludzkich warunków życia. Od 1942 roku do 1945 był to obóz koncentracyjny, przez pewien czas połączony z ośrodkiem natychmiastowej, masowej zagłady. Na terenie obozu znajdowały się siedziba administracji garnizonowej, siedziba centralnych biur wydziału politycznego i wydziału zatrudnienia oraz magazyny zaopatrzenia, warsztaty, i przedsiębiorstwa SS. Więźniami byli w początkowym okresie Polacy, a następnie także Żydzi i jeńcy radzieccy.

Macierzysty obóz w 1941 roku został rozbudowany. Nowy obóz KL Auschwitz-Birkenau II powstał na terenie wsi Brzezinka, ludność z tamtego terenu została przymusowo wysiedlona. Obóz został uruchomiony na początku roku 1942. Pełnił funkcję obozu koncentracyjnego i ośrodka masowej zagłady. Znajdowały się w nim ogromne komory gazowe. W obozach w czasie niepohamowanego ludobójstwa zginęło ponad 1,1 mln osób różnych narodowości, z czego największą grupę stanowili: Żydzi - około 1 mln, Polacy - 70 tys., Cyganie - 21 tys., jeńcy radzieccy - 15 tys. i pozostali - 15 tys.

Pod koniec 1944 roku Niemcy rozpoczęli zacieranie śladów swych zbrodni; niszczyli dokumenty, budynki wyburzali, palili lub wysadzali w powietrze (komory gazowe, krematoria). W 1945 roku wydano rozkaz o likwidacji obozu i wyprowadzeniu w tzw. Marszach Śmierci około 56 tys. więźniów. 27 stycznia 1945 roku obóz został oswobodzony przez armię sowiecką.

Od 1947 roku na terenach byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady działa Państwowe Muzeum. Miejsce Pamięci obejmuje obszar dwóch zachowanych części obozu Auschwitz I i Auschwitz II-Birkenau. W granicach Muzeum znajdują się poobozowe obiekty i ruiny. Zachowały się: komora gazowa, krematorium, baraki murowane i drewniane, Ściana Straceń, bloki więźniarskie, ogrodzenia oraz wieżyczki wartownicze. W 1979 r. tereny byłego KL Auschwitz-Birkenau wpisane zostały na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Muzeum jest placówką naukowo-badawczą i edukacyjną. Gromadzi, opracowuje, konserwuje i udostępnia dokumenty i przedmioty poobozowe. W ostatnim czasie Muzeum odwiedzane jest każdego roku przez ponad milion osób. Dzień wyzwolenia obozu - 27 stycznia - uchwalony został przez ONZ Międzynarodowym Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu.

I.5.3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Umieszczenie obiektu w rejestrze zabytków następuje na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. W odniesieniu do zabytków nieruchomych konserwator może uczynić to z urzędu, czyli wówczas, gdy sam uzna to za konieczne bądź też na wniosek właściciela zabytku czy wieczystego użytkownika gruntu, na którym ten zabytek się znajduje. Do rejestru można wpisać również otoczenie zabytku. W szczególnych przypadkach obiekt może zostać usunięty z rejestru (jeżeli utraci wartości będące podstawą wpisu lub gdy zostaną one negatywnie zweryfikowane w trakcie nowych ustaleń badawczych). Skreślenia z rejestru w drodze decyzji dokonuje wówczas minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.

Do zabytków wpisanych do rejestru odnosi się spora część zapisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a zatem przede wszystkim te, które mówią, że wszelkie

*działania (prace, badania, podział, przemieszczanie, zmiana przeznaczenia, umieszczanie reklam, napisów i urządzeń technicznych) wykonywane na obiekcie wpisanym do rejestru wymagają zgody konserwatora zabytków. Zgoda taka wydawana jest w formie urzędowej decyzji, wymaga zatem dostarczenia do urzędu konserwatorskiego wraz z odpowiednim wnioskiem dokumentów określonych w Rozporządzeniu MKiDN z dnia 14 października 2015 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. z 2015 r. poz. 1789). Ponadto konserwator może kontrolować zarówno stan obiektu, jak i wykonywane w nim prace i roboty budowlane.*²¹

W mieście Oświęcim, zgodnie ze stanem na kwiecień 2021 roku, w Rejestrze Zabytków Województwa Małopolskiego znajduje się 17 obszarów i obiektów. Zabytki są własnością: związków wyznaniowych, gminy, Skarbu Państwa, właścicieli prywatnych.

Najcenniejszym zabytkiem, który znajduje się także na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, jest dawny obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau. W rejestrze figuruje pod numerem A-959/M. W pobliżu obozu położone są cztery kolejne obiekty. Bocznica kolejowa i rampa rozładownicza na terenie Dworca Towarowego Zachodniego (pod nr A-957/M), bocznic kolejowe „Do Monopolu” i „Baraki” (nr rej. A-700/M), budynek SS Küche (nr rej. A-116/M) oraz historyczny zespół budynków dawnych Zakładów Zbożowo-Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego) (nr rej. A-173/M). Kolejnym cennym obszarem zabytkowym jest układ urbanistyczny Starego Miasta Oświęcim zarejestrowany pod numerem A-958/M. W jego obrębie znajduje się Zamek Piastowski, nr rej. A-956/M. Na obszarze Starego Miasta wpisane do rejestru są także budowle sakralne i mieszkalne. Wśród nich wymieniamy: kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny przy ul. Dąbrowskiego (rej. nr 1201/M); zespół klasztorny SS Serafitek przy placu Kościuszki wraz z kościołem pw. MB Bolesnej, klasztorem i ogrodzeniem (nr rej. A-961/M); zespół klasztorny Salezjanów przy ul. Jagielloj wraz z kościołem pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, klasztorem, kaplicą św. Jacka i drzewostanem (nr rej. A-963/M), synagoga przy pl. Skarbka (nr rej. A-966/M) oraz dawny Ratusz i kamienica (nr rej. A-964/M i A-965/M), położone przy ul. Rynek Główny. W strukturze Oświęcimia, na wschód od Starego Miasta, znajdują się dwa cmentarze, położone w pobliżu ul. Dąbrowskiego. Pierwszy to cmentarz rzymsko-katolicki, wpisany do rejestru wraz z kaplicą, domem przedpogrzebowym, ogrodzeniem, bramą oraz nagrobkami (nr rej. A-960/M), drugi to cmentarz żydowski wpisany łącznie z ogrodzeniem, bramą, nagrobkami, grobowcami i zielenią (pod nr rej. A-962/M). Wysoką rangę dla zabytków stanowi wpisany do rejestru pod nr A-822/M zespół parkowy z kaplicą Hallerów przy ul. Zwycięstwa. Oprócz zabytków powyższych, które stanowią zasób zabytków nieruchomych, w Oświęcimiu wskazano także zabytki ruchome, do których nie są zaliczane zabytki wpisane do inwentarza muzeum lub wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Do rejestru zabytków ruchomych Województwa Małopolskiego zostało wpisane pod nr B-64/M wyposażenie Kościoła pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych oraz wyposażenie Kaplicy św. Jacka w Oświęcimiu. Na zabytkowe wyposażenie tych obiektów sakralnych składa się 29 elementów, a są to: Ołtarz główny, obraz „Matka Boża Wspomożenie Wiernych”, dekoracja ścian, figury: św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus, św. Franciszka Salezego, św. Barbary, św. Antoniego Padewskiego, św. Jana Bosko, św. Stanisława Kostki, Ołtarz św. Krzyża, ambona, obudowa empy chórowej,

²¹ Szygendowski W., *Formy ochrony zabytków, czyli czym są, a czym nie – rejestr i ewidencja zabytków?* [w:] *Doradca*

konfesjonał, chorągiew Sodalicii Mariańskiej, krucyfiks, stacje Drogi Krzyżowej, Wizerunek Chrystusa, popiersie ks. Andrzeja Knycza, tablica pamiątkowa, malowidła ścienne, obraz „św. Teresa”, Monstrancja, Krzyż ołtarzowy, witraż „Śmierć św. Józefa”, chór muzyczny, kaminne kroksztyny, tablica epitafijna Mikołaja Mstowskiego, polichromia, witraż „św. Jacek”. W 2020 roku do ww. rejestru wpisane zostały także relikty piwnic dawnego ratusza – Rynek (nr rej. A-1536/M).²²

I.5.3.3. Obiekty wpisane do Gminnej ewidencji zabytków

W Gminnej ewidencji zabytków miasta Oświęcim ujęte jest 189 obiektów, w tym 16 wpisanych do rejestru zabytków. Wśród zabytków wpisanych do GEZ prawie 68% stanowią kamienice (83), budynki (19) i domy murowane (26). Najliczniej usytuowane są na Starym Mieście, przy Rynku Głównym i ulicy Jagiełły oraz pobliskich ulicach, tj.: Plac Kościuszki, Sienkiewicza, Mickiewicza, Solskiego, Piastowska, Górnickiego, Myzyla, Plac Słoneczny, Kościelna. W strukturę przestrzenną miasta wpisują się również zespoły osiedlowe, wpisane do ewidencji zabytków. Należą do nich:

- Zespół zabudowy osiedla robotniczego Walcowni Cynku Austriackiego Towarzystwa Przemysłu przy Leszczyńskiej;
- zespół zabudowy osiedla Pileckiego wraz z budynkiem dawnego bloku 157E;
- zabudowa mieszkalna i układ urbanistyczny środkowej części osiedla Chemików, w granicach ulic Olszewskiego, Bema, Wróblewskiego, Śniadeckiego, Łukasiewicza, Zawadzkiego.

Cennym zabytkiem jest także zespół dworsko-parkowy Hallerów przy ul. Zwycięstwa 135. Z zespołu zachowały się dwór, spichlerz i stajnia cugowa.

W Gminnej Ewidencji Zabytków wyodrębniono również zabytki drewniane. Są nimi chałupy rozmieszczone w następujących miejscach: jedna na ul. Jagiełły, pięć przy ulicy Zwycięstwa, i dwie przy ul. Stara Droga.

Istotną grupę GEZ stanowią budynki należące do kościoła. Wśród nich wymienić można następujące obiekty: kaplica cmentarna powstała około 1900 roku oraz kancelaria i plebania Parafii pw. Wniebowzięcia NMP przy ul. Dąbrowskiego, dom Sióstr Serafitek emerytek przy pl. Kościuszki oraz zakład św. Jacka Bosko oo. Salezjanów przy ul. Jagiełły. Ponadto w GEZ znajduje się 14 kapliczek oraz 3 krzyże przydrożne. Kapliczki powstawały w okresie od przełomu XVIII i XIX wieku do 1946 roku, najstarsza przydrożna kapliczka murowana znajduje się przy ul. Krasickiego 12.

Zabytkami zawartymi w GEZ powstałymi w czasie istnienia obozu koncentracyjnego (a nie uwzględnionymi w rejestrze zabytków) są: piekarnia KL Auschwitz „prov. Backerei” przy ul. Kolbego, basen przeciwpożarowy KL Auschwitz „Feuerloschteich”, budynek elektrociepłowni KL Auschwitz „prov. Fernheizwerk”, znajdujący się przy ul. Leszczyńskiego oraz budynek dawnej stacji wodociągowej KL Auschwitz I „Wasseraufbereitungsanlage” położony przy ul. Ostatni Etap.

Wiele obiektów zlokalizowanych jest w innych częściach miasta, przy ulicach: Dworcowej (kamienica, domy murowane), Fabrycznej (dom murowany), Kalicińskiego (budynek

²² Gminny program opieki nad zabytkami miasta Oświęcim na lata 2020-2023, 2019, Oświęcim

murowany), Klucznikowskiej (kamienica), Konarskiego (kamienice, budynek murowany będący Zespołem Szkół Ogólnokształcących), Krasickiego (kamienica), Kraszewskiego (kamienica), Królowej Jadwigi (dom murowany), Legionów (dom murowany willa Hössa), Mały Rynek (dom murowany), Młyńska (dom murowany), Plebańska i Piłsudskiego (kamienice), Powstańców Śląskich (domy murowane i budynki murowane - osiedle PKP i przychodnia), Prusa (kamienica, domy murowane), Stara Droga (budynki murowane, chałupy drewniane, kamienica), Stolarska (kamienice), Szewczyka (dom murowany), Więźniów Oświęcimia (dawny hotel oficerski z kasynem, magazyn rzeczy zrabowanych, obiekty na terenie dawnej bazy PKS-u), Wyzwolenia (kamienice, budynki murowane), Zaborska (kamienica, budynek murowany), Zajazdowa (dom murowany, willa).

Tabela 14 - Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Oświęcim

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Datowanie
1.	Zamek w Oświęcimiu	ul. Zamkowa 1	XIII/XIV w. XVI w., XX w.
2.	Cmentarz rzymsko-katolicki Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego	XIX w.
3.	Układ urbanistyczny		XIV/XV w.
4.	Zespół Klasztorny ss. Serafitek	Plac Kościuszki 8, 9, 10	1895r., 1897-1899, pocz. XIX w.
5.	Zespół klasztorny Salezjanów	ul. Jagiełły 8	XIV w., XIX/XX w.
6.	Kamienica Ślebarskich	Rynek Główny 14	2 ćw. XIX w.
7.	Kamienica mieszczańska wraz z oficyną	Rynek Główny 8	XIX/XX w.
8.	Bocznica kolejowa z rampą rozładowniczą dawnego obozu KL Auschwitz II - Birkenau	Teren dworca towarowego zachodniego w Oświęcimiu	ok. 1941r.
9.	Kaplica mauzoleum rodziny Hallerów	ul. Zwycięstwa	koniec XVIII
10.	Cmentarz żydowski – kirkut	ul. Dąbrowskiego	XVIII/XIX w.
11.	Były obóz KL Auschwitz-Birkenau	ul. Więźniów Oświęcimia 20	1940-1945r.
12.	Budynek dawnej synagogi	Pl. Skarbka 3	ok. 1900r.
13.	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Dąbrowskiego 5	XVI-XIX w.
14.	Budynek SS Küche	ul. Kolbego 2	1941-1942r.
15.	Historyczny zespół budynków d. Zakładów Zbożowo Młynarskich i Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego)	ul. Kolbego, ul. Szajny, ul. Legionów	1916-1931r.
16.	Bocznica kolejowa :Baraki” przy ul. Leszczyńskiej wraz z rozgałęzieniem „Do Monopolu”	ul. Leszczyńskiej	ok. 1915 – 1916r.
17.	Kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 8	1 poł. XIV w., 1 ćw. XIX w., 1899-1906r.
18.	Klasztor w zespole klasztornym	ul. Jagiełły 8-10	1 poł. XIV w.,

	Salezjanów		koniec XIX w.
19.	Budynek murowany – Zakład im. J. Bosko	ul. Jagiełły 10a	XIX/XX w.
20.	Dom zakonny ss. Serafitek	Plac Kościuszki 8	przed 1895r.
21.	Kościół pw. Matki Bożej Bolesnej	Plac Kościuszki 8	1897-1899r.
22.	Zabudowa mieszkalna i układ urbanistyczny środkowej części Osiedla Chemików	W granicy ulic: Olszewskiego/ Bema/ Wróblewskiego/ Śniadeckiego/ Łukasiewicza/ Zawidzkiego	lata 40-te XX w.
23.	Kaplica cmentarna na cmentarzu rzymsko-katolickim Parafii WNMP	przy ul. Dąbrowskiego	ok. 1900r.
24.	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 1	2 poł. XIX w.
25.	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 3	2 poł. XIX w.
26.	Plebania Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5	pocz. XX w.
27.	Kancelaria Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5a	ok. 1910r.
28.	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 9	ok. 1920r.
29.	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 15	ok. 1920-1930r.
30.	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 17	ok. 1900r.
31.	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 24	pocz. XX w.
32.	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 121	1902r.
33.	Kamienica	ul. Dworcowa 5	ok. 1910r.
34.	Dom murowany - willa	ul. Dworcowa 6	XIX/XX w.
35.	Dom murowany	ul. Fabryczna 3	ok. 1930r.
36.	Kamienica	ul. Górnickiego 2	ok. 1910-1920r.
37.	Kamienica	ul. Górnickiego 7	ok. 1910-1920r.
38.	Kamienica	ul. Górnickiego 9	ok. 1900-1910r.
39.	Kamienica	ul. Jagiełły 1	ok. 1920r.
40.	Kamienica	ul. Jagiełły 4	pocz. XX w.
41.	Kamienica	ul. Jagiełły 7	ok. 1910-1920r.
42.	Kaplica pw. św. Jacka w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 10b	XIV w., 1894r.
43.	Kamienica	ul. Jagiełły 11	lata 30-te XX w.
44.	Kamienica	ul. Jagiełły 12	lata 20-te XX w. ok. 1935r.
45.	Kamienica - Poczta	ul. Jagiełły 14	ok. 1910r.
46.	Kamienica	ul. Jagiełły 15	ok. 1920r.
47.	Kamienica	ul. Jagiełły 17	ok. 1920r.
48.	Kamienica	ul. Jagiełły 22	koniec XIX w.
49.	Kamienica	ul. Jagiełły 23	ok. 1910-1920r.
50.	Kamienica	ul. Jagiełły 24	pocz. XX w.
51.	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 25	koniec XIX w.
52.	Kamienica	ul. Jagiełły 26	ok. 1910r.
53.	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 27	ok. 1930r.
54.	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 34	pocz. XX w.
55.	Kamienica	ul. Jagiełły 35	lata 20-te XX w.
56.	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 36	XIX/XX w.
57.	Kamienica	ul. Jagiełły 37	XIX/XX w.
58.	Chałupa drewniana	ul. Jagiełły 78	1902r.

59.	Budynek murowany wielorodzinny	ul. Kalicińskiego 2	przed 1939r.
60.	Kamienica	ul. Klucznikowska 2	pocz. XX w.
61.	Piekarnia KL Auschwitz „prov. Bäckerei”	ul. Kolbego 2	1942-1943r.
62.	Kamienica	ul. Konarskiego 2	pocz. XX w.
63.	Kamienica	ul. Konarskiego 4	pocz. XX w.
64.	Budynek murowany – Zespół Szkół Ogólnokształcących im. St. Konarskiego	ul. Konarskiego 24	ok. 1935r.
65.	Kamienica	ul. Kościelna 6	lata 30-te XX w.
66.	Kamienica	ul. Kościelna 8	ok. 1900r.
67.	Kamienica	Plac Kościuszki 1	ok. 1900r.
68.	Kamienica	Plac Kościuszki 5	koniec XIX w.
69.	Kamienica	Plac Kościuszki 6	koniec XIX w.
70.	Kamienica	Plac Kościuszki 7	ok. 1910r.
71.	Dom Sióstr Serafitek Emerytek	Plac Kościuszki 9	przed 1895r.
72.	Dom murowany “Caritas”	Plac Kościuszki 10	pocz. XX w.
73.	Kamienica	Plac Kościuszki 14	ok. 1910r.
74.	Kamienica	Plac Kościuszki 16	ok. 1910r.
75.	Kamienica	ul. Krasickiego 4	ok. 1920-1930r.
76.	Kamienica	ul. Kraszewskiego 3	ok. 1910r.
77.	Dom murowany	ul. Królowej Jadwigi 6	ok. 1920r.
78.	Dom murowany – willa Hössa	ul. Legionów 88	lata 30-te XX w.
79.	Zespół zabudowy osiedla robotniczego Walcowni Cynku Austriackiego Towarzystwa Przemysłowego	ul. Leszczyńskiej 1-5	1910-1920r.
80.	Budynek murowany	ul. Leszczyńskiej 1	ok. 1910/1920r.
81.	Basen przeciwpożarowy KL Auschwitz „Feuerloschteich”	przy ul. Leszczyńskiej	1944r.
82.	Budynek dawnej elektrociepłowni KL Auschwitz “prov. Fernheizwerk”	ul. Leszczyńskiej	1944r.
83.	Była hala przemysłowa koncernu Krupp A.G. Werke “Werkhalle I und II”	ul. Leszczyńskiej	1941-1943r.
84.	Dom murowany	Mały Rynek 5	koniec XIX w. przebud.
85.	Kamienica	ul. Mayzla 1	¾ ćw. XIX w.
86.	Kamienica	ul. Mayzla 5	2 poł. XIX w.
87.	Kamienica	ul. Mickiewicza 2	XIX/XX w.
88.	Kamienica	ul. Mickiewicza 4	XIX/XX w.
89.	Kamienica	ul. Mickiewicza 6	ok. 1920-1930r.
90.	Kamienica	ul. Mickiewicza 10	ok. 1910r.
91.	Dom murowany	ul. Młyńska 7	lata 20 XX w.
92.	Budynek dawnej stacji wodociągowej KL Auschwitz I „Wasseraufbereitungsanlage”	ul. Ostatni Etap 6	1943-1944r.
93.	Kamienica	ul. Piastowska 2	ok. 1910r.
94.	Kamienica	ul. Piastowska 7	koniec XIX w.
95.	Kamienica	ul. Piastowska 12	ok. 1920r.
96.	Zespół zabudowy osiedla Pileckiego wraz z budynkiem dawnego bloku 157 E	ul. Pileckiego	1942-1944r.
97.	Kamienica	ul. Piłsudskiego 6	ok. 1930r.
98.	Kamienica	ul. Plebańska 2	ok. 1910r.
99.	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich	ok. 1900-1910r.

		2	
100.	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 9	XIX/XX w.
101.	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich 10	ok. 1910r.
102.	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 11-13	XIX/XX w.
103.	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 15-17	XIX/XX w.
104.	Dom murowany (przychodnia PKP)	ul. Powstańców Śląskich 19-21	XIX/XX w.
105.	Dom murowany	ul. Prusa 1	1929r.
106.	Dom murowany	ul. Prusa 7	pocz. XX w.
107.	Kamienica	ul. Prusa 8	ok. 1920r.
108.	Kamienica	Rynek Główny 2	koniec XIX w.
109.	Kamienica	Rynek Główny 3	¾ ćw. XIX w.
110.	Kamienica	Rynek Główny 4	4 ćw. XIX w.
111.	Kamienica	Rynek Główny 5	ok. 1920r.
112.	Kamienica	Rynek Główny 6	ok. 1930r.
113.	Kamienica	Rynek Główny 7	4 ćw. XIX w.
114.	Kamienica	Rynek Główny 9	koniec XIX w.
115.	Kamienica	Rynek Główny 10	4 ćw. XIX w.
116.	Kamienica	Rynek Główny 11	koniec XIX w.
117.	Kamienica	Rynek Główny 12	koniec XIX w.
118.	Kamienica	Rynek Główny 15	¾ ćw. XIX w.
119.	Kamienica	Rynek Główny 16	ok. 1920-1930r.
120.	Kamienica	Rynek Główny 17	¾ ćw. XIX w.
121.	Kamienica	Rynek Główny 18	4 ćw. XIX w.
122.	Kamienica	Rynek Główny 19	¾ ćw. XIX w.
123.	Kamienica	Rynek Główny 20	XVIII, XIX w., 1950 r.
124.	Kamienica	Rynek Główny 21	XIX/XX w.
125.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 1	koniec XIX w.
126.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 2	ok. 1920r.
127.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 3	XIX/XX w.
128.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 4	pocz. XX w.
129.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 5	ok. 1900/1910r.
130.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 6	pocz. XX w.
131.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 7	XIX/XX w.
132.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 9	lata 20-te XX w.
133.	Kamienica	ul. Sienkiewicza 15	ok. 1920r.
134.	Kamienica	Plac ks. Skarbka 5	ok. 1900r.
135.	Kamienica	Plac Słoneczny 4	koniec XIX w.
136.	Kamienica	Plac Słoneczny 5	ok. 1910r.
137.	Kamienica	ul. Solskiego 1	4 ćw. XIX w.
138.	Kamienica	ul. Solskiego 2	lata 20-te XX w.
139.	Kamienica	ul. Solskiego 8	koniec XIX w.
140.	Kamienica	ul. Solskiego 10	pocz. XX w.
141.	Budynek murowany	ul. Stara Droga 2	XIX/XX w.
142.	Dom murowany	ul. Stara Droga 3	lata 20-te XX w.
143.	Dom murowany	ul. Stara Droga 20	4 ćw. XIX w.

144.	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 40	1879r.
145.	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 42	1870-1880r.
146.	Kamienica	ul. Stolarska 2	ok. 1900r.
147.	Kamienica	ul. Stolarska 4	ok. 1910-1920r.
148.	Dom murowany	ul. Szewczyka 3	ok. 1904-1906r.
149.	Dawny hotel oficerski z kasynem „Führerheim”	ul. Więźniów Oświęcimia 5-7	.przed 1939r.
150.	Obiekty na terenie dawnej bazy PKS (dawnej rzeźni i mleczarni)	ul. Więźniów Oświęcimia 61	1941-1943r.
151.	Magazyn rzeczy zrabowanych Theatregebaude (Stary Teatr)	ul. Więźniów Oświęcimia 20/ Leszczyńskiej	ok. 1920r.
152.	Kamienica	ul. Wyzwolenia 1	ok. 1910-1920r.
153.	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 7	XIX/XX w.
154.	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia przy 7	XIX/XX w.
155.	Budynek murowany (budynek mieszkalny)	ul. Wyzwolenia 9-11	XIX/XX w.
156.	Budynek murowany (budynki gospodarcze)	przy ul. Wyzwolenia przy 9-11	XIX/XX w.
157.	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 13	XIX/XX w.
158.	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 15	pocz. XX w.
159.	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 17	pocz. XX w.
160.	Kamienica	ul. Zaborska 2	ok. 1890r.
161.	Budynek murowany	ul. Zaborska 19	pocz. XX w.
162.	Dom murowany -willa	ul. Zajazdowa 2	ok. 1920r.
163.	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 119	4 ćw. XIX w.
164.	Dawny majątek dworski	ul. Zwycięstwa 135	koniec XIX w. przebud.
165.	Dawny spichlerz z zespołu dworsko-parkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135	XVIII/XIX w. przebud.
166.	Dawny dwór z zespołu dworsko-parkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135	XVIII/XIX w. przebud.
167.	Stajnia cugowa z zespołu dworskoparkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135	XVIII/XIX w. przebud.
168.	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 135	3 ćw. XIX w.
169.	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 139	¾ ćw. XIX w.
170.	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 145	4 ćw. XIX w.
171.	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 149	pocz. XX w.
172.	Dom murowany	ul. Zwycięstwa 221	ok. 1900r.
173.	Kapliczka	przy ul. Bema	ok. 1874r.
174.	Kapliczka	przy ul. Chemików 1; (teren zakładów Synthos)	ok. 1874r.
175.	Kapliczka kamienna	przy ul. Fabryczna	1 poł. XIX w.
176.	Kaplica murowana	ul. Jagiełły 75	1826r.
177.	Krzyż przydrożny	przy ul. Konopnickiej 10	1895r.
178.	Kapliczka kamienna	przy ul. Koszykowej/Wiejskiej	1936r.
179.	Kapliczka murowana	ul. Krasickiego 12	XVIII/XIX w.
180.	Kapliczka przydrożna	przy ul. Lipowej	1919r.
181.	Kapliczka przydrożna	przy ul. Pod Krukami 29	1935r.
182.	Kapliczka przydrożna	przy ul. Wiejskiej 3	1946r.
183.	Kapliczka przydrożna murowana	przy ul. Wysokie Brzegi	1905r.

		25	
184.	Kapliczka przydrożna murowana tynkowana	przy ul. Zwycięstwa	ok. 1880r.
185.	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 69	ok. 1925r.
186.	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 115	ok. 1820r.
187.	Kapliczka przydrożna kamienna	przy ul. Zwycięstwa 159	ok. 1808r.
188.	Krzyż przydrożny betonowy	przy skrzyżowaniu ul. Zwycięstwa i ul. Koszykowej	ok. 1936r.
189.	Krzyż przydrożny	przy ul. Jagiełły	ok. 1920r.
190.	Relikty piwnic dawnego ratusza	Rynek	XVI w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcimia

I.5.3.4. Stanowiska archeologiczne

Na terenie miasta znajdują się 22 stanowiska archeologiczne. Ich wykaz zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 15 - Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie miasta Oświęcimia

Nr stanowiska	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze AZP	Nr obszaru AZP	Charakter stanowiska
4	7	11	102-49	Ślad osadniczy - epoka kamienia
6	1	1	103-49	Osada - średniowiecze
7	6	2	103-49	Ślad osadniczy - epoka kamienia
13	5	8	103-49	Osada - średniowiecze
14	13	9	103-49	Stare Miasto
15	14	10	103-49	Średniowieczna osada obronna (Stara Góra Zamkowa) oraz przedmieście
16	2	2	102/50	Ślad osadniczy – pradzieje, średniowiecze
17	3	12	102-49	Osada - średniowiecze
18	4	4	102-50	Ślad osadniczy - epoka żelaza, średniowiecze
19	8	1	103-50	Ślad osadniczy - średniowiecze
20	9	2	103-50	Osada - średniowiecze
21	10	3	103-50	Osada - średniowiecze
32	11	14	103-50	Osada - epoki kamienia, średniowiecze
46	-	-	-	Obóz
48	-	-	-	Rampa
49	-	-	-	Kaplica

55	15	11	102-49	Osada – średniowiecze przedmieście oraz domniemany obiekt obronny
56	18	13	102-49	Kościół średniowieczny p.w. św. Mikołaja z przykościelnym szpitalem i cmentarzem
57	-	-	-	Kościół
59	-	-	-	Cmentarz
58	-	-	-	Dom
60	-	-	-	Cmentarz

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020 - 2023

I.5.4. Podsumowanie

Najważniejszymi elementami tożsamości kulturowej Oświęcimia w sferze materialnej są:

Układ urbanistyczny - powstał na planie szachownicowym, centralnym punktem jest rynek z średniowiecznym układem ulic, ograniczony zwartą zabudową, zamknięty wrzecionowatym owalem dawnych obwarowań, z nieregularnym rozmieszczeniem zabudowy w rejonie wlotów do Starego Miasta i charakterystycznymi kamienicami położonymi przy Starym Rynku. Dominantami zabudowań są zamek oświęcimski, kościoły i zespół klasztorny.

Zamek oświęcimski - to pomnik bogatej historii miasta. Jego początki sięgają XI wieku. Pierwszy zamek prawdopodobnie był budynkiem drewnianym, został zniszczony w 1241 roku przez najazd Tatarów. W XIII wieku zamieszkał w zamku książę Władysław, syn Mieszka I, za jego panowania odbudowano zamek i wzmocniono jego obronność poprzez wzniesienie wieży obronnej. W 1503 roku zamek został zniszczony przez pożar, pozostała jedynie wieża. Z inicjatywy króla Aleksandra Jagiellończyka został odbudowany. Prace przy rekonstrukcji i wzmocnieniu trwały do 1534 roku. Z tego czasu zachował się fragment muru obronnego. W czasie potopu szwedzkiego zamek spalono, natomiast w XIX wieku został kilkakrotnie podmyty, część murów obronnych i budynków zamku runęła do rzeki. Zamek w tym okresie popadał w ruinę. Przez pewien czas w zamku mieściły się składy soli. Po przeprowadzonych remontach urządzono tutaj składy handlowe oraz urząd pocztowy. Na początku XX wieku zamek i wieże odrestaurowano z inicjatywy ówczesnego właściciela Karola Kaszny. Nowy właściciel dobudował jedną kondygnację, a na ścianie wschodniej umieścił tarczę herbową. W 1910 roku w zamku mieściła się siedziba starostwa oświęcimskiego. W 1926 roku wydział starostwa w Białej Krakowskiej wykupił zamek i dwa lata później przeprowadził jego kapitalny remont. Połączono wieże z zamkiem budując dwupiętrowy budynek z ryzalitem, zwieńczony attyką. W latach 1929-1932 zamek był siedzibą samorządową powiatu oświęcimskiego. W czasie II wojny światowej stacjonowała tu niemiecka władza okupacyjna. Natomiast od 1975 do 1989 była tutaj siedziba władz miejskich Oświęcimia. Od 1 stycznia 2010 roku w obiekcie rozpoczął działalność instytut kultury pod nazwą Muzeum Zamek w Oświęcimiu. Wiodącym celem muzeum jest popularyzowanie historii ziemi oświęcimskiej.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (najstarszy zabytek sakralny), położony jest na północ od rynku. W kronikach Jana Długosza odnajdujemy zapisy o murowanym

kościół, który powstał w połowie XIII. Średniowieczny kościół w 1503 roku spłonął. Został on odbudowany w stylu wczesnego renesansu. Z tego okresu pozostały dwa relikty; kamienny ostrołukowy portal w południowej ścianie nawy oraz ostrołukowe wejście - obecnie oba detale są zamurowane. W kolejnych okresach kościół został kilkakrotnie przebudowany. W XVI wieku prezbiterium przykryte było sklepieniem kolebkowym z lunetami, mury nawy i wieży kościelnej sięgały tylko do wysokości okien a powyżej była konstrukcja drewniana. Najazd szwedzki w 1656 roku spalił całe miasto, w tym kościół. W ciągu 25 lat odbudowano obiekt, w wyniku czego ściany nawy wymurowane zostały do całej wysokości, zaś całość przykryto sklepieniem kolebkowym. Kościół w XIX wieku został zniszczony przez dwa pożary. Pierwszy z nich wybuchł w 1863 roku, w którym spłonęła wieża i stopiły się dzwony, drugi w 1881 roku pochłonął kościół z plebanią i wikarówką. Finalna forma kościoła powstała około 1882 roku; wymurowane zostały górne kondygnacje strzelistej wieży kościelnej. Powstały wówczas kształt kościoła pozostał do dzisiaj.

Kościół jest budowlą orientowaną, trójnawową, z zamkniętym prezbiterium oraz wieżą na osi fasady zachodniej i kaplicą przy ścianie północnej nawy. Główny ołtarz pochodzi z XVIII wieku, z naturalnej wielkości figurami św. Piotra i Pawła. Ponadto w kościele są dwa krucyfiksy: jeden z nich jest w kruchcie z XVII wieku, drugi w prezbiterium z XVIII wieku. Najstarszym zabytkiem kościoła jest chrzcielnica z metalową pokrywą z 1613 roku. Do końca XVIII wieku kościół był otoczony cmentarzem parafialnym. Około 1941 roku został on zlikwidowany, a część nagrobków przeniesiono na cmentarz poza miastem. Mur okalający cmentarz wyburzyli Niemcy, a pozostały teren przeznaczyli pod budowę drogi.

Zespół klasztorny Salezjanów, położony na południe od rynku (przy ul. Jagiełły). Tworzą go kościół p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, kaplica św. Jacka i drzewostan. Historia zespołu sięga pierwszej połowy XIV wieku, związana jest z istnieniem kościoła salezjańskiego. Wówczas książę oświęcimski Władysław podjął decyzję ukończenia zespołu klasztornego dominikanów położonego na wzgórzu, nad rzeką Sołą. Składał się on z gotyckiego kościoła pod wezwaniem Św. Krzyża oraz czworokątnego dziedzińca. Dziedziniec ten z czterech stron był zamknięty budynkami klasztornymi. Do dzisiaj zachował się jedynie gotycki kapitułarz, obecnie kaplica św. Jacka. Cesarz Józef II zlikwidował klasztor i zamienił go na magazyny, w wyniku czego popadły w ruinę. Przełom nastąpił w 1889 roku, kiedy to księża Salezjanie ponownie stali się właścicielami zrujnowanego zespołu. Zakonnicy przebudowali kościół św. Krzyża, zmieniając jego pierwotny charakter. Nowy budynek powstał w 1900 roku, jako kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych. Obecnie budowla jest neogotycka, dobudowano nowe prezbiterium od strony zachodniej, kościół przeorientowano, wybijając wejście główne w dawnej ścianie ołtarzowej od strony ul. Jagiełły. Współczesna bryła kościoła została utworzona w latach 1975-1984. Kościół jest murowany z cegły. Nawa prostokątna, trójprzęsłowa ze sklepieniem żebrowym.

Jedynym zachowanym obiektem z zespołu jest kaplica św. Jacka, wzniesiona w XIV wieku. Pierwotnie mieścił się w niej kapitułarz, w 1594 roku przemianowany na kaplicę pod wezwaniem św. Jacka. W XIX wieku została opuszczona i zrujnowana, mieściły się w niej magazyny. Odkupiono z rąk kupców żydowskich w 1984 roku. W tym samym roku została nieznacznie przebudowana - wyburzono przedsionek, zmieniono dach z czterospadowego na dwuspadowy, powiększono okna, powstała sygnatura na dachu. Kaplica jest gotycka, zbudowana z nietynkowanej cegły, na planie prostokąta, dwuprzęsłowa ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Z wystroju kaplicy zachowała się tylko XVII-wieczna wmurowana tablica epitafium Mikołaja Mostowskiego. Kompleks został w 1989 roku wpisany do rejestru zabytków.

Kościół Matki Bożej Bolesnej wraz z Domem Zakonnym Sióstr Serafitek, położony na wschód od rynku. Historia kościoła rozpoczyna się w 1895 roku. W tym okresie wybudowano klasztor Sióstr Serafitek. Dwa lata później rozpoczęto budowę kościoła Matki Bożej Bolesnej. Obiekt ukończono i poświęcono w 1899 roku. Głównym darczyńcą był Paweł Muller. Kościół to jednonawowy niewielki budynek, wzniesiony w stylu neogotyckim, zbudowany z cegły, z charakterystycznym węższym i mniejszym prezbiterium, zamknięty absydą. Dwuspadowy dach pokryty blachą, zwieńczony smukłą sygnaturą. Wnętrze kościoła ma sklepienie krzyżowo-żebrowe. Z XIX wieku pochodzi ołtarz główny, ambona i ławki, zaś ołtarze boczne, żyrandole, rzeźba piety, konfesjonał są z XX wieku. W czasie II wojny światowej kościół został częściowo zniszczony. Po wojnie odbudowano go w 1947 roku, postawiono przed kościołem figurę Matki Bożej Niepokalanej. Budynek klasztorny połączony jest z kościołem parterową przewiązką.

Synagoga, jak wynika z zachowanych dokumentów, istnieje od 1893 roku, położona jest na Placu Skarbka 3. Wybudowana na planie prostokąta o dwuspadowym dachu. Jej właścicielem od 1912 do 1977 roku było Stowarzyszenie Lomdej Minszajot. Z wyposażenia synagogi zachowały się dwie marmurowe tablice w języku hebrajskim, jedna z 1928 roku, druga z 1907 roku. Synagoga od 1977 roku decyzją Sądu Rejonowego należała do Skarbu Państwa. W 1997 roku została wpisana do rejestru zabytków. Rok później ponownie została zwrócona Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Bielsku Białej. Przeprowadzono gruntowny remont. Synagoga została otwarta i poświęcona w 2000 roku, jako część Centrum Żydowskiego. Dzisiaj jest to miejsce modlitwy oraz pamięci Żydów. W Centrum znajduje się wystawa poświęcona lokalnej społeczności żydowskiej.

W ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej mieszczą się dwa kolejne obiekty. Pierwszym z nich jest **Kamienica Ślebarskich** pod adresem Rynek Główny 14, wpisana w 1989 roku do rejestru zabytków. Piętrowa, obszerna kamienica zbudowana na rzucie litery L, o 15-sto osiowej elewacji frontowej. Wzniesiona przy północnej pierzei rynku na początku XIX wieku. Wybudowana przez proboszcza parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ks. Ślebarskiego. Gmach jest budynkiem murowanym z cegły, tynkowanym, podpiwniczonym z ozdobnym wysuniętym gankiem, wspartym na dwóch kolumnach oraz balkonem na pierwszym piętrze i charakterystycznym, znajdującym się na dachu, trójkątnym przyczółkiem. W okresie II wojny światowej była to siedziba miejskich władz niemieckich. Dobudowano w tym okresie małą wieżyczkę na kalenicy dachu i przebudowano wnętrze. Po wojnie budynek był siedzibą PZPR, zaś dzisiaj w zabytkowej kamienicy mieści się Sąd Rejonowy w Oświęcimiu. Drugim obiektem jest **kamienica mieszczańska** przy ul. Rynek Główny 8. Wzniesiona wraz z budynkiem oficynowym w latach 1890-1900 na planie litery L. Kamienica nakryta jest dwuspadowym dachem, zaś oficyna - jednospadowym. Budynek ma elewację symetryczną, zdobioną obramieniami okiennymi i gzymsami. Brama wejściowa ozdobiona pilastrami z głowicami jońskimi. Budynek został wpisany do rejestru zabytków w 1991 roku.

Poza Starym Miastem w kierunku wschodnim, przy ul. Dąbrowskiego, położone są kolejne zabytki należące do nich:

Cmentarz Rzymsko - Katolicki parafii p.w. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny, założony w pierwszej połowie XIX wieku, a rozszerzony w drugiej połowie XX wieku. Cmentarz ma kształt nieregularnego czworoboku. W części środkowej i północnej pozostały ślady dawnego rozplanowania - z kaplicą cmentarną, kostnicą, aleją główną i szpalerem starych drzew. Najstarsze zabytkowe nagrobki są w środkowej części cmentarza, jest ich

ponad dwieście. Wiele z nich jest dziełem sztuki sepulkralnej - kamieniarskiej i kowalskiej. Na szczególną uwagę zasługują: obelisk z piaskowca, pozostałość grobowca Rusockich i Dąbskich oraz obeliski żołnierzy austriackich poległych w bitwie 1886 roku. W 1900 roku została wybudowana kaplica cmentarna, która umieszczona jest w gminnej ewidencji zabytków. Na cmentarzu są trzy pomniki pamięci narodowej. W 1986 roku cmentarz został wpisany do rejestru zabytków, pochówki odbywają tylko w istniejących grobowcach. Główną nekropolią miasta jest cmentarz komunalny, położony poza centrum.

Cmentarz żydowski - kirkut - jego powstanie datuje się na przełom XVIII i XIX wieku. Pierwotnie miał kształt prostokąta, obecnie jest to trapez. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1757 roku. Podczas II wojny światowej cmentarz został znacznie zniszczony przez Niemców, a część jego powierzchni przeznaczono pod rozbudowę ulicy Dąbrowskiego. Po wysiedleniu Żydów, około roku 1940-1943, cmentarz został zamknięty. Cmentarz uporządkowano w latach powojennych, ponowną jego renowację przeprowadzono w latach osiemdziesiątych i dwutysięcznych. Obecnie zabytek można zwiedzać.

Kaplica Mauzoleum Rodziny Hallerów - położona we wschodniej części Dworów. Należy do dawnego zespołu dworskiego, wybudowanego w pierwszej połowie XIX wieku (wpisanego do Gminnej Ewidencji Zabytków). Zespół podzielony został ulicą Zwycięstwa, po południowej stronie ulicy znajduje się zdewastowany budynek dworski, a po stronie północnej - park i kaplica. Po śmierci Barbary z Hallerów, w 1805 roku, rozpoczęto budowę kaplicy. Kaplica ta jest budowlą klasycystyczną, murowaną i tynkowaną, wzniesioną na planie centralnym. W posadzce przy drzwiach wejściowych znajduje się wejście do krypty z trumnami pochowanych osób. W 1991 roku kaplica uznana została przez konserwatora za obiekt zabytkowy i wpisana do rejestru. Otoczona jest zespołem parkowym, należy do parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

Kolejną dużą grupę stanowią zabytki położone na południowy zachód od starego miasta:

Bocznica kolejowa i rampa rozładownicza na terenie Dworca Towarowego Zachodniego. Stanowiła nierozłączny element funkcjonującego w latach 1942-45 KL Auschwitz II-Birkenau. Tu zatrzymywały się pociągi z masowym transportem więźniów, głównie Żydów. Wśród nich na rampie dokonywano selekcji. Od maja 1944 roku deportowani byli wyładowywani na specjalnej rampie, która zlokalizowana była na terenie KL Birkenau.

W ostatnich latach trzy obiekty decyzją Małopolskiego Wojewody Konserwatora Zabytków w Krakowie zostały wpisane do rejestru zabytków, w celu ochrony cennych zabytków będących dokumentem materialnym dziejów miasta i jego mieszkańców, w szczególności okresu okupacji. Pierwszym z nich jest budynek związany z byłym obozem nazistowskim - SS Küche. Jest to duży drewniany obiekt powstały w 1942 roku, na potrzebę zwiększonej załogi SS, miejsce niewolniczej pracy więźniów. Mieściła się w nim kuchnia, jadalnia, sala widowiskowa i zaplecze magazynowe. W tym miejscu wydawano posiłki podoficerom i szeregowcom SS oraz członkom załogi obozowej. W 1944 roku budynek został zbombardowany przez Amerykanów. W okresie powojennym obiekt przeznaczono na magazyn Zakładów Tytoniowych, a potem Zakładów Zbożowych. Po 1990 roku budynek stał się pustostanem, a w 2007 roku został wpisany do rejestru. Drugim zabytkiem jest zespół budynków dawnych Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego). Zespół powstawał w latach 1916-1931 i składał się z czterech magazynów. Najstarszy budynek, w dokumentach oznaczony numerem 2, był przeznaczony na piekarnie. Pozostałe budynki miały stanowić część kompleksu Osady Barakowej, dwa z nich były magazynami PMT. Ogromne zmiany nastąpiły w czasie wojny,

po podjęciu decyzji przez Niemców o utworzeniu obozu koncentracyjnego Auschwitz. Rozpoczęto wysiedlanie osób zamieszkujących kolonie barakowe wzdłuż bocznic Monopol. Podczas tej akcji uwięziono 500 osób, z czego ponad połowę deportowano na prace przymusowe do Niemiec. Budynki wchodzące w skład zabytkowego zespołu zostały wykorzystane na urządzenie obozu. Cały teren został ogrodzony, w narożnikach postawiono wieże wartownicze. 14 czerwca 1940 roku przyjechał pierwszy transport więźniów z Tarnowa. Więźniów politycznych umieszczono w budynku dawnego Monopolu. W obozie pełniły następujące funkcje: budynek nr 1 był magazynem, w budynku nr 2 mieściły się: magazyn kaszy, mąki, cukru dla obozowej załogi SS, Lagerhaus, budynek nr 3 stanowiły biura administracji obozowej, później kwatery nadzorczyń SS i magazyn broni; w piwnicy była pralnia odzieży SS-manów, natomiast w budynku nr 4 - drukarnia, magazyny i biura SS. Po zakończeniu II wojny światowej zespół budynków były wykorzystywane przez Państwowe Zakłady Zbożowe i Zakłady Przemysłu Tytoniowego, na cele przemysłu spożywczego. W późniejszych latach obiekty były niewykorzystywane, w wyniku czego ulegały zdegradowaniu. W 2005 roku odnowiono obiekt i rozpoczęto adaptację budynku dawnego Zespołu Monopolowego. Przystosowano go na działalność edukacyjną, mieści się tu obecnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa. Budynek zachował swoją bryłę i historyczne elementy przemysłowego zespołu. W rejestrze zabytków jest od 2009 roku.

Kolejnymi zabytkami, wpisanymi do rejestru zabytków w 2009 roku, są bocznic kolejowe „Baraki” i „Monopol”, położone w dzielnicy Zasole. Powstały w okresie rozwoju przemysłowego miasta, który przypada na pierwsze lata XX wieku. Utworzone bocznic służyły komunikacji zespołu przemysłowego, Polskiego Monopolu Tytoniowego, z dworcem towarowym, poprzez główną linię kolejową. Jako pierwsza powstała bocznic „Baraki”, przebiega wzdłuż ulicy Leszczyńskiej. W 1931 roku, w wyniku rozgałęzienia jej, powstała bocznic „Monopol”, przy której położone były magazyny z charakterystycznymi rampami rozładunkowymi. W okresie II wojny światowej Niemcy wykorzystywali istniejące sieci kolejowe wraz z bocznicami do transportu i rozładunku więźniów.

Problematyka ochrony obszarów i obiektów o walorach kulturowych jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych sporządzonych dla miasta (w tym w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2019-2023). Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, w tym w zapisach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dokumenty strategiczne oraz planistyczne dotyczące miasta Oświęcim opracowane na szczeblu lokalnym kładą nacisk przede wszystkim na ochronę prawną obszarów i zespołów o walorach kulturowych oraz na ich rewitalizację.

Z polityki zapisanej w dokumentach wszystkich szczebli wynika, iż ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć rozwojowi społeczno-gospodarczemu miasta i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, mogących przyczynić się do kompleksowo rozumianego rozwoju lokalnego.

I.6. Stan zagospodarowania terenów i ich przeznaczenie

I.6.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta

Struktura przestrzenna Oświęcimia jest w znacznym stopniu zdeterminowana cechami terenu. Miasto jest położone w obniżeniu Kotliny Oświęcimskiej, po obu stronach rzeki Soły przy jej ujściu do Wisły. Na wysokim, prawym brzegu Soły zlokalizowana jest najstarsza i najbardziej wartościowa zabudowa Starego Miasta. Wysoka terasa umożliwia oglądanie charakterystycznej panoramy historycznego centrum z wielu punktów terenu. Ciekawe widoki panoramiczne zapewnia również dolina Wisły, urozmaicona zbiornikami wód w wyrobiskach żwirowych, współczesną zabudową osiedlową i kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. Na terenach zalewowych Wisły występują lasy łęgowe, samo miasto jest jednak pozbawione kompleksów leśnych. Dolina rzeki Soły oraz otwarty krajobraz Błoń Oświęcimskich stanowią wieloprzestrzenne dominanty naturalnego krajobrazu miasta.

Ważną osią kompozycyjną Oświęcimia jest linia kolejowa wraz ze stacją kolejową z drugiej połowy XIX wieku. Przyczyniła się ona do gwałtownego, chaotycznego rozwoju miasta w kierunku zachodnim. W oparciu o układ osiedla barakowego w zachodniej części dzielnicy Zasole utworzono tereny przemysłowe. Lokalizacja obozu koncentracyjnego na obszarze ówczesnych koszar żołnierzy Wehrmachtu zaważyła na układzie przestrzennym miasta. Obecność Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau (PMAB) jest czynnikiem generującym międzynarodowy ruch pielgrzymów i powstawanie wyspecjalizowanych placówek towarzyszących, lecz jednocześnie warunkującym liczne ograniczenia rozwojowe.

Jedną z ważniejszych determinant współczesnego układu urbanistycznego miasta było usytuowanie w okresie II wojny światowej Zakładów Chemicznych I.G. Farben. Zadecydowało to o nowym, wschodnim kierunku rozwoju: między śródmieściem a zakładami rozwinęła się wielorodzinna zabudowa blokowa. Regularna siatka bloków i ulic wypełniona terenami zieleni oparta została o zasadę układu rusztowego. Na styku ZChO i osiedla Chemików powstał reprezentacyjny zespół obiektów administracyjno-usługowych oraz kompleks zieleni.

W granicach miasta zachowały się także układy przestrzenne wiejskie o zabudowie wiejsko podmiejskiej, z obiektami drewnianymi o konstrukcji zrębowej, pochodzące z przełomu XIX i XX wieku. Należą do nich miejscowości Dwory, Stare Stawy, oraz pozostałości wsi Monowice i Klucznikowice.

Układ urbanistyczny Oświęcimia jest klarowny na przeważającym obszarze miasta. Strukturę przestrzenną scharakteryzować można jako zespół czytelnych jednostek osadniczych, o odmiennej budowie i charakterze, formowanych w różnorodnych okresach czasowych. Wyjątek stanowi dzielnica Zasole charakteryzująca się przypadkowością i znacznym przemieszaniem funkcji. Elementami zakłócającymi przejrzystość układu są również rozproszona zabudowa mieszkaniowa wśród terenów otwartych peryferyjnych części miasta oraz tereny niezagospodarowane o znikomych powierzchniach wśród terenów budowlanych strefy centralnej.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają niemal cały obszar miasta. Obszarami nie objętymi ustaleniami planów są głównie tereny rolne położone głównie w południowej części miasta, oraz tereny zamknięte, których zagospodarowanie przestrzenne następuje na podstawie przepisów szczególnych.

I.6.2. Obecne zagospodarowanie, użytkowanie i przeznaczenie terenów

Analiza struktury miasta Oświęcim pod względem dominującego charakteru, sposobu użytkowania terenu, roli pełnionej w całości układu przestrzennego, pozwoliła na wyodrębnienie podstawowych stref polityki przestrzennej:

- Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A);
- Strefy osadnicze podmiejskie (B);
- Strefy usługowe (C);
- Strefy przemysłowe (D);
- Strefy przyrodnicze (E);
- Strefę związaną z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau (F);
- Strefy zamkniętych terenów kolejowych.

I.6.2.1. Strefy osadnicze miejskie, mieszkaniowo-usługowe (A)

I.6.2.1.1. Strefa A1

Strefa A1 obejmuje zespół zabudowy wielorodzinnej Osiedla Chemików, zabudowy wielorodzinnej w rejonie szpitala i ulicy Wysokie Brzegi, oraz tereny zabudowy jedno-, dwu-, i kilkunastorodzinnej na obrzeżach. Dominuje funkcja mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa. Występują usługi ogólnomiejskie z zakresu oświaty i kultury, ochrony zdrowia, oraz usługi podstawowe. Całość dopełniają tereny zieleni, m.in. cmentarze, obszary zieleni urządzonej i nieurządzonej. Centralna część strefy A1 stanowi obszar miasta o strukturze najbardziej uporządkowanej i zwartej.

Układ przestrzenny Osiedla Chemików ukształtowano w oparciu o rusztową siatkę ulic, związany z istniejącym przebiegiem dróg. Główną oś urbanistyczną stanowi Al. Tysiąclecia wraz z placami, biegnąca równoleżnikowo od dawnych Zakładów Chemicznych Oświęcim w kierunku śródmieścia. Równoległa do niej - ul. Dąbrowskiego - stanowi fragment historycznego szlaku do Zatora. Centralną, zabytkową część zespołu mieszkaniowego utrzymano w nurcie "Heimatstil", stylu rodzimego (lata 40) i socrealizmu (lata 50-70). Układ ten stanowi lokalną dominantę przestrzenną Oświęcimia.

Cennymi obiektami wyróżniającymi się w strukturze strefy są: cmentarz żydowski objęty ochroną konserwatorską położony u zbiegu ulic Dąbrowskiego i Wysokie Brzegi, kościół Św. M.M. Kolbego zlokalizowany przy Al. Tysiąclecia oraz zabytkowe zagrody przy ul. Dąbrowskiego. Przy ul. Śniadeckiego położony jest budynek Oświęcimskiego Centrum Kultury, a w narożniku ulic Ostatni Etap i Maksymiliana Kolbego jest zlokalizowany kościół św. M. Kolbego wraz z Centrum Dialogu i Modlitwy, stanowiące ważną część działalności kulturalnej miasta. Negatywnymi akcentami w krajobrazie osiedla są IX kondygnacyjne budynki. zlokalizowane punktowo przy ul. 3-go Maja i ul. Zaborskiej.

Istotnymi zmianami, wprowadzonymi przez plany miejscowe są: niemal całkowite wyparcie funkcji terenów rolnych, intensyfikacja zabudowy o funkcji mieszkaniowej, jako kontynuacja istniejącej zabudowy jednorodzinnej w rejonie ul. Zaborskiej oraz stworzenie wzdłuż linii kolejowej pasa terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ze skupiskiem zabudowy

usługowej w centralnej części. Obecne użytkowanie obszaru jest w głównej mierze zgodne z przeznaczeniem ustalonym w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego.

I.6.2.1.2. Strefa A2

Strefa A2 obejmuje fragment dzielnicy Zasole zlokalizowany na północ od ul. Więźniów Oświęcimia. Charakteryzuje się znacznym przemieszaniem typu i funkcji zabudowy. Układ ukształtowany w oparciu o siatkę ulic o zróżnicowanej orientacji, związanej z przebiegiem historycznej osi - ul. Konarskiego oraz południkowej osi - ul. Legionów, a także późniejszą ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia - istotnej od XIX w. w związku z budową kolei. Sieć uliczna centralnej części sprawia wrażenie przypadkowej, nieplanowanej.

W rejonie dworca i ulicy Konarskiego przeważa tradycyjna, wielorodzinna zabudowa czynszowa. Występują założenia willowe z ogrodami. Na północnych i południowych obrzeżach znajdują się osiedla blokowe. Wzdłuż dróg wewnętrznych będących pozostałością dróg wiejskich obsługujących tereny rolne rozciąga się zabudowa jednorodzinna. Wśród form zieleni przeważają ogrody przydomowe i zieleń towarzysząca zabudowie. Rzadziej spotykane są skwery i tereny zieleni nieurządzonej. Licznie występują obiekty zabytkowe, skoncentrowane głównie w rejonie ul. Konarskiego oraz w okolicy dworca PKP, utrzymane głównie w nurcie modernizmu i funkcjonalizmu. Do najcenniejszych obiektów strefy zaliczają się: rozmieszczone swobodnie w obszarze zabudowy elementy architektury przemysłowej i techniki związane z XIX wiecznym węzłem kolejowym, zespół bloków mieszkaniowych kolejowych przy ul. Powstańców Śląskich i ul. Wyzwolenia oraz założenie zieleni parkowej w widłach ul. Obozowej i ul. Więźniów Oświęcimia. Na pograniczu strefy pomiędzy ul. Legionów a zielenią łęgową rzeki Soły znajduje się Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży pełniący funkcję znaczącej placówki kulturalnej na terenie miasta.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych polegają głównie na uporządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej jednostki, bez wprowadzania zasadniczych zmian w dotychczasowym sposobie użytkowania terenów. Najważniejszymi założeniami dla budowania miasta są: likwidacja rozczłonkowanych terenów nieurbanizowanych na rzecz intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz rozszerzenie oferty usługowej.

I.6.2.1.3. Strefa A3

Strefa A3 obejmuje dzielnice Stare Stawy i Nowe Stawy. Funkcję głównej osi kompozycyjnej pełni historyczny szlak - ul. Jagiełły. Ulica Pod Olszyną stanowi skupisko historycznego centrum oraz najstarszej zabudowy indywidualnej, w tym o konstrukcji zrębowej.

Do drugiej połowy XX wieku Stare Stawy zachowały swój wiejski charakter. Rozwijała się zabudowa zagrodowa związana z własnością terenów rolnych. Budowa nowych dróg, w tym ul. Zaborskiej oraz powstanie osiedla blokowego przy ul. Sadowej zapoczątkowały nowy kierunek zmian w strukturze przestrzennej dzielnicy.

Istniejący stan zagospodarowania terenów znacząco odbiega od ustaleń zawartych w obowiązujących planach miejscowych. Zasadniczą różnicą jest całkowite wyparcie funkcji terenów rolnych, stanowiących obecnie blisko połowę obszaru strefy. Wprowadza się natomiast zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługi. Terenami wolnymi od zabudowy

zgodnie z zapisami planów miejscowych będą nieliczne obszary zieleni urządzonej i ogródków działkowych.

I.6.2.2. Strefy osadnicze - podmiejskie (B)

I.6.2.2.1. Strefa B1

Strefa obejmuje zespół zabudowy wywodzącej się z dawnej miejscowości Dwory. Struktura przestrzenna powstała z przekształcenia średniowiecznego lokacyjnego układu wsi pod wpływem przemian rozwojowych oraz na skutek lokalizacji Zakładów Chemicznych na styku z południową częścią Dworów. Środkową część strefy przecina linia kolejowa. Mimo wielu przekształceń ruralistyczny charakter dawnej wsi pozostał. Oś układu stanowią historyczny przebieg ulic: Koszykowej, Wiejskiej i Nadwiślańskiej z poprzecznymi prostopadłymi przecznicami oraz późniejsza ul. Zwycięstwa. Część zachodnia Dworów została zurbanizowana w XX wieku. We wschodnim fragmencie wsi rozwinęła się starsza część Dworów wraz z zespołem zabudowy historycznego centrum. Zachował się dawny zespół dworski z I połowy XIX wieku. Obecnie przedzielony jest ul. Zwycięstwa na dwie części. Po stronie południowej znajdują się zrujnowane budynki dworskie, po stronie północnej zachowały się pozostałości parku z kaplicą mauzoleum rodziny Hallerów. Murowana, tynkowana, wzniesiona na planie centralnym kaplica utrzymana jest w stylu klasycystycznym. Otoczona jest jońskimi pilastrami okalającymi gzyms, na którym wsparta jest kopuła zwieńczona metalowym krzyżem. W rejonie ulic Wodociągowej i Pod Krukami znajduje się zespół zrujnowanych obiektów dawnej stacji wodnej "Kruki" powstałej w latach 1942-43 na potrzeby Zakładów Chemicznych.

Duża część strefy jest niezabudowana. Są to głównie łąki zieleni i użytki rolne. Ustalenia planów miejscowych chronią większość obszarów wolnych od zabudowy, umożliwiając zagęszczanie i intensyfikację istniejących już zespołów zabudowy mieszkaniową jednorodzinną. Część terenów przeznacza się pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Na terenach byłej stacji "Kruki" wprowadza się funkcję usługową.

I.6.2.2.2. Strefa B2

Strefa B2 obejmuje zurbanizowany zachodni fragment Osiedla Pod Borem, zlokalizowany w południowych krańcach miasta. Obszar cechuje niewielkie zróżnicowanie funkcji. W istniejącym użytkowaniu terenów dominują tereny rolne, tereny zabudowy podmiejskiej, oraz tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolno-ogrodniczych użytkowane przez firmę Plantpol. Przez strefę przebiega południkowo jeden z ważniejszych ciągów komunikacyjnych miasta - ulica Chemików - stanowiąca fragment drogi krajowej nr 44.

Ustalenia aktów prawa miejscowego wprowadzają funkcję usługową w rejonie ul. Olszewskiego, ograniczają funkcję rolniczą strefy. Tereny położone na wschód od ul. Pod Borem przeznaczone są dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

I.6.2.2.3. Strefa B3

Strefa B3 leży po południowo wschodniej stronie kompleksu przemysłowego dawnych Zakładów Chemicznych. Obejmuje obszar dawnej wsi Monowice oraz przysiółków Kobyleniec i Kuliowiec. Struktura przestrzenna strefy rozwijała się od czasów polokacyjnych -

XIII-XIV w. Główną oś układu stanowiła ul. Stara Droga, wokół której skupiała się zabudowa historycznego centrum.

Największe przeobrażenia w pierwotnym układzie nastąpiły w ostatnim stuleciu. Funkcję głównej osi urbanizacyjnej przejęła ul. Fabryczna. Intensyfikacja zabudowy wzdłuż nowej linii zaburzyła historyczny układ wsi: działki zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej oraz usługowej występują we wzajemnym przemieszaniu. Struktura funkcjonalno - przestrzenna południowej części strefy, oddalonej od ul. Fabrycznej, jest typowa jak dla obrzeży miasta - niewielkie zróżnicowanie i zagęszczenie funkcji terenu.

Zapisy obowiązujących planów miejscowych przeznaczają znaczną powierzchnię terenów niezabudowanych pod zabudowę jednorodziną. Na terenach sąsiadujących z ul. Fabryczną wprowadzono funkcję usługową z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej. Omawianą strefę cechuje niewielki współczynnik pokrycia planami miejscowymi. Obszarami, dla których nie sporządzono MPZP są głównie użytki rolne z rozproszoną zabudową zagrodową.

I.6.2.2.4. Strefa B4

Strefa B4 obejmuje niewielki fragment terenu znajdującego się w północnej części miasta, leżącego w sąsiedztwie użytków ekologicznych doliny rzeki Soły. Obejmuje niewielkie skupisko zabudowy podmiejskiej i użytków rolnych związanych ze wsią Broszkowice.

Ustalenia obowiązujących dokumentów planistycznych pokrywają się z istniejącym zagospodarowaniem terenu.

I.6.2.3. Strefy usługowe (C)

Strefy obejmują centrum usługowe miasta z częścią staromiejską oraz dwa zespoły usługowe.

I.6.2.3.1. Strefa C1

Strefa usługowa C1 zawiera centrum miasta zlokalizowane w rejonie ulicy gen. Jarosława Dąbrowskiego. Stanowi wyodrębniający się przestrzennie układ składający się z historycznego centrum wraz z przedmieściami. Do dzisiaj zachował się czytelny, lokacyjny układ szachownicowy Starego Miasta, w którego południowo-wschodniej części widoczna jest pozostałość wchłoniętego wcześniej układu owalnicowego Małego Rynku. Głównymi historycznymi osiami urbanistycznymi są ul. Jagiełły i ul. Krasickiego. Charakterystycznym elementem struktury jest kwadratowy rynek o wymiarach ca. 80 x 80 m. Wokół niego koncentrują się reprezentacyjne budynki administracji i użyteczności publicznej. Układ wypełnia zwarta zabudowa miejska, utrzymana w nurcie stylu historyzmu, klasycyzmu i modernizmu z uzupełnieniami współczesnymi. Walory przestrzenne podnoszą liczne obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków.

Najstarszą dominantą związaną z historycznymi osiami urbanistycznymi jest zespół zamkowy wraz z wieżą gotycką (XIII w.), budynkiem zamkowym (XIV w.), reliktnymi fortyfikacji (XVI w.). Szczególne miejsce w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta zajmują: kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia NMP z cmentarzem rzymsko-katolickim, poddominikański Zespół Klasztorny Salezjanów i Zespół Klasztorny S.S. Serafitek. Wieża kościoła parafialnego stanowi efektowne zamknięcie widokowe południkowej osi urbanistycznej. Do najbardziej wartościowych zespołów zieleni w skali miasta zaliczamy

założenia związane z klasztorami Salezjanów i Serafitek, cmentarz parafialny, a także zieleni towarzysząca małemu i dużemu rynkowi oraz placom: Kościuszki i Ks. Skarbnika. Niekorzystnie na wizerunek strefy wpływają ubytki w zabudowie pierzejowej oraz zły stan techniczny niektórych budynków.

Ustalenia zawarte w obowiązujących aktach prawa miejscowego w większości przypadków respektują istniejący sposób użytkowania terenów. Zmiany wprowadzone przez plany miejscowe polegają głównie na porządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalnej jednostki, bez wprowadzania zasadniczych zmian w dotychczasowym układzie przestrzennym. Jako dominujące przeznaczenie terenów wprowadza się funkcję usługową i usługowo-mieszkaniową. Zachowuje się najcenniejsze kompleksy zieleni urządzonej. Jedyne wyjątek stanowi południowo wschodni obszar strefy: tereny użytkowane rolniczo, stanowiące fragment ciągu ekologicznego rzeki Młynówki, przeznacza się pod zabudowę usługową.

I.6.2.3.2. Strefa C2

Strefa C2 zlokalizowana jest pomiędzy zespołem zieleni potoku Klucznikowskiego a kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. Główną oś kompozycyjną stanowi ul. Chemików. Do najważniejszych urządzeń obszaru należą usługi z zakresu sportu: basen oraz hala sportowa Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Do strefy włączono osiedle zabudowy mieszkaniowej, zespoły garaży, tereny zieleni urządzonej. Zespół usługowy jest niemal całkowicie ukształtowany.

Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają się w głównej mierze z istniejącym sposobem użytkowania terenów. Jediną zmianą jest intensyfikacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w północnej części strefy kosztem terenów zieleni nieurządzonej.

I.6.2.3.3. Strefa C3

Zespół usługowy strefy C3 obejmuje południowy fragment dzielnicy Zasole. Położony jest peryferyjnie w stosunku do substancji mieszkaniowej miasta. Sąsiaduje z terenami Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau. Strukturę przestrzenną strefy ukształtowano w oparciu o siatkę równoległych do siebie ul. M. Kolbego, ul. S. Leszczyńskiej i ul. Więźniów Oświęcimia, ograniczonych ul. Legionów i ul. Wyzwolenia.

W skład zespołu wchodzi usługi z zakresu szkolnictwa, handlu. Rozwijają się urządzenia związane z obsługą ruchu turystycznego do PMAB: baza gastronomiczna, noclegowa, a także urządzenia obsługi komunikacji. W obrębie strefy przy ul. rtm. Witolda Pileckiego zlokalizowany jest kilkuhektarowy teren byłego kompleksu wojskowego.

Obecny stan zagospodarowania terenów zabudowy jest zgodny z ustaleniami zawartymi w obowiązujących planach miejscowych. Zapisy polegają przede wszystkim na uporządkowaniu istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej jednostki oraz uzupełnieniu oferty funkcjonalnej obszaru o niewielkie tereny zabudowy usługowej.

I.6.2.4. Strefy przemysłowe (D)

Strefy tworzą najważniejsze zespoły techniczne i przemysłowe miasta.

I.6.2.4.1. Strefa D1

Północną część strefy tworzą tereny po byłych Zakładach Chemicznych Oświęcim, obecnie użytkowane przez Synthos S.A. oraz szereg mniejszych firm, głównie o profilu chemicznym. Stanowią charakterystyczną wielkoprzestrzenną dominantę krajobrazu miasta. Układ urbanistyczny został oparty o siatkę rygorystycznie krzyżujących się ulic wypełnionych zabudową przemysłową oraz terenami zieleni. Równoleżnikowo wzdłuż dróg przebiegają linie bocznic kolejowych.

Południową część cechuje wysoki współczynnik terenów niezabudowanych z rozproszoną zabudową mieszkaniową. Obejmuje fragment ul. Stara Droga, wokół której skupiona jest historyczna zabudowa dawnej wsi Monowice. Zachowały się tu liczne relikty zabudowy z XIX/XX w., w tym o konstrukcji drewnianej zrębowej. Strefę przecina ul. Fabryczna stanowiąca współcześnie jedną z ważniejszych osi rozwojowych miasta. Wzdłuż niej znajdują obiekty usługowe.

Z uwagi na uporządkowany istniejący układ urbanistyczny jednostki, jej zwartą strukturę i zagospodarowanie większości powierzchni obszaru, zapisy obowiązujących planów miejscowych polegają głównie na skorygowaniu granic pomiędzy poszczególnymi terenami o różnych przeznaczeniach, a także na uzupełnieniu oferty usługowej obszaru, głównie wzdłuż ul. Fabrycznej. Istotną zmianą jest niemal całkowita likwidacja funkcji zieleni nieurządzonej i zabudowy mieszkaniowej podmiejskiej na obszarach pomiędzy ul. Stara Droga i ul. Fabryczną. Ponadto, ustalenia całkowicie wypierają ze strefy funkcję terenów rolnych.

I.6.2.4.2. Strefa D2

Strefa obejmuje tereny urządzeń technicznych i przemysłowych położonych pomiędzy ul. M. Kolbego a linią kolejową do Czechowic Dziedzic.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych zabezpieczają rezerwy rozwojowe miasta. Obecnie pod działalność gospodarczą wykorzystywany jest jedynie północny fragment. We wschodnim fragmencie występuje zabudowa jednorodzinna i usługowa, oraz urządzenia infrastruktury technicznej. Niemal połowa obszaru jest użytkowana rolniczo.

I.6.2.4.3. Strefa D3

Strefa D3 obejmuje tereny technicznej obsługi przemysłu i miasta zlokalizowane na wschodnich krańcach Oświęcimia, ograniczone od północy zielenią łągową kanału Dwory, od zachodu i południa linią kolejową i kompleksem przemysłowym byłych Zakładów Chemicznych. W obrębie jednostki znajdują się oczyszczalnia ścieków, miejskie składowisko odpadów oraz teren górniczy "Dwory 2".

Istniejący stan zagospodarowania terenów zabudowy jest zgodny z zapisami obowiązujących planów miejscowych. Ustala się funkcje: infrastruktury technicznej, przemysłową, a także zieleni izolacyjnej, urządzonej oraz usług.

I.6.2.4.4. Strefa D4

Strefa jest usytuowana w północnych krańcach miasta, pośród zieleni łąkowej w zakolu rzeki Wisły. Obejmuje m.in. złoża "Dwory-Libet". W granicach jednostki znajdują się tereny historycznego przysiółku Mańki.

Zapisy planów miejscowych ustalają na całym obszarze funkcję terenów powierzchniowej eksploatacji surowców, z wyłączeniem terenu infrastruktury, zieleni i wód powierzchniowych cieków wodnych przecinającego południowy fragment strefy.

I.6.2.4.5. Strefa D5

Strefa jest usytuowana w północno-wschodniej części miasta, pośród zieleni łąkowej pomiędzy Wisłą a Kanalem Dwory.

Zapisy planu miejscowego wskazują ten obszar jako tereny zieleni łąkowej i niskiej.

I.6.2.5. Strefy przyrodnicze (E)

I.6.2.5.1. Strefa E1

Zespół tworzą doliny Wisły i Soły. Stanowią obszar ochrony najwyższych wartości przyrodniczych miasta. Swoim zasięgiem obejmują m.in. fragmenty Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk wyznaczonych w ramach sieci Natura 2000, a także obszary użytków ekologicznych. Dolina Wisły zaliczana jest do korytarzy ekologicznych o międzynarodowym znaczeniu - Econet 2000. Wzdłuż dolnego odcinka rzeki Soły zlokalizowane są ujęcia wody wraz ze strefami bezpośredniej i pośredniej ochrony wód powierzchniowych. Charakterystycznymi dla krajobrazu miasta są obiekty techniczne: mosty kolejowy i drogowe na Sole.

Ustalenia obowiązujących dokumentów planistycznych zachowują istniejące zagospodarowanie - tereny zieleni łąkowej i niskiej.

I.6.2.5.2. Strefa E2

Strefa obejmuje obszar zbiorników wodnych oraz zabudowy jednorodzinnej i terenów rolnych fragmentu przysiółku Kruki. Trzy zbiorniki wodne zajmują obszar dawnych wyrobisk żwirowych. Fragment jednego z nich wychodzi poza granice miasta.

W obowiązujących dokumentach planistycznych wokół zbiorników wyznacza się tereny: usług sportu i rekreacji, rolne, zabudowy podmiejskiej i jednorodzinnej, infrastruktury technicznej, przemysłowej, co jest zgodne z istniejącym użytkowaniem terenu.

I.6.2.5.3. Strefa E3

Strefa zlokalizowana jest po wschodniej stronie doliny rzeki Soły. Tworzy zwarty kompleks zieleni, wśród których dominują formy zieleni urządzonej i nieurządzonej oraz tereny usług sportu i rekreacji. Swoim zasięgiem obejmuje dwa obszary użytków ekologicznych oraz fragment Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000.

Południowy kraniec strefy nie jest objęty ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W pozostałej części zapisy dokumentów planistycznych są zgodne z istniejącym użytkowaniem terenu.

I.6.2.5.4. Strefa E4

Strefa obejmuje północny fragment doliny rzeki Młynówka zlokalizowany pomiędzy zabudową wielorodzinną Osiedla Chemików, zespołem usługowym śródmieścia oraz zabudową osiedla Stare Stawy.

Ustalenia aktów prawa miejscowego uszczuplają znacząco zasięg strefy E4, wprowadzając funkcję usługową na obszary użytkowane obecnie rolniczo. W zasięgu jednostki dominuje zieleń nieurządzona i tereny rolne z przeznaczeniem pod zieleń parkową.

I.6.2.5.5. Strefa E5

Obszar stanowi kontynuację zieleni doliny rzeki Młynówki odciętej drogą krajową nr 44 od strefy E4. Zlokalizowana jest w południowych krańcach miasta.

Dla omawianej strefy nie sporządzono miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W celu ochrony przed przerwaniem i zniszczeniem jednego z głównych ciągów ekologicznych miasta niezbędne jest objęcie strefy zapisami MPZP.

I.6.2.5.6. Strefa E6

Strefa obejmuje ciąg ekologiczny potoku Klucznikowskiego. Ze względu na centralne położenie w stosunku do dzielnic mieszkaniowo-usługowych, strefa ma szczególne znaczenie w systemie przyrodniczym miasta. Na kompleks składają się tereny: zieleni parkowej, zieleni cmentarnej, usług sportu i rekreacji oraz skwery.

Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pokrywają się z istniejącym sposobem użytkowania terenów.

I.6.2.6. Strefa F obejmująca teren Pomnika Zagłady i jego strefę ochronną.

Obszar byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau, wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, położony jest w zachodniej części miasta w dzielnicy Zasole, w rejonie ulic: Leszczyńskiej, Legionów i Więźniów Oświęcimia. Teren Pomnika i tereny bezpośrednio z nim sąsiadujące stanowią element istniejącego zagospodarowania przestrzennego o charakterze międzynarodowym. Ogrodzenia, druty kolczaste, bocznic kolejowe, perony, baraki, szubienice, komory gazowe i krematoria obozu obrazują politykę masowych mordów i pracy przymusowej realizowaną przez nazistowskie Niemcy.

Jednostka obejmuje tereny Pomnika Zagłady, na którego obszarze położony jest Pomnik Męczeństwa w Oświęcimiu wraz z jego strefą ochronną ustaloną na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 1999 roku.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się: tereny Pomnika Męczeństwa w Oświęcimiu, tereny zabudowy usługowej - usługi komercyjne, teren

zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zieleni parkowej, teren zieleni nieurządzonej, teren ujęcia wody, tereny dróg publicznych.

I.6.2.7. Strefy zamkniętych terenów kolejowych

Strefa obejmuje pas terenów w pobliżu stref: D3, E1, B1, E2, A1 oraz leżące wzdłuż zachodniej granicy miasta. Zagospodarowanie przestrzenne tego obszaru następuje na podstawie przepisów szczególnych.

I.6.2.8. Podsumowanie

Oświęcim jest ośrodkiem o zachowanym, w znacznym stopniu, historycznym układzie urbanistycznym zdeterminowanym naturalnym ukształtowaniem terenu.

W obrębie granic administracyjnych miasta nie ma terenów odpowiednich do powstawania nowych dzielnic. Rozwój substancji mieszkaniowej będzie następował do wewnątrz, polegając na intensyfikacji struktur istniejących i przesądzonych w obowiązujących dokumentach planistycznych.

Ustalenia planów miejscowych, uwzględniające w głównej mierze istniejące zagospodarowanie obszaru, zapewniają zachowanie historycznej struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta oraz ochronę ciągów przyrodniczych. Niepokojące jest natomiast przeznaczenie znacznej części terenów zieleni nieurządzonej i użytków rolnych pod zainwestowanie. Zauważa się tendencję do znacznego powiększania terenów zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności. Takie działania mogą sprzyjać procesowi suburbanizacji i zjawisku pustoszenia centrum miasta.

Przyszłe zadania z zakresu zagospodarowania przestrzennego Oświęcimia wiązać się będą z wprowadzaniem korekt i uzupełnień w ukształtowaną już strukturę miasta. W szczególności działania obejmować powinny: modernizację substancji zabytkowej z przystosowaniem do pełnienia funkcji współcześnie użytecznych, wypełnianie pierzei zabudową plombową, niwelowanie dysharmonijnych form architektonicznych, uzupełnianie i urządzenie terenów zieleni publicznej, wyposażanie w infrastrukturę techniczną i drogową.

I.6.3. Zjawiska przestrzenne zachodzące w otoczeniu miasta - Analiza suburbanizacji

Suburbanizacja to jedna z faz rozwoju miasta, polegająca na wyludnianiu się centrum obszaru miejskiego przy jednoczesnym rozwoju strefy podmiejskiej. Procesy te, nazywane także żywiołowym rozprzestrzenianiem się zabudowy, obserwowane są zarówno w metropoliach jak i mniejszych miastach o znaczeniu regionalnym.

W przestrzeni terenów podmiejskich, poddanych presji urbanistycznej, procesy suburbanizacji przebiegają w sposób:²³

- fragmentaryczny (powstają obszary nieużytków i enklawy terenów otwartych),
- wielokierunkowy (presji podlegają grunty różnych rodzajów),

²³ Na podstawie: Dylewski R., *Urban Sprawl - żywiołowe rozprzestrzenianie się miast. Potrzeba Racjonalizacji, Człowiek i Środowisko*, 30 (1-4)/2006, s. 109-134; Lorens P. (red.), *Problem suburbanizacji*, Urbanista, Warszawa 2005

- wielkopowierzchniowy (rozlewanie się zabudowy obejmuje rozległe powierzchnie),
- nieintensywny (niska gęstość zaludnienia, segregacja funkcjonalna),
- żywiołowy (procesy przebiegają w sposób niekontrolowany).

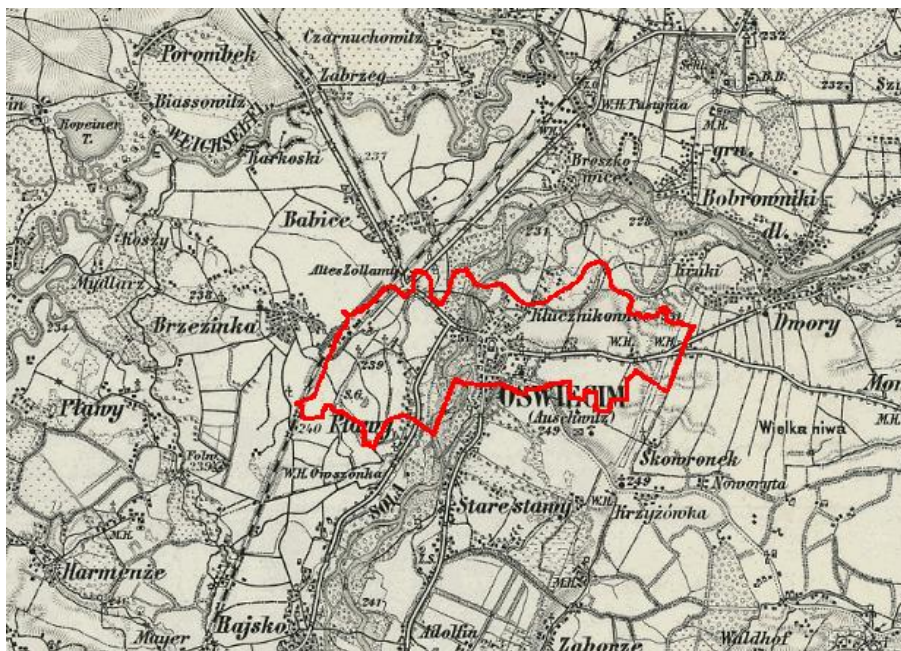
W przestrzeni terenów miejskich skutki suburbanizacji obejmują przede wszystkim:

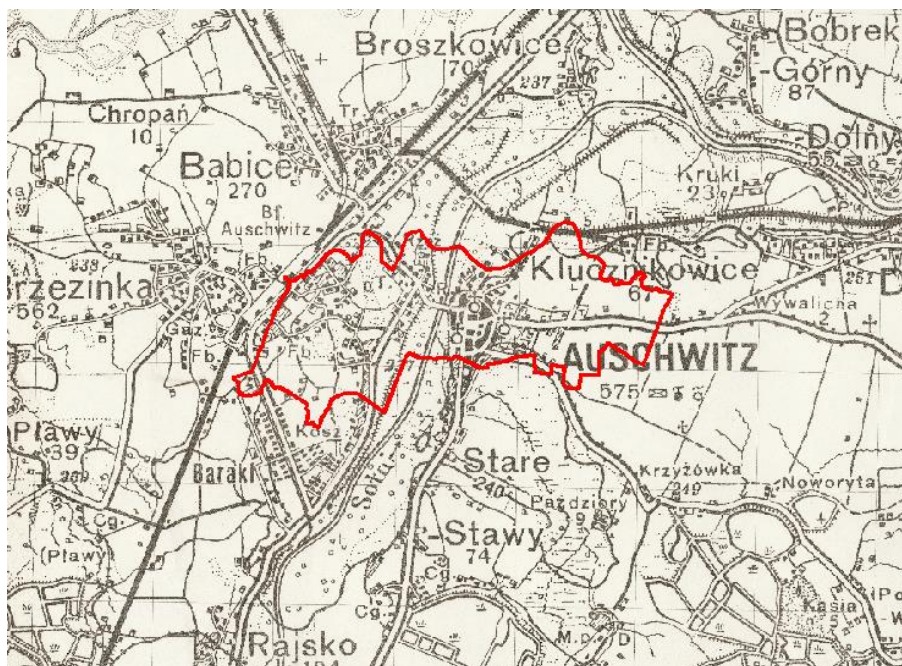
- odpływ ludności w wieku produkcyjnym;
- zwiększenie natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych;
- narastanie konfliktów i problemów społecznych (rozwarstwienie) i gospodarczych;
- rosnące koszty obsługi infrastruktury miejskiej przy zmniejszających się wpływach z podatków płaconych przez mieszkańców.

Rozwój przestrzenny Oświęcimia najbardziej intensywnie następował w ostatnich kilku dekadach.

Jak wskazuje analiza porównawcza map historycznych ze współczesną ortofotomapą, do połowy ubiegłego wieku tereny zurbanizowane w Oświęcimiu, nie obejmowały nawet 30% obecnych (por. rys. 11).

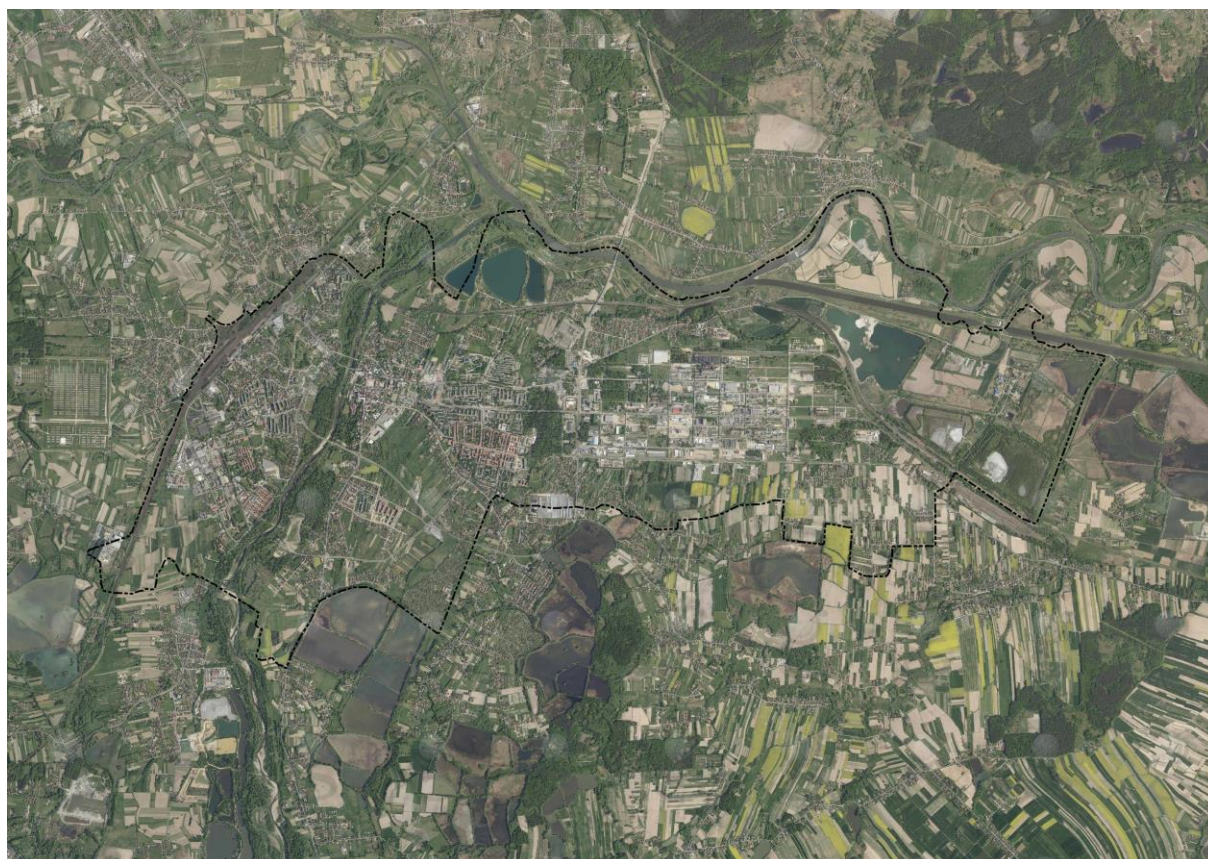
Rysunek 9 - Oświęcim na mapach topograficznych z końca XIX w. oraz z lat 40 XX w. na tle współczesnych granic miasta

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim, Uchwała Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.

Rysunek 10 - Oświęcim na współczesnej ortofotomapie na tle granic miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geoportalu Krajowego (www.geoportal.gov.pl)

Żywiolowe rozprzestrzenianie się miast uznawane jest za czołowy problem współczesnej urbanistyki, ponieważ prowadzi do nieracjonalnej gospodarki terenami i tworzenia niefunkcjonalnych struktur przestrzennych, często szkodliwych dla krajobrazu. Na terenie Oświęcimia w najbliższej przyszłości należy spodziewać się dalszego rozwoju zabudowy w związku z przeznaczeniem znacznych obszarów obecnie użytkowanych rolniczo pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przyrost tkanki miejskiej jest ograniczany ze względu na rozlewnie się zabudowy na terenach podmiejskich w sąsiedniej gminie wiejskiej. Decydujący w tym przypadku jest czynnik ekonomiczny, gdyż ceny gruntów budowlanych są zdecydowanie niższe za granicą miasta, przez co bardziej atrakcyjne dla inwestorów.

Gmina wiejska Oświęcim otaczająca z prawie wszystkich stron miasto, jest z nim silnie związana w sferach gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. Osiedlanie się mieszkańców miasta na terenach wiejskich wzmacnia związki gminy z miastem i istniejącymi w mieście urządzeniami obsługi ludności. Dlatego znaczna część mieszkańców gminy wiejskiej korzysta i obsługiwana jest przez placówki ulokowane w mieście (wychowanie przedszkolne, oświata, kultura, sport, rekreacja). Miasto jest też głównym celem dojazdów do pracy. W ciągu ostatnich kilkunastu lat gmina wiejska Oświęcim zmieniała swoje podstawowe funkcje; zwłaszcza na terenach podmiejskich wzrosło znaczenie funkcji mieszkaniowej, ale także funkcji gospodarczych, komercyjnych. Oferta terenowa gminy wiejskiej stanowi konkurencję dla miasta.

Według badań przeprowadzonych przez GUS w 2011 r. (brak nowszych danych), saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy dla miasta Oświęcim wynosiło 227 (4 234 osób wyjeżdżało do pracy, podczas gdy 4 461 osoby przyjeżdżały), natomiast w gminie wiejskiej saldo wyniosło - 2 845 (3 658 osoby wyjeżdżały do pracy, 813 osób przyjeżdżało). Sytuacja gospodarcza oraz obserwowane tendencje demograficzne pozwalają stwierdzić, że tendencje te na przestrzeni ostatnich lat uległy pogłębieniu.

Siłę procesów suburbanizacji pozwala określić analiza zmian salda migracji. Dla miasta i gminy zmiany te na przestrzeni ostatnich 15 lat są ze sobą wyraźnie skorelowane. Świadczy o tym to, że głównym celem migracji dla mieszkańców miasta jest gmina wiejska. Dynamika tych procesów w analizowanym okresie ulegała zmianom. Najgwałtowniej procesy migracyjne zachodziły w latach 2003-2004 oraz 2007-2008. Obecnie obserwowany jest ponowny wzrost ich intensywności (por. tab. 17).

Tabela 16 - Zmiany salda migracji w gminie miejskiej i gminie wiejskiej Oświęcim w latach 2003-2018

Gmina / Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Oświęcim miasto	-238	-148	-189	-223	-360	-162	-129	-225	-227	-136	-105	-103	-	-94	-220	-210
Oświęcim gmina	184	219	161	148	222	184	179	168	163	126	96	145	-	60	94	108

- - brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zjawisko odpływu dobrze sytuowanej ludności miasta na tereny podmiejskie, jest (przy obecnych zasadach finansowania gmin) bardzo niekorzystnym dla budżetu miasta, jest też niezgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju; gdyż rozwój taki jest terenochłonny i zwiększa ruch motoryzacyjny. Odbywa się on przy niewykorzystaniu potencjału miasta.

I.6.4. Podsumowanie

Oświęcim jest ośrodkiem o zachowanym, w znacznym stopniu, historycznym układzie urbanistycznym, wkomponowanym w naturalne ukształtowanie terenu, utworzonym głównie w oparciu o rzekę Sołę. Oświęcim, pomimo pojawiających się elementów nieharmonizujących z pierwotnym sposobem kształtowania jego struktury, charakteryzuje się interesującą kompozycją, która nadal pozostaje czytelna.

Duża różnorodność występujących funkcji, jej równomierne rozmieszczenie, a także malejąca intensywność zabudowy w kierunku stref krańcowych stanowią ważne czynniki miastotwórcze. Cennym zjawiskiem, spajającym tkankę miejską, wskazanym do kontynuowania na pozostałych obszarach, jest rozwijająca się sieć terenów zieleni położonych głównie wzdłuż Soły oraz parki miejskie związane z Osiedlem Chemików.

Niepokojące jest natomiast zjawisko suburbanizacji Oświęcimia. Konkurujące z centrum rozrastające się osiedla mieszkaniowe, zlokalizowane na obrzeżach miasta (a także gminy wiejskiej), o dużej powierzchni, zwartej strukturze i rozszerzającej się ofercie funkcjonalnej, tworzą strefy podmiejskie, przyczyniając się do wyludniania części centralnej, co w konsekwencji może prowadzić do całkowitej dezintegracji miasta. Przyczyną zanikania czytelnej tkanki miejskiej jest także lokalizacja w jej środkowym fragmencie terenów o funkcjach niereprezentacyjnych, typowych dla stref granicznych - terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej oraz produkcyjno - magazynowej, charakteryzujących się przeważnie nieczytelnymi układami przestrzennym, zajmującymi duże powierzchnie, z zabudową, której architektura wielokrotnie nie harmonizuje z otoczeniem. Strukturą, jaką powinny natomiast charakteryzować się obszary krańcowe miasta, jest zwarta struktura o średnim zagęszczeniu funkcji.

O ile układ urbanistyczny miasta, pomimo wszystkich elementów zakłócających go, jest klarowny, o tyle kształtowana przestrzeń wielokrotnie jest niezdefiniowana i nijaka, co niewątpliwie wpływa nie tylko na dezintegrację tkanki miejskiej, ale i lokalnej społeczności. Niezbędne dla budowania miasta jest uświadomienie faktu, że przestrzeń i relacje międzyludzkie wzajemnie się przenikają i nie mogą istnieć oddzielnie, dlatego też zjawisko zanikania granic przestrzennych jest tym bardziej niebezpieczne. Najniekorzystniejszym otoczeniem dla rozwoju społeczeństwa są zespoły blokowisk, w ramach których nie występują wnętrza urbanistyczne - miejsca spotkań mieszkańców. Brak natomiast zintegrowanego społeczeństwa powoduje brak poczucia odpowiedzialności za przestrzeń i nie tylko. Dodatkowo osiedla bloków, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych, stanowią zbyt agresywne tło, które umniejsza ich walory estetyczne.

Niezdefiniowane przestrzenie często występują także w przypadku wielkich zespołów handlowych, które zlokalizowane przy skrzyżowaniach głównych dróg są odsunięte od nich na zbyt duże odległości, powodując zanikanie pierzei ulic.

Ustalenia obowiązujących planów miejscowych, uwzględniające w głównej mierze istniejące zagospodarowanie obszaru, zapewniają zachowanie historycznej struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta. Kształtowanie kompleksów zieleni wzdłuż rzeki, zapewni ochronę doliny i umożliwi rozwój sieci terenów zieleni i wód. Zabezpieczenie głównej części terenów rolnych, położonych w południowo - zachodniej części miasta, w ramach których występują komunalne ujęcia wody, pozwoli na realizację infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem w wodę, co jest niezbędne dla rozwoju miasta. Niepokojące jest natomiast przeznaczenie niemalże wszystkich pozostałych pól uprawnych pod zainwestowanie, przy

występującej obecnie przewadze podaży terenów budowlanych nad popytem na nie, co może przyspieszyć proces pustoszenia centrum miasta.

Podsumowując można stwierdzić, że miasto Oświęcim, pomimo wielu czynników zacierających jego czytelną strukturę funkcjonalno - przestrzenną, z uwagi na bogactwo obiektów zabytkowych, w tym zachowanych w znacznym stopniu historycznych układów urbanistycznych, stanowi dziedzictwo kulturowe Polski, które powinno być pieczołowicie pielęgnowane i chronione. Jest to odpowiedzialne i trudne zadanie, postawione przed lokalną społecznością, w celu budowania tożsamości obecnych i przyszłych pokoleń.

I.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

I.7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Finanse publiczne obejmują zasoby, którymi są zarówno dochody, jak i wydatki określone w budżecie gminy. Kondycja finansowa zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych (zarówno z budżetu państwa, jak i pozyskiwanych ze środków europejskich) i subwencji ogólnych z budżetu państwa.

Średnia wartość autonomii finansowej wyniosła 68,4%, co jest wynikiem lepszym niż wartość dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego kształtującą się w granicach 50%.

Dochody własne miasta umożliwiają kształtowanie lokalnej polityki zaspokajania bieżących i przyszłych potrzeb społecznych i gospodarczych, m. in. remont i budowa dróg, kanalizacji, wodociągów. Pozwalają na pewne uniezależnienie się od państwa, w szczególności od budżetu państwa. Wysoki udział dochodów własnych pozytywnie wpływa na aktywność organów samorządowych, na rozwój gospodarczy regionu, stymulację przedsiębiorczości, a także na zahamowanie migracji, zwłaszcza zarobkowej.

Istotnymi elementami warunkującymi rozwój zabudowy w Oświęcimiu są właściwości fizjograficzne i ekologiczne terenu. W granicach administracyjnych Oświęcimia znajduje się kilkadziesiąt hektarów terenów przydatnych dla zabudowy, o wysokich walorach lokalizacyjnych oraz tereny, na których zabudowa kubaturowa jest niewskazana, ze względu na uwarunkowania środowiskowe, przyrodnicze i krajobrazowe.

Uwarunkowania wynikające z przeprowadzonej analizy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, predyspozycji geograficzno - klimatycznych oraz wyników inwentaryzacji poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, które warunkują rozwój przestrzenny, pozwalają określić predyspozycje i ograniczenia dla rozwoju określonych funkcji związanych z nowymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę. Tereny wyłączone z zabudowy:

- rzeki, mniejsze ciekі, kanały, rowy stałe lub okresowe,
- zbiorniki wodne, stawy, starorzecza;
- tereny zabagnione, siedliska, ostoje;
- tereny izolowanych zagłębień bezodpływowych;
- tereny łąk i pastwisk pełniących funkcje ekologiczne;
- tereny cmentarzy.

Tereny z ograniczeniami w zagospodarowaniu:

- tereny zespołu przyrodniczo-krajobrazowego;
- tereny Natura 2000;
- tereny charakteryzujące się płytkim poziomem wód gruntowych (do 1,0 m p.p.t.);
- tereny w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- tereny o znaczących walorach krajobrazu.

Prognozy demograficzne dla miasta Oświęcim wskazują na stabilny spadek liczby mieszkańców w najbliższych latach. Szacuje się, że do 2050 r. liczba ludności spadnie z 38 433 (wg stanu na 2018 r.) do ok. 29 907. Przyczynia się do tego zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ujemne saldo migracji.

I.7.1. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę

Wedle dostrzegalnego w skali Oświęcimia, ale także całego kraju oraz innych państw europejskich trendu spodziewać się można zwiększenia indywidualnych potrzeb mieszkaniowych z uwagi na wzrastające wartości średniej powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca. Przewidywany wzrost jest na tyle duży, że pomimo malejącej liczby mieszkańców prognozować można ciągle zwiększanie się zapotrzebowania na powierzchnię mieszkalną w skali całej gminy. Tym samym szacuje się, że w perspektywie do 2050 r. powierzchnia użytkowa na mieszkańca będzie wynosić około 33,6 m², a zasoby mieszkaniowe miasta Oświęcim niezbędne do zaspokojenia potrzeb mieszkańców wyniosą ok. 1 004 875 m², przy założeniu niepewności procesów inwestycyjnych na poziomie 30%, zapotrzebowanie szacuje się na poziomie 1 306 338 m², oznacza to wzrost zapotrzebowania w stosunku do już istniejącej powierzchni użytkowej o 377 869 m², tj. 539 813 m² powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej. Zapotrzebowanie na zabudowę o pozostałych funkcjach pozostaje w mniejszej lub większej korelacji ze zjawiskami wpływającymi na potrzeby mieszkaniowe.

Dla zabudowy gospodarczej wskazuje się na zapotrzebowanie wielkości 37 787 m² powierzchni użytkowej zabudowy, podczas gdy dla zabudowy usługowej wartość ta wyniesie 11 005 m². Po uwzględnieniu możliwości zwiększenia zapotrzebowania o 30% daje 14 306 m² powierzchni użytkowej, tj. 20 437 m² powierzchni całkowitej nowej zabudowy usługowej. Przy szacunkach uwzględniono uwarunkowania wynikające ze zmian społecznych i demograficznych zachodzących w mieście oraz konieczności zapewnienia obsługi usługowej dla nowowyznaczonych terenów zabudowanych i wzbogacenia oferty na terenach już zagospodarowanych. Najtrudniej sformułować zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną i składowo-magazynową, jako że w skali średniego miasta, jakim jest Oświęcim, lokalizacja dużego przedsiębiorstwa lub jej brak mogą diametralnie wpłynąć na prognozowane wskaźniki. Sama decyzja inwestycyjna zależy od uwarunkowań, które nie sposób przewidzieć w takim dokumencie, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwłaszcza w kontekście braku szczegółowych analiz tematycznych. Według danych GUS na terenie powiatu średnia powierzchnia użytkowa nowej zabudowy przemysłowej i magazynowej wynosiła 856 m². Uwzględniając powyższe, do roku 2050, uzyskano zapotrzebowanie łącznie na 132 680 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy produkcyjnej i magazynowo - składowej. Po uwzględnieniu możliwości zwiększenia zapotrzebowania o 30% daje to 172 484 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy przemysłowo-składowej.

I.7.2. Możliwości finansowe gminy

Finanse publiczne obejmują zasoby, którymi są zarówno dochody, jak i wydatki określone w budżecie gminy. Kondycja finansowa zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych (zarówno z budżetu państwa, jak i pozyskiwanych ze środków europejskich) i subwencji ogólnych z budżetu państwa.

Dochody budżetowe miasta Oświęcimia cechuje tendencja wzrostowa z zauważalnymi regresami w latach 2010 oraz 2014. Pomimo tych wahań budżet miasta wzrastał średnio o 7,28 mln zł rocznie. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w każdym z analizowanych lat (2007-2018) stanowił ponad połowę dochodów gminy. Udział ten w roku 2007 osiągnął najwyższą wartość blisko 72%, jednak w następnych dwóch latach spadał,

sięgając w 2009 roku wartości niecałych 68%, następnie po wzroście w 2010 roku, przez lata następne następowała tendencja malejąca, sięgając w 2016 roku najniższej wartości równej niecałe 60%. W kolejnych latach następował wzrost, osiągający w ostatnim roku okresu badanego wartość równą 69%.

Podstawowym wskaźnikiem oceny samodzielności dochodowej miasta jest relacja dochodów własnych, z wyłączeniem udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, do dochodów ogółem. Wskaźnik ten odzwierciedla kondycję finansową, w tym stopień samowystarczalności. Wynika to z faktu, iż dochody własne stanowią najbardziej stabilny składnik budżetu, będący w gestii organów samorządu dzięki dość swobodnemu kształtowaniu polityki dochodowej, w tym polityki podatkowej. Polityka podatkowa wiąże się z określeniem wielkości i źródeł gromadzenia oraz egzekwowania dochodów podatkowych w zakresie władztwa podatkowego przyznanego w wyniku decentralizacji finansów publicznych.

I.7.3. Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę przygotowanym na potrzeby Studium dokonano szacunku chłonności terenów w podziale na obszary o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zbiorcze dane w podziale na funkcje zabudowy oraz rodzaj przeznaczenia terenu przedstawiono szczegółowo w poniższej tabeli.

Tabela 17. Chłonność zabudowy na obszarach o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (chłonność strefy zurbanizowanej)

Funkcja terenu	Łączna powierzchnia działek niezainwestowanych [m ²]	Intensywność zabudowy na terenach zainwestowanych	Łączna powierzchnia całkowita zabudowy [m ²]	Łączna powierzchnia użytkowa przeznaczenia wiodącego [m ²]	Łączna powierzchnia użytkowa przeznaczenia dopuszczalnego [m ²]	Chłonność terenów niezainwestowanych [m ²]
Tereny MN	2 391 125	0,3	717 337,5	430 402,5	-	430 402,5
Tereny MNU	88 574	0,5	44 287	15 943,32	10 628,88	26 572,2
Tereny MW	51 691	0,7	36 183,7	21 710,22	-	21 710,22
Tereny MWU	57 885	0,5	28 942,5	10 419,3	6 946,2	17 365,5
Tereny U	184 486	0,3	55 345,8	33 207,48	-	33 207,48
Tereny PU	608 648	0,2	121 729,6	73 037,76	-	73 037,76
Razem	3 382 409	-	1 003 826,1	584 720,58	17 575,08	602 295,66

Źródło: opracowanie własne

W tabeli przedstawiono wyniki wyliczeń chłonności dla strefy zurbanizowanej. Przyjęto, że chłonność ta, to chłonność terenów jeszcze niezainwestowanych w strefie zurbanizowanej. Uzyskano ją z iloczynu powierzchni działek niezainwestowanych oraz intensywności zabudowy wyliczonej dla terenów już zainwestowanych w strefie zurbanizowanej.

I.7.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę i wnioski

Z uwagi na fakt, iż elementarnymi podstawami kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej uznano w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny i zrównoważony rozwój, ważne jest tworzenie miasta o wysokiej jakości przestrzeni – zwartej, racjonalnie gospodarującego zasobami, estetycznego, przyjaznego i wygodnego dla mieszkańców oraz przyjezdnych.

Rozproszona zabudowa mieszkaniowa generuje nieracjonalnie wysokie koszty realizacji i utrzymania infrastruktury, ponoszone przez wspólnoty samorządowe. Obok mechanizmów odszkodowawczych, cechujących się nadmiernym automatyzmem, a dotyczących często nieracjonalnie rozległych terenów pod zabudowę wyznaczonych w planach miejscowych, jest to drugi aspekt gospodarki przestrzennej negatywnie odbijający się na finansach gmin.

Kierując się powyższym oraz, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, określenia realnych potrzeb wyznaczania nowych obszarów pod zabudowę można dokonać porównując prognozowane zapotrzebowanie na nową zabudowę z istniejącymi możliwościami jej lokalizowania.

Analiza prognoz demograficznych, ruchu budowlanego, rozwoju przedsiębiorczości i możliwości finansowych miasta prowadzi do wniosku, iż w perspektywie najbliższych 30 lat (do roku 2050) zapotrzebowanie na nową zabudowę głównie dotyczyć będzie zabudowy mieszkaniowej, a ponadto w niewielkim stopniu zabudowy usługowej i gospodarczej oraz produkcyjnej i magazynowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, bierze się pod uwagę: niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%. Biorąc to pod uwagę wyliczono zapotrzebowanie na funkcję mieszkaniową, zwiększając wyliczone zapotrzebowanie o 30%. Na terenie miasta stwierdzono nadmiar zarówno terenów zabudowy mieszkaniowej, jak i terenów usługowych oraz zabudowy przemysłowej.

Należy podkreślić, iż dla obliczenia chłonności terenów przyjęto niskie wskaźniki intensywności zabudowy, wynikające ze stanu istniejącego. Gdyby jednak przyjąć dopuszczalne wskaźniki intensywności wynikające z planów, możliwości zlokalizowania nowej zabudowy w ramach terenów już przeznaczonych w planach do zabudowy, byłyby dużo większe. W przypadku zabudowy usługowej należy pamiętać, iż funkcja ta występuje również w przypadku zabudowy mieszkaniowej i produkcyjnej, więc jej niedobory będą rekompensowane uzupełnieniem w terenach, gdzie występuje nadwyżka podaży terenów.

Oznacza to, że jest możliwość lokalizowania zabudowy mieszkaniowej i usługowej, jednak musi to nastąpić w sposób racjonalny. Według art. 1 ust 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „*W przypadku sytuowania nowej zabudowy,*

uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni następuje poprzez:

- 1) kształtowanie struktur przestrzennych przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego;*
- 2) lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu;*
- 3) zapewnianie rozwiązań przestrzennych, ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów;*
- 4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy:*
 - a) na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. poz. 1612 oraz z 2005 r. poz. 141), w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy;*
 - b) na terenach położonych na obszarach innych niż wymienione w lit. a, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy położonych na obszarach, o których mowa w lit. a; przy czym w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy”.*

Wykonany bilans zagospodarowania miasta Oświęcimia wskazuje, iż w skali całego miasta obecnie obowiązujące dokumenty planistyczne zabezpieczają rezerwy terenowe całkowicie wystarczające na potrzeby miasta w perspektywie najbliższych 30 lat.

Zaleca się prowadzenie przemyślanej polityki ludnościowej, która jest integralną częścią polityki rozwoju społeczno-ekonomicznego. Politykę ludnościową dzieli się na:

- politykę dotyczącą skutków zmian demograficznych – jest to polityka odpowiadająca na potrzeby ludności wynikające z istniejącej struktury ludności według płci, wieku i rozmieszczenia terytorialnego. Jej pole działania obejmuje rynek pracy, budownictwo mieszkaniowe, transport i komunikację, edukację, sektor usług zdrowotnych, szerzej – sektor usług społecznych, szeroko pojęte warunki życia ludności;
- politykę kształtującą procesy ludnościowe – jest to oddziaływanie na poziom dzietności i proces formowania i rozwoju rodzin (polityka rodzinna). W jej zakres wchodzi: stałe podnoszenie stanu jakościowego populacji w rozumieniu stanu zdrowia, poziomu bytu i jakości bytu, polityka wpływająca na migracje wewnętrzne, polityka wpływająca na migracje zewnętrzne.

Kwestią istotną dla rozwoju przestrzennego miasta jest dążenie do ograniczania nadmiernego rozpraszania zabudowy, które powoduje konieczność ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych związanych z budową sieciowej infrastruktury

technicznej. Mając na celu ochronę ładu przestrzennego oraz racjonalne wykorzystanie przestrzeni, stymulując rozwój zwartej zabudowy można wyznaczać nowe tereny zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Głównym celem planistycznym powinno być zwiększenie działań na rzecz harmonizowania zabudowy z otoczeniem. Należy przeciwdziałać rozpraszaniu zabudowy i nadmiernemu wyznaczaniu terenów budowlanych, szczególnie na terenach nieprzydatnych do zabudowy.

I.8. Stan systemów komunikacji

I.8.1. Układ powiązań zewnętrznych

Miasto Oświęcim położone jest na styku dwóch województw: małopolskiego i śląskiego. Więszymi miastami w pobliżu Oświęcimia są: Kraków oddalony o ok. 70 km, Katowice o ok. 40 km oraz Bielsko Biała o ok. 30 km. Główne zewnętrzne powiązania komunikacyjne Oświęcimia są realizowane drogami:

- krajową nr 44 relacji Gliwice - Tychy - Oświęcim - Kraków, prowadząca na kierunku wschód - zachód,
- wojewódzką nr 933 relacji Chrzanów – Oświęcim – Pszczyna - Rzuchów, prowadząca na kierunku północ – południe, a następnie ze wschodu na zachód,
- wojewódzką nr 948 relacji Oświęci – Kęty - Żywiec, prowadząca na kierunku północ - południe.

Po północnej stronie miasta przebiega w odległości ok. 20 km autostrada A - 4 relacji Kraków - Katowice. Zapewnia ona łatwy dostęp do sieci dróg wysokiej klasy oraz dojazd do międzynarodowych portów lotniczych w Krakowie Balicach i Katowicach Pyrzowicach.

Zewnętrzną dostępność komunikacyjną Oświęcimia uzupełniają drogi powiatowe i gminne zapewniając powiązania z sąsiednimi powiatami i gminami.

W zakresie komunikacji kolejowej zewnętrzna dostępność miasta Oświęcim zapewniona jest poprzez kolejową stację węzłową „Oświęcim”, usytuowaną w jego zachodniej części. Przez miasto przebiegają trzy linie kolejowe tj.:

- linia nr 93 relacji Trzebinia – Zebrzydowice;
- linia nr 94 relacji Kraków Płaszów – Oświęcim;
- linia nr 138 relacji Oświęcim – Katowice.

W północno-wschodniej części miasta zlokalizowana jest druga stacja kolejowa „Dwory”, która zazwyczaj nie jest wykorzystywana jako stacja pasażerska, jednak podczas remontu linii kolejowej na trasie Kraków – Katowice będą się tam zatrzymywały niektóre pociągi.

Trasy ruchu tranzytowego przebiegające przez miasto opierają się na drodze krajowej nr 44. Z powodu dużego ruchu tranzytowego oraz braku ograniczania dostępności centrum miasta, powiązanie cechuje niska przepustowość oraz złe warunki ruchu. Realizacja nowych odcinków DK 44, nowego odcinka drogi ekspresowej S1 oraz powstała obwodnica Północna jest szansą na poprawę w/w stanu. Trasa drogi S1 przebiegać będzie po zachodniej stronie miasta Oświęcim (poza jego granicami), a nowy odcinek drogi krajowej nr 44 (planowany łącznik miasta z drogą S1) po południowej stronie miasta. Obydwa połączenia drogowe umożliwią poprawę dostępności komunikacyjnej miasta z kierunku północnego i południowego (S1) oraz zachodniego (DK 44). Ponadto powstała obwodnica Północna jest pierwszą w mieście przeprawą przez Wisłę, połączyła Oświęcim z Bobrkiem, a także wyprowadziła z miasta część ruchu tranzytowego.

I.8.2. System transportowy

System transportowy Gminy, opiera się o układ istniejących dróg przebiegających przez obszar miasta. Są to drogi:

- krajowa nr 44: ul. Konarskiego, ul. Legionów, ul. Zatorska, ul. Chemików, ul. Fabryczna;
- wojewódzka nr 933: ul. Legionów, ul. Chemików, Obwodnica Północna;
- wojewódzka nr 948: ul. Jagiełły.

Układ trzech dróg uzupełniony drogami powiatowymi i gminnymi stanowi szkielet obszaru decydujący o obsłudze komunikacyjnej obecnego zagospodarowania miasta, ale również podstawę do dalszego rozwoju gospodarczego miasta.

System transportowy Gminy bazuje na układzie drogowym oraz w niewielkim stopniu wspomagany układem kolejowym. System transportowy podzielić można na:

- podsystem drogowej komunikacji indywidualnej, a w nim elementy liniowe (sieć drogowa) oraz punktowe (parkingi, węzły przesiadkowe),
- podsystem drogowej komunikacji zbiorowej, a w nim elementy liniowe (linie i trasy przejazdu) oraz punktowe (dworce, przystanki, punkty przesiadkowe),
- komunikacji kolejowej, a w nim elementy liniowe oraz punktowe (stacje, przystanki).

Ponadto uzupełniającą rolę stanowią podsystemy transportu rowerowego, a także wodnego, ponieważ to w Oświęcimiu rozpoczyna się Droga Wodna Górnej Wisły. Wszystkie powyższe podsystemy transportu, oprócz swojej podstawowej funkcji tj. zapewnienia możliwości transportu osób i towarów, pełnią rolę:

- usługową - umożliwiając funkcjonowanie obszaru decyduje o jakości życia mieszkańców i wspomaga realizację celów publicznych (gospodarczych, kulturowych, bytowych),
- rozwojową - udostępniając teren oraz rozwijając podaż usług transportowych decyduje o aktywizacji obszarów,
- elementu kompozycji przestrzennej - elementy systemu transportu mają istotny wpływ na strukturę przestrzenną zagospodarowania i jakość krajobrazu miejskiego.

I.8.2.1. Podsystem drogowej komunikacji indywidualnej

Układ drogowy miasta związany jest z przebiegającymi przez jej tereny ciągami dróg tranzytowych. Należą do nich: DK 44 relacji Tychy - Oświęcim - Kraków, DW 933 relacji Chrzanów - Pszczyna oraz DW 948 relacji Oświęcim - Kęty oraz drogi lokalne: powiatowe i gminne.

Przez teren miasta Oświęcim przebiegają:

- droga krajowa:
 - DK 44 relacji Gliwice - Mikołów - Tychy - Bieruń - Oświęcim - Kraków. Droga przebiega na terenie miasta ulicami: Konarskiego - Legionów - Zatorska - Chemików - Fabryczna.

- drogi wojewódzkie:
 - DW 933 relacji Rzuchów - Pszów - Wodzisław Śląski - Mszana - Jastrzębie Zdrój - Pawłowice - Jawiszowice - Brzeszcze - Oświęcim - Chełmek - Libiąż - Chrzanów. Droga przebiega na terenie miasta ulicami: Legionów, Chemików oraz Paderewskiego.
 - DW 948 relacji Oświęcim - Grojec - Nowa Wieś - Kęty - Kobiernice - Międzybrodzie Bialskie - Czernichów - Żywiec. Droga przebiega na terenie miasta ulicą Jagiełły.

Do powiązań pomiędzy drogami wyższych kategorii, ważniejszych dojazdów do poszczególnych miejscowości lub ich części oraz bezpośredniej obsługi terenów miasta wskazać można:

- drogi powiatowe:
 - 1878 K Oświęcim – Brzezinka (dojazd do wiaduktu i wiadukt);
 - 1879 K ul. Andrzeja Nideckiego,
 - 1880 K ul. Powstańców Śląskich - ul. Wyzwolenia - ul. Maksymiliana Kolbego,
 - 1881 K ul. Stanisławy Leszczyńskiej,
 - 1883 K ul. Więźniów Oświęcimia,
 - 1884 K ul. Obozowa - ul. Dworcowa,
 - 1887 K ul. Karola Olszewskiego - ul. Stanisława Piłata,
 - 1888 K ul. Stanisława Wyspiańskiego - ul. Jana III Sobieskiego - ul. Jędrzeja Śniadeckiego,
 - 1890 K Al. Juliusza Słowackiego,
 - 1891 K Al. Tysiąclecia,
 - 1892 K ul. Generała Jarosława Dąbrowskiego,
 - 1893 K ul. Wysokie Brzegi,
 - 1894 K ul. Szpitalna,
 - 1895 K ul. Zwycięstwa - ul. Nadwiślańska,
 - 1896 K ul. Józefa Nojego,
 - 1897 K ul. Władysława Jagiełły - ul. Królowej Jadwigi - ul. Zaborska.²⁴

– drogi gminne

Tabela 18 - Wykaz dróg gminnych w Oświęcimiu

Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu	Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu	Lp.	Nazwa ulicy/ drogi/ placu
1	Hansa Chrystiana Andersena	63	Nad Młynówką	125	Zaborska
2	Adama Asnyka	64	Nadwiślańska-boczna	126	Zamkowa

²⁴ Aktualna ewidencja dróg powiatowych wg stanu na dzień 9 marca 2018 roku dla powiatu oświęcimskiego

3	Przysiółek Bajcarki	65	Nowe Stawy	127	Żwirki i Wigury
4	Jana Brzechwy	66	Nowa	128	Stefana Żeromskiego
5	Budowlanych	67	Ogrodnicza	129	Żołnierzy Września
6	Bulwary	68	Elizy Orzeszkowej	130	Droga do cmentarza parafialnego
7	Gen. Józefa Bema	69	Osiedlowa	131	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 11
8	Św. Jana Bosko	70	Okrężna	132	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 39
9	Cynkowa	71	Parkowa	133	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 51
10	Ceglana	72	Paździory	134	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 93
11	Cicha	73	Piasek	135	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 95a
12	Dąbrówki	74	Pod Borem	136	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 97
13	Michała Foksa	75	Pod Krukami	137	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 99
14	Gajowa	76	Pod Olszyną	138	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 30
15	Bartosza Głowackiego	77	Podstawie	139	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 28a
16	Górzysta	78	Bolesława Prusa	140	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 111-pierwsza
17	Grabowiecka	79	Plac Pokoju	141	Droga boczna od Koszykowej- obok bud. Nr 111-druga
18	Graniczna	80	Plac Słoneczny	142	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 51
19	Grobelna	81	Polowiecka	143	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 62
20	Artura Grottgera	82	Józefa Piłsudskiego	144	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 55
21	Garbarska	83	Przeczna	145	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 65
22	Łukasza Górnickiego	84	Stanisława Porębskiego	146	Droga boczna od Zwycięstwa- obok szkoły
23	Harcerska	85	Polna	147	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 77
24	Fryderyka Chopina	86	Plebańska	148	Droga pomiędzy Koszykową a Zwycięstwa
25	Jana Pawła II	87	Piastowska	149	Cypriana Kamila Norwida
26	Stefana Jaracza	88	Rynek Główny	150	Droga boczna od Zwycięstwa- obok bud. Nr 74
27	Władysława Jagiełły	89	Rolna	151	Droga boczna od Więźniów Oświęcimia
28	Jesionowa	90	Mikołaja Reja	152	Więźniów Oświęcimia- boczna
29	Berka Joselewicza	91	Sadowa	153	Zygmunta Wróblewskiego
30	Eugeniusza Kalicińskiego	92	Jana Sakranusa	154	Koszykowa
31	Janusza Korczaka	93	Skośna	155	Ostatni Etap
32	Kamieniec	94	Mjr. Piotra Szewczyka	156	Wysokie Brzegi
33	Jana Kilińskiego	95	Solna	157	Stefana Batorego
34	Kościelicka	96	Ludwika Solskiego	158	Zygmunta Krasińskiego
35	Józefa Ignacego Kraszewskiego	97	Ks. Andrzeja Knycza	159	Bolesława Chrobrego
36	Kręta	98	Szarych Szeregów	160	Stefana Czarnieckiego

37	Krótką	99	Spadzista	161	Bronisława Czecha
38	Klasztorna	100	Strzelecka	162	Jana Kochanowskiego
39	Kościelna	101	Stara Droga	163	Leona Marchlewskiego
40	Ignacego Krasickiego	102	Stawowa	164	Dymitra Mendelejewa
41	Klucznikowska	103	Stolarska	165	Stefana Okrzei
42	Marii Kownackiej	104	Henryka Sienkiewicza	166	Marii Skłodowskiej-Curie
43	Krzywa	105	Profesora Józefa Szajny	167	Mariana Smoluchowskiego
44	Juliusza Kossaka	106	Andrzeja Struga	168	Droga boczna od Wysokie Brzegi
45	Plac Tadeusza Kościuszki	107	Szymona Syreniusza	169	Eugeniusza Szustera
46	Lipowa	108	Plac Ks. Jana Skarbka	170	Św. Barbary
47	11 listopada	109	Ewy Szelburg Zarembiny	171	Orląt Lwowskich
48	Łączna	110	Techniczna	172	Mieszka I
49	Łukowa	111	Wałowa	173	Stanisława Staszica
50	Ignacego Łukasiewicza	112	Wąwóz	174	Jacka Malczewskiego
51	Łęgowa	113	Wąska	175	Józefa Chełmońskiego
52	Tadeusza Makowskiego	114	Wiejska	176	Lucjana Rydla
53	Kornela Makuszyńskiego	115	Wodociągowa	177	Juliana Tuwima
54	Mała	116	Wojska Polskiego	178	Bohaterów Monte Cassino
55	Jana Matejki	117	Wysoka	179	Obrońców Westerplatte
56	Romana Mayzla	118	Wiklinowa	180	Henryka Lehnerta
57	Przysiółek Mańki	119	Edmunda Wilkosza	181	Gospodarcza
58	Mikołajska	120	Zacisze	182	Partyzantów
59	Młyńska	121	Zagrodowa	183	Willowa
60	Adama Mickiewicza	122	Zajazdowa	184	Unii Europejskiej
61	Mały Rynek	123	Jana Zawadzkiego	185	Aleksandra Orłowskiego
62	Niwa Monowicka	124	Zielona	186	Chodniki

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcimia

Wielkość ruchu - Średni dobowy ruch

W obszarze miasta wielkość ruchu drogowego jest badana na podstawowej sieci drogowej tj. w przekrojach dróg krajowych i wojewódzkich. Badanie to odbywa się w sposób regularny w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu w interwałach 5-cio letnich. Ostatni pomiar odbył się w roku 2015, a wielkość ruchu na poszczególnych odcinkach przedstawia się następująco:

Tabela 19 - Średni dobowy ruch (SDR) na drodze krajowej nr 44 w latach 2000-2015

Rok	Kategoria/Odcinek	GR. WOJ.- OŚWIĘCIM Pkt. pomiarowy nr 20201	OŚWIĘCIM- PRZECISZÓW Pkt. pomiarowy nr 20202	OŚWIĘCIM /PRZEJŚCIE/ Pkt. pomiarowy nr 20216
2000	Razem	9499	6651	11191
2005	Razem	13908	8381	20838
2010	Razem	17215	10258	27423
2015	Motocykle	131	71	178
	Samochody osobowe i mikrobusy	13500	8451	22351

	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	1172	931	1189
	Samochody ciężarowe bez przyczep	611	294	661
	Samochody ciężarowe z przyczepami	1484	853	1425
	Autobusy	277	123	636
	Ciągniki rolnicze	17	9	10
	Razem	17192	10732	26450

źródło: GDDKiA w Krakowie

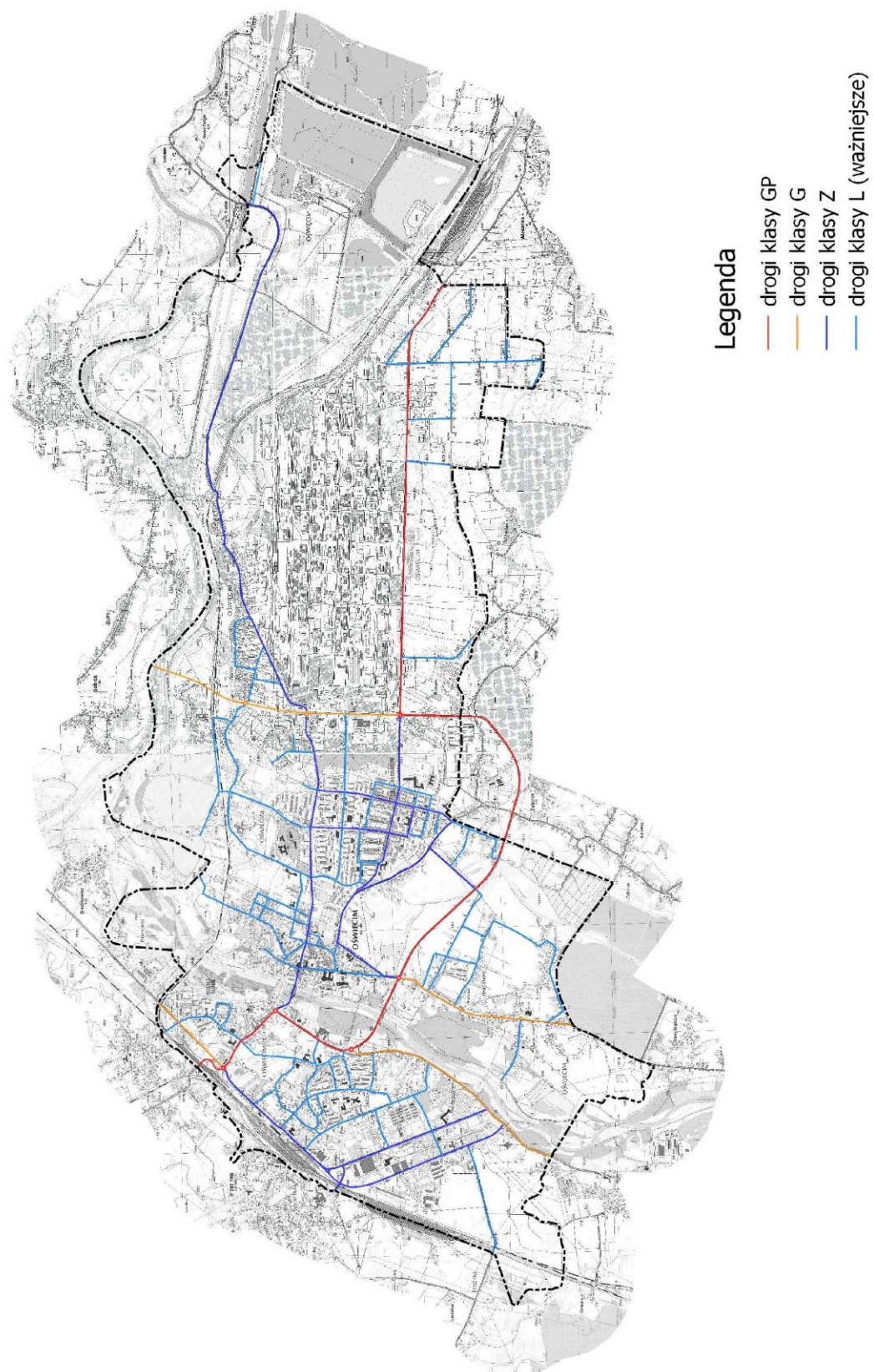
**Tabela 20 - Średni dobowy ruch (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 933 i nr 948
w latach 2000-2015**

Rok	Kategoria/Odcinek	DW 933 BRZESZCZE - OŚWIĘCIM	DW 933 OŚWIĘCIM - LIBIAŻ	DW 948 OŚWIĘCIM - ŁĘKI
2000	Razem	7703	6889	7934
2010	Razem	10928	8307	11438
2015	Motocykle	96	148	116
	Samochody osobowe i mikrobusy	9098	13135	8950
	Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	680	724	662
	Samochody ciężarowe bez przyczep	223	310	263
	Samochody ciężarowe z przyczepami	404	296	441
	Autobusy	117	163	63
	Ciągniki rolnicze	11	0	11
	Razem	10629	14776	10506

źródło: GDDKiA w Krakowie

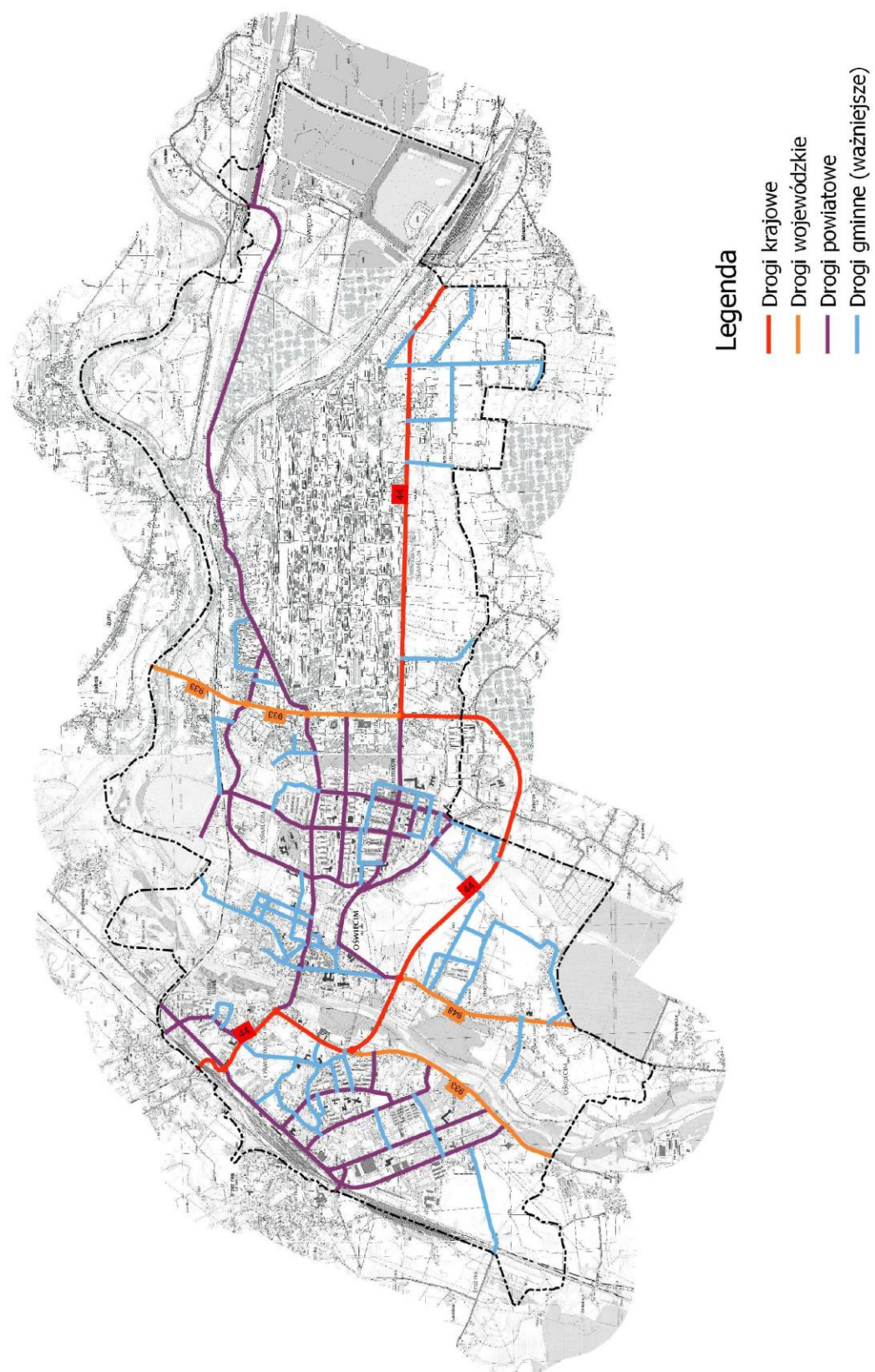
Szczegółowy układ drogowy miasta Oświęcim przedstawiono na rysunku nr 13 i nr 14.

Rysunek 11 Klasyfikacja techniczna układu drogowego miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12 Klasyfikacja administracyjna układu drogowego miasta Oświęcim

Źródło: opracowanie własne

I.8.2.2. Podsystem komunikacji kolejowej

Miasto Oświęcim posiada połączenia kolejowe z polskimi i europejskimi miastami m.in.: Czechowice - Dziedzice, Katowice, Kraków, Lubiniec, Praga, Wiedeń.

Na terenie miasta Oświęcim znajduje się stacja węzłowa kolejowa „Oświęcim” zlokalizowana w zachodniej części miasta.

Przez obszar miasta przebiegają linie kolejowe:

- linia kolejowa nr 93 Trzebinia – Zebrzydowice na odcinku Chrzanów – Oświęcim OWC, Oświęcim OWC – Oświęcim OWA, Oświęcim OWA – Czechowice Dziedzice;
- linia kolejowa nr 94 Kraków Płaszów – Oświęcim na odcinku Oświęcim OWC – Oświęcim, Skawina – Dwory, Dwory – Oświęcim OWC;
- linia kolejowa nr 138 Oświęcim – Katowice na odcinku Oświęcim – Nowy Bieruń;
- linia kolejowa nr 699 Oświęcim OWC – Oświęcim OWC 1;
- linia kolejowa nr 882 Oświęcim – KWK Czeczott;
- linia kolejowa nr 886 Dwory – Zakłady Chemiczne Dwory.

W północno-wschodniej części miasta zlokalizowana jest druga stacja kolejowa „Dwory”, która podczas remontu linii 94 była tymczasowo wykorzystywana jako stacja pasażerska.

Natężenie ruchu pociągów na poszczególnych liniach kolejowych:

- na linii kolejowej nr 93 odcinek Chrzanów – Oświęcim OWC natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 36 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 28% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na linii kolejowej nr 93 odcinek Oświęcim OWC – Czechowice Dziedzice natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 66 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 88% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na linii kolejowej nr 94 odcinek Oświęcim OWC – Oświęcim natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 47 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 80% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na linii kolejowej nr 94 odcinek Skawina – Dwory natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 56 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 84% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na linii kolejowej nr 94 odcinek Dwory – Oświęcim OWC natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 17 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 12% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na ww. odcinku linii kolejowej nr 138 natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 85 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 77% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;

- na ww. odcinku linii kolejowej nr 699 natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 36 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 89% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na ww. odcinku linii kolejowej nr 822 natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 19 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 26% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć;
- na ww. odcinku linii kolejowej nr 886 natężenie ruchu pociągów wynosi łącznie ok. 10 pociągów w ciągu doby, z czego ok. 26% stanowią pociągi towarowe; natężenie ruchu pociągów na przedmiotowej linii kolejowej może się zwiększyć.

W poniższej tabeli zestawiono kierunki prowadzonych regularnie przewozów pasażerskich dostępnych ze stacji „Oświęcim”.

Tabela 21 - Połączenia kolejowe dostępne ze stacji Oświęcim

Kierunek	Ilość połączeń w ciągu doby
Kraków	17
Katowice	14
Czechowice Dziedzice	12
Bytom	8
Tarnowskie Góry	6
Lubliniec	4
Wiedeń	2
Praga	1
Warszawa	1

Źródło: opracowanie własne (stan na 28 VI 2019)

Z względu na usytuowanie linii kolejowej w znacznej odległości od centrum miasta, transport kolejowy nie jest wykorzystywany w ruchu pasażerskim ani towarowym do bezpośredniej obsługi miasta w ruchu wewnętrznym. Pociągi służą do transportu międzymiastowego oraz obsługi ruchu turystycznego.

Planowane jest uruchomienie Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej na linii Trzebinia - Kraków, która stanowić może alternatywę dla DK nr 44 i może wpłynąć korzystnie na zmniejszenie ruchu oraz poprawę jego warunków na tym kierunku.

W rejonie stacji kolejowej zlokalizowany jest przystanek regularnych linii autobusowych „Dworzec PKP”, tworząc dobry węzeł przesiadkowy w relacjach kolej - autobus.

I.8.2.3. Podsystem drogowej komunikacji zbiorowej

Podstawową formą podróżowania komunikacją zbiorową w obrębie miasta Oświęcim są usługi autobusowe. Transport publiczny w mieście obsługiwany jest przez Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Oświęcimiu. MZK posiada 13 linii miejskich i 18 linii podmiejskich. Dodatkowo do obsługi, zarówno miasta jak i terenów sąsiednich, funkcjonują linie autobusowe realizowane przez prywatnych przewoźników prowadzone na trasach do: Bielska-Białej, Chełmka, Chrzanowa, Krakowa, Libiąża, Katowic, Zawoi, Wadowic, Suchej Beskidzkiej, Głębowic.

**Tabela 22 - Częstotliwość kursowania komunikacji miejskiej w Oświęcimiu
w dni robocze - linie miejskie**

Lp	Numer linii	Nazwa linii	Częstotliwość w godzinach szczytów komunikacyjnych:		Częstotliwość poza tymi godzinami:
			7 ⁰⁰ - 9 ⁵⁹	16 ⁰⁰ - 18 ⁵⁹	
1	1	Leszczyńskiej Pętla – Dwory Pętla	9	9	39
		Dwory Pętla -Leszczyńskiej Pętla	10	8	33
2	2	Dworzec PKP – Dwory Pętla	4	-	7
		Dwory Pętla -Dworzec PKP	4	1	5
3	3	Dworzec PKP – Dwory Pętla - Dwory Drugie Pętla	6	5	20
		Dwory Drugie Pętla - Dwory Pętla - Dworzec PKP	6	5	17
4	4	Stare Stawy Pętla – Dworzec Fabryczny	2	2	5
		Dworzec Fabryczny - Stare Stawy Pętla	3	1	5
5	5	Ośrodek Zdrowia Zasole – Ośrodek Zdrowia Zasole	3	-	2
6	6	Stare Stawy Pętla – Stare Stawy Pętla	1	-	1
7	7	Dworzec PKP – Stare Stawy Pętla	-	-	1
8	8	Stare Stawy Pętla – Os. Chemików	2	2	12
		Os. Chemików - Stare Stawy Pętla	2	2	9
9	9	Stare Stawy Pętla – Dwory Pętla	2	2	4
		Dwory Pętla - Stare Stawy Pętla	1	1	6
10	10	Ośrodek Zdrowia Zasole – Stare Stawy Pętla	2	5	13
		Stare Stawy Pętla - Ośrodek Zdrowia Zasole	3	3	15
11	S1 (kursuje tylko w dni nauki szkolnej)	Błonie –Szkoła Nr 5	1	-	-
12	S2 (kursuje tylko w dni nauki szkolnej)	Stare Stawy – Szkoła Nr 1	1	-	-

13	C (kursuje tylko 01.11.)	Stare Stawy Pętla – Oświęcim Zwycięstwa	1	-	6
		Oświęcim Zwycięstwa - Stare Stawy Pętla	1	-	6

Źródło: Dane Urzędu Miasta Oświęcim

I.8.2.4. Podsystem transportu rowerowego

Na terenie miasta Oświęcim w 2017 roku znajdowało się 19,1 km dróg i ścieżek rowerowych, z czego 6,4 km było zarządzane przez gminy, a 12,7 km przez starostwo. Przez teren miasta przebiega kilka oznakowanych szlaków rowerowych:

- Oświęcim – Andrychów, szlak czerwony o długości 47,9 km, prowadzący wzdłuż rzeki Soły;
- Oświęcim – Czajki, szlak zielony (22,1 km);
- Oświęcim – Nidek – Oświęcim, szlak żółty (48,3 km);
- Oświęcim – Polanka Wielka – Osiek Dolny – Rajsko – Oświęcim, trasa 11 „W Dolinie Soły” (45,6 km);
- Kraków – Oświęcim – Kęty – Wiedeń, „Szlak Greenways”, międzynarodowy szlak rowerowy (780 km);
- Jawiszowice – Oświęcim – Kraków – Szczucin, Wiśłana Trasa Rowerowa (WTR), (230 km).

Ruch rowerowy może odbywać się z wykorzystaniem sieci dróg gminnych i powiatowych.

I.8.2.5. Podsystem transportu lotniczego

Na terenie miasta nie funkcjonuje żadne lotnisko. Najbliższymi dla Oświęcimia portami lotniczymi są:

- Port lotniczy Kraków - Balice - w odległości około 60 km na wschód od miasta,
- Port lotniczy Katowice - Pyrzowice - w odległości około 60 km na północny zachód od miasta.

W Oświęcimiu znajduje się lądowisko sanitarne położone przy ul. Wysokie Brzegi 4 wpisane do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod numerem 74. Zarządzającym lądowiskiem jest Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej.

I.8.2.6. Podsystem transportu wodnego

Transport wodny w mieście Oświęcim realizowany jest przez Drogę Wodną Górnej Wisły. Stanowi ona główny śródlądowy szlak żeglugowy w regionie wodnym Górnej Wisły. Rozpoczyna się w Oświęcimiu i kończy w Krakowie. Droga jest wykorzystywana głównie do transportu kopalin i surowców sypkich dla budownictwa, na statkach o maksymalnej ładowności 1000 t. Nie realizowane są wodne przewozy pasażerskie.

I.8.2.7. Układ parkingowy

Parkowanie na terenie miasta realizowane jest, jako:

- parkowanie na wydzielonych parkingach ogólnodostępnych;
- parkowanie przykrawężnikowe w ramach istniejących pasów drogowych dróg i ulic;
- parkowanie na terenach wewnętrznych.

Parkowanie na wydzielonych parkingach dotyczy głównie wyznaczonych parkingów w rejonach obiektów handlowych oraz zakładów pracy. Ponadto przy dworcu PKP powstaje ogólnodostępny, czterokondygnacyjny parking w systemie „Park&Ride”, posiadający około 300 miejsc postojowych.

Parkowanie w pasach drogowych pojawia się głównie na terenie miasta Oświęcim, które jest celem podróży z obszaru gmin, jako lokalny ośrodek administracyjny i gospodarczy. Parkowanie odbywa się wzdłuż ulic, częściowo lub w całości na chodnikach. W poniższej tabeli przedstawiono istniejące parkingi na terenie miasta Oświęcim.

Tabela 23 - Wykaz parkingów w Oświęcimiu

Lp.	Parkingi
1	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Budowlanych + droga
2	Parking pomiędzy ul. Więźniów Oświęcimia a ul. Pileckiego
3	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Staffa
4	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Broniewskiego
5	Parking przy OCK (od ul. Śniadeckiego)
6	Parking przy ul. Dąbrowskiego (obok parku)
7	Parking przed garażami na skrzyżowaniu ul. Słowackiego i ul. Kochanowskiego
8	Parking pomiędzy ul. Dąbrowskiego a ul. Kasprowicza
9	Parkingi obok Urzędu Miasta Oświęcim
10	Parking przy ul. Więźniów Oświęcimia (obok Sanepidu)
11	Parking przy ul. Wyzwolenia nr 1
12	Parking przy ul. Więźniów Oświęcimia (obok bud. 45-51)
13	Parking pomiędzy Marchlewskiego a Smoluchowskiego
14	Parking pomiędzy Broniewskiego a Staffa
15	Parking przy ul. Chrobrego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcimia

Płatne parkowanie

Zgodnie uchwałą nr VII/107/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz opłat za postój i sposobu ich pobierania na terenie miasta funkcjonuje strefa płatnego parkowania. Oznacza jest ona znakami D-44 „strefa płatnego parkowania”. Obejmuje ona ulice i place: Mały Rynek, ul. Klasztorna, ul. Mickiewicza, ul. Zaborska, ul. Piastowska, ul. Stolarska, Rynek Główny, ul. Solskiego, Plac Słoneczny, ul. Sienkiewicza, ul. Jagiełły,

ul. Plebańska, ul. Mayzla, ul. Ks. Knycza, ul. Ks. Jana Bosko, Plac Kościuszki, ul. Berka Joselewicza, ul. Górnickiego, Pl. Ks. Jana Skarbka, ul. Kościelna, ul. Zamkowa, ul. Dąbrowskiego oraz na ul. Żwirki i Wigury, ulicy Fryderyka Chopina na odcinku od ulicy Gen. Jarosława Dąbrowskiego do ulicy Żwirki i Wigury oraz parking przy ulicy Fryderyka Chopina.

I.9. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

I.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody Dla miasta Oświęcim są dwie stacje wodociągowe a własnymi ujęciami, które obsługuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oświęcimiu. o łącznej wydajności maksymalnej 17 280 m³ na dobę.

- Stacja Uzdatniania Wody "Zasole" o wydajności maksymalnej 8 640 m³/d - ujemuje wodę infiltracyjnie z rzeki Soły na pomocą 13 studni kopanych o głębokościach od 10 do 13 metrów.
- Stacja Uzdatniania Wody "Zaborze" o wydajności maksymalnej 8 640 m³/d - ujemuje wodę z poziomu czwartorzędowego za pomocą 11 studni wierconych o głębokościach 10 do 27 metrów. W celu podniesienia wydajności oraz zabezpieczenia rezerwy zaopatrzenia w wodę dla miasta i gminy Oświęcim w ramach ujęcia wody „Zaborze” prowadzone są próbne odwierty.

W stacji Zasole po wydobyciu woda jest filtrowana na filtrach pospiesznych otwartych i podlega dezynfekcji dwutlenkiem chloru. W stacji „Zaborze” добыта woda wymaga usunięcia nadmiaru żelaza, manganu, siarkowodoru i agresywnego dwutlenku węgla. Po napowietrzeniu i filtracji a przed skierowaniem do sieci jest dezynfekowana fizycznie (promieniami UV).

Woda dostarczana jest za pośrednictwem centralnej hydroforni ze zbiornikami wyrównawczymi o pojemności 6 000 m³ do sieci rozdzielczej, która w mieście ma łączną długość niemal 119 kilometrów. Wodociąg miejski w obecnym kształcie zaopatruje w wodę 100% mieszkańców Oświęcimia.²⁵

Tabela 24 - Charakterystyka gospodarki wodą wodociągową w Oświęcimiu

	Lata					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Woda dostarczona do sieci wodociągowej [m ³ /d]	10 843	10 580	10 362	10 446	10 427	10 608
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [m ³ /rok]	1 406 400	1 398 400	1 387 500	1 384 200	1 374 800	1 353 300
Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej	39 095	39 436	39 207	38 964	38 670	38 292
Roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca [m ³ /M]	35,4	35,3	35,3	35,4	35,5	35,95
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	115,6	116,5	116,9	117,1	117,1	118,8

Źródło: GUS BDL oraz dane Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Oświęcimiu

²⁵ źródło: <http://www.pwik.oswiecim.pl> i GUS - BDL

Liczba ludności w Oświęcimiu wykazuje powolną tendencję spadkową, za którą podąża ilość dostarczonej gospodarstwom domowym wody, a jej zużycie na jednego mieszkańca na przestrzeni lat utrzymuje się na stałym poziomie. Jednocześnie sukcesywnie wzrasta długości sieci wodociągowej rozdzielczej.

Mając na uwadze liczby wyrażające maksymalną wydajność obu źródeł wody oraz pozostałe przytoczone w powyższej tabeli wskaźniki, należy zauważyć, że system ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody na cele bytowe w Oświęcimiu jest wystarczająco rozwinięty. Należy jedynie go sukcesywnie rozwijać w miarę otwierania nowych terenów na zabudowę. Ponadto, mając na uwadze implikacje wynikające z zagrożenia powodziowego miasta, pomimo aktualnie wystarczających źródeł zaopatrzenia w wodę z ujęć własnych nie należy rezygnować z możliwości awaryjnego zasilenia sieci wodociągowej z rurociągu tranzytowego „Krak”.

I.9.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Ścieki bytowe i przemysłowe z terenu miasta Oświęcim odbierane są za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej w systemie rozdzielczym o łącznej długości 175 km i odprowadzane do Miejsko - Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 53 400 m³/dobę, w tym: ścieki przemysłowe - 26 400 m³/dobę, ścieki miejskie - 27 000 m³/dobę. Przepustowość oczyszczalni określona pozwoleniem wodnoprawnym wynosi 45 000 m³/dobę. Obecne obciążenie oczyszczalni wynosi około 61%. Technologia oczyszczania ścieków obejmuje procesy mechanicznego, chemicznego i biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych i komunalnych przy wykorzystaniu metody osadu czynnego, w układzie technologicznym dostosowanym do podwyższonego usuwania związków biogennych.

Miejsko - Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków w Oświęcimiu przewidziana została do obsługi 213300 RLM. Z uwagi na niską zawartość zanieczyszczeń organicznych w ściekach przemysłowych, oraz dwukrotnie mniejszą ilość ścieków komunalnych dopływających do oczyszczalni, rzeczywista równoważna liczba mieszkańców wynosi około 50 000, a w 2007 roku maksymalna jej wartość 96 051.

Tabela 25 - Charakterystyka gospodarki ściekami sanitarnymi w Oświęcimiu

	Lata							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ilość ścieków odprowadzonych [m ³ /rok]	1730000	1724000	1704000	1666000	1358000	1585000	1471000	1479000
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	36533	36260	36089	36118	36249	36211	36016	35768
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	98,4	102,9	109,0	117,5	117,6	118,4	118,4	118,4

Źródło: GUS BDL

Okolo 98,7% mieszkańców Oświęcimia korzysta z sieci kanalizacji miejskiej. Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych.

Należy uzupełnić brakujące odcinki kanalizacji w już konsumowanych terenach mieszkaniowych, przy czym powinna to być kanalizacja realizowana w systemie rozdzielczym. W przypadku otwierania nowych terenów pod zabudowę powinny być one kanalizowane wyprzedzająco.

I.9.3. Odprowadzanie wód deszczowych

Na terenie miasta Oświęcim znajduje się 86,9 km kanalizacji deszczowej, której administratorem jest Gmina Miasto Oświęcim. W obrębie miasta funkcjonują dwa niezależne układy kanalizacji deszczowej:

- z odprowadzeniem wód opadowych do rzeki Soły (ze wschodniej części obszaru: z dzielnicy Zasole, z dzielnicy Stare Stawy i części Starego Miasta),
- z doprowadzeniem wód do Wisły za pośrednictwem potoku Klucznikowskiego (z zachodniej części miasta).

System jest w dobrym stanie, ale wymaga rozbudowy, szczególnie na terenach zagrożonych powodzią, w tym przerwaniem obwałowań oraz lokalnymi podtopieniami. Kanalizacja deszczowa jest również wymagana na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu bądź zagrożonych potencjalnym zanieczyszczeniem wód. Jednym z problemów jest również odwodnienie dróg powiatowych i gminnych, z których wody deszczowe odprowadzane są głównie do przydrożnych rowów. Ścieki przed wprowadzeniem wód opadowych do odbiorników lub do ziemi powinny być oczyszczone zgodnie z przepisami odrębnymi. We wszystkich terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej niezagrożonych wylewami czy podtopieniami należy wody deszczowe zagospodarowywać w obrębie działki - poprzez ich retencjonowanie lub wsiąkanie.

I.9.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Obszar objęty Studium charakteryzuje się znaczną gęstością ważnych powiązań infrastrukturalnych. Wynika to z usytuowania na terenie miasta lub w jego pobliżu stacji elektroenergetycznych:

- 220/110 kV Poręba w Porębie Wielkiej gm. Oświęcim,
- 110/ 15 kV Dwory w Oświęcimiu,
- 110/15 kV Klucznikowice w Oświęcimiu,
- 110/15 kV Zasole w Oświęcimiu.

Obiekty te są powiązane napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi najwyższych napięć i wysokiego napięcia z innymi, w wielu przypadkach odległymi, obiektami krajowego systemu elektroenergetycznego.

Przez tereny miasta przebiegają trasy następujących napowietrznych linii elektroenergetycznych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym:

- 2-torowe najwyższych napięć (220 kV) relacjach Byczyna-Poręba i Czeczott-Poręba,

- dwutorowe wysokiego napięcia 110 kV:
 - Dwory - Poręba,
 - Dwory - Zator i Dwory - Skawina,
 - Dwory - Trzebinia i Dwory - Janina,
 - Dwory - Libiąż i Dwory - Sobieski,
 - Dwory - Bieruń,
- jednotorowe wysokiego napięcia 110 kV:
 - Dwory - Klucznikowice,
 - Klucznikowice - Zasole,
 - Zasole - Brzeszcze.

Podstawowymi źródłami zasilania odbiorców na obszarze miasta Oświęcim są stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: GPZ Dwory, GPZ Klucznikowice, GPZ Zasole oraz elektrociepłownia EC-1.

Indywidualnym odbiorcom energia elektryczna jest dostarczana liniami niskiego napięcia, poprowadzonymi ze stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV, zasilanych ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV liniami 15 kV.

W centralnych dzielnicach miasta sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia jest wykonana w wersji kablowej a stacje transformatorowe 15/0,4 kV są stacjami wewnętrznymi. Na terenach o zabudowie rozproszonej, położonych poza centrum miasta, przeważająca część sieci średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV jest liniami napowietrznymi, a większość stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV to stacje nastupowe. Dystrybutorem sieci elektroenergetycznej jest TAURON Dystrybucja, Oddział w Bielsku Białej.

Stopień zainwestowania, ocena funkcjonowania systemu, możliwości obsługi liniami wysokiego napięcia (110 kV) posiada rezerwy, które można spożytkować do pokrycia zwiększonego zapotrzebowania na moc, stąd nie ma konieczności realizacji nowych inwestycji w tym zakresie.

W przypadku nowych inwestycji w mieście potrzebna będzie rozbudowa sieci niskiego i średniego napięcia oraz lokalizowanie nowych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV.

Na terenach, gdzie następuje rozwój zabudowy o charakterze miejskim istnieje możliwość przebudowy urządzeń elektroenergetycznych na podstawie warunków przebudowy i zawartego porozumienia, o które winien wystąpić inwestor, do operatora systemu dystrybucyjnego, na etapie przystąpienia do opracowania szczegółowego planu zagospodarowania ww. terenu.

Długość sieci znajdującej się na obszarze miasta Oświęcim wynosi:

- 27 305,86 m linii napowietrznej wysokiego napięcia;
- 16 740,00 m linii napowietrznej i 133 371,00 m linii kablowej średniego napięcia;
- 138 793,50 m linii napowietrznej i 180 092,00 m linii kablowej niskiego napięcia.

Istniejący system zaopatrzenia w energię elektryczną jest spójny i zaspokaja potrzeby miasta zarówno pod względem dostarczanej mocy jak i pod względem pewności zasilania. Poza bieżącymi remontami, modernizacjami i realizacją nowych przyłączy indywidualnych nie są więc w nim wymagane żadne istotne zmiany. W mieście nie ma obszarów o ograniczonym dostępie do energii elektrycznej, nie zidentyfikowano więc obszarów w tym zakresie problemowych.

I.9.5. Zaopatrzenie w gaz

Przez miasto przebiegają przewody gazowe wysokiego ciśnienia zaopatrujące Górnośląski Okręg Przemysłowy, Rybnicki Okręg Węglowy, rejon Bielska-Białej oraz Oświęcim i gminy sąsiednie. Są to gazociągi:

- Zelczyna - Oświęcim DN 500 PN 6,3 MPa/MOP 4,9 MPa, z odgałęzieniem od gazociągu do SG (stacji gazowej) Monowice, ul. Rolna DN 80 PN 6,3 MPa;
- Oświęcim – Szopienice - Tworzeń DN 500 PN 4,0 MPa/MOP 2,5 MPa;
- Oświęcim - Radlin DN 400 PN 2,5 MPa/MOP 2,0 MPa wraz z odgałęzieniami od gazociągu do stacji gazowej Oświęcim ul. Olszewskiego DN 100 i do Oświęcim ul. Zaborska [Nowa] DN 125;
- Oświęcim - Komorowice DN 400 PN 6,3 MPa/MOP 5,4 MPa;
- Oświęcim - Kęty DN 150 PN 2,5 MPa/MOP 2,0 MPa.

Ponadto planowane są zadania inwestycyjne:

- przebudowa istniejącego gazociągu: gazociąg przyłączeniowy DN125 do SRP Oświęcim Nowa;
- przebudowa istniejącego gazociągu: gazociąg DN 500 Oświęcim-Szopienice;
- przebudowa gazociągu relacji Zelczyna-Oświęcim – zadanie inwestycyjne obejmuje budowę gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 MOP 5,5 MPa o długości ok. 5200 m na terenie Miasta Oświęcim oraz Gminy Oświęcim;
- przyłączenie SYNTHOS DWORY 7 Oświęcim – w ramach zadania w rejonie Alei Tysiąclecia planowana jest budowa nowego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300 oraz budowa stacji pomiarowej o przepustowości $Q=50\,000\text{ m}^3/\text{h}$ na terenie SYNTHOS DWORY 7;
- budowa gazociągu Skoczów-Komorowice-Oświęcim-Tworzeń wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw małopolskiego i śląskiego; Etap II gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 MOP 8,4 MPa relacji Oświęcim-Tworzeń (m. Sławków) wraz z Systemową Stacją Redukcyjno-Pomiarową Oświęcim;
- budowa gazociągu Skoczów-Komorowice-Oświęcim-Tworzeń wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw małopolskiego i śląskiego; Etap III gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 MOP 8,4 MPa relacji Skoczów-Komorowice-Oświęcim – inwestycja dotyczy następujących odcinków na terenie miasta Oświęcim: Stare Stawy, Oświęcim, Zaborze, Dwory 1;
- budowa węzła Oświęcim w rejonie ul. Olszewskiego.

Jednocześnie na terenie powiatu oświęcimskiego prowadzona jest inwestycja pn.: „Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 MOP 8,4 MPa relacji Racibórz-Oświęcim wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi oraz budowa systemowej stacji redukcyjno-pomiarowej SSRP Suszec wraz z odgałęzieniem DN 300”.

Sieć dystrybucyjna wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia zasilana jest ze stacji gazowych:

- Węzeł Oświęcim Zaborze o parametrach techniczno-pomiarowych 21 000 m³/h;
- SG Oświęcim Zaborska Nowa o parametrach techniczno-pomiarowych 5 000 m³/h;
- SG Oświęcim Olszewskiego Stara o parametrach techniczno-pomiarowych 800 m³/h;
- SG Oświęcim Rolna Monowice o parametrach techniczno-pomiarowych 470 m³/h.

Oprócz wymienionych, miasto zaopatrywane jest z dwóch stacji leżących poza jego granicami:

- SG Grojec, o przepustowości 1 500 m³/h,
- SG Rajsko, o przepustowości 3 200 m³/h.

Siecią przesyłową wysokich ciśnień zawiaduje obecnie Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System, zaś dystrybucją siecią gazową niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia Polska Spółka Gazownictwa, Oddział w Krakowie.

Miejscy odbiorcy bezpośrednio zaopatrywani są z dobrze rozwiniętej sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia. Jej długość obecnie wynosi niemal 130 km a stopień gazyfikacji miasta, czyli stosunek liczby odbiorców gazu do liczby gospodarstw domowych, wynosi 94,8%.

Tabela 26 - Charakterystyka gospodarki gazem przewodowym w Oświęcimiu

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci ogółem w [km]	135,1	136,0	136,3	136,8	137,3	137,5	137,6	129,7
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt]	2764	2794	2825	2846	2865	2887	2914	3030
Liczba odbiorców gazu	13908	13893	13977	14005	14010	14033	14102	14133
Liczba odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	1425	1444	1479	1545	1576	1579	1625	1655
Liczba ludności korzystająca z sieci gazowej	36856	36457	35618	35239	34951	34749	34565	34351
Zużycie gazu w tys. m ³	5683,20	5215,80	5145,20	4849,7	4623,7	4702,8	4731,7	-
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	1700,8	1535,8	1565	1493,8	1419,9	1400,2	1579,6	-

- brak danych

Źródło: GUS BDL

Z przytoczonych danych wynika, że liczba odbiorców gazu wzrasta, pomimo iż liczba ludności w mieście sukcesywnie spada. Przekłada się to jednak na liczbę ludności

korzystającej z sieci gazowej, która rokrocznie spada, dzięki czemu można zauważyć, że gospodarstwa domowe w Oświęcimiu składają się z coraz mniejszej liczby osób. Zauważalny jest fakt, że w mieście stale wzrasta liczba gospodarstw ogrzewanych gazem, stanowią one niecałe 12% wszystkich odbiorców. Można przypuszczać, że gaz służy przede wszystkim do zasilania kuchni gospodarstw domowych oraz podmiotom gospodarczym do celów technologicznych.

Mając na uwadze przytoczone dane można stwierdzić, że w mieście nie występują obszary o ograniczonym dostępie do gazu sieciowego. Obecnie liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowniczej wynosi niecałe 89%. Pomimo dość dobrego wyposażenia miasta w instalację gazową planowana jest dalsza rozbudowa sieci. Jest to związane z zainteresowaniem potencjalnych odbiorców nabyciem tego paliwa oraz stałym rozwojem obszarów o zabudowie jednorodzinnej.

Zgodnie z informacjami gestora sieci przesyłowych szerokości stref kontrolowanych powinny wynosić:

- w przypadku gazociągu DN 500 PN 4,0 MPa/MOP 2,5 MPa relacji: Oświęcim-Szopienice-Tworzeń oraz gazociągu DN 500 PN 6,3 MPa/MOP 4,9 MPa relacji: Zelczna-Oświęcim wraz z odgałęzieniem DN 80 do SG Monowice: dla budynków użyteczności publicznej – 130 m (65 m po każdej ze stron gazociągu), zaś dla budynków mieszkalnych - 70 m (35 m po każdej ze stron gazociągu);
- w przypadku gazociągu DN 400 PN 6,3 MPa/MOP 5,4 MPa relacji: Oświęcim-Komorowice: dla budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych – 32,5 m (16,25 m po każdej ze stron gazociągu),
- w przypadku gazociągu DN 400 PN 2,5MPa/MOP 2,5 MPa relacji Oświęcim-Radlin: zarówno dla budynków użyteczności publicznej, jak i budynków mieszkalnych – 30 m (15 m po każdej ze stron gazociągu),
- w przypadku gazociągu DN 150 PN 2,5 MPa/MOP 2,5 MPa relacji Oświęcim-Kęty: dla budynków użyteczności publicznej – 50 m (25 m po każdej ze stron gazociągu), zaś dla budynków mieszkalnych – 40 m (20 m po każdej ze stron gazociągu),
- w przypadku lokalizacji stacji benzynowych obowiązują przepisy odrębne.

W przypadku planowanego gazociągu DN 500 MOP 8,4 MPa Skoczów-Komorowice-Oświęcim strefa kontrolowana wynosi łącznie 8,0 m (po 4,0 m na każdą stronę od osi gazociągu).

Ponadto zwraca się uwagę na uwzględnienie strefy kontrolowanego gazociągu od projektowanej małej architektury oraz od infrastruktury technicznej.

W strefach tych obowiązują:

- zakaz lokalizacji wszelkiej zabudowy, urządzania składów i magazynów;
- zakaz prowadzenia działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji, w tym nadsypania terenu;
- konieczność zapewnienia dostępu do sieci infrastruktury technicznej celem realizacji czynności kontrolnych;
- zakaz sadzenia drzew w odległości 2 m od gazociągów o średnicy do DN 300 i 3 m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300.

Szczegółowe dane dotyczące szerokości stref kontrolowanych gazociągów określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r., poz. 640).

Przebieg gazociągów uwidoczniony na załącznikach mapowych ma charakter orientacyjny.

I.9.6. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Miasta Oświęcim funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, której operatorem jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Oświęcimiu. Ciepło dostarczane miejską siecią ciepłowniczą wytwarzane jest w elektrociepłowni eksploatowanej przez przedsiębiorstwo Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. s.j.. Miejski system ciepłowniczy jest systemem dwururowym o parametrach nośnika ciepła 135/70°C. Składa się on z dwóch magistral: "Północ" i "Południe", które są ze sobą połączone spinkami w dwóch miejscach, w rejonie ul. Słowackiego (komora K-13) i w rejonie ul. Zaborskiej (komora K-24). Nazwy magistral związane są z obszarami miasta, jakie obsługują. Po transformacji w grupowych lub indywidualnych węzłach cieplnych do odbiorców dostarczana jest energia cieplna nośnikiem o parametrach 80/60°C. Jakościowa regulacja parametrów pracy sieci ciepłej realizowana jest przez źródło ciepła, natomiast w grupowych stacjach wymienników ciepła realizowana jest dodatkowo regulacja jakościowo – ilościowa.

Ogólna charakterystyka systemu ciepłowniczego, będącego w eksploatacji PEC Sp. z o.o. Oświęcim, wg stanu na 31.12.2018r.:

Długość sieci ciepłej	40 000 m
Długość zewnętrznej instalacji odbiorczej	32 706 m
Liczba grupowych węzłów cieplnych będących własnością PEC Sp. z o.o.	30
Liczba indywidualnych węzłów cieplnych, będących własnością PEC Sp. z o.o. Oświęcim	32
Liczba grupowych węzłów cieplnych nie będących własnością PEC Sp. z o.o. w eksploatacji PEC	4
Liczba indywidualnych węzłów cieplnych, nie będących własnością PEC Sp. z o.o. w eksploatacji PEC	16
Liczba indywidualnych węzłów, nie będących w eksploatacji PEC Sp. z o.o.	359
Liczba odbiorców podłączonych bezpośrednio z sieci wysokich parametrów	3
Liczba przepompowni wody gorącej	2
Liczba ogrzewanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych	543
Liczba ogrzewanych budynków jednorodzinnych	486
Powierzchnia ogrzewana	1 000 380 m ²
- w tym mieszkalna	668 101 m ²
Zużycie ciepła w roku 2018 przez odbiorców wyniosło	366 930 GJ
Moc całkowita zamówiona przez odbiorców ciepła	66,76 MW

Zgodnie z przeprowadzoną przez Urząd Miasta Oświęcim w 2018 r. inwentaryzacją źródeł ciepła na terenie miasta zidentyfikowano 1 236 źródeł ciepła na paliwo stałe w tym:

- 1 117 indywidualnych kotłów centralnego ogrzewania na paliwo stałe,
- 42 kominki,
- 36 pieców wolnostojących (kóz),
- 21 pieców kaflowych,
- 20 trzonów kuchennych.

Dodatkowo zinwentaryzowano:

- 835 kotłów gazowych,
- 14 kotłów elektroenergetycznych,
- 16 pomp ciepła,
- 2 kotły olejowe,
- 71 kolektorów słonecznych,
- 17 instalacji fotowoltaicznych,
- 1 mikroinstalację wykorzystującą energię wiatrową.

I.9.7. Gospodarka odpadami

Rada Miasta Oświęcim przyjęła uchwałę Nr XLI/770/17 z dnia 27 września 2017 roku Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Oświęcim. Regulamin ten został opracowany zgodnie z nowymi przepisami prawnymi, z których wynika, że za zbiorke odpadów z terenu gminy odpowiadają władze samorządowe, które w tym celu przeprowadzają przetarg i wskazują podmioty odpowiedzialne za wywóz nieczystości z terenu gminy. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych;
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługę administracyjną tego systemu.

Na terenie Miasta Oświęcim utworzono dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. przy u. Bema 12 A i przy ul. Szewczyka 3, w których mieszkańcy mogą bezpłatnie oddać posegregowane odpady. Przyjmowane w nich są:

- odpady tzw. „surowców wtórnych”: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal;
- odpady ulegające biodegradacji (odpady zielone i odpady kuchenne);
- odpady wielkogabarytowe;
- odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- zużyte baterie i akumulatory;
- przeterminowane leki;
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, kwasy, alkalia, środki ochrony roślin, odczynniki fotograficzne itp.);

- zużyte opony z samochodów osobowych – w ilości do 4 sztuk na posesję na rok;
- odpady remontowe tj. gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe - w ilości do 200 kg na rok, na jednego mieszkańca;
- pozostałe frakcje odpadów komunalnych, tj. oleje i tłuszcze, detergenty, drewno, odpady z czyszczenia kominów, odzież i tekstylia.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu miasta zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Oświęcimiu oraz jego spółka córka – Miejski Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Oświęcimiu. Firmy te, zebrane odpady dostarczają do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Oświęcimiu.

Tabela 28 - Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Oświęcim w 2018 roku

	Odpady komunalne zmieszane [Mg]	Odpady komunalne segregowane [Mg]	Odpady ulegające biodegradacji [Mg]	Odpady wielkogabarytowe [Mg]	Odpady remontowe [Mg]	Pozostałe odpady [Mg]	Suma [Mg]
styczeń	1214,88	91,74	0	31,82	15,96	9,216	1363,62
luty	871,72	74,4	5,28	16,66	18,2	3,075	989,34
marzec	1074,45	59,18	1,92	70,66	22,68	3,628	1232,52
kwiecień	1042,02	94,58	23,91	24,28	12,96	0,956	1198,71
maj	1054,26	78,58	54,26	46,0	36,94	9,303	1279,34
czerwiec	1010,48	89,42	52,38	53,04	21,28	4,08	1230,68
lipiec	1043,4	82,94	40,30	69,98	35,34	8,073	1280,03
sierpień	1127,96	81,76	43,08	55,04	63,34	7,833	1379,01
wrzesień	1006,18	97,72	39,78	126,8	26,52	6,86	1303,86
październik	1164,88	85,2	62,06	70,04	31,94	9,119	1423,24
listopad	1050,33	84,09	59,26	52,39	29,76	2,109	1277,94
grudzień	875,88	61,54	12,6	38,85	31,8	7,082	1027,75
ROK 2018	12536,44	981,15	394,83	655,56	346,72	71,334	14986,03

Źródło: Ocena gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Oświęcim za 2018 rok

Wprowadzony system gromadzenia i odbioru odpadów pozwolił na osiągnięcie:

- 32 procentowy poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji pozyskanych do składowania w 2018 roku (przy wymaganym ustawowo 40%);
- 36 procentowy poziom odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych w 2018 roku (przy wymaganych, nie mniej niż 30%);
- 100 procentowy poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 roku (przy wymaganych nie mniej niż 50%).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały złożone deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez 34 552 osoby.

Przy liczbie mieszkańców według danych meldunkowych na dzień 31 grudnia 2018 roku 36 655 osób, stanowi ponad 94% złożonych deklaracji.²⁶

Odpady komunalne zebrane z terenu miasta Oświęcim dostarczane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla Miasta Oświęcimia, którą jest Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., ul. Nadwiślańska 36, 32-600 Oświęcim. W skład RIPOK wchodzi:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych obejmująca sortownię oraz kompostownię odpadów ulegających biodegradacji;
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Powierzchnia terenu kompostowni to około 11 tys. m², z czego teren zajęty przez zespół trzech bioreaktorów zajmuje powierzchnię ok. 550 m². Przepustowość kompostowni wynosi 13,0 tys. Mg/rok materiału biodegradowalnego.

Dzięki uruchomieniu sortowni i kompostowni radykalnie zmniejszono ilości odpadów przeznaczanych do składowania. Wykorzystanie obiektów zapewnia SOK Sp. z o.o. możliwość „odzyskania” z ogółu odpadów, kierowanych dotychczas do składowania, surowce wtórne - makulatura, szkło, różnorodne tworzywa, złom kierowane do sprzedaży oraz odpady ulegające biodegradacji, które kierowane są do kompostowni. W ten sposób na kwatery składowiska odpadów w Oświęcimiu trafia mniejsza ich ilość - zamiast ok. 30 tys. ton jedynie ok. 10 tys. ton rocznie. Są to odpady pozostające po procesie segregacji i kompostowania, nie nadające się obecnie do żadnego innego wykorzystania.

I.9.8. Obsługa telekomunikacyjna

Teren Oświęcimia jest dobrze uzbrojony w sieć telekomunikacyjną. Mieszkańcy mają dostęp zarówno do telefonii stacjonarnej, jak i do sieci telefonii komórkowych (T-Mobile, Plus, Play, ORANGE). Na terenie Oświęcimia istnieją 23 maszty telefonii komórkowej²⁷ W sieciach telefonii komórkowej i innych sieciach radiowych pracują nadajniki, których anteny nadawcze są źródłami pola elektromagnetycznego. Zasięgi szkodliwego oddziaływania anten nadawczych są rzędu kilku do kilkudziesięciu metrów, zależnie od mocy nadajnika i charakterystyki energetycznej anteny. Ze względów technicznych, ale także z uwagi na wymogi ochrony środowiska, obszary w których przekroczone są dopuszczalne poziomy natężenia pola elektromagnetycznego z reguły rozpościerają w przestrzeni niedostępnej dla ludzi, na wysokości zawieszenia anten nadawczych.

Na terenie Oświęcimia nie ma dotychczas zrealizowanego hotspotu gminnego dla całego miasta, istnieją pojedyncze punkty dostępu jak Biblioteka Miejska, Dom Kultury czy Wyższa Szkoła Zawodowa. Dostęp do usług szerokopasmowego Internetu realizowany jest przez operatorów komórkowych, dostawców przewodowych lub radiowych. Mieszkańcy Oświęcimia mogą korzystać z bardzo bogatej oferty dostępu do Internetu przygotowanej przez dostawców ogólnopolskich, a także lokalnych.

²⁶ Ocena systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Oświęcim za 2018 rok, 2019, Oświęcim

²⁷ źródło: <http://beta.btsearch.pl/?dataSource=ukelocations&network=&standards=gsm%2Cumts%2Ccdma%2Clte&bands=900%2C1800%2C2100¢er=50.033458%2C19.217294&zoom=14>

I.9.9. Podsumowanie

Miasto Oświęcim jest dobrze wyposażone w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Jest to związane w równym stopniu z jego przemysłowym charakterem, jak też czynionym inwestycjom na terenach silnie zurbanizowanego centrum, ale także wykraczających na obszary peryferyjne.

Obecnie z wodociągu miejskiego korzysta 100% mieszkańców a eksploatowane przez PWiK w Oświęcimiu ujęcia i stacje uzdatniania wody pokrywają z zapasem zapotrzebowanie na nią. Należy jednak pamiętać, że szczególnie południowa i wschodnia część miasta narażona jest na niebezpieczeństwo powodzi. W takim przypadku zagrożona jest również stacja „Zasole” oraz jej studnie, dlatego należy utrzymać możliwość zasilenia miejskiego wodociągu z rurociągu przesyłowego „Krak” jako zabezpieczenia na tę okoliczność.

Miasto leży na trasie wielu gazociągów zaopatrujących inne ośrodki przemysłowe, stąd sieć gazownicza na jego obszarze jest dobrze rozwinięta. Można zauważyć, iż nastąpił przyrost liczby odbiorców gazu, a także zwiększył się odsetek mieszkań ogrzewanych gazem. Pomimo to w 2017 roku zmniejszyła się długość czynnej sieci gazowniczej, na co z pewnością wpłynęły przeprowadzane remonty. Obecnie z tego medium korzysta ponad 94% mieszkańców. Zapotrzebowanie na gaz jest w całości pokrywane z istniejącej sieci przesyłowej za pośrednictwem sześciu SRP (w tym czterech w granicach miasta). Ich przepustowość z ogromnym zapasem zaspokaja potrzeby miejskie.

Źródłem zaopatrzenia w ciepło jest elektrociepłownia EC-1, która zapewnia taką ilość pary technologicznej, która jest w stanie z zapasem pokryć obecne i przyszłe miejskie zapotrzebowanie. System jego dystrybucji jest dobrze rozwinięty w obszarach silnie zurbanizowanych, jednak rozwijanie go na terenach o zabudowie rozproszonej jest nieekonomiczne, stąd należy tam programować inne źródła pozyskiwania ciepła.

Wzdłuż ciepłociągów utrzymuje się strefy techniczne, których szerokość wynika jedynie z wymagań eksploatacyjnych (remonty, usuwanie awarii), jednak nie są one uregulowane w obowiązujących przepisach. Obowiązujące na terenie miasta dokumenty planistyczne ustalają, że minimalne odległości obiektów budowlanych od skrajni ciepłociągów nie powinny być mniejsze niż 2 m, 3 m, 5 m, ale przyjmują również inne wartości. Wobec braku przepisów odrębnych w tym zakresie należy przyjąć, że ciepłociąg jest obiektem budowlanym. Jeśli jest napowietrzny wymaga pozostawienia strefy technologicznej wyłączanej z zabudowy oraz nasadzeń roślinności średnio i wysokopiennej oraz z zakazem lokalizacji ogrodzeń.

Osobnym zagadnieniem jest znaczna w dalszym ciągu rola węgla kamiennego spalanego w indywidualnych paleniskach, jako źródła energii cieplnej oraz niewielka liczba gospodarstw domowych wykorzystujących do ogrzewania paliwa niskoemisyjne.

Rozwiązanie gospodarki odpadami należy uznać za mocną stronę Oświęcimia. System selektywnej zbiórki odpadów został wdrożony w sposób, który pozwolił na osiągnięcie większego niż zawarty w przepisach stopnia redukcji ilości odpadów oraz ich recyklingu. Ponadto Miasto będąc 100%-owym udziałowcem w spółce zajmującej się usuwaniem odpadów oraz w spółce zajmującej się ich segregacją, przetwarzaniem oraz składowaniem - ma pełną kontrolę nad całym procesem.

Duża liczba stacji telekomunikacyjnych oraz bogata oferta operatorów sieci komórkowych sprawia, że na terenie miasta nie ma problemu z dostępnością komunikacyjną. W tym

przypadku może być on realizowany zarówno na drodze komórkowej, jak też radiowej czy przewodowej, w tym przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej.

I.10. Polityka przestrzenna miasta – uwarunkowania wewnętrzne rozwoju

I.10.1. Stan ładu przestrzennego oraz wymogi jego ochrony

Obecnie (grudzień 2019 r.) na terenie gminy obowiązuje 72 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają prawie całą powierzchnię miasta. Stanowią one narzędzie pozwalające w sposób kompleksowy zarządzać polityką przestrzenną na całym jego obszarze, minimalizując konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy. W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie obowiązujące plany miejscowe.

Tabela 29 - Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Oświęcimia

Nr	Nazwa planu	Nr uchwały i data	Publikacja	Powierzchnia
1	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu na osiedlu Stare Stawy, ograniczonego ulicami: Zagrodową, Jagiełły, Nad Młynówką oraz terenami istniejącej zabudowy wielorodzinnej	Nr XLIII/344/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 25.06.1997r.	Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 13 z dnia 30.09.1997r. poz. 116	ok. 5,34 ha
2	Zmiana planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu w rejonie dworca PKP, ograniczonego ulicami: Powstańców Śląskich, Wyzwolenia, Więźniów Oświęcimia, Krzywą, Prusa i Młyńską	Nr XLIX/389/97 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 29.10.1997r.	Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 1 z dnia 16.01.1998r. poz. 7	ok. 18,9 ha
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na osiedlu Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr XXXV/341/2000 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.10.2000r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 96 z dnia 14.11.2000r. poz. 855	ok. 3,18 ha
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla "Stare Stawy" w Oświęcimiu	Nr XXXVI/349/2000 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.11.2000r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 5 z dnia 02.02.2001r. poz. 26	ok. 31,94 ha
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Olszewskiego, Chemików i Tysiąclecia	Nr XLVI/441/01 Rady Miasta Oświęcim z dnia 04.07.2001r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 136 z dnia 08.10.2001r. poz. 2018	ok. 11,53 ha
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: Bulwary, Zamkowa i Górnickiego oraz istniejącym obwałowaniem rzeki Soły	Nr LII/507/01 Rady Miasta Oświęcim z dnia 12.12.2001r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 22 z dnia 13.02.2002r. poz. 439	ok. 0,61 ha
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w dzielnicy Monowice ograniczonego ulicami: Foksa, Grabowiecką, Grobelną, Stawową, Polowiecką, Dąbrówkę, Rolną i Fabryczną	Nr LIII/513/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23.01.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 66 z dnia 19.04.2002r. poz. 1058	ok. 74,12 ha

8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Stara Droga	Nr LIV/521/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.02.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 76 z dnia 15.05.2002r. poz. 1156	ok. 0,82 ha
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Garbarską, Krętą, Polną i Legionów wraz z terenem oznaczonym w dotychczas obowiązującym planie miasta symbolem B67P	Nr LXI/611/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.09.2002r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 322 z dnia 30.12.2002r.	ok. 2,02 ha
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: St. Konarskiego, Powstańców Śląskich, Młyńską, B. Prusa, Dworcową, Garbarską oraz Legionów	Nr IV/31/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.01.2003r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 62 z dnia 31.03.2003r. poz. 916	ok. 39,32 ha
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu „ZWORNIK” w Oświęcimiu	Nr IX/116/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.06.2003r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 221 z dnia 08.08.2003r. poz. 2677	ok. 6,75 ha
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu, w zasięgu ulic Wysokie Brzegi, Żwirki i Wigury, Chopina oraz ograniczonego brzegiem istniejącej skarpy	Nr X/133/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 13.08.2003r. § 16 uchwały zmieniony uchwałą Nr XXXI/595/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.01.2013r. tekst jednolity uchwała Nr LI/971/14 z dnia 30.04.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 312 z dnia 29.09.2003r. poz. 3629 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 19.02.2013r. poz. 1522 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 13.05.2014r. poz. 2736	ok. 15,87 ha
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych na osiedlu Paździory w Oświęcimiu	Nr XIX/221/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.02.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 79 z dnia 20.04.2004r. poz. 1016	ok. 20,59 ha
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr XXIII/274/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 13.08.2004r. poz. 2586	ok. 17,49 ha
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu na południe od ulicy Fabrycznej pomiędzy ulicą Chemików i ulicą Pod Borem	Nr XXIII/275/04 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2004r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 13.08.2004r. poz. 2587	ok. 7,92 ha
16	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze ograniczonym ulicami: Wysokie Brzegi, Szpitalna i terenem Szpitala Miejskiego w Oświęcimiu dla obszaru	Nr XLIII/451/05 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2005r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 506 z dnia 14.09.2005r. poz. 3635	ok. 8,19 ha

	nr 2 obejmującego północną część terenu pomiędzy ul. Szpitalną a ul. Wysokie Brzegi			
17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulicy Nadwiślańskiej	Nr XLVIII/501/05 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.09.2005r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 618 z dnia 22.11.2005r. poz. 4252	ok. 137,52 ha
18	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru ograniczonego ulicami: Olszewskiego, Chemików i Tysiąclecia w Oświęcimiu w części obejmującej teren Stacji Paliw PKN ORLEN	Nr LV/564/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.01.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 193 z dnia 24.04.2006r. poz. 1347	ok. 1,02 ha
19	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych na os. Paździory w Oświęcimiu	Nr LVI/576/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22.02.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 193 z dnia 24.04.2006r. poz. 1348	ok. 0,34 ha
20	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla projektowanej Obwodnicy miasta Oświęcimia na odcinku od rzeki Wisły w kierunku południowym do ulicy Fabrycznej	Nr LXIV/646/06 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.06.2006r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 612 z dnia 06.10.2006r. poz. 3794	ok. 28,94 ha
21	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Oświęcimiu w obszarze ograniczonym ulicami: Wysokie Brzegi, Szpitalna i terenem Szpitala Miejskiego - dla obszaru nr 1 obejmującego południową część terenu pomiędzy ul. Szpitalną a ul. Wysokie Brzegi"	Nr V/33/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.01.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 352 z dnia 15.05.2007r. poz. 2310	ok. 7,54 ha
22	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Fabrycznej oznaczonego literą „C” na załączniku graficznym nr 1 do uchwały Nr LXII/644/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 9 października 2002r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr VII/42/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.02.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 328 z dnia 09.05.2007r. poz. 2206	ok. 15,88 ha
23	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Chemików, Olszewskiego i Bema	Nr X/82/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.05.2007r. §2 uchwały zmieniony uchwałą Nr XXVIII/524/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2016r. tekst jednolity uchwała Nr XXXVI/704/17 z dnia 28.06.17r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 583 z dnia 09.08.2007r. poz. 3887 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 07.12.2016r. poz. 7224 Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.07.2017r. poz. 4694	ok. 24,74 ha
24	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Dąbrowskiego	Nr XI/99/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.06.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 537 z dnia 20.07.2007r.	ok. 2,8 ha

			poz. 3525	
25	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Garbarską, Krętą, Polną i Legionów wraz z terenem oznaczonym w dotychczas obowiązującym planie miasta symbolem B67P w części obejmującej jednostkę 1UC w/w planu	Nr XI/100/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.06.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 537 z dnia 20.07.2007r. poz. 3526	ok. 1,42 ha
26	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Nadwiślańskiej (dla części działki nr 1354/3)	Nr XIV/127/07 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.08.2007r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 781 z dnia 09.11.2007r. poz. 5145	ok. 24,67 ha
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Wiklinową a ul. Dąbrowskiego	Nr XXXIX/410/08 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.11.2008r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 875 z dnia 16.12.2008r. poz. 6617	ok. 19,61 ha
28	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Fabryczną a terenami Firmy Chemicznej Dwory S.A. w rejonie ul. Stara Droga, z wyłączeniem terenu objętego planem miejscowym uchwalonym uchwałą Nr LIV/521/02 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 lutego 2002 roku	Nr XL/415/08 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.12.2008r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 32 z dnia 27.01.2009r. poz. 216	ok. 38,20 ha
29	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia dla terenu w rejonie dworca PKP, ograniczonego ulicami: Powstańców Śląskich, Wyzwolenia, Więźniów Oświęcimia, Krzywą, Prusa i Młyńską w rejonie ul. Cynkowej i ul. Krzywiej, w części obejmującej jednostkę 06Dw1/2 oraz jednostkę 7KS	Nr LIV/553/09 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.08.2009r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 782 z dnia 12.12.2009r. poz. 6152	ok. 0,51 ha
30	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Oświęcimiu w rejonie ulic: Garbarskiej, Krętej i Legionów w części dotyczącej jednostek 10KZ, 2UC, 13KD, 3UP, 4UP, 8KP, 6ZU, 11KD, 9KG	Nr LVI/577/09 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.09.2009r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 666 z dnia 02.11.2009r. poz. 4998	ok. 2,77 ha
31	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Oświęcimiu pomiędzy ulicami Młyńską i Powstańców Śląskich, obejmującego teren Galerii Niwa	Nr LXVI/721/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.04.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 231 z dnia 19.05.2010r. poz. 1532	ok. 3,69 ha
32	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w Oświęcimiu przy ul. Zatorskiej, uchwalonego Uchwałą Nr VII/88/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23 kwietnia 2003 roku	Nr LXVII/745/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.05.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 305 z dnia 14.06.2010r. poz. 2070	ok. 2,10 ha
33	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu	Nr LXIX/765/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.06.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 404 z dnia 09.08.2010r. poz. 2877	ok. 3,52 ha

34	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Śródmieścia Starego Miasta w Oświęcimiu	Nr LXXIV/812/10 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.09.2010r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 533 z dnia 13.10.2010r. poz. 3982	ok. 1,38 ha
35	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru miasta Oświęcimia w granicach administracyjnych z wyłączeniem obszaru w rejonie ulic Zatorskiej, Zaborskiej, Batorego i Królowej Jadwigi a także obszarów, dla których znajdują się w opracowaniu oraz obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Nr X/138/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r. tekst jednolity uchwała Nr XXXIV/644/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.03.2013r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 391 z dnia 11.08.2011r. poz. 3476	ok. 1845,9 ha
36	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu, dla działek ewidencyjnych o nr 289/173, 289/174, 289/175, część 289/177	Nr X/139/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3172	ok. 0,84 ha
37	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla części działki ewidencyjnej 1238/265, leżącej przy ulicy Żwirki i Wigury	Nr X/140/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3173	ok. 0,28 ha
38	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ul. Wiklinową i ul. Dąbrowskiego w Oświęcimiu	Nr X/141/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 370 z dnia 26.07.2011r. poz. 3174	ok. 2,92 ha
39	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu, obejmującego teren Pomnika Zagłady, na którego obszarze położony jest Pomnik Męczeństwa w Oświęcimiu wraz z jego strefą ochronną, ustaloną Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 1999 roku	Nr XV/243/11 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2011r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 584 z dnia 14.12.2011r. poz. 6672	ok. 34,88 ha
40	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla Stare Stawy w Oświęcimiu dla terenu leżącego przy skrzyżowaniu ulic Sadowej, Zatorskiej i Batorego	Nr XXV/455/12 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.08.2012r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 04.09.2012r. poz. 4286	ok. 0,59 ha
41	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 722/7, 1777/2, 723/32 położonych w Oświęcimiu przy ul. Dąbrowskiego	Nr XXXV/680/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.04.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.05.2013r. poz. 3396	ok. 0,72 ha
42	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działek nr 1081/39, 1081/25, 368/8, 368/11, 620/4, 620/6 położonych w Oświęcimiu przy ul. Olszewskiego	Nr XLIII/799/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.10.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.11.2013r. poz. 6470	ok. 2,53 ha
43	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu w rejonie ul. Kamieniec	Nr XLIII/800/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.10.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.11.2013r.	ok. 45,28 ha

			poz. 6471	
44	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ul. Kolbego, obejmującego działki geodezyjne nr 711/4, 712/1, 713/9, 714/8, 706/12, 707/3, 708/3	Nr XLVII/892/14 Rady Miasta Oświęcim z dnia 16.01.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 23.01.2014r. poz. 418	ok. 0,80 ha
45	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Królowej Jadwigi, ul. Zaborską, ul. Batorego i ul. Zatorską	Nr LIV/1049/14 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.08.2014r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 15.09.2014r. poz. 4995	ok. 77,47 ha
46	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu w zasięgu ulic Wysokie Brzegi, Żwirki i Wigury, Chopina oraz ograniczonego brzegiem istniejącej skarpy	Nr IV/42/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.01.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 17.02.2015r. poz. 841	ok. 0,42 ha
47	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim, dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Fabrycznej (obszar B)	Nr VI/92/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 12.03.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 24.03.2015r. poz. 1620	ok. 7,50 ha
48	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Gajowej	Nr X/157/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.06.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.06.2015r. poz. 3882	ok. 0,94 ha
49	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu położonego przy ulicy Krasickiego	Nr X/158/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24.06.2015r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.06.2015r. poz. 3883	ok. 2,75 ha
50	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla obszaru położonego w Oświęcimiu, ograniczonego ulicami: St. Konarskiego, Powstańców Śląskich, Młyńską, B. Prusa, Dworcową, Garbarską oraz Legionów, uchwaloną uchwałą Nr IV/31/03 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 stycznia 2003 r.	Nr XXI/407/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.04.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 11.05.2016r. poz. 2935	ok. 0,36 ha
51	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla obszaru wyznaczonego pod przebieg inwestycji celu publicznego - gazociągu wysokiego ciśnienia w mieście Oświęcim	Nr XXII/421/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.05.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 08.06.2016r. poz. 3427	ok. 2,20 ha
52	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ulicy Fabrycznej, oznaczonego literą A	Nr XXIII/437/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.06.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 20.07.2016r. poz. 4392	ok. 18,52 ha
53	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Śródmieścia Starego Miasta w Oświęcimiu	XXIV/460/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.08.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.09.2016r. poz. 5152	ok. 50,85 ha
54	Miejscowy plan zagospodarowania	Nr XXIV/461/16	Dz. Urz. Woj.	ok.

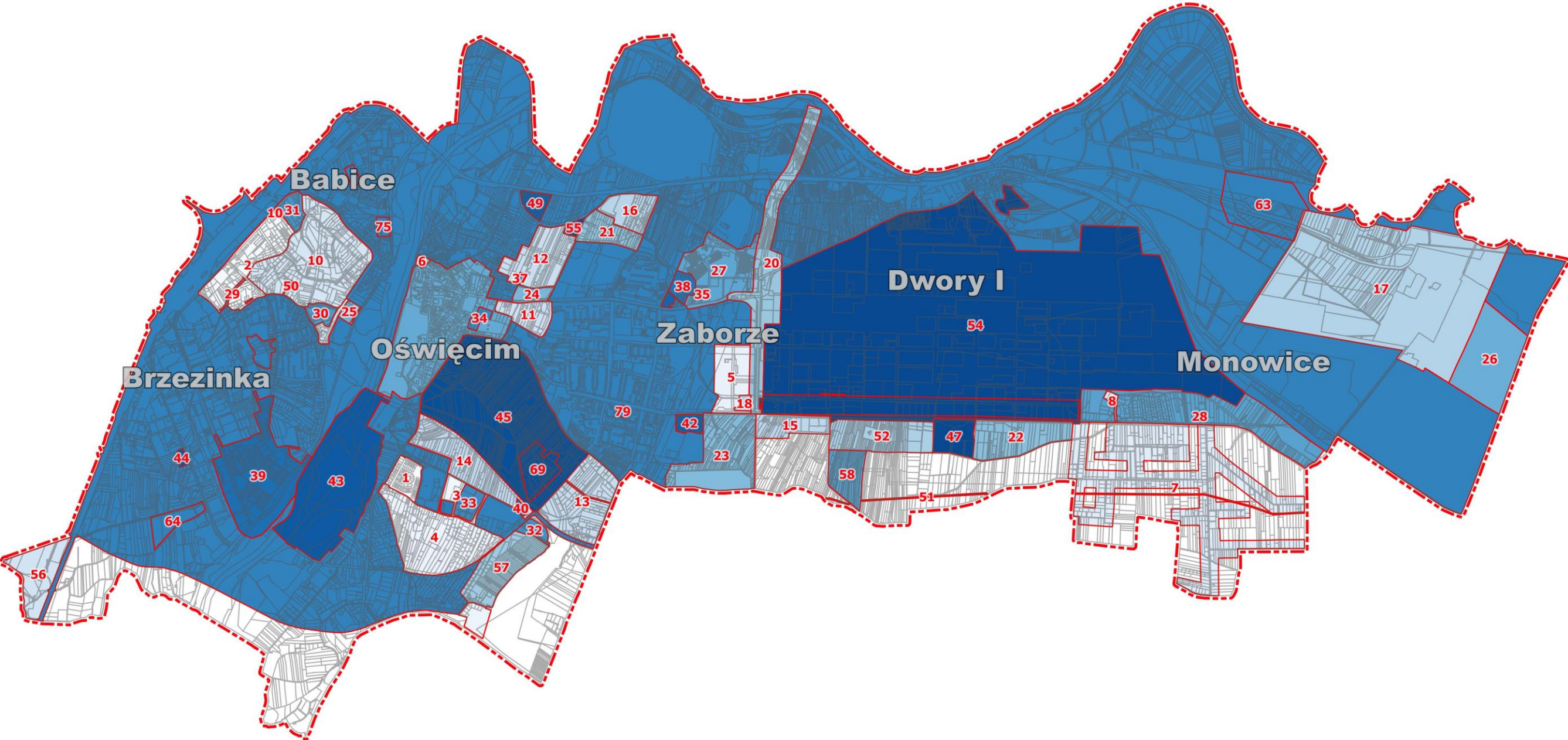
	przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu obejmującego obszar pomiędzy ul. Zwycięstwa, ul. Chemików, ul. Fabryczną	Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.08.2016r.	Małopolskiego z dnia 28.09.2016r. poz. 5455	380,19 ha
55	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ulicy Wysokie Brzegi	XXVIII/522/16 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.11.2016r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 07.12.2016r. poz. 7222	ok. 1,16 ha
56	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Zwycięstwa	Nr XXXIII/625/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.03.2017r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 26.04.2017r. poz. 3042	ok. 2,42 ha
57	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu pomiędzy ul. Pod Borem a granicą planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego uchwalonego uchwałą nr L/510/05 Rady Miasta Oświęcim z dn. 26 października 2005 roku	Nr XXXIII/626/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.03.2017r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 26.04.2017r. poz. 3043	ok. 8,63 ha
58	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. 11 listopada oraz ul. Zagrodowej	Nr XXXIV/655/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26.04.2017r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 16.05.2017r. poz. 3552	ok. 0,84 ha
59	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Ostatni Etap w Oświęcimiu	Nr XXXIX/735/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.08.17r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 05.09.2017r. poz. 5531	ok. 12,22 ha
60	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu obejmującego północną część terenu pomiędzy ul. Szpitalną a ul. Wysokie Brzegi	Nr XLII/783/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.10.17r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 07.11.2017r. poz. 6981	ok. 8,4 ha
61	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Zwycięstwa obejmującego działkę nr 3382	Nr XLII/784/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.10.17r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 07.11.2017r. poz. 6982	ok. 0,18 ha
62	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ul. Kościeleckiej, ul. Pod Olszyną, ul. Zagrodowej	Nr XLV/859/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31.01.18r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.02.2018r. poz. 1177	ok. 56,5 ha
63	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Nadwiślańskiej	Nr XLVIII/939/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25.04.2018r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 08.05.2018r. poz. 3546	ok. 20,86 ha
64	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Ostatni Etap	Nr L/975/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.06.18r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 10.07.2018r. poz. 4897	ok. 5,15 ha
65	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w	Nr LII/1000/18 Rady Miasta Oświęcim	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.09.2018r.	ok. 5,00

	Oświęcimiu ograniczonego ulicami: Garbarska, Kilińskiego, Chodniki, Legionów	z dnia 29.08.18r.	poz. 6038	ha
66	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Ceglanej obejmującego działki nr 382/6, 382/12	Nr LII/1001/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.08.18 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 12.09.2018r. poz. 6039	ok. 0,552 ha
67	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Fabrycznej i ul. Stara Droga	Uchwała Nr LIV/1031/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26 września 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 10.10.2018 r. poz. 6789	ok. 22,3 ha
68	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu przy ul. Obozowej	Uchwała Nr LV/1048/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24 października 2018 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 09.11.2018 r. poz. 7574	ok. 2,8 ha
69	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie ul. Zaborskiej i Batorego	Uchwała Nr X/186/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.08.2019 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 4.10.2019r. poz. 6951	ok. 7,6 ha
70	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim dla terenu w rejonie ul. Kamieniec	Uchwała Nr XIV/248/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.11.2019 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 6.12.2019 r. poz. 8992	ok. 50,97 ha
71	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Oświęcimiu w rejonie ul. Chemików	Uchwała Nr XVI/280/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 19.12.2019 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.12.2019 r. poz. 9895	ok. 2,32 ha
72	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Sikorskiego w Oświęcimiu	Uchwała Nr XVI/281/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 19.12.2019 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 30.12.2019 r. poz. 9896	ok. 0,59 ha
73	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Sadowej i Ceglanej	Uchwała Nr XVII/300/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29.01.2020 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 18.02.2020 r. poz. 1421	ok. 3,75 ha
74	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Zamkowej	Uchwała Nr XXVII/403/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30.09.2020 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 19.10.2020 r. poz. 6483	ok. 0,81 ha
75	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Szewczyka	Uchwała Nr XXVIII/428/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.10.2020 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 5.11.2020 r. poz. 6815	ok. 1,29 ha
76	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Nideckiego	Uchwała Nr XXX/474/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21.12.2020 r.	Uchwała Nr XXX/474/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21.12.2020 r.	ok. 1 ha
77	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic Powstańców Śląskich, Więźniów Oświęcimia, Krzywej, Dworcowej, Prusa i	Uchwała Nr XXXIV/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28.04.2021 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 11.05.2021 r. poz. 2678	ok. 21,75 ha

	Młyńskiej			
78	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu ograniczonego ulicami Wysokie Brzegi, żwirki i Wigury, Chopina	Uchwała Nr XXXVI/589/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23.06.2021 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 5.07.2021 r. poz. 3846	ok. 15,2 ha
79	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Olszewskiego	Uchwała Nr XL/650/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27.10.2021 r.	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 2.11.2021 r. poz. 5991	ok. 0,62 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcim

Rysunek 13 - Rozmieszczenie obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Oświęcim

I.10.2. Strategia rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020

Przedstawiona w Strategii wizja miasta jest następująca: Oświęcim jako nowoczesny ośrodek miejski, ważne centrum gospodarcze, edukacji i kultury, zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców, realizujące przesłanie pokoju i tolerancji. Główna wizja ma być osiągnięta poprzez realizację następujących trzech równorzędnych celów strategicznych:

- I celem jest zapewnienie mieszkańcom miasta Oświęcim wysokiej jakości życia,
- II celem jest dążenie, aby miasto stało się głównym ośrodkiem gospodarczym zachodniej Małopolski, z rozwijającym się sektorem turystycznym,
- III celem jest dążenie, aby Oświęcim był międzynarodowym centrum edukacji pokojowej.

Na podstawie powyższych celów wyznaczono cele operacyjne, które podzielono na 13 pól rozwoju. Należą do nich: ochrona środowiska, komunikacja, budownictwo i planowanie przestrzenne, sport i rekreacja, turystyka, kultura, zdrowie i polityka społeczna, bezpieczeństwo publiczne, promocja, włączenie społeczne, edukacja, społeczeństwo informacyjne, gospodarka. Wybrane pola rozwoju posiadają przełożenie na zagospodarowanie przestrzenne. Są to następujące obszary:

- Pole pierwsze (ochrona środowiska), w którym nastąpi poprawa funkcjonowania infrastruktury komunalnej poprzez proponowane działania: budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej z przyłączem nowych odbiorców; rozbudowa gospodarki odpadami - kompostownie i sortownie, budowa komory do selektywnego składowania; rozbudowa kanalizacji; przebudowa sieci wodociągowej.
- Pole drugie (komunikacja): poprawa dostępności komunikacyjnej, zapewniająca włączenie miasta do sieci krajowej i europejskiej. Założony cel ma być osiągnięty poprzez następujące działania: stworzenie nowych strategicznych połączeń (obwodnica północna i południowa miasta), budowa nowych dróg, modernizacja dróg istniejących, rozbudowa sieci dróg miejskich. W tym polu wymienia się również tworzenie dróg rowerowych.
- Pole trzecie (budownictwo), w ramach którego mają zostać wyznaczone miejsca dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz poprawiona estetyka istniejącej zabudowy, głównie rewitalizacja Starego Miasta.
- Pole czwarte (sport i rekreacja) - poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w mieście, poprzez następujące działania: modernizacja krytej pływalni, stadionów, hal; budowa stadionów przyszkolnych, placów zabaw; rewitalizacja parków.
- Pole piąte (turystyka) - rozwój w mieście turystyki, wykorzystującej potencjał kulturowo-historyczny miasta. Osiągnięcie celu poprzez następujące działania: utworzenie Oświęcimskiej Przestrzeni Spotkań (most dla pieszych na rzece Sole, zagospodarowanie Parku Pojednania Narodów, zagospodarowanie terenu bulwarów, zagospodarowanie przestrzeni w rejonie Starego Miasta, zagospodarowanie przestrzeni w rejonie Starego Miasta, zagospodarowanie Parku Pokoju) rozwój bazy i oferty turystycznej (punkty informacji turystycznej, rozwój tras turystyczno-rowerowych, utworzenie miejsc wypoczynkowych wzdłuż rzeki Soły).
- Pole trzynaste (gospodarka) - poprawa sytuacji gospodarczej miasta. Do głównych działań, dzięki którym ma zostać osiągnięty cel, należą: rozbudowa Miejskiej Strefy

Gospodarczej, wykorzystanie terenów przemysłowych na inwestycje, dążenie do utworzenia szybkiej kolei relacji Oświęcim-Tychy, rewitalizacja terenów przemysłowych.

I.10.3. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025 zawiera szczegółową analizę miasta Oświęcim z uwzględnieniem obszaru zdegradowanego i kryzysowego oraz wyznacza kierunki planowanych działań.

Na terenie miasta zdiagnozowano dwa kluczowe problemy. Pierwszym z nich jest struktura przestrzenna miasta zdeterminowana rozwojem dużych zakładów przemysłowych, w sąsiedztwie których intensywnie rozwijano nowe wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe. Natomiast w tym czasie Stare Miasto pozostawało niedoinwestowane i poza głównym nurtem zmian. Drugim problemem jest wizerunek miasta zdominowany tragicznym dziedzictwem byłego nazistowskiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz-Birkenau. W konsekwencji powoduje to zapomnienie pozostałej części dziedzictwa historycznego miasta oraz stworzenie jednowymiarowego modelu turystyki przyjazdowej skoncentrowanej wokół Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau.

W wyniku przeprowadzonych analiz wyłoniony został obszar rewitalizacji, który podzielony został na cztery podobszary:

Obszar Chemików,

Obszar Stare Miasto,

Obszar Kamieniec-Pileckiego,

Obszar Tereny pokolejowe.

Dokument w sposób kompleksowy opisuje realizację procesu rewitalizacji miasta Oświęcim. Zaprezentowano w nim m. in. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji i kierunki działań, przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz ramy finansowe planowanych przedsięwzięć, metody wdrażania, monitorowania i ewaluacji.

I.10.4. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020-2023

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Oświęcim składa się z dwóch zasadniczych części. W pierwszej przeprowadzona została inwentaryzacja zasobów kulturowych miasta, opisane zostało środowisko prawne ochrony zabytków oraz zarysowano historię i rozwój przestrzenny miasta. Dokonano także waloryzacji zabytków wskazując na te, które wymagają najpilniejszych prac konserwatorskich i remontowych.

W drugiej części opracowania nakreślono ramowe kierunki ochrony zabytków w mieście. Wskazane zostały trzy główne cele ochrony:

- cel I – opieka, ochrona i rewaloryzacja zabytków miasta Oświęcim;
- cel II - promocja zabytków i walorów przestrzeni kulturowej miasta;
- cel III – eksponowanie walorów dziedzictwa kulturowego w przestrzeni publicznej.

W ramach głównych celów zdefiniowano kierunki działań, szczegółowe zadania z nimi związane oraz kluczowe problemy, którym należy stawić czoła. Najważniejsze z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego kierunki to:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków;
- zintegrowanie systemu ochrony zabytków;
- promocja zasobów dziedzictwa;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki oraz działań kulturalnych;
- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeby ochrony i opieki nad zabytkami;
- przystosowanie terenu Starego Miasta do realizacji imprez plenerowych i dostosowanie terenu do powszechnie obowiązujących standardów realizacji przedsięwzięć plenerowych;
- wykreowanie miejsc rekreacji i integracji społecznej - atrakcyjne zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i organizacja zdarzeń sportowo-kulturowo-edukacyjnych.

I.10.5. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna zagospodarowania brzegów rzeki Soły w Oświęcimiu

Koncepcja zagospodarowania brzegów rzeki Soły obejmuje tereny prawobrzeżne rzeki Soły, po obu stronach mostu Jagiellońskiego, od ul. Kamieniec do lasu łągowego (Park Pojednania Narodów) oraz od lasu łągowego przy Klubie Sportowym Soła, do kładki dla pieszych nad rzeką Sołą i terenów salezjańskich.

W koncepcji obejmującej obszar pomiędzy lasem łągowym do kładki nad Sołą dążono do zagospodarowania terenu na miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta i okolic, z głównym przeznaczeniem na cele rekreacji i sportu. W ramach projektowanego zagospodarowania parku miejskiego planowane jest wykonanie remontu ulic, istniejących ciągów pieszych, pieszo jezdnych i jezdnych oraz budowa ciągów pieszo-rowerowo-rolkowych i ciągów pieszych wyniesionych nad poziom gruntu. W parku przewidziano wykonanie parku mgieł, placu wodnego, placu zabaw, boiska do piłki plażowej, parkingu, utwardzonego placu o nawierzchni z kostki ażurowej, umocnienie skarpy brzegu rzeki Soły, wybieg o nawierzchni trawiastej dla psów.

I.11. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta

I.11.1. Deklaracja z Toledo

W dniu 22 czerwca 2010 r. w Toledo (Hiszpania) odbyło się Nieformalne Spotkanie Ministrów w sprawie Rozwoju Obszarów Miejskich, którego głównym tematem była „zintegrowana rewitalizacja obszarów miejskich”. Konkluzją spotkania było wydanie dokumentu pn. Deklaracja z Toledo. Wśród założeń wskazanych w Deklaracji, wskazuje się, iż *w perspektywie krótko i długoterminowej miasta europejskie stają przed najważniejszym wyzwaniem, jakim jest przezwyciężenie kryzysu i wyjście z niego jako miasta silniejsze; jednak w tym samym czasie miasta europejskie muszą poradzić sobie z innymi długofalowymi problemami strukturalnymi, takimi jak: globalizacja, zmiana klimatu, rosnące zapotrzebowanie na ograniczone zasoby, migracje, starzenie się społeczeństw i zmiana demograficzna, itp., które mają silny wymiar miejski wpływając na gospodarkę w miastach, pogarszające się środowisko miejskie, zwiększające się ryzyko polaryzacji społecznej i wykluczenia społecznego, itp.*

Zapisy Deklaracji wskazują szereg działań do podjęcia przez zarządzających miastami i miasteczkami na terenie Unii Europejskiej:

- wdrażanie zintegrowanych strategii rozwoju obszarów miejskich, które realizują globalną i spójną wizję miasta dogodnie umiejscowioną w kontekście terytorialnym, oraz które w harmonijny sposób promują wszystkie wymiary zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w sposób zintegrowany zarówno pod względem nowej rozbudowy obszarów miejskich jak i już istniejących obszarów miast;
- wsparcie renowacji i modernizacji istniejących zasobów mieszkaniowych;
- przypomnienie, że ogólna jakość obszarów miejskich jest warunkowana jakością przestrzeni publicznych i miejskich krajobrazów kulturowych, a architektura jest podstawowym wymogiem warunkującym stworzenie przyjemnego środowiska dla mieszkańców obszarów miejskich oraz ogólną atrakcyjność i konkurencyjność miasta;
- uwzględnienie stosowności ponownego wykorzystania terenów zurbanizowanych i/lub tam gdzie to właściwe kompaktowego planowania urbanistycznego jako strategii mających na celu ograniczenie zagospodarowania nowych terenów, zapobieganie niepotrzebnym zmianom zagospodarowania gruntów niezabudowanych i obszarów naturalnych w zurbanizowane tereny zabudowane, a tym samym, zarządzanie niekontrolowaną suburbanizacją oraz jej ograniczanie;
- najważniejszym wyzwaniem w walce o zrównoważony rozwój obszarów miejskich będzie osiągnięcie maksymalnej możliwej efektywności istniejących struktur obszarów miejskich w miastach.

Ponadto, wskazuje się, iż niezbędnym działaniem będzie przeprowadzenie prawdziwie „zielonej, przyjaznej środowisku i ekologicznej” rewitalizacji miast, obejmującej takie istotne kwestie jak:

- ograniczenie potrzeb transportowych poprzez promowanie programów bliskiego sąsiedztwa i wielofunkcyjności jednocześnie stymulując mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju (na skalę miejską, metropolitalną i międzymiejską) przez: priorytetowe potraktowanie niezmotywowanych miast

(miast, w których można się poruszać na pieszo lub rowerem), czystszych środków transportu, wspieranie niedrogiego i wydajnego transportu publicznego dostępnego we wszystkich, a przede wszystkim w zaniedbanych dzielnicach miast, w których może on odgrywać kluczową rolę w przełamywaniu ich fizycznej izolacji, oraz multimodalne sieci transportowe i optymalizacji logistyki obszarów miejskich;

- promowanie odnawialnych źródeł energii oraz ich wdrażanie i zastosowanie w miastach;
- powtórne wykorzystanie gruntów (poprzez rewitalizację obszarów miejskich, przebudowę lub ponowne wykorzystanie terenów opuszczonych, zdewastowanych lub niewykorzystanych, itp.) jako najważniejsza strategia przyczyniająca się do ograniczenia zużycia gruntów, a tym samym zwalczania „niekontrolowanej suburbanizacji,
- ochronę zasobów naturalnych, krajobrazowych, wody, obszarów rolniczych, itp. wokół miast oraz wzmacnianie ich związków lub połączeń z miastami (na przykład, pasy zieleni i/lub korytarze połączone z siecią parków i przestrzeni publicznych lub stanowiących ich przedłużenie), „ponowne zazielenianie” istniejących miast, itp.

W uzasadnieniu wskazuje się m.in., że (...) rewaloryzacja zdegradowanych przestrzeni publicznych oraz zapewnianie nowych otwartych przestrzeni łącznie z ochroną lub przekwalifikowaniem form architektonicznych przyczyni się nie tylko do poprawy jakości scenerii miejskiej, krajobrazu obszarów miejskich i miejsc w wielu strukturach obszarów miejskich w naszych miastach, a tym samym do podniesienia ich atrakcyjności w oczach wysoko wykwalifikowanych pracowników i przedsiębiorstw, ale również przyczyni się to do zwiększenia ich atrakcyjności i poziomu utożsamiania się lokalnych mieszkańców ze środowiskiem miejskim i swoją społecznością. To z kolei przyczyni się nie tylko do ich wzbogacenia kulturalnego, ale również do stworzenia lub odtworzenia poczucia obywatelskiego, ponieważ wartości takie jak demokracja, współistnienie, wymiana, postęp obywatelski, różnorodność, wspólne mieszkanie i wolność są kluczowymi cechami charakterystycznymi kultury miasta europejskiego, które najsukuteczniej wyrażane są w sferze publicznej.

I.11.2. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich

Jest to dokument przyjęty przez państwa członkowskie UE, mając na uwadze wyzwania i możliwości, a także różnice historyczne, gospodarcze, społeczne i ekologiczne miast europejskich. Autorzy Karty Lipskiej (ministrowie państw członkowskich odpowiedzialni za rozwój miast), stwierdzają w preambule, iż *nasze miasta mają unikalne wartości kulturowe i architektoniczne, silne mechanizmy integracji społecznej oraz wyjątkowe możliwości rozwoju gospodarczego. Są one centrami wiedzy oraz źródłami wzrostu i innowacji. Jednocześnie jednak występują w nich problemy demograficzne, nierówność społeczna, wykluczenie społeczne niektórych grup ludności, brak tanich i odpowiednich mieszkań oraz problemy ekologiczne. W dłuższej perspektywie miasta nie będą mogły spełniać swojej funkcji motorów postępu społecznego i wzrostu gospodarczego, określonej w strategii lizbońskiej, jeżeli nie uda nam się utrzymać równowagi społecznej w miastach i pomiędzy nimi, gwarantując różnorodność kulturową i wysokiej jakości standardy w zakresie projektowania, architektury i środowiska.*

W zakresie polityki zintegrowanego rozwoju miejskiego za szczególnie istotne dla zwiększenia konkurencyjności miast europejskich uważa się następujące strategie:

- Tworzenie i zapewnianie przestrzeni publicznych wysokiej jakości - jakość przestrzeni publicznych, miejskie krajobrazy i architektura, jako jedne z miękkich czynników lokalizacji odgrywających ważną rolę w przyciąganiu przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wykwalifikowanej i twórczej siły roboczej oraz turystyki, dlatego należy zwiększyć wzajemne oddziaływanie architektury, planowania infrastruktury i planowania miejskiego, aby stworzyć atrakcyjne, przyjazne dla użytkownika przestrzenie publiczne i osiągnąć wysoki standard środowiska życia - „kultury budowlanej”. Dlatego budynki historyczne, przestrzenie publiczne oraz ich wartość miejska i architektoniczna muszą zostać zachowane.
- Modernizacja sieci infrastruktury i poprawa wydajności energetycznej - Do poprawy jakości życia, warunków lokalnych i środowiska może znacznie przyczynić się zrównoważony, dostępny i niezbyt kosztowny transport miejski posiadający skoordynowane połączenia z sieciami transportu regionalnego. Szczególną uwagę należy zwrócić na zarządzanie ruchem oraz łączenie różnych rodzajów transportu, z uwzględnieniem infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Transport miejski musi być dostosowany do różnych wymogów w zakresie mieszkalnictwa, miejsc pracy, środowiska naturalnego i przestrzeni publicznych.
- Zwarta struktura zasiedlenia stanowi ważną podstawę efektywnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów. Można ją osiągnąć za pomocą planowania przestrzennego i miejskiego, które poprzez dokładną kontrolę dostępności gruntu i spekulacyjnych inwestycji budowlanych zapobiega bezładnej zabudowie miasta. Szczególnie trwała okazała się strategia łączenia mieszkań, miejsc pracy, edukacji, zaopatrzenia i spędzania wolnego czasu w dzielnicach miejskich.
- Miasta muszą przyczyniać się do zapewniania i poprawy jakości życia mieszkańców oraz swojej atrakcyjności jako lokalizacje dla przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie zaawansowanych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, usług socjalnych, zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony. Jednocześnie technologie te powinny służyć usprawnieniu administracji miasta.
- Zwrócenie szczególnej uwagi na najuboższe dzielnice w kontekście miasta jako całości - polityka mieszkalnictwa socjalnego. Nieszkodliwe dla zdrowia, odpowiednie i przystępne cenowo mieszkania mogą zwiększyć atrakcyjność dzielnic zarówno dla osób młodszych, jak i starszych, a tym samym przyczynić się do zapewnienia stabilności w tych rejonach.
- Realizacja strategii podnoszenia jakości środowiska fizycznego - poprawa wyglądu, warunków fizycznych i wydajności energetycznej budynków w dzielnicach kryzysowych.
- Wzmocnienie gospodarki lokalnej i lokalnej polityki rynku pracy.
- Promowanie sprawnego i korzystnego cenowo transportu miejskiego - Wiele ubogich dzielnic doświadcza dodatkowych utrudnień z powodu niewystarczających połączeń transportowych oraz złego stanu środowiska, co jeszcze bardziej obniża ich atrakcyjność. Rozwój sprawnego i korzystnego cenowo systemu transportu publicznego stworzy mieszkańcom tych obszarów takie same szanse w zakresie mobilności i dostępu, jakie posiadają inni obywatele, czego mają oni prawo oczekiwać. W tym celu planowanie transportu i zarządzanie ruchem na tych

obszarach muszą w coraz większym stopniu zmierzać do ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz zorganizowania transportu tak, by zapewnić lepszą integrację tych dzielnic z miastem i całym regionem.

I.11.3. Nowa Karta Ateńska 2003 - Wizja miast XXI wieku

Jest to dokument przyjęty przez Europejską Radę Urbanistów w 2003 r. Nowa Karta Ateńska wyznacza ramy i wskazania do uwzględnienia w procesach planistycznych prowadzonych w Europie. Jej zadaniem jest ukierunkować spójne działania na rzecz stworzenia sieci powiązań między miastami Europy na wszystkich szczeblach hierarchii miast i we wszystkich dziedzinach. Działania wskazane do podjęcia dotyczą różnorodnych aspektów spójności miast i koncentruje się na dążeniu do wprowadzania w miastach zmian sprawiających, że zaczną one spełniać wymagania funkcjonalno-gospodarcze obecnych i przyszłych pokoleń.

Spójność miast obejmuje różnorodne aspekty, począwszy od:

- Spójności w czasie - historycznej ciągłości - uwzględnianiu dziedzictwa kulturowego w zagospodarowaniu przestrzennym miast o długiej historii (do których bezsprzecznie zalicza się także Oświęcim). Jako zagrożenie wskazuje się rozprzestrzenianie się zabudowy i powstawanie niespójnych struktur o odmiennych funkcjach, zbyt oddalonych od siebie. Sprawia to, że sieci transportu i infrastruktury technicznej budowane dla obsługi i powiązania ze sobą oddalonych od siebie działalności, rozczłonkowują i degradują tereny stanowiące nieodnawialne zasoby naturalne i kulturowe. Należy zapobiegać rozwojowi miast w niekontrolowany sposób i wykorzystywać istniejącą podaż terenu w sposób racjonalny, gdyż decydować to będzie o zachowaniu tożsamości miasta oraz możliwościach jego dalszego rozwoju.
- Spójność społeczna - oprócz zapewnienia warunków dla sprawnie funkcjonującego społeczeństwa obywatelskiego uwzględniającego wielokulturowość, w zakresie zagospodarowania przestrzennego, wskazuje się na konieczność skupienia uwagi na organizacji transportu w mieście. W mieście spójnym i jego zapleczu regionalnym, nowe twórczo wykorzystywane technologie pozwolą na rozwój różnych systemów transportu osób i towarów, jak również umożliwią łatwy przepływ informacji. Wskazuje się na konieczność nadania priorytetu komunikacji zbiorowej w obszarze miasta oraz rozwój transportu intermodalnego wykorzystującego różnorodne środki transportu przy jednoczesnym ograniczaniu dominującego obecnie ruchu samochodowego. Ponadto, wskazuje się na konieczność podejmowania działań zmierzających do ograniczania konieczności poruszania się dzięki usprawnieniu przepływu informacji.
- Spójność ekonomiczna - budowanie przewag konkurencyjnych poprzez umiejętne wykorzystanie środowiska naturalnego i kulturowego, zachowywanie dziedzictwa historycznego oraz podkreślanie unikalności miasta oraz różnorodności tworzonych przez miasto możliwości działania. Sprowadza się to do zapewnienia w miastach przyjaznego, zdrowego i bezpiecznego środowiska życia i pracy dla jego mieszkańców i użytkowników.
- Spójność środowiska - roztropne korzystanie z zasobów (zwłaszcza nieodnawialnych zasobów naturalnych: terenów, powietrza i wody), ochrona miast przed zanieczyszczeniami i degradacją środowiska naturalnego, poprawienie efektywności zużywanej energii (odnawialne źródła energii, gospodarka odpadami itp.).

Zachowanie spójności przestrzennej miasta sprowadza się do wzmocnienia i rozwinięcia podstawowych funkcji centrum oraz innych kluczowych ośrodków aktywności. Niezbędne będą działania rehabilitacyjne fragmentów tkanki miasta, które uległy degradacji, działania chroniące unikalny krajobraz miejski oraz zapobiegające zatracaniu tożsamości miasta (np. poprzez zbyt ekspansywną politykę przestrzenną lub dysharmonijny rozwój systemów transportowych).

I.11.4. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Przyjęta przez Sejmik Województwa Małopolskiego dnia 17 grudnia 2020 roku Strategia kreśli wizję województwa małopolskiego w horyzoncie czasowym sięgającym 2030 roku.

Wskazana w Strategii wizja została określona jako: „Małopolska regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej”.

Tak rozumiana wizja będzie realizowana poprzez cel główny sformułowany jako: „Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym”.

I.11.5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Przyjęty uchwałą nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 roku.

Celem rozwoju przestrzennego dla Małopolski jest utrzymanie, a w pewnych elementach nawet poprawienie stanu środowiska i podniesienie jakości krajobrazu i zasobów kultury, przy zapewnieniu warunków do stabilnego wzrostu gospodarczego i podniesienia standardów jakości życia mieszkańców drogą bardziej efektywnej gospodarki przestrzennej.

Jako kluczowe zasady polityki przestrzennej wymagające skoordynowanych działań na poziomie regionalnym i lokalnym wymienia się:

- oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie;
- oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska;
- zachowanie bioróżnorodności w najcenniejszych obszarach;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu;
- zmniejszenie ryzyka katastrof naturalnych.

I.12. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Stosownie do ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego w obrębie obszaru miasta planuje się następujące przedsięwzięcia:

- Droga S1 – odcinki z decyzją uwarunkowań środowiskowych (DUŚ) Mysłowice - Bielsko-Biała (wraz z łącznikiem/obwodnicą Oświęcimia – oczekuje na uzyskanie waloru ostateczności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
- Realizacja gazociągu DN 500 Skoczów-Komorowice-Oświęcim;
- Firma Gaz-System planuje także budowę gazociągu wysokiego ciśnienia DN700 MOP 8,4 relacji Oświęcim – Tworzeń;
- Modernizacja linii kolejowej nr 93 Trzebinia – Zebrzydowice;
- Rozwój infrastruktury kolejowej na linii nr 94 na odcinku Kraków Płaszów – Skawina – Oświęcim;
- Prace na linii kolejowej nr 138 Oświęcim - Katowice

Wymienione poniżej przedsięwzięcia dotyczą całego województwa, ale mogą również dotyczyć miasta Oświęcim:

- Budowa parkingów parkuj i jedź (P&R) przy stacjach kolejowych, węzłach przesiadkowych;
- Likwidacja dysproporcji w obszarach o przewadze odsetka korzystających z kanalizacji w stosunku do korzystających z wodociągów;
- Stopniowa likwidacji „białych plam” w zakresie dostępu do sieci szerokopasmowych, jak również „białych plam” w pokryciu zasięgiem sieci komórkowych;
- Dostęp do bezpłatnej sieci Wi-Fi w miejscach publicznych;
- Wprowadzenie standardów emisyjnych dla źródeł spalania paliw;
- Wprowadzenie standardów emisyjnych i wymagań dla kotłów grzewczych;
- Stworzenie systemu monitoringu jakości powietrza – prognozowanie stężeń zanieczyszczeń i informowanie społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i alarmowych;
- Ochrona korytarza ekologicznego: Korytarz Doliny Wisły;
- Przeprowadzenie Audytu krajobrazowego i zidentyfikowanie „krajobrazów priorytetowych”;
- Stworzenie obserwatorium rozwoju przestrzennego i jakości przestrzeni;
- Wyposażenie ośrodków miejskich danego poziomu w zbiór instytucji usługowych i obiektów infrastruktury społecznej;
- Rewitalizacja centrum miejscowości;
- Utworzenie wielofunkcyjnych terenów sportowo-rekreacyjnych, w ramach których funkcjonować powinny ośrodki sportów wodnych, lub zbiorniki wodne o funkcji rekreacyjnej w ośrodkach regionalnych i powiatowych;

- Rozwój centrów doradztwa zawodowego i personalnego w głównych ośrodkach rozwoju – regionalnych oraz powiatowych (kształcenie przedsiębiorczości, znajomości prawa i nauki języków obcych, prowadzenie działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne uwarunkowania i walory przyrodnicze);
- Przekształcenie terenów przemysłowych i pogórnictwa w Zachodniej Małopolsce i adaptacja ich pod nowe tereny inwestycyjne oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe;
- Rewitalizacja starszych zasobów mieszkaniowych, rozbudowa subsydiowanych mieszkań socjalnych i komunalnych, zapewnienia odpowiedniej podaży niedrogich i uzbrojonych terenów pod budownictwo jednorodzinne oraz budowy mieszkań czynszowych na wynajem (zahamowanie procesu kurczenia się miast średnich i małych);
- Modernizacja energetyczna wojewódzkich budynków użyteczności publicznej – obniżenie energochłonności w sektorze budownictwa użyteczności publicznej Województwa Małopolskiego;
- Budowa nowych i modernizacja powiatowych budynków bibliotecznych w kierunku podwyższenia standardów, tworzenia nowoczesnych miejsc spotkań, poprawienia jakości i stanu księgozbiorów, multimedii;
- Rozwój szkolnictwa specjalnego we wszystkich ośrodkach regionalnych;
- Rozwój średniego szkolnictwa zawodowego z zapleczem warsztatowym w każdym z ośrodków powiatowych;
- Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce – utworzenie Centrów Kompetencji Zawodowych w branży społeczno-medycznej i turystyczno-gastronomicznej oraz doposażenie placówek w sprzęt i materiały dydaktyczne;
- Rozwój i modernizacja istniejącej szpitalnej, ambulatoryjnej i środowiskowej bazy leczenia psychiatrycznego i oddziałów geriatrycznych; powstanie Centrów Zdrowia Psychicznego, leczenia specjalistycznego;
- Zorganizowanie szpitala wojewódzkiego w ośrodku zachodnim: Oświęcim – Chrzanów;
- Powstanie Małopolskich Centrów Transferu Wiedzy wspierających MŚP;
- Regionalny System Cyfrowych Rejestrów Geodezyjnych – otwarty dostęp do informacji sektora publicznego w obszarze informacji publicznej;
- Utworzenie wojewódzkiej instytucji kultury z zapleczem w postaci Sali widowiskowo-koncertowej (koordynacja z lokalną instytucją kultury) w ośrodku zachodnim (Oświęcim-Chrzanów);
- Ochrona zabytków Małopolski – wspieranie wieloletnich zadań budowlanych i konserwatorskich mających na celu poprawę stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie ich degradacji;
- Stworzenie spójnego systemu oznaczeń drogowych prowadzących do atrakcji turystycznych;
- Wprowadzenie krajowego systemu ewidencji i oznaczeń dróg rowerowych;

- Budowa tras rowerowych EuroVelo oraz połączeń z nowymi i istniejącymi lokalnymi szlakami rowerowymi, wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę turystyczną, miejsca odpoczynku z wiatami i małą infrastrukturą czy kładkami pieszo-rowerowymi poprawiającymi dostępność;
- Szlaki kulturowe Małopolski – realizacja prac łączących ochronę i zachowanie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń z kreowaniem wizerunku regionu i zwiększeniem ruchu turystycznego: wyposażenie w wiaty, miejsca odpoczynku i postoju dla pieszych, rowerzystów i turystów zmotoryzowanych, przegląd istniejących tablic informacyjnych pod kątem ich jakości i stanu technicznego.

TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcimia

II.1. Cele polityki przestrzennej

II.1.1. Główne cele rozwojowe

Określa się następujący, główny cel rozwoju miasta Oświęcim:

- Oświęcim miastem realizującym zasadę zrównoważonego, wszechstronnego rozwoju, sprawnie funkcjonującym, z nowoczesną gospodarką, dogodnymi warunkami życia mieszkańców, miastem aktywnym kulturalnie, stanowiącym subregionalny ośrodek administracyjno-usługowy;
- Oświęcim miejscem o wyjątkowym znaczeniu historycznym, pełniące rolę światowego orędownika pokoju i tolerancji, stanowiące miejsce spotkań kultur i porozumienia ludzi.

II.1.2. Cele strategiczne

Jako cele strategiczne warunkujące osiągnięcie celów głównych, uznaje się:

cele ekonomiczne, w tym:

- jako głównej podstawy ekonomicznego rozwoju miasta, rozwijanie działalności gospodarczej, produkcyjnej i usługowej, w tym przedsiębiorczości lokalnej,
- jako uzupełniających podstaw rozwoju ekonomicznego, rozwijanie działalności usługowej i administracyjnej (w stosunku do obsługiwanego subregionu) oraz turystycznej, głównie w zakresie turystyki pielgrzymkowej;

cele społeczne, w tym zapewnienie:

- korzystnych warunków zamieszkania,
- prawidłowego poziomu obsługi ludności w zakresie infrastruktury społecznej,
- właściwej obsługi komunikacyjnej,
- prawidłowego poziomu wyposażenia w urządzenia komunalnej infrastruktury technicznej;

cele ochronne stanowiące podstawę prawidłowego i efektywnego rozwoju wszystkich zakresów działalności społeczno-gospodarczej rozwijanej w mieście, w tym:

- zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego i krajobrazu - oraz w miarę możliwości - ich wzbogacenie,
- zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne i efektywne ich wykorzystanie,
- racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania.

Cele strategiczne zostały ujęte w następujących obszarach kluczowych:

Gospodarka:

- stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju gospodarczego miasta,
- zapewnienie atrakcyjnych warunków dla inwestowania,

- rozwój turystyki,
- zarządzanie miastem - udoskonalanie systemów, zarządzania i finansowania.

Poziom życia mieszkańców:

- zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych,
- rozwiązywanie problemów komunikacyjnych miasta,
- rozwój usług komunalnych,
- zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców,
- ochrona zdrowia,
- rekreacja i sport,
- optymalizowanie działalności służb administracji publicznej,
- bezpieczeństwo ludności miasta.

Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau (PMAB):

- wykreowanie nowego wizerunku miasta na arenie międzynarodowej.

Zapewnienie pełnej realizacji Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego (OSPR), uchwalonego przez Radę Ministrów w 1996 r. i od tego czasu realizowanego etapowo.

Promocja miasta:

- wypracowanie profesjonalnej i efektywnej promocji miasta.

Ośrodek administracyjny:

- międzynarodowy charakter miasta,
- ośrodek edukacyjny.

Ochrona środowiska:

- poprawa stanu środowiska naturalnego.

II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów

Podstawą do określania kierunków ochrony środowiska przyrodniczego jest zasada zrównoważonego i trwałego rozwoju wskazująca na konieczność określania kierunków zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów. Nadrzędnym celem środowiskowym polityki przestrzennej miasta Oświęcim jest zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego,
- ochronę walorów krajobrazowych i zieleni,
- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawę ich jakości,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych,
- rekultywację terenów zdegradowanych,
- realizację zabezpieczeń przeciwpowodziowych zapewniających ograniczenie skutków powodzi,
- poprawę jakości powietrza,
- poprawę klimatu akustycznego,
- ochronę udokumentowanych złóż kopalin.

II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej

Zachowanie terenów zielonych w mieście powinno być priorytetem ze względu na możliwość zrównoważonego rozwoju miasta. Tereny zielone (parki, cmentarze, ogródki działkowe oraz inne urządzone grupy zieleni wysokiej) stanowią powiązania z ponadlokalnymi strukturami łączącymi miasto z jego otoczeniem. Zieleń w obrębie miasta pełni przede wszystkim funkcję przyrodniczą. Stanowi siedlisko życia dla zwierząt i ich bazę żywieniową, zatrzymuje wodę, wzbogaca powietrze i glebę w wilgoć. Zieleń w mieście reguluje nie tylko poziom zanieczyszczenia, ale również hałasu. Tereny gęsto porośnięte drzewami mogą pełnić funkcję ekranów akustycznych lub wspomagać ochronę przed uciążliwościami akustycznymi. Wykorzystując pnącza na ekranach akustycznych poprawia się ich estetykę i bezpieczeństwo dla ptaków. Zieleń ma również znaczenie w kontekście uspokajania ruchu, co wpływa na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców. Infrastruktura służąca uspokajaniu ruchu samochodowego może wykorzystywać roślinność (np. donice, murki, trawniki) i wyznaczać miejsca parkowania. Miejsca pokryte drzewami mają najniższą średnią temperaturę w strukturze miasta i obniżają ją wokół niego (np. sadzenie drzew ma wpływ,

poprzez efekt zacienienia, na ograniczenie zużycia energii na klimatyzację). Tereny zieleni miejskiej pełnią ważną funkcję w umacnianiu więzi międzyludzkich. Sprzyja temu tworzenie nowych przestrzeni publicznych na osiedlach, co tworzy miejsca spotkań i spędzania czasu. Zieleń miasta ma również znaczący wpływ na jego wizerunek. Podnosi atrakcyjność dla jego mieszkańców i osób przyjeżdżających, potencjalnych inwestorów i turystów. Atrakcyjne formy zieleni w ciekawych aranżacjach, będą cieszyć się zainteresowaniem społeczeństwa, przyciągać do tych miejsc oraz rozwijać tereny wokół nich.

W celu zachowania bioróżnorodności, utrzymania zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych oraz odpowiedniego kształtowania krajobrazu, należy dążyć w powiązaniu z rozwojem zabudowy do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody poprzez:

- Ochronę i rozwój terenów zielonych, która obejmuje:
 - kształtowanie i rewitalizację terenów zieleni parkowej,
 - pielęgnację i wzbogacenie struktury biotycznej przez wprowadzenie biogrup wielowarstwowej roślinności na terenach porolniczych,
 - zakaz wycinania wartościowego drzewostanu,
 - maksymalną ochronę wszelkich zadrzewień, w tym szczególnie szpalerów przydrożnych, zieleńców, jak również zieleni łęgowej i śródpolnej,
 - sukcesywną odnowę i przebudowę drzewostanów i zespołów zieleni urządzonej, na podstawie projektów i planów urządzeńowych,
 - rewaloryzację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej,
 - zakładanie terenów zielonych w obrębie nowo-projektowanych zespołów zabudowy,
 - integrację rozproszonych fragmentów zieleni w ciągły system,
 - wzmocnienie istniejącej zieleni poprzez wprowadzenie nowych, zróżnicowanych elementów powierzchniowych w postaci zieleńców, krzewów, trawników i drzew,
 - wprowadzenie nowych elementów zielonej infrastruktury takich jak: zielone podwórka, zielone ściany i dachy,
 - właściwy dobór sadzonych roślin, dostosowany do warunków siedliskowych i specyfiki miejskiej,
 - prawidłową pielęgnację roślinności rosnącej w warunkach środowiska miejskiego,
 - sukcesywne wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień wzdłuż ciągów komunikacyjnych na nowych terenach mieszkaniowych.
- Ochronę osnowy ekologicznej miasta i jej kształtowanie - którą tworzy przede wszystkim:
 - Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Soły” z wydzielonymi użytkami ekologicznymi,
 - drzewa – pomniki przyrody,
 - obszary Natura 2000 „Dolna Soła” i „Dolina Dolnej Soły”,

- doliny rzek Wisły, Młynówki i Klucznikowskiego Potoku, dla których nie wydzielono obszarów ochrony, ale stanowią ważne korytarze ekologiczne i przedstawiają dużą wartość przyrodniczą.

Dla obszarów tych ustala się:

- odpowiednie kształtowanie zagospodarowania na tych terenach uwzględniającego możliwość zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów,
- pielęgnację i rewaloryzację elementów osnowy ekologicznej,
- utrzymanie zasięgu przestrzennego i istniejących form użytkowania w obrębie elementów osnowy ekologicznej,
- utrzymanie lub przywrócenie naturalnego charakteru koryta rzek,
- zakaz lokalizacji nowych elementów budowlanych przegradzających koryta rzek Soły i Wisły bez wyposażenia ich w odpowiednie rozwiązania techniczne, zapewniające zachowanie możliwości migracji organizmów wodnych,
- stymulowanie rozwoju adekwatnych siedliskowo zbiorowisk roślinnych,
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w dnie doliny zalewowej,
- maksymalne zachowanie i ochronę istniejących kompleksów leśnych,
- zagospodarowanie dolin Soły i Wisły i ich sąsiedztwa funkcjami z dużym udziałem zieleni tj. tereny zielone, rekreacyjne, sportowe. Tereny te powinny pełnić funkcje terenów wypoczynku codziennego dla mieszkańców miasta.

W ramach obszarów Natura 2000 wprowadza się następujące zasady zagospodarowania:

- zakaz podejmowania działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- realizacja planowanych przedsięwzięć, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, jeżeli mogą one znacząco oddziaływać na ten obszar, jest dopuszczalna po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego winien być ustalony zakaz: zmiany użytkowania stawów hodowlanych, likwidacji wysp na stawach, likwidacji szuwarów i roślinności wodnej w zakresie określonym w planie zadań ochronnych, eksploatacji żwiru w korycie Soły, regulacji koryta rzeki, a także lokalizacji masztów i wież telefonii komórkowej w odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Dolna Soła” PLH120083,

- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego winne być zawarte ustalenia określone w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 „Dolna Soła” PLH120083 oraz „Dolina Dolnej Soły” PLB120004.

W ramach Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina rzeki Soły” z wydzielonymi użytkami ekologicznymi zakazuje się działań ustalonych w uchwale Nr LVIII/513/98 Rady Miejskiej w Oświęcimiu z dnia 16 czerwca 1998 r.

Dla trzech ustanowionych na terenie miasta pomników przyrody ochrona polega przede wszystkim na zapewnieniu możliwości ich istnienia aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu, jeśli nie stanowią zagrożenia dla ludzi bądź mienia. Obecnie, pomniki przyrody ustanawiane są w drodze uchwały rady miasta.

W zakresie zagospodarowania przestrzennego w stosunku do pomników przyrody, ograniczenia dotyczą przede wszystkim:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- umieszczania tablic reklamowych.

W/w obszary i obiekty zostały przedstawione w niniejszym Studium w części tekstowej i na załączniku graficznym. Zabezpieczenie środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń powinno być nadrzędnym celem. Jest to bardzo istotne w mieście, w którym prawna ochrona przyrody jest najsłabszą stroną ochrony środowiska. Niezbędne jest zatem podjęcie działań, które doprowadzą do szybkiego ustanowienia tych form ochrony. Ponadto wskazuje się na konieczność systematycznego obejmowania ochroną obiektów i obszarów przyrodniczych spełniających właściwe kryteria - zwłaszcza wyróżniających się wysokimi walorami krajobrazowymi oraz będących siedliskiem dużej liczby gatunków chronionych.

Dla cieków o charakterze naturalnym w przypadku ich kolizji z infrastrukturą techniczną, drogową lub komunikacyjną w miejscach przekroczenia i skrzyżowania należy zachować ich ciągłość.

II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi

Zakładając zrównoważony i proekologiczny rozwój miasta, obowiązuje zachowanie właściwych standardów sanitarnych realizowanych poprzez:

Ochronę zasobów wodnych i ich jakości która obejmuje:

- zachowanie i ochronę istniejącej sieci rzecznej oraz zbiorników wodnych i stawów,
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie stosowania środków nawożenia w rolnictwie,
- ograniczenie emitorów zanieczyszczeń wód,
- racjonalne prace melioracyjne nieprowadzące do osuszania terenu,
- racjonalną gospodarkę wodno-ściekową, w tym rozwój sieci kanalizacyjnej,
- racjonalną gospodarkę odpadami, w tym stworzenie warunków do segregacji,
- oczyszczanie wód opadowych,
- zwiększenie retencji wód poprzez zadrzewienia zlewni, tworzenie zbiorników retencyjnych, niezabudowywanie naturalnych terenów zalewowych,
- prowadzenie monitoringu zasobów i jakości wód,
- ustanowienie stref ochronnych ujęć wód podziemnych i powierzchniowych,
- konsekwentne i systematyczne wdrażanie zasad ochrony w strefach ochrony ujęć wód zaopatrujących miasto w wodę.

Ochronę klimatu akustycznego:

Podstawowymi źródłami hałasu w mieście są drogi oraz linia kolejowa. W związku z tym, zasadniczym zadaniem, mającym na celu poprawę klimatu akustycznego miasta, jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych. Dlatego też przyjmuje się następujące kierunki podejmowanych działań:

- ograniczenie hałasu u źródła poprzez:
 - przerzucanie ruchu tranzytowego na arterie położone z dala od zabudowy,
 - eliminowanie ciężkiego transportu z centrum miejscowości,
 - optymalizowanie prędkości strumienia pojazdów,
 - zwiększenie płynności ruchu przez budowę obszarowego systemu sterowania ruchem,
 - poprawę stanu nawierzchni dróg,
 - rozbudowę ekologicznych form transportu - ścieżki rowerowe,
 - rozwój komunikacji publicznej;
- eliminację uciążliwości hałasu wzdłuż arterii komunikacyjnej poprzez:

- odpowiednie kształtowanie przestrzeni w terenach przyległych do systemów transportowych (m. in. powiększania terenów zielonych wzdłuż dróg),
- wprowadzenie w miarę istnienia rezerw terenowych pasów wielowarstwowej zieleni izolacyjnej,
- uzupełnienie i wprowadzenie nasadzeń drzew odpornych na komunikacyjne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe,
- zdecydowane ograniczenie prędkości pojazdów w otoczeniu terenów zabudowanych,
- budowę nawierzchni drogowej z tzw. „cichego asfaltu”, czyli z materiałów i wedle technologii sprzyjających zmniejszeniu emisji hałasu przez ruch drogowy,
- budowę ekranów akustycznych, których stosowanie należy jednak ograniczyć do największych arterii komunikacyjnych i tylko do sytuacji, w których poprawa klimatu akustycznego innymi metodami nie będzie możliwa;
- ochronę zabudowy mieszkaniowej, szpitali, domów opieki społecznej lub budynków związanych ze stałym albo czasowym pobytem dzieci i młodzieży znajdujących się na terenach przeznaczonych do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania poprzez stosowanie rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach;
- projektowanie budynków z pomieszczeniami o mniejszych wymaganiach, co do komfortu akustycznego od strony źródła hałasu.

Uściślenie rozwiązań i parametrów elementów głównego układu sieci transportowych, w tym także szczegółowe warunki realizacji w zakresie ochrony środowiska, powinny być ustalone w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto, należy podkreślić, że przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczając tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, należy każdorazowo wskazać, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów zróżnicowanych ze względu na poziom hałasu. Jeżeli wyznaczony w planie teren może być zaliczony do kilku rodzajów terenów chronionych akustycznie uznaje się, że dopuszczalne poziomy hałasu powinny być ustalone jak dla przeważającego rodzaju terenu. Terenami chronionymi akustycznie są tereny przeznaczone:

- pod zabudowę mieszkaniową;
- pod szpitale i domy opieki społecznej;
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
- na cele uzdrowiskowe;
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- na cele mieszkaniowo-usługowe.

Ochronę powietrza:

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;

- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Do głównych zadań mających na celu poprawę jakości powietrza należy:

- realizacja systemowych rozwiązań w zakresie centralizacji dostaw energii cieplnej, eliminacji niskiej, rozproszonej emisji zanieczyszczeń,
- stosowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie ogrzewania: jako priorytet należy stosować podłączenie do lokalnych sieci ciepłowniczych, a w przypadku braku takiej możliwości, stosować ogrzewanie elektryczne lub wykorzystywać paliwa sprzyjające środowisku,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego,
- obowiązek instalowania urządzeń ochronnych na emitorach w zakładach przemysłowych,
- utworzenie buforowych pasów wielowarstwowej zieleni o funkcjach aerosanitarnej, akustycznej i krajobrazowej,
- wprowadzenie nowych terenów zielonych oraz zachowanie i ochrona istniejących zadrzewień, zakrzewień i terenów zieleni urządzonej, służących utrzymaniu dobrych warunków klimatu lokalnego i ograniczających rozprzestrzenianie zanieczyszczeń oraz hałasu,
- prowadzenie monitoringu jakości powietrza.

Należy podkreślić, że od jakości parametrów powietrza będzie uzależniony rozwój terenów mieszkaniowych w obszarze tras komunikacyjnych i zakładów przemysłowych.

II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu kulturowego w mieście powinna odbywać się przede wszystkim poprzez:

- ochronę terenu przed nadmiernym zainwestowaniem i penetracją;
- ograniczenie form zabudowy oraz wysokości zabudowy,
- nawiązanie nowej zabudowy do układu urbanistycznego miasta,
- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania miasta,
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia tkanki historycznej i współczesnej,
- dążenie do zachowania i odtworzenia historycznego układu przestrzennego,
- ochronę ciągów, punktów i przedpoli widokowych,
- niezabudowywanie eksponowanych widokowo kulminacji terenu,

- wkomponowanie zabudowy w istniejącą rzeźbę terenu,
- ograniczenie do niezbędnego minimum prac ziemnych zmieniających naturalne ukształtowanie terenu;
- ochronę roślinności porastającej skarpy.

Dla miasta nie sporządzono audytu krajobrazowego, tym samym nie sformułowano związanych z nim rekomendacji i wniosków oraz nie utworzono obszaru krajobrazu priorytetowego.

II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na terenie miasta występują tereny szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Soły i od rzeki Wisły, do których zaliczamy:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym.

Tereny te zaznaczono na załączniku graficznym, na którym pokazano również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat oraz obszary zagrożone zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

Określa się następujące zasady ochrony przed skutkami powodzi i nagłych wezbrań wód:

- realizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych stosownie do ustaleń Programu Małej Retencji Województwa Małopolskiego, w tym budowa i właściwe utrzymanie istniejących wałów przeciwpowodziowych oraz innych niezbędnych zabezpieczeń realizowanych na terenie miasta i na terenach zewnętrznych;
- utrzymywanie i uzupełnienie urządzeń hydrotechnicznych rzek i potoków w dobrym stanie technicznym, w tym utrzymanie drożności odpływów cieków do Soły i Wisły oraz stosowanie obudowy biologicznej cieków;
- stworzenie systemu monitorowania zjawisk powodziowych;
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oznaczonych na rysunku Studium obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych.

Zgodnie z ustawą dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się:

- gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,
- lokalizowania nowych cmentarzy.

W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:

- przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
- prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;
- wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;
- wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;
- lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Ponadto pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:

- nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- nowych obiektów budowlanych.

Należy podkreślić, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w zakresie zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wymaga uzgodnienia z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Ponadto wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obowiązujące ograniczenia w zakresie zagospodarowania terenu należy uwzględnić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Opracowany został Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym przyjęty w formie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r., poz. 1841).

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Przyjęta zasada kolejnych przybliżeń polegała na określeniu 3 celów głównych, którym odpowiada 13 celów szczegółowych (cele główne i szczegółowe przedstawiono w sposób hierarchiczny) w odniesieniu do zagrożenia od strony rzek i morza, wymienionych poniżej:

1) zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- a) utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- b) wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,

c) określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,

d) unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim ($Q_{0,2\%}$) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2) obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

a) ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,

b) ograniczenie istniejącego zagospodarowania,

c) ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3) poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

a) doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,

b) doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,

c) doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,

d) wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,

e) budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,

f) budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Cele odnoszą się do wszystkich etapów zarządzania ryzykiem powodziowym - etap prewencji i ochrony, etap przygotowania oraz etap odbudowy i analiz.

W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym przewidziano do realizacji m.in. zabezpieczenie przeciwpowodziowe miejscowości Dwory II, przebudowa wałów potoków Macocha Poręba wał prawy i wał lewy.

II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy nie ma wyznaczonych - na podstawie art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) - obszarów osuwania się mas ziemnych (zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy). Na terenie miasta wskazuje się jednak 8 osuwisk, z czego jedno jest aktywne ciągle, natomiast siedem jest aktywnych okresowo. W związku z tym ustanawia się następujące zasady ochrony obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych:

- przy realizacji obiektów budowlanych obowiązuje zachowanie przepisów Prawa budowlanego, dotyczących opracowania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych a także, jeśli wystąpi taka potrzeba, dokumentacji geologiczno-inżynierskiej;
- zakaz istotnego ingerowania w naturalne ukształtowanie zboczy skarp; zakaz ten nie dotyczy robót związanych z ochroną przeciwpowodziową i przeciwsuwiskową a także z budową dróg, urządzeń wodnych oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;

- obowiązek stosowania rozwiązań technicznych zapewniających stabilność zboczy;
- obowiązek zachowania, pielęgnacji i uzupełniania roślinności ograniczającej erozję zboczy oraz utrzymującej ich stabilność;
- obowiązek wskazania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W dokumencie pt.: „Analiza możliwości eksploatacji kruszywa pod liniami energetycznymi 110 kV Dwory – Zator/Skawina pomiędzy słupami 6 – 11 Poręba – Dwory pomiędzy słupami 23 – 28” określony został, oznaczony na rysunku Studium, filar ochronny dla słupów linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV Dwory - Zator - Skawina w graniach terenu górniczego Dwory 2. Na obszarze filara ochronnego zakazuje się wszelkich robót górniczych w celu ochrony posadowienia urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej.

II.2.6. Obszary udokumentowanych złóż kopalin

Na obszarach występowania udokumentowanych złóż kopalin ustala się ochronę tych złóż zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.). W szczególności zabrania się zagospodarowania terenów objętych zasięgiem złóż kopalin wydobywanych powierzchniowo uniemożliwiającego podjęcie eksploatacji w przyszłości. Ograniczenie nie dotyczy zagospodarowania terenów Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120).

II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710, z późn. zm.) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W przypadku, gdy gmina uchwaliła gminny program opieki nad zabytkami, co ma miejsce w mieście Oświęcim, należy go również uwzględnić w zapisach studium. Ponadto, w studium i miejscowych planach ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

W niniejszym Studium wyszczególniono w części tekstowej (patrz Aneks nr 1) i graficznej obiekty zabytkowe objęte ochroną Państwa poprzez wpis do rejestru zabytków oraz obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków, które są wskazane do ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Wskazano także stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków i do wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych, które są objęte ochroną Państwa.

Odwołując się do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w Studium wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej: ścisłej i pośredniej oraz strefę ochrony archeologicznej.

W części końcowej niniejszego rozdziału sformułowano zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków znajdujących się na terenie miasta.

II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną

II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków m.in. na prowadzenie wszelkich robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy obiektach oraz na obszarach wpisanych do rejestru zabytków, a także w ich otoczeniu. Obiekty te i obszary objęte są ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 39, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Ochrona ta winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej miasta. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków winny być bezwzględnie zachowane, a ich ochrona polegać powinna na utrzymaniu ich i wykorzystaniu na współczesne potrzeby, w drodze:

- działań zabezpieczających - rewaloryzacji (konserwacji lub restauracji);
- adaptacji i modernizacji obiektów, w celu dostosowania ich do współczesnych potrzeb i standardów;

- zagospodarowania otoczenia tych obiektów, z zastosowaniem zieleni, z zapewnieniem właściwego ich wyeksponowania.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w tabeli nr 1 zamieszczonej w Aneksie nr 1 do niniejszego Studium.

II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

W gminnych ewidencjach zabytków, prowadzonych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), winny być ujęte zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez władze gminy w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39, ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.) - 3. *W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.*

Ochrona obszarów i obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Oświęcim, jaką zapewniają obowiązujące przepisy prawa, winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej miasta. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków winny być zachowane, a ponadto w większości objęte działaniami rewalityzacyjnymi i konserwatorskimi.

W Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Oświęcim figuruje obecnie 187 obiektów i obszarów. Wykaz zabytków wpisanych do GEZ znajduje się w tabeli nr 1 zamieszczonej w Aneksie nr 1 do Studium.

II.3.2.3. Zabytki archeologiczne

Zgodnie z art. 31, ust. 1a i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710, z późn. zm.), każdy, kto *zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego jest obowiązany pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków. Zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych ustala wojewódzki konserwator zabytków.*

Ponadto, w obrębie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje zakaz prowadzenia wszelkich prac ziemnych, z wyjątkiem prac dopuszczonych pozwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dopuszcza inwestycje na obszarach stanowisk archeologicznych (pod warunkiem poprzedzenia ich badaniami archeologicznymi), to jednak najwłaściwszą formą ochrony zabytków archeologicznych jest pozostawienie ich w miejscu występowania.

II.3.2.4. Strefy ochrony konserwatorskiej

W celu ochrony układu urbanistycznego Starego Miasta, wybranych obiektów lub zespołów zabytkowych i ich otoczenia oraz krajobrazu kulturowego miasta podtrzymuje się, ustanowione na mocy decyzji nr A-483 UW w Bielsku Białej z 1987 r., strefy ochrony konserwatorskiej.

Granice stref ochrony konserwatorskiej oraz obowiązujące w granicach tych stref nakazy, zakazy i ograniczenia dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenów należy wprowadzać do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z dopuszczeniem ich korygowania, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefami ochrony konserwatorskiej podtrzymanymi w Studium są:

- strefa K1 - ochrony archeologicznej (teren zamku po kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N. P. Marii);
- strefę K2 - ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmująca najstarszą część miasta (z terenem ww. strefy archeologicznej) po ulicę Sienkiewicza, charakteryzującą się szczególnie wysokim stopniem nasycenia substancją historyczną;
- strefę K3 - pośrednią strefę ochrony konserwatorskiej po ulicę Królowej Jadwigi w części południowo-wschodniej i wał rzeki Soły po stronie zachodniej, mającą charakter otuliny starego miasta.

Ochrona konserwatorska staromiejskiej części Oświęcimia obejmuje historyczny, szachownicowy układ ulic z rynkiem wraz z najbliższym otoczeniem starego miasta oraz sylwetę miasta z dominantami urbanistycznymi (zamek, kościoły, klasztory), stanowiącą cenny element krajobrazu miasta. W strefach ochrony konserwatorskiej ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- jako generalną zasadę przyjmuje się pełną integrację historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych;
- w strefie K1 i K2 działania powinny mieć charakter, kompleksowej, głębokiej ingerencji w strukturę obszaru i polegać na:
 - konserwowaniu i rewitalizowaniu historycznych układów przestrzennych i ich elementów o wartościach kulturowych, zwłaszcza zabytkowych, ze zmianą sposobu użytkowania niektórych obiektów,
 - eliminowaniu i poprawianiu form architektonicznych obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia,
 - dostosowywaniu nowych obiektów do historycznego układu przestrzennego, w zakresie ich sytuowania oraz form architektonicznych oraz pełnionych funkcji;
- w strefie K3, działania będą polegać na:
 - utrzymywaniu charakteru historycznych układów przestrzennych i ich elementów o wartościach kulturowych, w tym zabytkowych,
 - poprawianiu form architektonicznych obiektów dysharmonijnych, zwłaszcza w bezpośrednim otoczeniu obiektów zabytkowych,
 - dostosowywaniu usytuowaniem oraz formą nowych obiektów do charakteru historycznych układów przestrzennych.

W sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić odpowiednie warunki ekspozycji wartościowych obiektów i zespołów, poprzez zachowanie bądź przywrócenie widoku na dany obiekt lub zespół, w drodze odpowiedniego kształtowania jego przedpola, tła i kulis.

Dla lepszej ochrony dziedzictwa, proponuje się w przyszłości, w zależności od potrzeb i polityki miasta objęcie ochroną następujących terenów, oznaczonych na rysunku Studium: dawnego folwarku klucznikowskiego oraz najstarszej części Osiedla Chemików.

W obrębie obszarów zabudowy nie objętych strefami specjalnymi, należy stosować zasadę ochrony profilaktycznej; działania powinny polegać na:

- porządkowaniu zabudowy (układów przestrzennych i ich elementów);
- eliminowaniu lub poprawianiu najbardziej agresywnych elementów dysharmonijnych, przy okazji ich remontów i przebudowy;
- kształtowanie nowych wartości kulturowych, w drodze nawiązywania gabarytami i formą nowych obiektów do zabudowy historycznej (jako jej twórczej interpretacji) oraz kształtowania otoczenia tych obiektów ze znaczącym udziałem zieleni.

W celu realizacji polityki przestrzennej w zakresie ochrony wartości kulturowych, wskazuje się na potrzebę:

- zintegrowania systemu ochrony zabytków w dokumentach programowych na szczeblu gminnym i lokalnym;
- opracowania konserwatorskiego programu ratowania zagrożonych obiektów zabytkowych, wraz z utworzeniem systemu ulg i preferencji dla właścicieli i użytkowników obiektów stanowiących dobra kultury;
- podjęcia opracowań planistycznych i projektowych dotyczących podnoszenia wartości kulturowych zdegradowanych obszarów i dysharmonijnych obiektów,
- opracowania zasad uspokojenia ruchu na terenie starego miasta;
- wytworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej w okolicach Rynku Głównego i zamku.

Ponadto wskazuje się na możliwość wyznaczenia kolejnych obszarów objętych strefą ochrony konserwatorskiej: dawnego folwarku klucznikowskiego oraz najstarszej części Osiedla Chemików.

Szczególne warunki zagospodarowania w obrębie strefy ochronnej Pomnika Zagłady, oznaczonej graficznie na rysunku Studium, są określone w przepisach odrębnych.

II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Podstawę określenia kierunków zmian w strukturze funkcjonalno - przestrzennej Oświęcimia stanowi przeprowadzona analiza uwarunkowań występujących na obszarze miasta, w tym: istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, a także ustaleń obowiązujących planów miejscowych.

II.4.1. Ogólne zasady rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ochrony i kształtowania ładu przestrzennego

Właściwe kształtowanie struktury przestrzennej Oświęcimia, przejawiającej tendencję do rozluźniania i rozlewania się na zewnątrz, wymaga prowadzenia przez miasto polityki kolejności zagospodarowywania terenów. Postuluje się przyjąć następujący model inwestowania:

- w pierwszej kolejności - na obszarach wymagających uzupełnień tj. zdegradowanych i niezagospodarowanych, otoczonych przez tereny zainwestowane,
- w drugiej kolejności - po wypełnieniu obszarów wymagających uzupełnień - na terenach przeznaczonych do zainwestowania,
- na końcu natomiast - po wypełnieniu obszarów wymagających uzupełnień oraz zagospodarowaniu terenów przeznaczonych do zainwestowania - na obszarach rozwojowych, stanowiących rezerwy terenowe.

Miasto powinno prowadzić aktywną politykę, wspierającą przede wszystkim wypełnianie terenów wymagających uzupełnień. Jest to możliwe poprzez m.in. prowadzenie inwestycji komunalnych (budowa uzbrojenia technicznego, budowa i modernizacja dróg, budowa obiektów publicznych i mieszkań komunalnych) na obszarach zurbanizowanych i na terenach stanowiących luki w zabudowie (wskazanych w Studium, jako tereny wymagające uzupełnień). Jednocześnie miasto może poprzez politykę zachęt (w tym podatkowych) wspierać inwestujących w centrum miasta, a nie na jego obrzeżach.

Ponadto - ze względu na to, iż na obszarze Oświęcimia zachowało się wiele obiektów i zespołów zabytkowych - rozwój struktury funkcjonalno - przestrzennej oraz ochrony ładu przestrzennego powinien przede wszystkim prowadzić do wyeksponowania zachowanego dziedzictwa kulturowego, a nowe tereny wyznaczone do zainwestowania winny podkreślać historyczny układ urbanistyczny miasta.

Działaniami krystalizującymi tkankę miejską, jakie należy podjąć są:

- utrzymanie wielofunkcyjności jednostek urbanistycznych miasta, kształtując rozmieszczenie poszczególnych rodzajów funkcji stosownie do położenia względem centrum - odpowiednio w części centralnej lokalizowanie funkcji centrotwórczych m.in. zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej śródmiejskiej z towarzyszącymi usługami, usług sportu i rekreacji;
- terenów zieleni urządzonej, w stronę obrzeży miasta - m.in.: zabudowy przemysłowo-produkcyjno-usługowej, mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenów zieleni nieurządzonej;

- urządzenie przestrzeni zgodnie z parametrami i wskaźnikami kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów, przedstawionymi w odrębnym rozdziale - odpowiednio im bliżej centrum, tym intensywność zabudowy powinna być większa;
- ochrona dziedzictwa kulturowego, zgodnie z zasadami przedstawionymi w odrębnym rozdziale;
- zlikwidowanie niezagospodarowanych przestrzeni, otoczonych przez tereny zainwestowane i przeznaczenie ich pod funkcje harmonizujące z przeznaczeniem terenów sąsiednich, począwszy od części centralnej miasta;
- uporządkowanie granic pomiędzy terenami o różnych przeznaczeniach;
- wykreowanie czytelnych styków zabytkowej zabudowy ze współczesną poprzez np.: zastosowanie różnych form zieleni, utworzenie zabudowy o prostej architekturze, stanowiącej stonowane tło dla obiektów zabytkowych i podkreślającej ich walory estetyczne;
- sukcesywne zagospodarowywanie nowych terenów inwestycyjnych, począwszy od części centralnych miasta, w tym od terenów wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, w sposób szanujący historyczną tkankę miejską oraz naturalne ukształtowanie terenu;
- rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego, mająca na celu przede wszystkim zlikwidowanie ruchu tranzytowego w częściach centralnych miasta.

II.4.2. Polityka przestrzenna dotycząca obszarów zurbanizowanych - zabudowanych i zainwestowanych, w tym wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji

Z uwagi na znaczny stopień zachowania przejrzystości układu urbanistycznego Oświęcimia, działania które należy podjąć wobec przedmiotowych obszarów, powinny dotyczyć przede wszystkim porządkowania struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta, bez wprowadzania diametralnych różnic, które miałyby w zasadniczy sposób zmienić jego wizerunek.

Postulowane działania o charakterze ogólnym

- Uzupełnienie zabudowy, tworząc zwarte pierzeje ulic oraz czytelne kompozycje kwartałów zabudowy, zachowując pierwszeństwo dla jednostek położonych bliżej centrum.
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie zagospodarowania poszczególnych terenów m.in.: wyznaczenie czytelnych granic pomiędzy przestrzeniami publicznymi i niepublicznymi oraz kształtowanie zieleni.
- Tworzenie ram przestrzennych dla terenów zabudowy kubaturowej oraz obszarów o charakterze publicznym np.: w postaci okalających układów komunikacyjnych, w celu odpowiednio: zahamowania chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy oraz zapewnienia dobrego dostępu do terenów o funkcjach publicznych.
- Dostosowanie funkcji poszczególnych terenów adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnej społeczności oraz stosownie do położenia obszarów względem centrum miasta, w tym przeniesienie terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej

i produkcyjno - magazynowej w strefy obrzeżne miasta, w szczególności w rejon linii kolejowej i obwodnicy miasta.

- Utworzenie czytelnych powiązań terenów zieleni i wód m.in.: poprzez poszerzenie ich zasięgów, utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i pieszych, kreując sieć obszarów rekreacji i wypoczynku, oplatających obszary zabudowane.
- Zachowanie norm i warunków zagospodarowania terenu na obszarach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi: w pasach technologicznych gazociągów i linii elektroenergetycznych, na terenach przyległych do linii kolejowej, w granicach stref ochrony konserwatorskiej, stref ochronnych cmentarzy, stref ochrony ujęć wód podziemnych, na obszarach wałów przeciwpowodziowych, w granicach obszarów Natura 2000 oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i innych.
- Zachowanie istniejącego zagospodarowania.

II.4.3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w podstawowych strefach funkcjonalno-przestrzennych

Poniższe wskaźniki dotyczące: minimalnego procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej, maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnej wysokości zabudowy należy traktować, jako postulowane. Wskaźniki te należy doprecyzować w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniając uwarunkowania stanu istniejącego, w tym m.in.: istniejącą zabudowę i zagospodarowanie, uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe, obsługę komunikacyjną. Dopuszcza się zachowanie wskaźników zgodnych ze stanem istniejącym lub ustalonych w obowiązujących planach miejscowych, a także wynikających z wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę lub o warunkach zabudowy.

II.4.3.1. Strefy osadnicze miejskie A

W strefach osadniczych miejskich A1 - A4, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, w tym zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości kulturowych miasta;
- w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych - ochronę obszarów wyznaczonych stosownie do różnicowania stopnia ich nasycenia substancją historyczną, stopnia przekształcenia i ekspozycji w krajobrazie, a w szczególności:
 - zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich rewaloryzację (konserwację lub restaurację) oraz dostosowanie w drodze adaptacji i modernizacji do współczesnych potrzeb i standardów,
 - ochronę ekspozycji szczególnie wartościowych obiektów,
 - dążenie do integracji historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych, harmonijne wkomponowywanie nowej zabudowy w środowisko, z uwzględnieniem efektów krajobrazowych;
- porządkowanie i rozbudowywanie miejskich zespołów zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanej intensywności, wraz z urządzeniami towarzyszącymi i zespołami zieleni, w tym wprowadzenie zieleni izolacyjnej i urządzeń służących ochronie akustycznej w strefie A2 wzdłuż linii kolejowej;
- rozwijanie usług podstawowych oraz usług ogólnomiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania dzielnicowych ośrodków usługowych;
- modernizowanie i uzupełnianie układu ulic obsługujących zespoły zabudowy, wyposażenie w urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi, ze szczególnym uwzględnieniem udostępnienia komunikacyjnego urządzeń usługowych;
- uzupełnianie i sukcesywne wyposażanie terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków jako warunku rozbudowy mieszkalnictwa i urządzeń usługowych;

- ochronę i odpowiednie zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwiskami, zwłaszcza skarp;
- przygotowywanie terenów pod zabudowę, m.in. w drodze promowania działań prowadzących do uporządkowania spraw własnościowych, przeprowadzanie scaleń gruntów itp.;
- w strefie A2 i A3, na rysunku Studium, określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- kształtowanie zabudowy jednorodzinnej z preferowanym zachowaniem przeważającego udziału zieleni na działkach budowlanych, w strefie A4;
- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta Oświęcim w obszarze funkcjonalnym MN strefy A4.

II.4.3.2. Strefy osadnicze podmiejskie B

W strefach osadniczych podmiejskich B1 - B4, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, w tym zwłaszcza zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości kulturowych;
- w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych - ochronę obszarów wyznaczonych stosownie do zróżnicowania stopnia ich nasycenia substancją historyczną, stopnia przekształcenia i ekspozycji w krajobrazie, a w szczególności:
 - zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich rewaloryzację (konserwację lub restaurację) oraz dostosowanie w drodze adaptacji i modernizacji do współczesnych potrzeb i standardów,
 - ochronę ekspozycji szczególnie wartościowych obiektów,
 - dążenie do integracji historycznych i współczesnych struktur architektonicznych i urbanistycznych, harmonijne wkomponowywanie nowej zabudowy w środowisko, z uwzględnieniem efektów krajobrazowych;
- porządkowanie i rozbudowywanie zespołów zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim, o niskiej intensywności w obszarze funkcjonalnym MN strefy B4;
- rozwijanie usług podstawowych w obrębie poszczególnych zespołów zabudowy, wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia komunikacyjne;
- uzupełnianie i sukcesywne wyposażanie terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków jako warunku rozbudowy mieszkalnictwa i urządzeń usługowych;
- ochronę i odpowiednie zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwiskami, zwłaszcza skarp;

- przygotowywanie terenów pod zabudowę, m.in. w drodze promowania działań prowadzących do uporządkowania spraw własnościowych, przeprowadzanie scaleń gruntów itp.;
- realizację nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim, wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, urządzenia komunikacyjne oraz usługi podstawowe.

II.4.3.3. Strefy usługowe C

W strefach usługowych C1 - C3 ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie, porządkowanie, modernizacja oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania, pod warunkiem prowadzenia ich w sposób nie powodujący uciążliwych oddziaływań;
- w celu ukształtowania nowoczesnego, pod względem funkcji i formy, centrum usługowego miasta Oświęcim - rozwijanie, w strefie C1, wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich centrotwórczych oraz administracji publicznej i gospodarczej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształtowanie ogólnomiejskiego centrum usługowego obsługującego mieszkańców miasta, powiatu oraz turystów;
- rozwijanie, w strefie C3, wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji obsługującego mieszkańców miasta i powiatu, w tym na terenach położonych w sąsiedztwie Pomnika Zagłady - pod warunkiem ich niekolizyjności w stosunku do tego Pomnika;
- w strefie C2 utrzymanie oraz rozwijanie, w ograniczonym zakresie usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, z możliwością wykorzystania nieruchomości na cele usługowe, obsługi komunikacyjnej i technicznej terenu lub zieleni;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów, w tym w zakresie potrzeb parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem w strefie C3 - obsługi ruchu turystycznego związanego z Pomnikiem Zagłady;
- wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, przy przyjęciu zasady, że warunkiem utrzymania istniejących oraz sytuowania nowych obiektów jest wyposażenie terenu w ww. urządzenia;
- utrzymywanie i wprowadzanie zieleni urządzonej z udziałem zadrzewień i zakrzewień;
- przygotowywanie terenów właściwych dla różnych rodzajów działalności usługowej, poprzez porządkowanie spraw własnościowych, wykup terenów oraz wyposażanie ich w komunikację i infrastrukturę techniczną;
- w strefie C1 i C3 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- w strefie C1 zapewnienie wymaganego poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez dążenie do ograniczenia liczby i częstości zjazdów na drogach powiatowych;

- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta i gminy Oświęcim w strefie C1.

II.4.3.4. Strefy przemysłowe D

W strefach przemysłowych D1 – D5, ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- utrzymanie, porządkowanie, modernizacja, rozbudowa oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania;
- w strefach D1, D2 i D3 - rozwijanie działalności gospodarczej: produkcyjnej, składowej i usługowej, a także, głównie w strefie D3, urządzeń technicznej obsługi miasta i regionu; w strefie D3 i D4 - prowadzenie powierzchniowej eksploatacji surowców;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów i urządzeń technicznych;
- wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, przy przyjęciu zasady, że warunkiem utrzymania istniejących oraz sytuowania nowych obiektów jest wyposażenie terenu w ww. urządzenia;
- utrzymywanie i wprowadzanie zieleni izolacyjnej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień;
- przygotowywanie terenów właściwych dla rozmaitych rodzajów działalności gospodarczej, w drodze porządkowania spraw własnościowych, wykupu terenów oraz wyposażania ich w komunikację i infrastrukturę techniczną;
- w strefie D2 warunkiem utrzymania istniejącego oraz nowego zagospodarowania terenu jest zachowanie warunków określonych w przepisach odrębnych, w tym z zakresu ochrony środowiska;
- w strefie D1 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- w strefie D4 dopuszcza się lokalizację urządzeń przeciwpowodziowych i hydrotechnicznych;
- w strefie D4 obowiązują zakazy określone w przepisach odrębnych;
- w strefie D5 dopuszcza się lokalizację urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 500 kW wyłącznie za pomocą ogniw fotowoltaicznych; strefa potencjalnego oddziaływania ogniw fotowoltaicznych mieści się w granicach inwestycji.

II.4.3.5. Strefy przyrodnicze E

W strefach przyrodniczych E1 – E6 ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

- poprawa stanu sanitarnego i funkcjonowania przyrody, w drodze ochrony ciągów ekologicznych i ekosystemów mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów, a także hamowanie procesów niszczących oraz odnowa i wzbogacanie przyrody na obszarach zdegradowanych;

- dostosowanie zagospodarowania terenu do jego fizjograficznych cech, w tym ochrona i eksponowanie charakterystycznych w krajobrazie miasta elementów ukształtowania terenu, a także ochrona przed zabudową, nie związaną z funkcją terenu;
- ochronę cieków i zbiorników wodnych, w tym ochronę przed ich zanieczyszczaniem;
- ochronę terenów lokalnych dolin i otoczenia cieków;
- ochronę istniejących lasów i zadrzewień, wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień, urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni parkowej wskazanych w Studium;
- utrzymywanie i urządzenie na cele rekreacyjno-turystyczne i sportowe terenów wskazanych w Studium;
- rekultywację terenów dotychczas nie urządzonych i przystosowanie ich na cele wskazane w Studium;
- udostępnianie terenów dla turystyki krajoznawczej i form rekreacji odpowiednich w stosunku do właściwości poszczególnych fragmentów terenu;
- racjonalne wykorzystanie gruntów rolnych;
- utrzymanie istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, z możliwością jej porządkowania i uzupełniania;
- wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia komunikacyjne;
- wyposażenie zespołów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- w obrębie strefy E3 niezbędne jest wykonanie odpowiednich zabezpieczeń przeciwpowodziowych w celu ochrony terenów urządzonej zieleni parkowej oraz istniejącego użytku ekologicznego, położonych po wschodniej stronie rzeki Soły;
- w obrębie strefy E3, na obszarach usług turystyczno-rekreacyjnych - UT, wskazuje się możliwość lokalizacji stadniny koni i ośrodka jeździeckiego;
- w strefach E1 i E3, w obrębie występowania obszaru Natura 2000, podporządkowanie zagospodarowania terenów potrzebie utrzymania ostoi ptasiej, zgodnie z obowiązującą Dyrektywą Ptasią;
- w strefie E1 dopuszcza się lokalizację urządzeń przeciwpowodziowych i hydrotechnicznych;
- wskazuje się możliwość lokalizowania nowych ujęć wody pitnej dla miasta i gminy Oświęcim w strefie E4.

II.4.3.5. Strefa Pomnika Zagłady F

W strefie F, obejmującej Pomnik Zagłady z jego strefą ochronną, ustala się zagospodarowanie terenu Pomnika Zagłady i jego strefy z zachowaniem wymagań określonych w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

II.4.3.6. Strefa terenów kolejowych

Kierunki polityki przestrzennej dla strefy terenów kolejowych określone są w odrębnych rozdziałach.

II.4.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego

Wskazane w Studium przeznaczenia mają charakter wiodący a nie wyłączny - dopuszcza się wprowadzenie funkcji uzupełniających, które nie będą kolidowały z przeznaczeniem podstawowym tzn. nie obniżą jakości środowiska oraz walorów przestrzennych poszczególnych terenów. Za niesprzeczne z ustaleniami Studium uznaje się: adaptacje istniejącej zabudowy, obecne formy zagospodarowania terenów, zasady określone w obowiązujących planach miejscowych i wydanych decyzjach administracyjnych oraz wytyczne konserwatora zabytków ustalone dla obszarów zabytkowych i zabytków.

Wyznaczone w Studium tereny przeznaczone pod zabudowę z nielicznymi wyjątkami stanowią potwierdzenie ustaleń wynikających z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę wytyczono nowe tereny zabudowane, m.in.:

- jako uzupełnienie zabudowy na obszarach o istniejącym zwartym zagospodarowaniu;
- w ramach osiedli Stare Stawy i Monowice jako tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową;
- w ramach osiedli Dwory i Zasole jako tereny przeznaczone pod zabudowę usługową i produkcyjno-składowo-usługową.

II.4.4.1. Tereny zabudowy usługowej (U, U1)

Tereny zabudowy usługowej (U) obejmują tereny istniejących usług oraz tereny przeznaczone dla lokalizacji nowych funkcji usługowych, ze wskazaniem usług o funkcji centrotwórczej, takich jak: handel detaliczny, usługi administracji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, nauki, oświaty, rozrywki, wypoczynku, rekreacji, sportu, turystyki, hotelarstwa, gastronomii, biur, banków, rzemiosła oraz inne oraz teren oznaczony symbolem U1 - stanowiący teren usług Państwowego Muzeum Auschwitz - Birkenau.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych U:

- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- modernizacja, uzupełnienie i w miarę potrzeby restrukturyzacja zagospodarowania terenu, przy utrzymaniu i rozwijaniu funkcji usługowych, z preferencjami dla wyspecjalizowanych usług ogólnomiejskich, z zastrzeżeniem, że teren przy ul. Więźniów Oświęcimia przewidziany jest pod realizację usług związanych z obsługą ruchu turystycznego odwiedzających Państwowe Muzeum Auschwitz - Birkenau;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, z korygowaniem, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki, bądź - w miarę możliwości - eliminowanie tych obiektów;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej Starego Miasta podlegającego ochronie konserwatorskiej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i innymi, stanowiącymi

dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień, z zachowaniem zasad ochrony określonych dla strefy specjalnej „K1” - w szczególności:

- konserwowanie i rewaloryzowanie historycznego układu przestrzennego i jego elementów,
 - ochrona poszczególnych obiektów obejmująca przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji tych obiektów, przy preferencjach wykorzystania ich zgodnie z dominującą funkcją obszaru oraz z dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, a także z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
- zagospodarowania terenu kolidującego z funkcjami obszaru, bądź - na terenach objętych ochroną dóbr kultury - z wymaganiami tej ochrony,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną bądź użytkową, a nie przedstawia wartości zabytkowej,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych w stosunku do otoczenia bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich wykorzystania na cele usługowe bądź inne, zgodne z funkcją strefy,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących z funkcją strefy bądź wymaganiami ochrony konserwatorskiej i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne, z wyłączeniem funkcji mieszkaniowej;
- eliminowanie istniejącej zabudowy nie mającej wartości kulturowych i użytkowych; w celu odsłaniania szczególnie wartościowych widoków, w tym panoram i widoków na obiekty o wysokich wartościach kulturowych;
- wprowadzanie na wolnych terenach, przede wszystkim nowej zabudowy usługowej, o intensywności wysokiej, średniej i niskiej w zależności od rodzaju usług z zachowaniem następujących zasad i standardów:
- preferowania ogólnomiejskich urządzeń usługowych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwie najkorzystniejszego sytuowania usług z zakresu kultury,
 - na obszarach położonych w strefach A1 i A2, dostosowywania nowych obiektów do historycznego układu przestrzennego w zakresie ich sytuowania, skali (gabarytów) i form architektonicznych budynków oraz pełnionych funkcji;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej w otoczeniu zabudowy usługowej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu ich wyeksponowania; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni w otoczeniu ciągów pieszych i tras rowerowych;

- wyposażenie obszarów w niezbędne obiekty i urządzenia z zakresu komunikacji, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni,
 - wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - dopuszcza się zagospodarowanie działki o nr ewid. 227/337 w obrębie Stare Stawy pod zabudowę w formie garaży i zespołów garaży;
- uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze oraz z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- dopuszcza się usytuowanie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w obszarach, których granice zostały oznaczone na rysunku Studium;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,5,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 20 m,
 - ponadto dla wszystkich inwestycji obowiązuje zachowanie ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 6,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 10%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 75%.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych U1:

- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;

- modernizacja, uzupełnienie i w miarę potrzeby restrukturyzacja zagospodarowania terenu, przy utrzymaniu i rozwijaniu funkcji usługowych, z zastrzeżeniem, że teren przy ul. Więźniów Oświęcimia przewidziany jest pod realizację usług związanych z działalnością Państwowego Muzeum Auschwitz - Birkenau;
- wprowadzanie na wolnych terenach, przede wszystkim nowej zabudowy usługowej, o intensywności wysokiej, średniej i niskiej z obowiązkiem dostosowywania nowych obiektów do historycznego układu przestrzennego w zakresie ich sytuowania, skali (gabarytów) i form architektonicznych budynków oraz pełnionych funkcji;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni w otoczeniu zabudowy usługowej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem parkingów;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,5,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 14 m,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 10%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 75%.

II.4.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) obejmują tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy, w których dominującym typem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz przeznaczone dla lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Występująca na terenach MN istniejąca pojedyncza zabudowa usługowa oraz nowa zabudowa usługowa musi posiadać charakter nieuciążliwy. Na terenach nowej zabudowy MN dopuszcza się usługi nieuciążliwe jako wbudowane w budynki mieszkalne lub budynki wolnostojące, zachowujące gabaryty budynków mieszkalnych, jednorodzinnych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MN:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową o niskiej intensywności, w przewadze jednorodzinną, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o średniej i wysokiej intensywności zabudowy,
 - funkcji usługowej - w ograniczonym zakresie;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;

- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień;
- ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej oraz w ograniczonym zakresie zabudowy usługowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MN położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,

- do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12 m,
 - ponadto dla wszystkich inwestycji obowiązuje zachowanie ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 30%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 60%.

II.4.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) obejmują tereny istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. W ramach terenów MW dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług nieuciążliwych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej, z zabudową o wysokiej i średniej intensywności, o charakterze miejskim, z dopuszczeniem zabudowy o niskiej intensywności,
 - usług podstawowych obsługujących poszczególne zespoły zabudowy, zgrupowanymi - w miarę możliwości - w dzielnicowych ośrodkach usługowych, stanowiących lokalne przestrzenie publiczne,
 - w ograniczonym zakresie - usług ogólnomiejskich (np. z zakresu: administracji, nauki, oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii, kultury, kultu religijnego, wyższej użyteczności publicznej, sportu, rekreacji, turystyki, hotelarstwa, obsługi komunikacyjnej, infrastruktury, itp.) o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej i istniejących obiektów zabytkowych oraz współczesnych stanowiących dobra kultury, a także ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień;

- ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która straciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie, na wolnych terenach nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze miejskim oraz w ograniczonym zakresie obiektów usługowych;
- odpowiednie kształtowanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu wyeksponowania tych obiektów; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, w tym zieleni w otoczeniu pieszych ciągów spacerowych i tras rowerowych;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni,
 - wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;

- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 5,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 40 m,
 - ponadto dla wszystkich inwestycji obowiązuje zachowanie ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 12,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 15%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 85%.

II.4.4.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (MN/MW)

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej obejmują tereny istniejącej i planowanej zabudowy zarówno jednorodzinnej jak i wielorodzinnej z towarzyszącą funkcją usług nieuciążliwych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej, z zabudową o wysokiej, średniej i niskiej intensywności, o charakterze miejskim,
 - usług podstawowych obsługujących poszczególne zespoły zabudowy, zgrupowanymi - w miarę możliwości - w dzielnicowych ośrodkach usługowych, stanowiących lokalne przestrzenie publiczne,
 - w ograniczonym zakresie - usług ogólnomiejskich (np. z zakresu: administracji, nauki, oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii, kultury, kultu religijnego, wyższej użyteczności publicznej, sportu, rekreacji, turystyki, hotelarstwa, obsługi komunikacyjnej, infrastruktury, itp.) o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej i istniejących obiektów zabytkowych oraz współczesnych stanowiących dobra kultury, a także ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień;
- ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych stref specjalnych;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki;

- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która straciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wprowadzanie, na wolnych terenach nowej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej o charakterze miejskim oraz w ograniczonym zakresie obiektów usługowych;
- odpowiednie kształtowanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu wyeksponowania tych obiektów; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzanie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, w tym zieleni w otoczeniu pieszych ciągów spacerowych i tras rowerowych;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja i uzupełnienie oraz budowa sieci ulicznej,
 - modernizacja i uzupełnianie urządzeń ulic, w tym niezbędne poszerzenia jezdni,
 - wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze oraz z zachowaniem zasady sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,5,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 20 m,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 6,

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 30%,
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 65%.

II.4.4.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (MN/U, MN/U1)

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (MN/U) obejmują tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych oraz przeznaczone dla lokalizacji nowej zabudowy o takich funkcjach. Na obszarach występować może zarówno zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo-usługowa, jak i usługowa.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MN/U:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową o niskiej intensywności, w przewadze jednorodzinną, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o średniej i wysokiej intensywności zabudowy,
 - usług podstawowych,
 - usług ogólnomiejskich (np. z zakresu: administracji, nauki, oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii, kultury, kultu religijnego, wyższej użyteczności publicznej, sportu, rekreacji, turystyki, hotelarstwa, obsługi komunikacyjnej, infrastruktury, itp.) o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień;
- ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;

- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, zwłaszcza w otoczeniu urządzeń usługowych, utrzymanie i wprowadzanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień oraz wprowadzanie zieleni osłonowej przy obiektach dysharmonijnych w stosunku do otoczenia;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MN/U położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 2,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 15 m - dla terenów MN/U,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12 m - dla terenów MN/U1,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 20%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 70%.

II.4.4.6. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MW/U, MW/U1)

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MW/U) obejmują tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej, w granicach których dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usług nieuciążliwych. Na terenach MW/U funkcję dominującą powinna pełnić zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, a usługi funkcję uzupełniającą. Dopuszcza się jednak wykorzystanie działek w całości na zabudowę związaną z działalnością usługową. Na terenach MW/U przewiduje się lokalizację wyłącznie usług nieuciążliwych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych MW/U:

- utrzymanie i rozwijanie:
 - funkcji mieszkaniowej z zabudową wielorodzinną o wysokiej i średniej intensywności, z zakazem nowej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem zabudowy o niskiej intensywności zabudowy,
 - usług podstawowych,
 - usług ogólnomiejskich (np. z zakresu: administracji, nauki, oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii, kultury, kultu religijnego, wyższej użyteczności publicznej, sportu, rekreacji, turystyki, hotelarstwa, obsługi komunikacyjnej, infrastruktury, itp.) o swobodnej lokalizacji;
- zakaz lokalizowania obiektów i inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem inwestycji celu publicznego w zakresie łączności i infrastruktury technicznej;
- ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień;
- ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb;
- korygowanie, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- eliminowanie (prowadzące do odzyskiwania wolnych terenów i obiektów):
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami obszaru,
 - zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;

- wprowadzanie - na wolnych terenach i działkach - nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz zabudowy usługowej;
- odpowiednie kształtowanie zieleni w otoczeniu zabudowy, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o wysokich wartościach kulturowych, w celu wyeksponowania tych obiektów; w przypadku obiektów dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, wprowadzenie zieleni osłonowej;
- wprowadzanie i utrzymywanie zieleni publicznej, w tym zieleni w otoczeniu pieszych ciągów spacerowych i tras rowerowych;
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej urządzeń i obiektów, w tym:
 - modernizacja dróg i ulic (poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni),
 - zapewnienie obsługi terenów MW/U położonych przy drogach krajowych i wojewódzkich przez wewnętrzny układ komunikacyjny, z ograniczeniem liczby wjazdów na ww. drogi,
 - zapewnienie niezbędnej ilości parkingów, zwłaszcza w sąsiedztwie urządzeń usługowych; pojazdy związane z użytkowaniem poszczególnych działek powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania,
 - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach;
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną z systemów miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz z zaleceniem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska media grzewcze, z zachowaniem zasady:
 - sukcesywnego wyposażania nowych terenów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną,
 - do czasu wyposażenia terenu w miejskie urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, dopuszczenie rozwiązań indywidualnych, w tym z zastosowaniem szczelnych zbiorników wybieralnych;
- na terenach objętych obowiązującymi strefami ochronnymi i technicznymi - zachowanie wynikających stąd warunków;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 5,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 40 m - dla terenów MW/U,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12 m - dla terenów MW/U1,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 12 - dla terenów MW/U,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 3 - dla terenów MW/U1,

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 15%,
- maksymalna powierzchnia zabudowy: 85%.

II.4.4.7. Tereny przeznaczone dla usług sportu (US)

Tereny zabudowy usług sportu (US) obejmują tereny istniejących usług sportu i rekreacji w otoczeniu zieleni. Należą do nich tereny z podstawowym przeznaczeniem pod zespoły obiektów i urządzeń sportu w obrębie przestrzeni otwartych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych US:

- utrzymanie oraz rozwijanie urządzeń sportowych wraz z zapleczem i urządzeniami towarzyszącymi (wypożyczalnie sprzętu, szatnie, przebieralnie z sanitariatami, obiekty małej gastronomii itp.), z dopuszczeniem urządzeń turystyczno-rekreacyjnych;
- wprowadzenie i utrzymanie, w otoczeniu obiektów i urządzeń, o których mowa wyżej, publicznej zieleni urządzonej o charakterze parkowym, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, z pieszymi ciągami spacerowymi i trasami rowerowymi oraz miejscami wypoczynku;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem parkingów, wyposażonych w zaplecze sanitarne;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- tereny US, położone w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią należy zagospodarować w sposób uwzględniający zagrożenie powodziowe (m. in. nie wprowadzając nowych budynków), zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi, celem wyeliminowania lub zminimalizowania strat powodziowych;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,4,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 30 m,
 - maksymalna ilość kondygnacji nadziemnych: 2,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 40%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 40%.

II.4.4.8. Tereny przeznaczone dla usług turystyki i rekreacji (UT)

Tereny usług turystyki i rekreacji (UT) pełnią funkcje usługowe, turystyczno-rekreacyjne.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych UT:

- rozwijanie urządzeń rekreacji przyrodnej, z przystosowaniem do kąpiel i uprawiania sportów wodnych, z miejscami plażowania, urządzeniami do gier sportowych i zabaw

na wolnym powietrzu oraz z zapleczem obsługowym (wypożyczalnie sprzętu, szatnie, przebieralnie z sanitariatami, mała gastronomia), a także realizacja innych obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, z zastrzeżeniem, że realizowane obiekty i urządzenia nie będą zagrażały przedmiotom ochrony obszarów chronionych Natura 2000 i będą zapewniały ich prawidłowe funkcjonowanie;

- wprowadzenie i utrzymanie, w otoczeniu obiektów i urządzeń, o których mowa wyżej, zieleni publicznej zieleni urządzonej i częściowo urządzonej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień, z pieszymi ciągami spacerowymi i trasami rowerowymi oraz miejscami wypoczynku;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem parkingów;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,4,
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 15 m,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna : 60%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy : 20%.

II.4.4.9. Tereny przeznaczone dla działalności przemysłowo-produkcyjno-usługowej (P/U)

Tereny zabudowy przemysłowo-produkcyjno-usługowej (P/U) obejmują tereny istniejącej działalności produkcyjnej, przemysłowej, magazynowo-składowej i usługowej oraz przeznaczenie dla lokalizacji nowej zabudowy tego typu, również w zakresie przedsiębiorczości lokalnej (rozwijania małych i średnich przedsiębiorstw). Na terenach P/U znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej nie dopuszcza się prowadzenia uciążliwej działalności produkcyjno-usługowej, rozumianej jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, nakazuje się ponadto wprowadzenie pasa zieleni wysokiej w granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych P/U:

- utrzymanie, modernizacja, przebudowa i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru, pod warunkiem stosowania technologii ograniczających uciążliwości w stosunku do otoczenia ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dopuszczalnych norm w zakresie hałasu, wibracji, zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych dla terenów mieszkalnych i prawnie chronionych;
- realizowanie nowej działalności gospodarczej po uprzednim przygotowaniu terenów, polegającym na ustaleniu zasad ich podziału i wyposażeniu w niezbędne urządzenia towarzyszące (komunikacja, infrastruktura techniczna);
- w miarę możliwości kształtowanie brył budynków w układzie horyzontalnym;

- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza wzdłuż głównych ulic;
- dopuszcza się przeznaczenie terenów P/U na potrzeby lokalizacji zespołów ogniw fotowoltaicznych produkujących energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 500 kW; przeznaczenie to może stanowić funkcję podstawową; maksymalny zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z lokalizacji ogniw fotowoltaicznych nie wykroczy poza granice terenów P/U;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenów i urządzeń technicznych komunikacji; pojazdy związane z prowadzenia działalności gospodarczej powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie działek poszczególnych użytkowników, tereny położone przy głównych drogach (klasy GP i G) powinny być wyposażone w wewnętrzny układ komunikacyjny z ograniczoną liczbą wjazdów do drogi głównej;
- uzupełnianie istniejących braków w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną działek i obiektów istniejących, ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków; warunkiem uruchomienia działalności gospodarczej na nowym terenie jest wyprzedzające wyposażenie w infrastrukturę techniczną;
- zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyjątkiem terenów wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- na obszarze P/U w strefie D1 określa się obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 3,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 30 m,
 - ponadto dla wszystkich inwestycji obowiązuje zachowanie ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 5%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 90%.

II.4.4.10. Tereny przeznaczone dla powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych (PE)

Tereny przeznaczone dla powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych (PE) to obszar, gdzie dominującą funkcją jest działalność gospodarcza, produkcyjna, składowa, magazynowa i usługowa, również w zakresie przedsiębiorczości lokalnej (rozwijania małych i średnich przedsiębiorstw).

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych PE:

- zasady eksploatacji zgodnie z koncesją na wydobywanie kruszywa naturalnego oraz przepisami odrębnymi;
- urządzenie otoczenia terenu eksploatacji, w sposób minimalizujący jej uciążliwość, w tym ujemny wpływ na wartości krajobrazowe terenu ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dopuszczalnych norm w zakresie hałasu, wibracji, zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych dla terenów mieszkalnych i prawnie chronionych;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenu; pojazdy związane z prowadzeniem działalności eksploatacyjnej powinny mieć zapewnione miejsca do parkowania bądź garażowania w obrębie obszaru;
- dopuszcza się m. in. rekultywację odtworzeniową wyrobisk poeksploatacyjnych polegającą na przywróceniu terenu lądowego masami ziemnymi, drobnymi frakcjami pylasto-piaszczystymi pochodzącymi z płukania wydobytej kopaliny lub innymi; sposób i kierunki rekultywacji – do późniejszego ustalenia;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 0,4,
 - maksymalna wysokość zabudowy (m), z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 30 m,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 40%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 40%.

II.4.4.11. Tereny przeznaczone dla gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących (RU)

Tereny przeznaczone dla gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących (RU) obejmują tereny działalności gospodarczej gospodarstw rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz usług towarzyszących.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych RU:

- utrzymanie istniejącego zagospodarowania i zabudowy terenu, z możliwością uzupełnień i modernizacji;
- zapewnienie niezbędnej obsługi komunikacyjnej;
- wyposażenie terenu i obiektów w niezbędną infrastrukturę techniczną.
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 12 m,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 30%,

- maksymalna powierzchnia zabudowy: 60%.

II.4.4.12. Tereny ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej (KD)

Tereny ważniejszych urządzeń obsługi komunikacji drogowej (KD) stanowią tereny wyodrębnionych, ważniejszych, istniejących i projektowanych urządzeń obsługi komunikacji drogowej, w tym parkingów i garaży.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych KD:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru wraz z urządzeniami towarzyszącymi, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych nie powodujących uciążliwości w stosunku do otoczenia;
- realizowanie nowych urządzeń obsługi komunikacji, po uprzednim ich wyposażeniu w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym uwzględnieniem urządzeń odprowadzania ścieków, w tym w zakresie kanalizacji opadowej;
- stosowanie niewielkich gabarytów obiektów budowlanych, w miarę możliwości kształtowanie brył budynków w układzie horyzontalnym;
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na styku z terenami mieszkaniowymi i usługowymi.
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy: 1,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy, z zastrzeżeniem, że ograniczenie to nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej: 6 m,
 - ponadto dla wszystkich inwestycji obowiązuje zachowanie ograniczeń wysokości zabudowy określonych przez powierzchnie ograniczające lądowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy Szpitalu Powiatowym im św. Maksymiliana,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 20%,
 - maksymalna powierzchnia zabudowy: 70%.

II.4.4.13. Tereny infrastruktury technicznej (IT)

Tereny infrastruktury technicznej (IT) stanowią tereny wyodrębnionych, ważniejszych urządzeń infrastruktury technicznej. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów IT:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru oraz realizowanie nowych urządzeń infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenu; place manewrowe i miejsca do parkowania bądź garażowania pojazdów związanych z funkcjonowaniem terenu;
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na styku w terenami mieszkaniowymi, usługowymi i wzdłuż dróg;

- dopuszcza się przeznaczenie terenów IT na potrzeby lokalizacji zespołów ogniw fotowoltaicznych produkujących energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 500 kW; przeznaczenie to może stanowić funkcję podstawową; maksymalny zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z lokalizacji ogniw fotowoltaicznych nie wykroczy poza granice terenów IT;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 10%.

II.4.4.14. Tereny infrastruktury technicznej z dopuszczeniem powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych [IT(PE)]

Teren infrastruktury technicznej z dopuszczeniem powierzchniowej eksploatacji surowców pospolitych [IT(PE)] stanowi teren urządzeń infrastruktury technicznej, na którym dopuszcza się wydobywanie surowców. Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów IT:

- do czasu zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złoża: utrzymanie, modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru oraz realizowanie nowych urządzeń infrastruktury technicznej, pod warunkiem stosowania technologii nie powodujących uciążliwości w stosunku do otoczenia;
- po zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej złoża:
 - eksploatacja zgodnie z koncesją na wydobywanie kruszywa naturalnego oraz przepisami odrębnymi;
 - urządzenie otoczenia terenu eksploatacji, w sposób minimalizujący jej uciążliwość, w tym ujemny wpływ na wartości krajobrazowe terenu ze szczególnym uwzględnieniem zachowania dopuszczalnych norm w zakresie hałasu, wibracji, zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych dla terenów mieszkalnych i prawnie chronionych;
 - po zakończeniu eksploatacji tereny powinny być poddane rekultywacji; sposób i kierunki rekultywacji - do późniejszego ustalenia;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej terenu; place manewrowe i miejsca do parkowania bądź garażowania pojazdów związanych z funkcjonowaniem terenu;
- dopuszcza się eksploatację oraz przeróbkę w zakładzie przeróbczym wydobytej kopaliny zgodnie z koncesją na wydobywanie kruszywa naturalnego oraz przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się możliwość usytuowania obiektów infrastruktury budowlanej związanej z organizacją pracy oraz ruchem zakładu górniczego, np. zakład przeróbczy, obiekty zaplecza socjalnego, administracyjnego, technicznego;
- dopuszcza się m. in. rekultywację odtworzeniową wyrobisk poeksploatacyjnych polegającą na przywróceniu terenu lądowego masami ziemnymi, drobnymi frakcjami

pylasto-piaszczystymi pochodzącymi z płukania wydobytej kopaliny lub innymi; sposób i kierunki rekultywacji – do późniejszego ustalenia;

- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z udziałem zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na styku w terenami mieszkaniowymi, usługowymi i wzdłuż dróg;
- dopuszcza się przeznaczenie terenów IT(PE) na potrzeby lokalizacji zespołów ogniw fotowoltaicznych produkujących energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 500 kW; przeznaczenie to może stanowić funkcję podstawową; maksymalny zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z lokalizacji ogniw fotowoltaicznych nie wykroczy poza granice terenów IT(PE);
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 10%.

II.4.4.15. Tereny zieleni nieurządzonej i zieleni łąkowej dolin rzecznych (ZŁ)

Tereny zieleni nieurządzonej i zieleni łąkowej dolin rzecznych (ZŁ) obejmują tereny zieleni niskiej, łąkowej i zieleni izolacyjnej, w tym tereny oznaczone symbolem ZŁ1 - stanowiące obudowę biologiczną doliny rzek Wisły i Soły, w obrębie wałów przeciwpowodziowych oraz tereny bezpośrednio zagrożone powodzią. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ust. 1, obowiązują zakazy określone w przepisach szczególnych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych ZŁ i ZŁ1:

- ochronie podlegają wartości przyrodnicze i krajobrazowe tych obszarów, w tym zieleni niska - jako obszarów tworzących podstawowy układ korytarzy ekologicznych miasta i jego otoczenia,
- tereny zieleni niskiej mogą być wykorzystane jako użytki zielone,
- utrzymuje się istniejącą zabudowę; w przypadku położenia jej na terenach szczególnego zagrożenia powodzią wskazuje się potrzebę wykonania odpowiednich zabezpieczeń,
- wyklucza się sytuowanie nowej zabudowy; w uzasadnionych przypadkach, pod warunkiem nie naruszania korytarzy ekologicznych, dopuszcza się urządzenia związane z gospodarką wodną,
- tereny mogą być wykorzystane dla turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
 - ruch turystyczny pieszy, powinien odbywać się na wyznaczonych ścieżkach, z dopuszczeniem względnie swobodnej penetracji terenu,
 - ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
- utrzymuje się istniejące trasy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień (np. nowe powiązania drogowe, telekomunikacyjne,

linie elektroenergetyczne, gazociągi, niezbędne przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.).

II.4.4.16. Tereny zieleni urządzonej (ZP)

Tereny zieleni urządzonej (ZP) obejmują tereny urządzonej, w tym miejskiej zieleni parkowej pełniącej funkcję rekreacyjną. Przeznaczone są dla różnego typu zieleni ogólnodostępnej, urządzonej w formie parków, zieleńców, ogrodów, skwerów, placów zabaw, z dopuszczeniem lokalizowania małej architektury. W terenach ZP dopuszcza się organizację imprez tymczasowych i parkingów.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZP:

- urządzenie i utrzymywanie zieleni oraz towarzyszących urządzeń parkowych, zgodnych z funkcją terenu;
- utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem:
 - zagospodarowania działek jako ogrodów przydomowych,
 - korygowania, przy remontach modernizacyjnych, formy architektonicznej obiektów trwałych dysharmonijnych z otoczeniem, poprawa ich detalu i kolorystyki;
- w sąsiedztwie cmentarzy dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów usługowych związanych z obsługą cmentarza, za wyjątkiem spoielarni zwłok;
- eliminowanie - w miarę możliwości:
 - zagospodarowania terenu kolidującego w sposób istotny z funkcjami strefy, zabudowy, która utraciła wartość techniczną i użytkową, a nie przedstawia wartości kulturowych,
 - obiektów tymczasowych, zwłaszcza dysharmonijnych z otoczeniem, bądź blokujących tereny cenne z punktu widzenia możliwości ich efektywniejszego wykorzystania,
 - w obiektach istniejących, funkcji kolidujących w sposób istotny z funkcjami strefy i adaptowanie tych obiektów na cele z nimi niesprzeczne;
- wyposażenie terenu w niezbędne urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi,
- wyposażenie terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną, w tym w szczególności w oświetlenie i niezbędne urządzenia wodociągowo kanalizacyjne;
- zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów ZP położonych po wschodniej stronie rzeki Soły;
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 70%.

II.4.4.17. Tereny ogrodów działkowych (ZD)

Tereny ogrodów działkowych (ZD) – przeznaczeniem podstawowym są tereny ogrodów działkowych. Zakazuje się lokalizowania obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi, dopuszcza się natomiast lokalizację obiektów takich jak: budynki rekreacji indywidualnej, altany, budynki gospodarcze, obiekty przeznaczone do zaspokajania wspólnych potrzeb użytkowników działek oraz urządzenia nawadniające.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZD:

- utrzymanie istniejących ogrodów działkowych i związane z nimi urządzeń; wyznaczenie nowych ogrodów;
- wyposażenie obszarów w parkingi oraz niezbędną infrastrukturę techniczną (urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, elektryczne);
- obszary powinny być objęte zakazem zabudowy nie związanej z ich funkcją.

II.4.4.18. Tereny cmentarzy (ZC)

Obszary cmentarzy (ZC) obejmują istniejące cmentarze oraz tereny ich rozbudowy. W sąsiedztwie cmentarza, w strefach oznaczonych na rysunku Studium, występują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów ZC:

- utrzymanie istniejących cmentarzy grzebalnych i w miarę możliwości - ich rozbudowa;
- wyposażenie terenu cmentarzy:
 - w niezbędne obiekty i urządzenia towarzyszące (kaplice cmentarne itp.), za wyjątkiem spopieliarni zwłok,
 - w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej (zaopatrzenie w wodę, urządzenia gromadzenia i usuwania odpadów itp.),
 - w niezbędne urządzenia komunikacyjne, w tym parkingi.
- zachowanie istniejących cmentarzy niegrzebalnych i utrzymanie zieleni na ich terenie.

W sąsiedztwie cmentarza (w strefie 50 m) dopuszcza się możliwość lokalizacji usług związanych z funkcjonowaniem cmentarza i jednocześnie w strefie 50 m od cmentarza, wyznaczonej na rysunku Studium, wyklucza się możliwość realizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów przechowujących artykuły żywności lub zakładów zbiorowego żywienia.

II.4.4.19. Tereny zieleni z dopuszczeniem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (Z/Pe)

Tereny zieleni z dopuszczeniem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (Z/Pe) obejmują tereny zieleni niskiej, łąkowej i zieleni izolacyjnej, w tym tereny stanowiące obudowę biologiczną doliny rzek Wisły i Soły oraz tereny przeznaczone na cele produkcji energii ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 500 kW wyłącznie za pomocą ogniw fotowoltaicznych. Strefa potencjalnego oddziaływania ogniw fotowoltaicznych mieści się w

granicach terenu inwestycji. Maksymalny zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z lokalizacji ogniw fotowoltaicznych nie wykroczy poza granice terenu Z/Pe.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów Z/Pe:

- teren może pozostać zagospodarowany zielenią niską, w tym w formie użytków zielonych,
- dopuszcza się sytuowanie obiektów przeznaczonych do produkcji energii ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 500 kW (ogniwa fotowoltaiczne),
- dopuszcza się utrzymanie istniejącej zabudowy oraz budowę urządzeń wodnych i zabudowy służącej do obsługi produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- zaleca się uwzględnienie rozwiązań przestrzennych i projektowych minimalizujących negatywny odbiór wizualny instalacji fotowoltaicznych oraz zapewniających wegetację roślin,
- na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego postulowane jest rozstrzygnięcie podstawowego przeznaczenia terenu,
- wskaźniki zagospodarowania terenów:
 - maksymalna wysokość zabudowy: 6 m,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 30%.

II.4.4.20. Tereny rolne (RP)

Obszary rolne (RP) - pełnią funkcje rolnicze. Na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację urządzeń melioracyjnych oraz niezbędnych sieci uzbrojenia technicznego.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszarów RP:

- wykorzystanie terenów na cele produkcji rolniczej, stosownie do ich predyspozycji,
- wyklucza się sytuowanie nowej zabudowy; istniejąca zabudowa rozproszona może być zachowana, remontowana, i modernizowana;
- tereny mogą być wykorzystane dla turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
 - ruch turystyczny pieszy, rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
 - dopuszcza się urządzenie miejsc odpoczynku (np. wiaty, ławki, bez wygradzeń);
- utrzymuje się istniejące trasy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień (np. nowe powiązania drogowe, telekomunikacyjne, linie elektroenergetyczne, gazociągi, niezbędne przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.).

II.4.4.21. Tereny wód powierzchniowych (W)

Obszary wód powierzchniowych (W) obejmują istniejące wody powierzchniowe: rzeki i potoki oraz zbiorniki wodne. Tereny te przeznaczone są na cele gospodarki wodnej. Obowiązuje tu zachowanie i ochrona istniejących wód powierzchniowych.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów W:

- dopuszcza się wykonywanie zabezpieczeń przeciwpowodziowych i przeciwerozrywnych w sytuacjach, gdy wystąpi konieczność ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ich mienia;
- dopuszcza się budowę urządzeń związanych z gospodarką wodną, przepustów, kładek, mostów, oraz budowę, przebudowę, rozbudowę i remonty urządzeń wodnych, budowli hydrotechnicznych, a także budowli i urządzeń związanych z żeglugą oraz cumowaniem statków;
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami, w tym zarówno zanieczyszczeniami obszarowymi (z gospodarki rolniczej, z terenów nieskanalizowanych), jak i punktowymi;
- zapewnienie pasów ochronnych wzdłuż cieków w celu:
 - umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód,
 - umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych w korytach cieków,
 - ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych;
- utrzymanie zbiorników wodnych i przystosowywanie ich na cele rekreacyjne (wędkarstwo, kąpieliska, uprawianie sportów wodnych itp.).

II.4.4.22. Tereny Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej (TPZ i TPZs)

Obszary TPZ i TPZs obejmują teren Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej. Utrzymuje się Pomnik Zagłady w istniejących granicach zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

II.4.4.23. Tereny kolejowe (TZk)

Tereny TZk obejmują zamknięte tereny kolejowe ustanowione decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 r., poz. 25, z późn. zm.), tereny przeznaczone dla urządzeń infrastruktury kolejowej niewłączone do terenów zamkniętych oraz urządzenia i obiekty związane z komunikacją kolejową, w tym lokalizacja dróg wewnętrznych, skrzyżowań oraz przejazdów dróg publicznych i wewnętrznych.

Dla terenów TZk ustanawia się zachowanie istniejących budynków i urządzeń infrastruktury kolejowej. Szczegółowe kierunki rozwoju komunikacji kolejowej określono w odrębnym rozdziale. Zagospodarowanie terenów zamkniętych wchodzących w skład terenów kolejowych ustanawia się w zgodzie z przepisami odrębnymi.

II.4.4.24. Tereny wojskowe (TZw)

Tereny TZw obejmują zamknięte tereny wojskowe, na których ustala się zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi.

II.4.4.25. Tereny komunikacji drogowej

Wyznaczone tereny komunikacji drogowej obejmują drogi publiczne klasy głównej i głównej ruchu przyspieszonego, zbiorczej, lokalnej i ważniejszych dróg dojazdowych w granicach pasa drogowego. Dla terenów komunikacji drogowej zasady zagospodarowania i rozwoju określono w odrębnych rozdziałach.

II.4.5. Interpretacja zapisów Studium

Wymienione wyżej wskazania dotyczą wyznaczonych w Studium terenów o określonym przeznaczeniu, przy czym dopuszcza się inną od ustalonej w Studium wysokość zabudowy, jeśli wynika ona z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę.

Ograniczenia wysokości zabudowy nie dotyczą realizacji infrastruktury technicznej z zakresu telekomunikacji i elektroenergetyki.

II.4.6. Obszary przestrzeni publicznej

W rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszar przestrzeni publicznej będzie, więc obejmował najważniejsze w strukturze miasta tereny o charakterze publicznym. Z kolei terenami o charakterze publicznym są: place publiczne, drogi i ulice publiczne, publiczne ciągi pieszo-jezdne i pieszo-rowerowe, tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej, parki, skwery, cmentarze, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne, itp.

W Oświęcimiu obszar przestrzeni publicznej obejmuje:

- Rynek Główny wraz z ulicami, placami i terenami zieleni ogólnodostępnej Starego Miasta oraz ogólnomiejskiego centrum usługowego Oświęcimia;
- Park Zasole;
- Park Pojednania Narodów;
- Park Pokoju;
- Plac Pokoju z terenem Oświęcimskiego Centrum Kultury;
- Obszar Bulwary wzdłuż rzeki Soły.

Opisane wyżej obszary winny stanowić najbardziej reprezentacyjne tereny miejskie - „wizytówkę miasta”. W nich powinny w pierwszej kolejności skupiać się inwestycje miejskie z zakresu infrastruktury technicznej, budowy i remontu dróg, wyposażenia przestrzeni w obiekty małej architektury, remontu budynków miejskich. Także gminne obiekty zabytkowe usytuowane w tych obszarach winny być w pierwszej kolejności konserwowane i rewaloryzowane.

Tereny placów i ulic wchodzących w skład obszaru przestrzeni publicznej powinny być nade wszystko przyjazne i bezpieczne dla pieszych, poruszających się na rowerach i osób niepełnosprawnych, tak aby mieszkańcy miasta chcieli się w nich gromadzić i nawiązywać kontakty społeczne. Ruch samochodowy w ich obszarze powinien być ograniczony. Postuluje się, aby Stare Miasto (z wyjątkiem ulic go otaczających) wyłączone było z ruchu samochodowego.

II.4.7. Obszary zdegradowane

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025 wyznaczono obszar zdegradowany, który jednocześnie jest obszarem rewitalizacji. Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 307,83 ha (10,26% całej powierzchni miasta), natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go to 10 896 osób (27,63% liczby ludności Oświęcimia).

W ramach obszaru rewitalizacji wyróżniono cztery podobszary:

- Obszar Chemików (stanowiący część osiedla Chemików),
- Obszar Stare Miasto (w którego skład wchodzi tereny Starego Miasta, Bulwarów, ul. Fika i ul. Górnickiego oraz strefy między ul. Krasickiego a ul. Chopina),
- Obszar Kamieniec-Pileckiego (będący częścią osiedla Zasole, obejmujący osiedle Pileckiego, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz Kamieniec),
- Obszar Terenów pokolejowych (będący częścią osiedla Zasole, obejmujący okolice Dworca PKP w Oświęcimiu, część ulicy Powstańców Śląskich od ul. Wąskiej, ul. Orzeszkowej, ul. Prusa oraz część ul. Wyzwolenia i fragment ul. Dworcowej).

II.4.8. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Określa się następujące obszary funkcjonalne, wymagające prowadzenia przez gminę aktywnej strategii realizacyjnej, jako warunku osiągnięcia celów rozwoju miasta Oświęcim:

- obszar podstawowej strefy funkcjonalno-przestrzennej C1, wymagający przekształceń, rewitalizacji, na zasadach określonych w II.4.4., z zachowaniem wymagań konserwatorskich;
- obszary mające pełnić funkcje przestrzeni publicznej wymagające restrukturyzacji, modernizacji i uzupełnienia zagospodarowania na zasadach określonych w II.4.4.;
- obszary funkcjonalne U w strefie C3, wymagające przekształceń, w tym modernizacji i uzupełnienia zagospodarowania na zasadach określonych w II.4.4., z uwzględnieniem warunków wynikających z położenia części tych obszarów w strefie ochronnej Pomnika Zagłady;
- niezainwestowane dotychczas tereny w obrębie obszarów funkcjonalnych P/U w strefach D1 i D2, wymagające przygotowania pod zabudowę, stosownie do zasad określonych w II.4.4.;
- tereny poprzemysłowe w obrębie obszarów funkcjonalnych P/U, wymagające przekształceń i rewitalizacji.

Prowadzenie przez Władze Miasta aktywnej strategii realizacyjnej, o której mowa w odniesieniu do obszarów funkcjonalnych dotyczy zarówno przedsięwzięć związanych z realizacją celów publicznych, finansowanych z budżetu miasta lub organów rządowych i sterowanych przez miasto, jak i realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków własnych innych podmiotów, koordynowanych przez miasto. Ich realizacja w znacznej części przypadków może być uwarunkowana podjęciem wspólnych działań inwestycyjnych.

Realizacja zadań na obszarach funkcjonalnych powinna mieć charakter działalności priorytetowej, prowadzonej w Urzędzie Miejskim na specjalnej ścieżce operacyjnej, w celu ułatwienia podejmowania decyzji dotyczących zagospodarowania tych obszarów.

II.4.9. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W myśl ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120) na terenie miasta wydzielony został obszar Pomnika Zagłady wraz ze strefą ochronną (szczegółowe zasady zagospodarowania - por. **II.4.4.21.**).

II.4.10. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

W granicach miasta mamy do czynienia z dwoma rodzajami terenów zamkniętych:

- tereny zamknięte wojskowe, opisane w załączniku do decyzji Nr 38/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. Z 2019 r. poz. 46, z późn. zm.) znajdujące się pod poz. 574 – Wojskowa Komenda Uzupełnień w Oświęcimiu oraz poz. 894 – 11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej. Zasady zagospodarowania terenu TZw określono w części **II.4.4.23.** Dla terenu zamkniętego wojskowego nie wyznacza się strefy ochronnej;
- terenem zamkniętym ustanowionym na mocy Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 r., poz. 25, z późn. zm.), związanym z czynną linią kolejową. W ramach obszaru terenu zamkniętego określonego w decyzji ustanawiającej Studium wyznacza tereny przeznaczone dla infrastruktury kolejowej, ale także teren usług związany z dworcem kolejowym oraz zlokalizowany po przeciwnej stronie trakcji teren przeznaczony dla działalności produkcyjno-składowo-usługowej. Dla terenów tych ustanawia się zasady zagospodarowania zgodnie z rozdziałem **II.4.4** oraz przepisami odrębnymi.

II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Nasilający się ruch w obszarze miasta w tym ruch tranzytowy oraz wzrastająca liczba pojazdów sprawiają, że funkcjonujący obecnie układ drogowy staje się niewystarczający do zapewnienia sprawnej obsługi komunikacyjnej na terenie miasta. Dodatkowo, potrzeba zmian systemu komunikacji powodowana jest także przeznaczeniem w obowiązujących planach miejscowych dużej ilości nowych terenów do zabudowy, wymagających zapewnienia efektywnej obsługi komunikacyjnej.

Układ drogowy Oświęcimia tworzy zhierarchizowany system, na który składa się:

- podstawowy układ komunikacyjny, zapewniający miastu połączenia zewnętrzne, tworzony jest przez drogę krajową nr 44, drogi wojewódzkie nr 933 i nr 948 oraz zbiorcze drogi powiatowe i gminne. Pomimo usytuowania poza granicami administracyjnymi miasta do jego obsługi komunikacyjnej należy włączyć przyszłą drogę ekspresową S1 z jej nowym połączeniem z drogą krajową 44 w kierunku wschodnim.
- uzupełniający układ komunikacyjny, zapewniający połączenia wewnętrzne oraz pełną obsługę terenów zabudowanych i planowanych do zabudowy, obejmujący drogi gminne, publiczne, klasy lokalnej i dojazdowej oraz pozostałe drogi gminne i wewnętrzne.

II.5.1. Polityka transportowa

II.5.1.1. Cel strategiczny

Głównym celem strategicznym miasta powinna być konsekwentna polityka strategii zrównoważonego rozwoju miasta. W odniesieniu do układu transportowego wymaga on stworzenia warunków sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób oraz ładunków w wewnętrznych i zewnętrznych powiązaniach komunikacyjnych.

W wewnętrznych powiązaniach obejmujących podsystemy komunikacji drogowej, komunikacji zbiorowej, rowerowej i pieszej wymagana jest zasada równoważenia rozwoju oraz minimalizacji uciążliwości ruchu.

Jako cel strategiczny w powiązaniach zewnętrznych miasta przyjmuje się zwiększenie wykorzystania komunikacji kolejowej dla dostępności miasta oraz dążenie całkowitego wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar miasta.

II.5.1.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe prowadzące do realizacji celu strategicznego opracowania to:

- poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez:
 - budowę drogi ekspresowej S1 przez obszar województwa śląskiego po zachodniej stronie miasta z powiązaniem z nowym przebiegiem drogi krajowej nr 44,
 - budowę odcinka drogi - łącznika klasy GP pomiędzy istniejącą obwodnicą a węzłem „Oświęcim” na trasie planowanej drogi ekspresowej S1 (częściowo poza granicami administracyjnymi miasta),

- rozwój komunikacji zbiorowej kolejowej o znaczeniu regionalnym,
 - rozwój komunikacji zbiorowej autobusowej poprzez wzrost atrakcyjności tego środka transportu realizowany przez poprawę infrastruktury przystankowej, modernizację dotychczasowego oraz wprowadzanie nowego taboru autobusowego,
- poprawa powiązań wewnętrznych miasta poprzez:
- wykorzystanie planowanych dróg w wewnętrznej obsłudze komunikacyjnej miasta,
 - systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego oraz rozbudowę istniejącego układu dróg gminnych dla obsługi przyszłych terenów rozwojowych,
 - uzupełnienie układu głównych dróg wewnątrzmięjskich,
 - podnoszenie standardów obsługi komunikacją autobusową poprzez poprawę infrastruktury przystankowej, modernizację dotychczasowego i wprowadzanie nowego taboru autobusowego oraz dostosowywanie tras linii autobusowych do aktualnego zapotrzebowania mieszkańców,
 - rozwój komunikacji zbiorowej mikrobusowej i autobusowej o znaczeniu lokalnym,
 - rozwój transportu rowerowego poparty budową wydzielonych dróg i sieci ścieżek rowerowych,
 - poprawę funkcjonowania komunikacji pieszej poprzez modernizację chodników i placów,
- integracja podsystemów komunikacji zbiorowej poprzez wykształcenie dogodnych węzłów przesiadkowych, wprowadzenie zintegrowanej taryfy biletowej obejmującej swym zasięgiem komunikację autobusową miejską, autobusową regionalną oraz komunikację kolejową, skoordynowanie rozkładów jazdy,
- minimalizacja uciążliwości komunikacyjnych wywołanych ruchem i urządzeń komunikacyjnych w stosunku do środowiska poprzez:
- modernizację linii kolejowych i zwiększeniem wykorzystania ich w przewozach pasażerskich kosztem komunikacji samochodowej,
 - zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej oraz ruchu pieszego i rowerowego w podróżach,
 - zmniejszenie podróży samochodowych,
 - promowanie ruchu pieszego i rowerowego,
 - modernizacja taboru autobusowego i mikrobusowego,
- poprawę dostępności podsystemów transportowych dla osób niepełnosprawnych poprzez:
- dostosowanie urządzeń dróg i ulic oraz budynków użyteczności publicznej do wymogów osób niepełnosprawnych - likwidacja barier architektonicznych,

- dostosowanie taboru komunikacji zbiorowej autobusów i pociągów do potrzeb osób niepełnosprawnych - wprowadzenie taboru niskopodłogowego, specjalne miejsca w pojazdach, wysokości peronów dostosowane do taboru.

II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne

II.5.2.1. Układ drogowy

Jako podstawę układu komunikacyjnego miasta przyjmuje się istniejący układ drogowy, uzupełniony o nowe i zmodernizowane odcinki dróg i ulic. Komunikacyjny ruszt winien być oparty o układ dróg i ulic:

- droga krajowa nr 44 – o przebiegu: ul. Konarskiego, ul. Legionów, ul. Zatorska, ul. Chemików, ul. Fabryczna;
- Obwodnica Północna (droga wojewódzka nr 933) - przebieg od Ronda Andrzeja Telki, ul. Chemików, ul. Paderewskiego;
- droga wojewódzka nr 933 - o przebiegu: ul. Legionów;
- droga wojewódzka nr 948 - o przebiegu: ul. Jagiełły;
- oraz Al. Słowackiego, ul. Dąbrowskiego, ul. Królowej Jadwigi, ul. Krasińskiego, ul. Krasickiego, ul. Górnickiego, ul. Sienkiewicza. Ul. Zaborska, ul. Batorego, ul. Ceglana, ul. Zwycięstwa.

W szczególności jako zasadnicze warunki zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej uznaje się:

- budowę połączenia drogowego S1 z DK 44,
- uzupełnienie i modernizację sieci pozostałych dróg klasy G, obsługujących ruch zewnętrzny, z zachowaniem warunków częściowo ograniczonej akcesji,
- uzupełnienie i modernizację wewnętrznego układu sieci ulicznej miasta (dróg zbiorczych, lokalnych i dojazdowych),
- utworzenie systemu parkingów oraz urządzeń obsługi komunikacji,
- uspokojenie ruchu na obszarze staromiejskim oraz maksymalną ochronę pozostałego obszaru centrum miasta przed ruchem samochodowym, przy udostępnieniu go dla komunikacji zbiorowej, rowerowej i pieszej.

Istniejący układ dróg i ulic wymaga:

- sukcesywnej modernizacji nawierzchni z zastosowaniem nawierzchni bitumicznych na drogach gminnych,
- dostosowania klasy technicznej dróg i ulic do posiadanych kategorii ruchu oraz do pełnionych funkcji, z jednoczesnym dostosowaniem szerokości pasów drogowych,
- budowę elementów wyposażenia dróg tj.: poboczy, zatok przystankowych, chodników w obrębie terenów zabudowanych, ścieżek rowerowych, parkingów i zatok parkingowych, urządzeń odwadniających,
- modernizację skrzyżowań, z uwzględnieniem poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- poprawę oznakowania w kontekście poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego, czytelności oznakowania, dostosowania do zmian w zagospodarowaniu otoczenia dróg.

II.5.2.2. Układ kolejowy

Ze względu na w pełni ukształtowany układ kolejowy miasta Oświęcim, nie będzie podlegał on większym zmianom.

Dopuszcza się przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury technicznej, w tym realizację masztów radiowo – telekomunikacyjnych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Przedmiotowe linie kolejowe objęte są:

- modernizacją na odcinku Trzebinia – Czechowice Dziedzice pod nazwą zadania: „Prace na linii kolejowej nr 93 Trzebinia – Oświęcim – Czechowice Dziedzice”, umieszczonym w załączniku do Uchwały Nr 144/2016 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2016 r., zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku, na liście projektów podstawowych pod. Poz. 1.091;
- linia kolejowa nr 94 Kraków Płaszów – Oświęcim objęta jest zadaniem pn.: „Prace na linii kolejowej nr 94 na odcinku Kraków Płaszów – Skawina – Oświęcim”, w ramach projektu pn.: „Udrożnienie podstawowych ciągów wywozowych z Górnego Śląska”, oznaczonego nr 4.027 na liście projektów podstawowych KPK;
- linia kolejowa nr 138 Oświęcim – Katowice, objęta jest projektem pn.: „Rewitalizacja linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze Jaśkowice – Tychy – Baranec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim”, oznaczonym nr 3.080 na liście projektów podstawowych KPK;
- linie kolejowe nr 93, 94, 138, 699 objęte są zabudową systemu ERTMS/GSM-R w ramach projektu POLiŚ 5.1-20 realizowanego przez Zespół Projektu Unijnego Nr 6/2 pn.: „Budowa infrastruktury systemu ERTM/GSM-R na liniach kolejowych PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ramach NPW ERTMS”.

II.5.2.3. Układ rowerowy

Przez teren miasta Oświęcim przeprowadzono dwa szlaki rowerowe:

- Wiśłana Trasa Rowerowa (WTR) - trasa przebiegająca najbardziej atrakcyjnymi miejscami doliny Wisły i prawobrzeżnych jej dopływach. Zapewnia powiązanie komunikacyjne ośrodków Małopolski: Brzeszcz, Oświęcimia, Zatora, Skawiny, Tyńca, Bielana, Niepołomic, Szczucina z Krakowem. Wykorzystuje wały, jako ekologiczny ciąg komunikacyjny pozbawiony całkowicie ruchu samochodowego.
 - Początek trasy - Jawiszowice (Gm. Brzeszcze).
 - Koniec trasy - most na Wiśle w Szczucinie (granica województwa świętokrzyskiego).

- EuroVelo 4 (EV4) - trasa przebiegająca również terenami doliny Wisły i prawobrzeżnych jej dopływach. Zapewnia powiązanie komunikacyjne ośrodków Małopolski: Brzeszcz, Oświęcimia, Zatora, Skawiny, Tyńca, Bielan, Niepołomic, Bochni, Brzeska, Tarnowa z Krakowem. Wykorzystuje wały oraz Puszcę Niepołomicką, jako ekologiczny ciąg komunikacyjny pozbawiony całkowicie ruchu samochodowego.
- Początek trasy - Jawiszowice (Gm. Brzeszcze).
- Koniec trasy - Jodłówka (granica województwa podkarpackiego).

Ponadto zakłada się:

- budowę systemu dróg komunikacji rowerowej i pieszej;
- wprowadzenie:
 - wydzielonych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego,
 - miejsc umożliwiających pozostawienie rowerów,
 - urządzeń obsługi rowerów;
- budowę układów ciągów pieszych w obrębie miasta wraz z odpowiednim wyposażeniem.

II.5.2.4. Śródlądowe drogi wodne

Przez teren miasta Oświęcim, w jego północnej części, przebiega kanał żeglowny Drogi Wodnej Górnej Wisły.

Kaskadę Górnej Wisły tworzy 6 stopni piętrzących: Dwory, Smolice, Łączany, Kościuszko, Dąbie i Przewóz. Na odcinku od ujścia Przemszy do stopnia wodnego Przewóz rzeka spełnia warunki żeglugowe. Umożliwia to przemieszczanie się jednostek pływających o ładowności 1 000 ton. Na terenie miasta Oświęcim droga wodna ma klasę IV.

W obrębie terenów oznaczonych symbolem W dopuszcza się budowę urządzeń związanych z gospodarką wodną, przepustów, kładek, mostów, oraz budowę, przebudowę, rozbudowę i remonty urządzeń wodnych, budowli hydrotechnicznych, a także budowli i urządzeń związanych z żeglugą oraz cumowaniem statków.

II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego

II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę

Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę miasta Oświęcim powinien zapewnić wszystkim mieszkańcom i innym odbiorcom wymaganą ilość i jakość oraz niezawodność dostawy wody. Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu zaopatrzenia w wodę, a w szczególności:

- utrzymania i modernizacji dotychczasowych zasad zasilania wodociągów miasta Oświęcim i gminy Oświęcim oraz związanych z nimi urządzeń:
 - ujęcia infiltracyjnego z rzeki Soły „Zasole” ze stacją uzdatniania wody,
 - ujęcia głębinowego „Zaborze (IW-2) ze stacją uzdatniania wody,
 - uzupełniającego poboru uzdatnionej wody z magistrali wodociągowej „KRAK”,
 - ujęcia wody w strefie C1;
- utrzymania i rozwijania pierścieniowego układu sieci wodociągowej, zapewniającego możliwość zmiany źródeł i kierunków zasilania w przypadku planowanych remontów bądź sytuacji awaryjnych;
- utrzymywania w dobrym stanie technicznym obiektów i urządzeń (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa, zbiorniki wyrównawcze, hydrofornie);
- umożliwienie korzystania na cele przeciwpożarowe, poprzez:
 - zapewnienie w ramach możliwości odpowiedniej ilości wody na cele przeciwpożarowe,
 - wyposażenie w ramach możliwości wodociągów w hydranty przeciwpożarowe do zewnętrznego gaszenia pożaru, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Przy realizacji inwestycji należy przestrzegać zasadę wyprzedzającej lub równoległej realizacji budowy sieci wodociągowej w stosunku do nowego zainwestowania. Na terenach peryferyjnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z indywidualnych studni, z uwzględnieniem warunków określonych w przepisach odrębnych. Tereny zabudowy powinny być wyposażone w awaryjne ujęcia wody (studnie) niezależne od systemu wodociągowego; odległość do studni z budynków mieszkalnych nie powinna przekraczać 800 m.

II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych i opadowych

Rozwój systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków miasta Oświęcim powinien zapewnić mieszkańcom i innym użytkownikom możliwość korzystania z urządzeń kanalizacji sanitarnej, przy zachowaniu odpowiednich standardów oczyszczania ścieków, a także zapewnić odprowadzanie z terenu miasta wód opadowych.

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, a w szczególności:

- utrzymania istniejącej, miejsko-przemysłowej oczyszczalni ścieków, obsługującej miasto i tereny gminy Oświęcim oraz utrzymania, przy oczyszczalni, punktu zlewnego odpadów płynnych;
- modernizacji, przebudowy i częściowego uzupełnienia istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, w oparciu o system kanalizacji rozdzielczej ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału ścieków sanitarnych od deszczowych lub deszczowych od sanitarnych;
- utrzymania, w dobrym stanie technicznym, wszystkich urządzeń i sieci kanalizacyjnych.

Tereny przeznaczone pod realizację większych zespołów zabudowy mieszkaniowej oraz wszystkie tereny przeznaczane pod działalność gospodarczą o charakterze produkcyjnym lub usługowym powinny być wyprzedzająco uzbrajane w kanalizację sanitarną, jednocześnie z budową sieci wodociągowej. Do czasu wyposażenia wszystkich zespołów zabudowy wskazanych w Studium w kanalizację sanitarną oraz na terenach zabudowy rozproszonej położonej poza zasięgiem systemu kanalizacyjnego, niezbędne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej, a w szczególności:

- wyposażenie działek w szczelne zbiorniki do gromadzenia ścieków i zapewnienie możliwości dojazdu do nich samochodu asenizacyjnego;
- na terenach zabudowy zagrodowej - wyposażenie działek w szczelne zbiorniki na gnojowicę;
- egzekwowanie umów w sprawie wywozu ścieków do punktów zlewnych oraz prowadzenie okresowych kontroli szczelności zbiorników.

Utrzymuje się istniejącą kanalizację deszczową, z odprowadzeniem wód opadowych z zachodniej części miasta - do rzeki Soły i z części wschodniej do Wisły, poprzez potok Klucznikowski. Tereny, zwłaszcza zagrożone powodzią i lokalnymi podtopieniami (Monowice) powinny być wyposażone w kanalizację deszczową.

Miejski system kanalizacji deszczowej powinien być modernizowany i rozbudowany, przy zachowaniu następujących zasad:

- tereny zainwestowane miasta powinny być wyposażone w kanalizację deszczową, w tym w szczególności należy wyposażyć w tę kanalizację:
 - tereny zagrożone powodzią i lokalnymi podtopieniami (Monowice);
 - tereny o znacznym zanieczyszczeniu bądź zagrożone potencjalnym zanieczyszczeniem wód;
- wody opadowe, przed ich wprowadzeniem do odbiorników powinny być oczyszczone zgodnie z przepisami szczególnymi;
- należy zapewnić odpowiednią przepustowość hydrauliczną odbiorników wód opadowych;
- na peryferyjnych terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, gdzie nie występują lokalne podtopienia, zaleca się retencję wód i ponowne ich wykorzystanie bądź naturalną infiltrację do gruntu w celu niedopuszczenia do zmian stosunków wodnych (obniżenia zwierciadła wód podziemnych).

II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną powinna zapewniać:

- zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb - wynikających z rzeczywistego rozwoju przestrzennego miasta i jego aktywności gospodarczej - na dostawy umownej mocy oraz energii elektrycznej o obowiązujących standardach;
- stworzenie warunków do realizacji przedsięwzięć o znaczeniu lokalnym w zakresie elektroenergetyki;
- minimalizację kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg będących we władaniu miasta;
- ograniczenie niekorzystnego oddziaływania elektroenergetycznych linii napowietrznych na krajobraz miejski.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:

ze strony władz miasta, polegających na:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną,
- ujęciu w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu infrastruktury elektroenergetycznej, w ustaleniach planów miejscowych należy:
 - wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na napowietrzne linie 15 kV, rezerwa w postaci pasa terenu o szerokości 14 m wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV - rezerwa terenu o powierzchni około 120 m², kształt działki zbliżony do kwadratu,
 - określać rodzaj wykonania linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowo-rozdzielczych (kablowy i wntęrzowy na terenach miejskich o intensywnej zabudowie i walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych),
- zapobieganiu kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi,
- eksploatacji oświetlenia miejsc publicznych, placów i dróg, należącego do zadań własnych gminy;

ze strony operatora sieci dystrybucyjnej, dostarczającego energię elektryczną, polegających na:

- sukcesywnej budowie nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, na terenach objętych procesami inwestycyjnymi i na których istniejąca infrastruktura elektroenergetyki okaże się niewystarczająca,
- uzupełnieniu i modernizacji sieci rozdzielczej średniego napięcia, oraz sieci rozdzielczej niskiego napięcia 0,4 kV wg planów rozwoju, modernizacji i remontów przedsiębiorstwa sieciowego,

- budowie linii elektroenergetycznych średniego napięcia w wykonaniu kablowym oraz linii niskiego napięcia w wykonaniu napowietrznym lub kablowym, a stacji transformatorowo-rozdzielczych SN/0,4 kV w wersji wewnętrznej na terenach o zwartej zabudowie lub o walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych.

Utrzymuje się istniejącą w Oświęcimiu infrastrukturę elektroenergetyki najwyższych napięć 220 kV i wysokiego napięcia 110 kV oraz dopuszcza się jej remonty, modernizację i rozbudowę w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych. Przez obszar objęty Studium przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższych napięć i wysokiego napięcia:

- linia 220 kV relacji: Byczyna - Poręba, Czeczott – Poręba,
- linia napowietrzna 110 kV Trzebinia – Dwory, Janina - Dwory,
- linia napowietrzna 110 kV Bieruń – Dwory,
- linia napowietrzna 110 kV Sobieski – Dwory – Imielin, Libiąż – Dwory,
- linia napowietrzna 110 kV Poręba – Dwory,
- linia napowietrzna 110 kV Dwory – Huta Skawina, Dwory – Zator,
- linia napowietrzna 110 kV Dwory – Klucznikowice, Klucznikowice – Zasole,
- linia napowietrzna 110 kV Brzeszcze – Zasole.

Realizacja tych zadań wymaga:

- utrzymania istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych najwyższych napięć i wysokiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy lub wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości:
 - a) 50 m - wzdłuż linii 220 kV (po 25 m z każdej strony osi linii),
 - b) 29 m - wzdłuż linii 110 kV (po 14,5 m z każdej strony osi trasy linii).
- lokalizowania zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców na terenie miasta, polegające na dostawach energii siecią rozdzielczą średniego napięcia z istniejących stacji elektroenergetycznych 110/15 kV: GPZ Dwory, GPZ Klucznikowice, GPZ Zasole i elektrociepłowni Energetyka - Dwory poprzez:

- utrzymanie istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych średniego napięcia i niskiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości:
 - a) 12 m - wzdłuż linii napowietrznych 15 kV (po 6 m od skrajnego przewodu),
 - b) 4 m - wzdłuż linii 0,4 kV (po 2 m od skrajnego przewodu);

- utrzymania istniejących stref technicznych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości 5 m wokół urządzeń lub budynku stacji,
- lokalizowania zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w gaz sieciowy powinna zapewniać ciągłość dostaw obecnym i przyszłym odbiorcom gazu w mieście, w ilościach odpowiadających zawartym umowom o dostawy gazu i jakości zgodnej z obowiązującymi standardami, a w szczególności możliwość wykorzystania gazu ziemnego na potrzeby grzewcze jako paliwa o niskim poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:

ze strony władz miasta:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na dostawy gazu sieciowego;
- ujęcia w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu zaopatrzenia w gaz, w ustaleniach planów miejscowych należy wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na strefy kontrolowane gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia w postaci pasa terenu o szerokości określonej w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie - w obrębie stref kontrolowanych dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych, w obrębie stref kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji - dopuszcza się, za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągiem,
- dopuszczenia do prowadzenia sieci gazu średniego i niskiego ciśnienia w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci gazowych z istniejącymi sieciami infrastruktury technicznej,
- skrócenia, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu zaopatrzenia w gaz sieciowy,
- ewentualnego dofinansowania budowy sieci gazowej na terenach o zabudowie rozproszonej, na których operator sieci dystrybucyjnej nie zamierza inwestować własnych środków w budowę sieci - poniesione przez miasto nakłady można odzyskać w postaci opłat adiacenckich;

ze strony operatora gazowej sieci dystrybucyjnej - przyłączenia odbiorców, a następnie dostaw gazu sieciowego zgodnie z zawartymi umowami.

Utrzymuje się istniejącą w Oświęcimiu sieć gazociągów wysokiego ciśnienia i stacje gazowe oraz dopuszcza się ich remonty, modernizację, przebudowę i rozbudowę. Przez obszar objęty Studium przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia:

- DN 500 PN 4,0 MPa/MOP 2,5 MPa Oświęcim – Szopienice – Tworzeń;
- DN 500 PN 6,3 MPa/MOP 4,9 MPa Zelczyna – Oświęcim wraz z odgałęzieniem DN 80 do stacji gazowej Oświęcim Monowice;
- DN 400 PN 6,3 MPa/MOP 5,4 MPa Oświęcim – Komorowice;
- DN 400 PN 2,5 MPa/MOP 2,0 MPa Oświęcim – Radlin wraz z odgałęzieniem DN 100 do stacji gazowej Oświęcim ul. Olszewskiego i DN 100 do stacji gazowej Oświęcim ul. Zaborska [Nowa];
- DN 350 Mysłowice – Oświęcim;
- DN 250 Zabierzów – Oświęcim;
- DN 150 PN 2,5 MPa/MOP 2,0 MPa Oświęcim – Kęty.

W rejonie miasta Oświęcim znajduje się węzeł stanowiący połączenie gazociągów tranzytowych wysokiego ciśnienia mających znaczenie ponadregionalne i które stanowią równocześnie zasilanie dla odbiorców przemysłowych oraz sieci dystrybucyjnych.

Przebieg gazociągów przedstawiony na załączniku graficznym na charakter orientacyjny.

Na etapie projektowania znajduje się gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 Oświęcim – Tworzeń (m. Sławków) wraz z Systemową Stacją Redukcyjno-Pomiarową w Oświęcimiu, gazociąg przyłączeniowy wysokiego ciśnienia DN500 Skoczów – Komorowice – Oświęcim, gazociąg przyłączeniowy wysokiego ciśnienia DN300 do SYNTHOS DWORY 7, przebudowa fragmentu gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 Oświęcim – Szopienice – Tworzeń, budowa gazociągu przyłączeniowego wysokiego ciśnienia DN150 do SRP Oświęcim Zaborska Nowa. W rejonie ul. Olszewskiego planowana jest też budowa nowego Węzła Oświęcim.

Realizacja tych zadań wymaga utrzymania odległości podstawowych między istniejącymi gazociągami wysokiego ciśnienia i stacjami gazowymi a obiektami terenowymi istniejącymi i projektowanymi, według wymagań określonych w przepisach odrębnych.

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w gaz odbiorców, polegające na dostawach gazu sieciowego siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia z istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych na terenie miasta.

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania odległości podstawowych między istniejącymi gazociągami średniego i niskiego ciśnienia a obiektami terenowymi istniejącymi i projektowanymi, określonych w przepisach odrębnych. Odległości podstawowe stacji gazowej od obiektów terenowych powinny być równe odległościom ustalonym dla gazociągu zasilającego stację, lecz nie mniejsze od poziomego zasięgu zewnętrznej strefy zagrożenia wybuchem ustalonej dla tej stacji. Jednocześnie dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych umożliwiających rozbudowę sieci gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia, zapewniających utrzymanie oraz zapewnienie rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz.

II.6.5. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło

Polityka w zakresie zaopatrzenia w ciepło powinna zapewniać:

- ciągłość dostaw obecnym i przyszłym odbiorcom ciepła sieciowego, w ilościach odpowiadających zawartym umowom o dostawy ciepła i jakości zgodnej z obowiązującymi standardami;
- obowiązek podłączenia do sieci ciepłowniczej obiektów, na których istnieją techniczne możliwości podłączenia;
- utrzymanie istniejącej sieci ciepłociągów magistralnych, rozdzielczych i obiektów kubaturowych sieci ciepłowniczej oraz dopuszczenie ich remontów, modernizacji i rozbudowy w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych;
- utrzymanie dotychczasowych zasad zaopatrzenia w ciepło sieciowe odbiorców na terenie miasta, polegające na dostawach ciepła sieciowego z elektrociepłowni Synthos Dwory Spółka z o.o. poprzez magistrale ciepłownicze, węzły cieplne i sieci rozdzielcze;
- większe wykorzystanie niskoemisyjnych paliw oraz energii cieplnej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w lokalnych ciepłowniach i indywidualnych instalacjach grzewczych.

Realizacja tych zadań wymaga następujących działań:

ze strony władz miasta:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci ciepłowniczej o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie miasta, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na dostawy ciepła sieciowego,
- ujęcia w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu zaopatrzenia w ciepło, w ustaleniach planów miejscowych należy wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na strefy techniczne ciepłociągów i obiekty sieci ciepłowniczej,
- dopuszczenia do prowadzenia sieci ciepłowniczych na terenach objętych planami miejscowymi,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci ciepłowniczych z istniejącymi sieciami infrastruktury technicznej,
- skrócenia, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu zaopatrzenia w ciepło sieciowe,
- ewentualnego dofinansowania budowy sieci ciepłowniczej na terenach o zabudowie rozproszonej, na których operator sieci ciepłowniczej nie zamierza inwestować własnych środków w budowę sieci - poniesione przez miasto nakłady można odzyskać w postaci opłat adiacenckich,
- utrzymania stref technicznych istniejących ciepłociągów i obiektów ciepłowniczych; ograniczenie w zakresie budowy obiektów budowlanych przebiegających wzdłuż

istniejących sieci ciepłowniczych oraz kanalizacji odwadniającej sieć ciepłowniczą w odległości mniejszej niż 2 m,

- obniżenia wymiaru lokalnego podatku od nieruchomości dla właścicieli nieruchomości stosujących paliwa niskoemisyjne lub wykorzystujących energię ciepłą ze źródeł odnawialnych;

ze strony operatora sieci ciepłowniczej - przyłączenia odbiorców, a następnie dostaw ciepła sieciowego zgodnie z zawartymi umowami.

Warunki zaopatrzenia w ciepło – zgodnie z przepisami odrębnymi.

II.6.6. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych

W Studium przyjmuje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania systemów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

- dopuszcza się lokalizację zespołów ogniw fotowoltaicznych, produkujących energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 500 kW, jedynie na obszarach przeznaczonych w Studium dla terenów produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (Z/Pe), działalności przemysłowo-produkcyjno-usługowej (P/U) i dla infrastruktury technicznej [IT, IT(PE)] z zachowaniem zasad ochrony konserwatorskiej; maksymalny zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającymi z lokalizacji ogniw fotowoltaicznych nie wykroczy poza granice terenów o określonym przeznaczeniu;
- dopuszcza się lokalizowanie kolektorów słonecznych na potrzeby mieszkańców oraz użytkowników usług, poza obszarami, na których takie urządzenia mogą wpływać negatywnie na walory przestrzenne miasta oraz obszarami i obiektami objętymi ochroną konserwatorską i cennymi przyrodniczo;
- dopuszcza się lokalizowanie na terenach przemysłowo-produkcyjno-usługowych i infrastruktury technicznej, zlokalizowanych pomiędzy Kanałem Dwory, a torami kolejowymi, instalacji do wytwarzania energii z biomasy i biogazu, pod warunkiem ograniczenia wszelkich uciążliwości z nimi związanych do granic tego obszaru;
- dopuszcza się stosowanie w kotłowniach indywidualnych biopaliw (np. drewna, odpadów drzewnych, wierzby energetycznej, słomy, itp.) niestanowiących źródeł uciążliwości odorowych;
- na obszarze miasta nie wyznacza się terenów dla budowy turbin wiatrowych;
- dopuszcza się lokalizowanie niewielkich turbin wiatrowych (o wysokości do 30 m i mocy poniżej 100 kW) wyłącznie na terenach peryferyjnych oraz poza obszarami zwartej zabudowy i obszarami podlegającymi ochronie konserwatorskiej, tj. w gospodarstwach rolnych, ogrodniczych i hodowlanych, na działkach o powierzchni powyżej 10 000 m² lub na peryferyjnie położonych terenach przemysłowo-produkcyjno-usługowych;
- dopuszcza się stosowanie innych nieuciążliwych i nieagresywnych przestrzennie urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, takich jak np. pompy ciepła itp.;

- nie wyznacza się stref ochronnych dla urządzeń produkujących energię o mocy przekraczającej 500 kW.

II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami

Określa się następujące kierunki rozwoju systemu gospodarki odpadami:

- utrzymuje się istniejące, położone w strefie D3, czynne urządzenia z zakresu gospodarki odpadami, z możliwością ich rozbudowy, w tym:
 - składowiska odpadów przemysłowych (wapna i popiołów),
 - składowisko odpadów komunalnych, zabezpieczonego geomembraną,
 - składowisko odpadów zawierających azbest;
- warunkiem utrzymania i dalszego użytkowania urządzeń, o których mowa w pkt 1, jest właściwe wyposażenie i zabezpieczenie przed uciążliwymi oddziaływaniami na środowisko, w tym:
 - zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem wód i gleb odciekami ze składowisk przez ich ujmowanie i kierowanie do procesu oczyszczania, przy zapewnieniu warunków stałego monitoringu wynikającego z obowiązujących przepisów prawnych,
 - prowadzenie eksploatacji zgodnie z wytycznymi określonymi w przepisach prawnych,
 - zabezpieczenie składowisk przez zalewaniem wodami powodziowymi,
 - osłonięcie wglądu na składowiska pasmami zieleni izolacyjnej;
- zamknięte i zrehabilitowane instalacje składowania odpadów, tj. składowiska odpadów niebezpiecznych - starego, składowiska odpadów niebezpiecznych - nowego, oraz składowiska odpadów innych niż niebezpieczne należy monitorować zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- składowiska odpadów przemysłowych, tj. składowisko wapna i popiołu po okresie wtórnej eksploatacji (odzysk wapna pokarbidowego i popiołu) odsłonięty teren należy ponownie zabezpieczyć przed uciążliwymi oddziaływaniami na środowisko oraz zrehabilitować lub dostosować do wymagań wynikających z nowego sposobu zagospodarowania terenu;
- dopuszcza się budowę nowych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania (w tym termicznego przekształcania) odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne (w tym odpadów komunalnych) i składowisk odpadów oraz przebudowę istniejących składowisk, spełniających wymagania prawne z zakresu ochrony środowiska,
- w strefie D1 dopuszcza się budowę zakładu termicznego przetwarzania odpadów;
- teren istniejącego, nieużytkowanego obecnie zbiornika końcowego ścieków oczyszczonych, może być wykorzystywany zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem lub stanowić naturalną biocenozę ptasich siedlisk i obszarów łęgowych;

- w celu ograniczenia ilości odpadów i przedłużenia czasu korzystania z istniejącego składowiska miejskiego, konsekwentne wprowadzanie systemu segregacji odpadów stałych, przy przyjęciu następujących zasad:
 - wstępnej selekcji odpadów u źródła ich powstawania,
 - urządzenie punktu segregacji wtórnej przy istniejącym składowisku,
 - wprowadzanie urządzeń do kompostowania odpadów organicznych oraz do składowania balastu (substancji nieprzerabialnych),
 - zapewnienie przez miasto odbierania odpadów nadających się do wtórnego wykorzystania, w drodze zawierania odpowiednich porozumień,
 - przyjmowanie na miejskie składowisko jedynie odpadów nieprzerabialnych;
- rozwijanie równoległych działań organizacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych (zachęt finansowych), ułatwiających wprowadzanie systemu segregacji odpadów stałych;
- likwidowanie i rekultywowanie „dzikich” wysypisk oraz niedopuszczanie do powstawania nowych.

II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej

Polityka przestrzenna w zakresie telekomunikacji powinna zapewniać:

- dostęp do usług telekomunikacji wszystkim mieszkańcom miasta, którzy wyrażą taką potrzebę;
- osiągnięcie europejskich standardów dotyczących:
 - niezawodności, jakości i prędkości transmisji - w tym także transmisji cyfrowych,
 - czasu potrzebnego na przyłączenie nowego abonenta do sieci telefonii przewodowej.

Realizacja tej polityki wymaga:

ze strony władz miasta:

- dopuszczenia do prowadzenia nowych linii telekomunikacyjnych w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach oraz wyznaczania lokalizacji na obiekty infrastruktury telekomunikacji - według uzasadnionych potrzeb operatorów,
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami telekomunikacyjnymi;

ze strony operatorów systemów telekomunikacyjnych:

- kontynuacji procesów rozwojowych systemów przy zachowaniu dotychczasowej dynamiki, w tym w szczególności utrzymywania, modernizowania i rozbudowywania:
- istniejących obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych,

- sieci telekomunikacyjnych.

II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Stosownie do ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjętego uchwałą nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r., w obrębie obszaru miasta Oświęcim planuje się następujące przedsięwzięcia, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

- droga S-1 wraz z łącznikiem /obwodnicą Oświęcimia;
- budowa parkingu parkuj i jedź (P&R) przy stacji kolejowej;
- realizacja gazociągu Skoczów – Komorowice – Oświęcim;
- ochrona korytarza ekologicznego: Korytarz Doliny Wisły;
- przeprowadzenie Audytu krajobrazowego i zidentyfikowanie „krajobrazów priorytetowych”;
- rewitalizacja centrum miejscowości;
- zorganizowanie szpitala wojewódzkiego w ośrodku zachodnim: Oświęcim – Chrzanów;
- ochrona zabytków Małopolski – wspieranie wieloletnich zadań budowlanych i konserwatorskich mających na celu poprawę stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie ich degradacji.

Ustala się, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego, możliwość budowy Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w obrębie strefy D1.

Planowana jest również przebudowa linii 22 kV relacji Byczyna – Poręba, Czeczott – Poręba, jako część planowanego ciągu liniowego Byczyna – Podborze.

II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Ustala się zadania do realizacji wynikające z Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego Etap V:

- przebudowa ulicy Prusa i ulicy Orzeszkowej;
- przebudowa ul. Tysiąclecia od ul. Słowackiego do ul. Chemików;
- przebudowa ulicy Zaborskiej od ronda ul. Królowej Jadwigi do ul. Jagiełły.

Planuje się zadania do realizacji wynikające z Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego Etap VI:

- zagospodarowanie terenu zielonego pomiędzy ulicami Więźniów Oświęcimia i Obozową – etap II;
- zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Berka Joselewicza i ul. Bulwary wraz z budową parkingu podziemnego;
- przebudowa ul. Chopina.

Ustala się zadania do realizacji wynikające ze Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim:

- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej;
- rozbudowa systemu gospodarki odpadami;
- uzupełnienie i przebudowa sieci kanalizacyjnej;
- przebudowa sieci wodociągowej;
- budowa schroniska dla zwierząt;
- stworzenie nowych strategicznych powiązań komunikacyjnych;
- usprawnienie ruchu kołowego i parkowania pojazdów na terenie miasta;
- rewitalizacja Starego Miasta;
- modernizacja hali lodowej;
- rewitalizacja parku pomiędzy ul. Słowackiego i ul. Chemików na cele rekreacyjne;
- budowa placów zabaw dla najmłodszych.

II.8 Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

II.8.1. Obszary wymagające sporządzenia mpzp

Określa się następujące obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe, stosownie do przepisów art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, aczkolwiek na tych terenach obowiązują już miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- teren Pomnika Zagłady w Oświęcimiu ze strefą ochronną stosownie do wymagań przepisów odrębnych - art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- obszary przestrzeni publicznych w rejonie ul. Dąbrowskiego, Alei Tysiąclecia, ul. Obozowej, ul. Kamieniec, ul. Jagiełły.

W obecnej chwili na tych terenach obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

II.8.2. Uwagi dotyczące badania zgodności planów miejscowych ze Studium

Ustalenia planów miejscowych powinny być niesprzeczne z celami i zasadami polityki przestrzennej określonymi w Studium i uwzględniać - w stosownej do skali opracowania dokładności - istniejące uwarunkowania, zwłaszcza przyrodnicze i kulturowe. Nie należy przenosić mechanicznie ustaleń graficznych, w tym zasięgów poszczególnych obszarów czy rodzajów funkcji, z mapy w skali 1:10 000 (mapa topograficzna na jakiej zostało sporządzone Studium) na mapy w skalach od 1:2 000 do 1:500 wykorzystywane dla potrzeb sporządzania planów miejscowych. Każdorazowo należy dokonać odpowiedniej do istniejących uwarunkowań oraz skali opracowania korekty, z uwzględnieniem np. stanu własności (mapa topograficzna, będąca podstawą części graficznej Studium, nie w pełni jest zgodna z innymi podkładami geodezyjnymi, w tym z mapą zasadniczą).

Zasięgi terenów o różnym przeznaczeniu mogą w planie miejscowym ulec drobnym korektom po szczegółowym rozpoznaniu uwarunkowań stanu istniejącego. Drobne korekty zasięgów poszczególnych terenów nie stanowią sprzeczności z regulacjami zapisanymi w Studium, o ile nie naruszają zasad rozwiązań układów liniowych, logiki niezbędnych rezerw terenowych i generalnej struktury miasta. W ramach terenów o przeważającej funkcji czy sposobie użytkowania należy uwzględnić uzupełniające funkcje usługowe, zieleń, a także niezbędne rozwiązania obsługi komunikacyjnej i inżynierskiej.

Wskaźniki określone w Studium należy rozumieć, jako postulowane.

II.9. Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium

Niniejsze Studium obejmuje obszar całego miasta i w całości zastępuje dotychczasowe Studium - zarówno w zakresie tekstu jak i załączników graficznych. Zmiana podyktowana jest częściową dezaktualizacją oraz, co za tym idzie, koniecznością modyfikacji kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dokument sporządzony został w oparciu o zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741, z późn. zm.) oraz treść przepisu wykonawczego w postaci Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).

W trakcie prac projektowych analizie i weryfikacji poddawano ustalenia zawarte w dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim zatwierdzonym uchwałą Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r. oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Aktualizując dotychczas obowiązujące Studium uwzględniono przede wszystkim zmiany przepisów prawa oraz zmiany w uwarunkowaniach stanu istniejącego dotyczące m.in.: sytuacji społeczno-demograficznej, potrzeb i możliwości rozwoju gminy, udokumentowanych złóż kopalin, obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2020-2023, Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025, zabudowy i zagospodarowania terenów, systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, zadań służących realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych.

Oświęcim jest gminą miejską położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, przy granicy z województwem śląskim. Miasto jest stolicą powiatu oświęcimskiego. Obejmuje powierzchnię około 30 km², co stanowi 7,39% powierzchni powiatu oświęcimskiego.

Prognozy demograficzne dla miasta Oświęcim wskazują na stabilny spadek liczby mieszkańców w najbliższych latach. Szacuje się, że do 2050 r. liczba ludności spadnie z 38 433 (wg stanu na rok 2018) do ok. 29 907. Przyczynia się do tego zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ujemne saldo migracji.

Osnowę ekologiczną miasta tworzą przede wszystkim: Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Soły” z wydzielonymi użytkami ekologicznymi, obszary Natura 2000 „Dolna Soła” i „Dolina Dolnej Soły”, doliny rzek Wisły, Młynówki i Klucznikowskiego Potoku, które wymagają zachowania i ochrony przed zabudową i zainwestowaniem. Ponadto, zachowania (a także często rewitalizacji) wymagają inne tereny zielone w mieście, w tym parki, a także szpalery drzew przydrożnych, zieleńce, jak również zieleń łęgowa i śródpolna.

Na terenie miasta występują tereny szczególnego zagrożenia powodziowego od rzeki Soły i od rzeki Wisły, dla których obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów Prawa wodnego.

W Studium wskazano obszary i obiekty objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. W celu ochrony układu urbanistycznego Starego Miasta, wybranych obiektów lub zespołów zabytkowych i ich otoczenia oraz krajobrazu kulturowego miasta podtrzymuje się, ustanowione na mocy decyzji nr A-483 UW w Bielsku Białej z 1987 r., strefy ochrony konserwatorskiej.

Porównanie wartości zapotrzebowania na zabudowę i chłonności terenów już zagospodarowanych oraz przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych do zagospodarowania jednoznacznie wskazuje na całkowite zabezpieczenie rezerw terenowych na najbliższe 30 lat. W związku z tym w niniejszym Studium nie wyznaczono nowych terenów do zabudowy w stosunku do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcim uchwalonego uchwałą Nr XXXI/600/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r.

W Studium wskazano obszary przestrzeni publicznej obejmujące: Rynek Główny wraz z ulicami, placami i terenami zieleni ogólnodostępnej Starego Miasta oraz ogólnomiejskiego centrum usługowego Oświęcimia, Park Zasole, Park Pojednania Narodów, Park Pokoju, Plac Pokoju z terenem Oświęcimskiego Centrum Kultury, Obszar Bulwary wzdłuż rzeki Soły.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025 wyznaczono obszar zdegradowany, który jednocześnie jest obszarem rewitalizacji, obejmujący cztery podobszary: Obszar Chemików, Obszar Stare Miasto, Obszar Kamieniec-Pileckiego oraz Obszar Terenów pokolejowych.

W Studium wskazano na potrzebę poprawy zewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta m.in. poprzez budowę łącznika drogi S1 z DK 44. Poprawa powiązań wewnętrznych miasta obejmować winna systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego oraz rozbudowę istniejącego układu dróg gminnych dla obsługi przyszłych terenów rozwojowych.

Modernizacji i rozbudowy wymagają także systemy uzbrojenia technicznego, zarówno na terenach już zainwestowanych, jak i przeznaczonych w planach do zabudowy.

Wśród zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie miasta są m.in.: droga S-1 wraz z łącznikiem/obwodnicą Oświęcimia, realizacja gazociągu Skoczów – Komorowice – Oświęcim, budowa parkingu parkuj i jedź (P&R) przy stacji kolejowej, ochrona korytarza ekologicznego: Korytarz Doliny Wisły, przeprowadzenie Audytu krajobrazowego i zidentyfikowanie „krajobrazów priorytetowych”, rewitalizacja centrum miejscowości, zorganizowanie szpitala wojewódzkiego w ośrodku zachodnim: Oświęcim – Chrzanów, ochrona zabytków Małopolski – wspieranie wieloletnich zadań budowlanych i konserwatorskich mających na celu poprawę stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie ich degradacji.

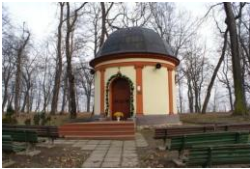

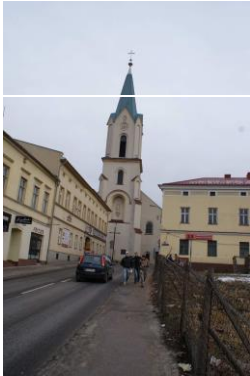

Aneks nr 1

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU OCHRONY ZABYTEKÓW

1. Układ urbanistyczny, A-483/87 z 11.02.1987 (B) [A-958/M]
2. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NP. Marii, st. rej. nr 562, z 26.10.1933 [A-1201/M]
3. Zespół klasztorny Salezjanów (d. Dominikanów), ul. Jagiełły: kościół p.w. NPMarii Wspomożycielki, kaplica św. Jacka, klasztor, drzewostan, A-644/89 z 04.09.1989 [A-963/M]
4. Zespół klasztorny SS. Serafitek pl. Kościuszki 8,9,10: kościół p.w. MB Bolesnej, klasztor, ogrodzenie, A-543 z 22.12.1987 (B) [A-961/M]
5. Synagoga pl. Ks.J. Skarbka 3, A-725/97 z 04.08.1997(B) [A-966/M]
6. Cmentarz rzymsko-katolicki, kaplica, dom przedpogrzebowy, ogrodzenie z bramą, A-465 z 05.12.1986 (B) [A-960/M]
7. Cmentarz żydowski wraz z ogrodzeniem i bramą oraz zielenią, ul. Dąbrowskiego, A-618/94 z 18.10.1994 (B) [A-962/M]
8. Zamek, A-390 z 17.11.1972, (B) [A-956/M]
9. Budynek SS Küche, ul. Kolbego 2, A-116/M z 17.10.2007
10. Historyczny zespół budynków d. Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zakładów Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopolu Tytoniowego), w 1940-44: magazyn SS „Truppenwirtschaftslager” - „TWL-HWL”, magazyn SS „Lagerhaus”, budynek administracji obozowej „Stabsgebäude”, budynek „SS-Unterkunftsgebäude”, ul. Kolbego, Spółdzielców, Legionów, A-173/M z 12.01.2009
11. Kamienica z oficyną, Rynek Główny 8, A-665/91 z 19.06.1991 (B) [A-965/M]
12. d. Ratusz (ob. Sąd Rejonowy), Rynek Główny 14, A-645/89 (B) [A-964/M]
13. Dawny obóz koncentracyjny „Auschwitz-Birkenau”, A-714/95 z 02.08.1995 [A-959/M]
14. Bocznice kolejowe przy ul. Leszczyńskiej „Do Monopolu” i „Baraki”, A-700/M
15. Rampa kolejowa i bocznicą (na terenie Dworca Towarowego), A-672/91 z 06.07.1991 (B) [A-957/M]
16. Zespół parkowy z kaplicą Hallerów, ul. Zwycięstwa, A-607/94 z 16.10.1994 [A-822/M] - skreślony decyzją z dnia 25.11.2014 r. budynek stajni cugowej

WYKAZ OBIEKTÓW WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

L.p	Obiekt	Adres	Fotografia	Datowanie
1	Zamek w Oświęcimiu	ul. Zamkowa 1		XIII/XIV w., XVI w., XX w.
2	Cmentarz rzymskokatolicki Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego		poł. XIX w.
3	Układ urbanistyczny			XIV/XV w.
4	Zespół klasztorny SS. Serafitek	Plac Kościuszki 8,9,10		1895 r., 1897-1899 r., pocz. XIX w.
5	Zespół klasztorny Salezjanów	ul. Jagiełły 8		XIV w., XIX-XX w.
6	Kamienica Ślebarskich	Rynek Główny 14		2 ćw. XIX w.
7	Kamienica mieszczańska wraz z oficyną	Rynek Główny 8		XIX/XX w.

8	Bocznica kolejowa z rampą rozładowniczą dawnego obozu KL Auschwitz II - Birkenau	Teren dworca towarowego zachodniego w Oświęcimiu		ok. 1941 r.
9	Kaplica - mauzoleum rodziny Hallerów	ul. Zwycięstwa		koniec XVIII w.
10	Cmentarz żydowski - kirkut	ul. Dąbrowskiego		XVIII/XIX w.
11	Były obóz KL Auchwitz-Birkenau	ul. Więźniów Oświęcimia 20		1940-1945 r.
12	Budynek dawnej synagogi	Plac Skarbka 3		ok. 1900 r.
13	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Dąbrowskiego 5		XVI-XIX w.
14	Budynek SS Küche	ul. Kolbego 2		1941-42 r.

15	Historyczny zespół budynków d. Zakładów Zbożowo Młynarskich i Zbożowo Tytoniowych (wcześniej Polskiego Monopoli Tytoniowego)	ul. Kolbego, ul. Szajny, ul. Legionów		1916-1931 r.
16	Bocznica kolejowa "Baraki" przy ul. Leszczyńskiej wraz z rozgałęzieniem "Do Monopoli"	ul. Leszczyńskiej		ok. 1915-1916 r.
17	Zabudowa mieszkalna i układ urbanistyczny środkowej części Osiedla Chemiczów	W granicy ulic: Olszewskiego/Bema/ Wróblewskiego/ Śniadeckiego/ Łukasiewicza/ Zawidzkiego		lata 40-te XX w.
18	Kaplica cmentarna na cmentarzu rzymskokatolickim Parafii WNMP	przy ul. Dąbrowskiego		ok. 1900 r.
19	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 1		2 poł. XIX w.
20	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 3		2 poł. XIX w.

21	Plebania Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5		pocz. XX w.
22	Kancelaria Parafii pw. WNMP	ul. Dąbrowskiego 5a		ok. 1910 r.
23	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 9		ok. 1920 r.
24	Kamienica	ul. Dąbrowskiego 15		ok. 1920/30 r.
25	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 17		ok. 1900 r.
26	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 24		pocz. XX w.
27	Dom murowany	ul. Dąbrowskiego 121		1902 r.
28	Kamienica	ul. Dworcowa 5		ok. 1910 r.
29	Dom murowany - willa	ul. Dworcowa 6		XIX/XX w.

30	Dom murowany	ul. Fabryczna 3		ok. 1930 r.
31	Kamienica	ul. Górnickiego 2		ok. 1910/20 r.
32	Kamienica	ul. Górnickiego 7		ok. 1910/20 r.
33	Kamienica	ul. Górnickiego 9		ok. 1900/1910 r.
34	Kamienica	ul. Jagiełły 1		ok. 1920 r.
35	Kamienica	ul. Jagiełły 4		pocz. XX w.
36	Kamienica	ul. Jagiełły 7		ok. 1910/1920 r.

37	Kościół Matki Bożej Wspomożenia wiernych w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 8		1 poł. XIV w., 1 ćw. XIX w., 1899-1906 r.
38	Klasztor w zespole klasztornym Salezjanów	ul. Jagiełły 8/10		1 poł. XIV w., k. XIX w.
39	Budynek murowany - Zakład św. Jacka Bosko o.o. Salezjanów	ul. Jagiełły 10a		XIX/XX w.
40	Budynek murowany – Zakład im. J. Bosko	ul. Jagiełły 10 a		XIX/XX w.
41	Kamienica	ul. Jagiełły 11		lata 30-te XX w.
42	Kamienica	ul. Jagiełły 12		lata 20-te XX w. ok. 1935 r.
43	Kamienica - Poczta	ul. Jagiełły 14		ok. 1910 r.
44	Kamienica	ul. Jagiełły 15		ok. 1920 r.

45	Kamienica	ul. Jagiełły 17		ok. 1920 r.
46	Kamienica	ul. Jagiełły 22		koniec XIX w.
47	Kamienica	ul. Jagiełły 23		ok. 1910/1920 r.
48	Kamienica	ul. Jagiełły 24		pocz. XX w.
49	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 25		koniec XIX w.
50	Kamienica	ul. Jagiełły 26		ok. 1910 r.
51	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 27		ok. 1930 r.
52	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 34		pocz. XX w.

53	Kamienica	ul. Jagiełły 35		lata 20-te XX w.
54	Dom murowany - willa	ul. Jagiełły 36		XIX/XX w.
55	Kamienica	ul. Jagiełły 37		XIX/XX w.
56	Chałupa drewniana	ul. Jagiełły 78		1902 r.
57	Budynek murowany wielorodzinny	ul. Kalicińskiego 2		przed 1939 r.
58	Kamienica	ul. Klucznikowska 2		pocz. XX w.
59	Piekarnia KL Auschwitz „prov. Bäckerei”	ul. Kolbego 2		1942-1943 r.
60	Kamienica	ul. Konarskiego 2		pocz. XX w.
61	Kamienica	ul. Konarskiego 4		pocz. XX w.

62	Budynek murowany - Zespół Szkół Ogólnokształcących im. St. Konarskiego	ul. Konarskiego 24		ok. 1935 r.
63	Kamienica	ul. Kościelna 6		lata 30-te XX w.
64	Kamienica	ul. Kościelna 8		ok. 1900 r.
65	Kamienica	Plac Kościuszki 1		ok. 1900 r.
66	Kamienica	Plac Kościuszki 5		koniec XIX w.
67	Kamienica	Plac Kościuszki 6		koniec XIX w.
68	Kamienica	Plac Kościuszki 7		ok. 1910 r.
69	Dom zakonny ss. Serafitek	Plac Kościuszki 8		przed 1895 r.

70	Kościół pw. Matki Bożej Bolesnej	Plac Kościuszki 8		1897-1899 r.
71	Dom Sióstr Serafitek Emerytek	Plac Kościuszki 9		przed 1895 r.
72	Dom murowany "Caritas"	Plac Kościuszki 10		pocz. XX w.
73	Kamienica	Plac Kościuszki 14		ok. 1910 r.
74	Kamienica	Plac Kościuszki 16		ok. 1910 r.
75	Kamienica	ul. Krasickiego 4		ok. 1920/1930 r.
76	Kamienica	ul. Kraszewskiego 3		ok. 1910 r.

77	Dom murowany	ul. Królowej Jadwigi 6		ok. 1920 r.
78	Dom murowany - willa Hössa	ul. Legionów 88		lata 30-te XX w.
79	Zespół zabudowy osiedla robotniczego Walcowni Cynku Austriackiego Towarzystwa Przemysłowego	ul. Leszczyńskiej 1-5		1910-1920 r.
80	Budynek murowany	ul. Leszczyńskiej 1		ok. 1910/1920 r.
81	Basen przeciwpożarowy KL Auschwitz „Feuerloschteich”	przy ul. Leszczyńskiej		1944 r.
82	Budynek dawnej elektrociepłowni KL Auschwitz “prov. Fernheizwerk”	ul. Leszczyńskiej		1944 r.
83	Była hala przemysłowa koncernu Krupp A.G. Werke “Werkhalle I und II”	ul. Leszczyńskiej		1941-1943 r.
84	Dom murowany	Mały Rynek 5		koniec XIX w. przebud.

85	Kamienica	ul. Mayzla 1		¾ ćw. XIX w.
86	Kamienica	ul. Mayzla 5		2 poł. XIX w.
87	Kamienica	ul. Mickiewicza 2		XIX/XX w.
88	Kamienica	ul. Mickiewicza 4		XIX/XX w.
89	Kamienica	ul. Mickiewicza 6		ok. 1920/1930 r.
90	Kamienica	ul. Mickiewicza 10		ok. 1910 r.
91	Dom murowany	ul. Młyńska 7		lata 20 XX w.

92	Budynek dawnej stacji wodociągowej KL Auschwitz I „Wasseraufbereitungsanlage”	ul. Ostatni Etap 6		1943-1944 r.
93	Kamienica	ul. Piastowska 2		ok. 1910 r.
94	Kamienica	ul. Piastowska 7		koniec XIX w.
95	Kamienica	ul. Piastowska 12		ok. 1920 r.
96	Zespół zabudowy osiedla Pileckiego wraz z budynkiem dawnego bloku 157 E	ul. Pileckiego		1942-1944 r.
97	Kamienica	ul. Piłsudskiego 6		ok. 1930 r.
98	Kamienica	ul. Plebańska 2		ok. 1910 r.

99	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich 2		ok. 1900/1910 r.
100	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 9		XIX/XX w.
101	Dom murowany	ul. Powstańców Śląskich 10		ok. 1910 r.
102	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 11-13		XIX/XX w.
103	Budynek murowany osiedla PKP	ul. Powstańców Śląskich 15-17		XIX/XX w.
104	Dom murowany (przychodnia PKP)	ul. Powstańców Śląskich 19-21		XIX/XX w.
105	Dom murowany	ul. Prusa 1		1929 r.
106	Dom murowany	ul. Prusa 7		pocz. XX w.

107	Kamienica	ul. Prusa 8		ok. 1920 r.
108	Kamienica	Rynek Główny 2		koniec XIX w.
109	Kamienica	Rynek Główny 3		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.
110	Kamienica	Rynek Główny 4		4 ćw. XIX w.
111	Kamienica	Rynek Główny 5		ok. 1920 r.
112	Kamienica	Rynek Główny 6		ok. 1930 r.
113	Kamienica	Rynek Główny 7		4 ćw. XIX w.

114	Kamienica	Rynek Główny 9		koniec XIX w.
115	Kamienica	Rynek Główny 10		4 ćw. XIX w.
116	Kamienica	Rynek Główny 11		koniec XIX w.
117	Kamienica	Rynek Główny 12		koniec XIX w.
118	Kamienica	Rynek Główny 15		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.

119	Kamienica	Rynek Główny 16		ok. 1920/1930 r.
120	Kamienica	Rynek Główny 17		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.
121	Kamienica	Rynek Główny 18		4 ćw. XIX w.
122	Kamienica	Rynek Główny 19		$\frac{3}{4}$ ćw. XIX w.
123	Kamienica	Rynek Główny 20		XVIII, XIX w., 1950 r.
124	Kamienica	Rynek Główny 21		XIX/XX w.

125	Kamienica	ul. Sienkiewicza 1		koniec XIX w.
126	Kamienica	ul. Sienkiewicza 2		ok. 1920 r.
127	Kamienica	ul. Sienkiewicza 3		XIX/XX w.
128	Kamienica	ul. Sienkiewicza 4		pocz. XX w.
129	Kamienica	ul. Sienkiewicza 5		ok. 1900/1910 r.

130	Kamienica	ul. Sienkiewicza 6		pocz. XX w.
131	Kamienica	ul. Sienkiewicza 7		XIX/XX w.
132	Kamienica	ul. Sienkiewicza 9		lata 20-te XX w.
133	Kamienica	ul. Sienkiewicza 15		ok. 1920 r.

134	Kamienica	Plac ks. Skarbka 5		ok. 1900 r.
135	Kamienica	Plac Słoneczny 4		koniec XIX w.
136	Kamienica	Plac Słoneczny 5		ok. 1910 r.
137	Kamienica	ul. Solskiego 1		4 ćw. XIX w.
138	Kamienica	ul. Solskiego 2		lata 20-te XX w.
139	Kamienica	ul. Solskiego 8		koniec XIX w.
140	Kamienica	ul. Solskiego 10		pocz. XX w.

141	Budynek murowany	ul. Stara Droga 2		XIX/XX w.
142	Dom murowany	ul. Stara Droga 3		lata 20-te XX w.
143	Dom murowany	ul. Stara Droga 20		4 ćw. XIX w.
144	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 40		1879 r.
145	Chałupa drewniana	ul. Stara Droga 42		1870/1880 r.
146	Kamienica	ul. Stolarska 2		ok. 1900 r.
147	Kamienica	ul. Stolarska 4		ok. 1910-1920 r.
148	Dom murowany	ul. Szewczyka 3		ok. 1904-1906 r.

149	Dawny hotel oficerski z kasynem „Führerheim”	ul. Więźniów Oświęcimia 5-7		przed 1939 r.
150	Obiekty na terenie d. bazy PKS (dawniej rzeźni i mleczarni)	ul. Więźniów Oświęcimia 61		1941-1943 r.
151	Magazyn rzeczy zrabowanych Theatregebaude (Stary Teatr)	ul. Więźniów Oświęcimia 20/ Leszczyńskiej		ok. 1920 r.
152	Kamienica	ul. Wyzwolenia 1		ok. 1910/1920 r.
153	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 7		XIX/XX w.
154	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia przy 7		XIX/XX w.
155	Budynek murowany (budynek mieszkalny)	ul. Wyzwolenia 9-11		XIX/XX w.
156	Budynek murowany (budynki gospodarcze)	przy ul. Wyzwolenia przy 9-11		XIX/XX w.
157	Budynek murowany	ul. Wyzwolenia 13		XIX/XX w.

158	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 15		pocz. XX w.
159	Dom murowany	ul. Wyzwolenia 17		pocz. XX w.
160	Kamienica	ul. Zaborska 2		ok. 1890 r.
161	Budynek murowany	ul. Zaborska 19		pocz. XX w.
162	Dom murowany - willa	ul. Zajazdowa 2		ok. 1920 r.
163	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 119		4 ćw. XIX w.
164	Dawny majątek dworski	ul. Zwycięstwa 135		koniec XIX w. przebud.
165	Dawny spichlerz z zespołu dworsko-parkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135		XVIII/XIX w. przebud.

166	Dawny dwór z zespołu dworsko-parkowego Hallerów	ul. Zwycięstwa 135		XVIII/XIX w. przebud.
167	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 135		3 ćw. XIX w.
168	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 139		¾ ćw. XIX w.
169	Chałupa drewniana	ul. Zwycięstwa 145		4 ćw. XIX w.
170	Dom murowany	ul. Zwycięstwa 221		ok. 1900 r.
171	Kapliczka	przy ul. Bema		ok. 1874 r.
172	Kapliczka	przy ul. Chemików 1; teren zakładów Synthos		ok. 1874 r.
173	Kapliczka kamienna	przy ul. Fabryczna		1 poł. XIX w.

174	Kaplica murowana	ul. Jagiełły 75		1826 r.
175	Krzyż przydrożny	przy ul. Konopnickiej 10		1895 r.
176	Kapliczka kamienna	przy ul. Koszykowej/Wiejski ej		1936 r.
177	Kapliczka murowana	ul. Krasickiego 12		XVIII/XIX w.

178	Kapliczka przydrożna	przy ul. Lipowej		1919 r.
179	Kapliczka przydrożna	przy ul. Pod Krukami 29		1935 r.
180	Kapliczka przydrożna	przy ul. Wiejskiej 3		1946 r.
181	Kapliczka przydrożna murowana	przy ul. Wysokie Brzegi 25		1905 r.

182	Kapliczka przydrożna murowana tynkowana	przy ul. Zwycięstwa		ok. 1880 r.
183	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 69		ok. 1925 r.
184	Kapliczka kamienna	przy ul. Zwycięstwa 115		ok. 1820 r.
185	Kapliczka przydrożna kamienna	przy ul. Zwycięstwa 159		ok. 1808 r.

186	Krzyż przydrożny betonowy	przy skrzyżowaniu ul. Zwycięstwa i ul. Koszykowej		ok. 1936 r.
187	Krzyż przydrożny	przy ul. Jagiełły		ok. 1920 r.
188	Relikty piwnic dawnego ratusza	Rynek		XVI w.

Aneks nr 2

WYKAZ DZIAŁEK W GRANICACH MIASTA OŚWIECIM WYMIENIONYCH
W ZAŁĄCZNIKU DO DECYZJI NR 3 MINISTRA INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU Z DNIA 24 MARCA 2014 R. W SPRAWIE USTALENIA TERENÓW
ZAMKNIĘTYCH (DZ. URZ. MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU Z 2014 R.,
POZ. 25, Z PÓŹN. ZM.)

Nazwa obrębu	Numer działki
Babice	948/11
Babice	2036/2
Babice	2068/2
Babice	2076
Babice	2077
Babice	2080
Babice	2081
Babice	2083
Babice	2084
Babice	2085
Babice	2093
Babice	2094
Babice	2095
Babice	2096
Babice	2097
Babice	2098
Babice	2103
Babice	2104
Babice	2105
Brzezinka	1123/4
Brzezinka	1124/2
Brzezinka	1125/2
Brzezinka	1370/2
Brzezinka	1382/1
Brzezinka	1427
Brzezinka	1439/37
Brzezinka	1445/12
Brzezinka	1445/14
Brzezinka	1445/16
Brzezinka	1445/18
Brzezinka	1445/20
Brzezinka	1445/22
Brzezinka	1446/1
Brzezinka	1446/4
Brzezinka	1447/2
Brzezinka	2352/4
Brzezinka	2354/2
Brzezinka	2359/4
Brzezinka	2442/2
Brzezinka	2458
Brzezinka	2459
Brzezinka	2460
Brzezinka	2461
Brzezinka	2462
Brzezinka	2463
Brzezinka	2481
Brzezinka	2482

Brzezinka	2499
Brzezinka	2500
Brzezinka	2517
Brzezinka	2551
Brzezinka	2552
Brzezinka	2572/3
Brzezinka	2572/5
Dwory I	2038/5
Dwory I	2040/4
Dwory I	2042/4
Dwory I	2074/4
Dwory I	2075/5
Dwory I	2075/9
Dwory I	2212/4
Dwory I	2521
Dwory I	2524/7
Dwory I	2531/4
Dwory I	2531/6
Dwory I	2531/7
Dwory I	2535/3
Dwory I	2535/4
Dwory I	2536
Dwory I	2538
Dwory I	3060
Dwory I	4043
Dwory I	4045
Dwory I	4077
Dwory I	4078
Dwory I	4079
Oświęcim	715/1
Oświęcim	715/3
Oświęcim	1999
Zaborze	409